

Службен весник (на Република Македонија)

Број 123

22 јули 2015, среда

година LXXI

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

СОДРЖИНА

	Стр.		Стр.
3657. Закон за безбедност на храната (пречистен текст)	2	3666. Одлука за влегување во сила на лиценца за вршење на енергетска дејност производство на електрична енергија.....	96
3658. Закон за ветеринарно здравство (пречистен текст)	51	3667. Одлука за влегување во сила на лиценца за вршење на енергетска дејност производство на електрична енергија.....	99
3659. Правилник за изменување на Правилникот за формата и содржината на фитосанитарниот сертификат или фитосанитарниот сертификат за реекспорт и формата и содржината на пријавата за издавање на фитосанитарен сертификат.....	86	3668. Одлука за влегување во сила на лиценца за вршење на енергетска дејност производство на електрична енергија.....	101
3660. Правилник за изменување на Правилникот за стручно оспособување на друг стручен персонал	95	3669. Решение за стекнување на привремен статус на повластен производител на електрична енергија произведена од обновливи извори на енергија	104
3661. Решение за ставање во примена на базата на податоци од дигиталните катастарски планови	95	3670. Решение за стекнување на привремен статус на повластен производител на електрична енергија произведена од обновливи извори на енергија	104
3662. Решение за ставање во примена на базата на податоци од дигиталните катастарски планови	95	3671. Решение за стекнување на привремен статус на повластен производител на електрична енергија произведена од обновливи извори на енергија	105
3663. Решение за ставање во примена на базата на податоци од дигиталните катастарски планови	95	3672. Решение за стекнување на привремен статус на повластен производител на електрична енергија произведена од обновливи извори на енергија	106
3664. Решение за ставање во примена на базата на податоци од дигиталните катастарски планови	96	3673. Решение за стекнување на привремен статус на повластен производител на електрична енергија произведена од обновливи извори на енергија	107
3665. Решение за изменување на Решението за забрана на увоз и транзит на живина и диви птици, како и производи и нуспроизводи од живина и диви птици заради заштита од внесување на вирусот на високо патогена авијарна инфлуенца во Република Македонија.....	96	Огласен дел	1-36

ЗАКОНОДАВНО-ПРАВНА КОМИСИЈА НА СОБРАНИЕТО НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

3657.

Врз основа на член 49 од Законот за изменување и дополнување на Законот за безбедност на храна („Службен весник на Република Македонија“ бр. 72/15), Законодавно-правната комисија на Собранието на Република Македонија на седницата одржана на 16 јули 2015 година, го утврди Пречистениот текст на Законот за безбедност на храна.

Пречистениот текст на Законот за безбедност на храна ги опфаќа: Законот за безбедност на храна („Службен весник на Република Македонија“ бр. 157/10), Законот за изменување и дополнување на Законот за безбедност на храна („Службен весник на Република Македонија“ бр. 53/11) Законот за изменување и дополнување на Законот за безбедност на храна („Службен весник на Република Македонија“ бр. 1/12) Законот за изменување и дополнување на Законот за безбедност на храна („Службен весник на Република Македонија“ бр. 164/13) Законот за изменување и дополнување на Законот за безбедност на храна („Службен весник на Република Македонија“ бр. 187/13), Законот за дополнување на Законот за безбедност на храна („Службен весник на Република Македонија“ бр. 43/14), Законот за изменување и дополнување на Законот за безбедност на храна („Службен весник на Република Македонија“ бр. 72/15) во кои е означено времето на нивното влегување во сила и примена и Исправка на Законот за изменување и дополнување на Законот за безбедност на храна („Службен весник на Република Македонија“ бр. 84/15)

Бр. 11-2457/2
20 јули 2015 година
Скопје

Заменик претседател
на Законодавно-правната
комисија на Собранието на
Република Македонија,
Славе Гошев, с.р.

ЗАКОН ЗА БЕЗБЕДНОСТ НА ХРАНАТА (ПРЕЧИСТЕН ТЕКСТ)

ДЕЛ I ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1 Предмет

Со овој закон се уредуваат основните начела за безбедност на храна и храна за животни, општите и посебните хигиенски барања за храната, организационите структури на системот на безбедност на храна и официјални контроли на храна и храна за животни.

Член 2 Цели на Законот

Целта на овој закон е да обезбеди високо ниво на заштита на здравјето на луѓето и интересите на потрошувачите во однос на храната, особено земајќи ја предвид разновидноста при снабдување на храна вклучувајќи храна со традиционални карактеристики, обезбедувајќи ефикасно функционирање на внатрешниот пазар, општите начела и одговорности, начинот за обезбедување на цврста научна основа, успешни организациски договори и постапки за поддршка на процесот за донесување одлуки од областа на хигиената на храната и храната за животни.

Член 3 Примена на Законот

(1) Одредбите на овој закон се применуваат во сите фази на производство, преработка и дистрибуција на храна и храна за животни.

(2) Одредбите на овој закон не се применуваат на примарно производство на храна за домашна употреба или домашно подготвување, ракување или складирање на храна за приватно домашно консумирање.

Член 3-а Супсидијарна примена на Законот

(1) Во постапката за издавање на решенија ќе се применува Законот за општа управна постапка доколку со овој закон поинаку не е уредено.

(2) Во постапката за вршење на инспекциски надзор ќе се применува Законот за инспекциски надзор доколку со овој закон поинаку не е уредено.

Член 4 Поими

Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. „Храна“ е секоја супстанција или производ, во преработена, делумно преработена или непреработена состојба, наменет да биде или се очекува да биде консумиран за исхрана на луѓе. Со поимот „храна“ се опфатени пијалаци, гуми за цваќање и сите супстанции, намерно вградени во храната во текот на нејзиното производство, подготвување или преработка.

Поимот „храна“ вклучува и вода, и тоа:

а) вода за пиење од системи за јавно снабдување со вода за пиење;

б) вода која се употребува и/или вградува во храната во текот на нејзиното производство, подготовка или третман и

в) природна минерална вода, изворска вода и друга пакувана вода.

Поимот „храна“ не вклучува:

а) храна за животни;

б) живи животни освен тие што се подготвени за ставање во промет за исхрана на луѓе;

в) растенија пред берба/жетва;

г) медицински препарати кои се опфатени со прописите за лекови и ветеринарно-медицински препарати;

д) козметички препарати кои се опфатени со прописите за козметички производи;

ѓ) тутун и производи од тутун кои се опфатени со прописите за тутун;

е) наркотични или психотропни супстанции кои се опфатени со прописите за опојни дроги и психотропни супстанции и

ж) резидуи и контаминенти;

2. „Прописи за храна“ се закон и подзаконски акти со кои се регулира храната и безбедноста на храната, со нив се опфатени сите фази на производство, преработка и дистрибуција на храна, како и храната за животни произведена или наменета за животни користени за производство на храна;

3. „Бизнис со храна“ е секоја активност, профитна или непрофитна, јавна или приватна, која е поврзана со која било фаза од производството, преработката и дистрибуцијата на храна;

4. „Оператор со храна“ е секое физичко или правно лице кое е одговорно да обезбеди исполнување на условите пропишани со прописите за храна во рамките на бизнисот со храна кој е под негова контрола;

5. "Храна за животни" е секоја супстанција или производ, вклучувајќи ги адитивите, без оглед на тоа дали се преработени, делумно преработени или непреработени, а кои се наменети за орална исхрана на животни;

6. "Бизнис со храна за животни" е секоја активност, профитна или непрофитна, јавна или приватна, која е поврзана со било која фаза од производството, преработката, складирање, транспорт или дистрибуција на храна за животни вклучувајќи го секој производител кој врши производство, преработка или складирање на храна за животни за исхрана на животните на сопственото одгледувалиште;

7. "Оператор со храна за животни" е секое физичко или правно лице одговорно да обезбеди исполнување на условите кои се пропишани со прописите за храна во рамките на бизнисот со храна за животни кој е под негова контрола;

8. "Малопродажба" значи манипулација и/или преработување на храна и нејзино складирање на продажба или доставување до крајниот потрошувач, која вклучува и дистрибутивни терминали, кетеринг активности, фабрички кантини, кетеринг служби на институции, ресторани и други слични услуги со храна, продавници, супермаркети, дистрибутивни центри и големи трговски центри;

9. "Ставање во промет" е поседување на храна и храна за животни заради продажба, вклучувајќи понуда заради продажба, или некоја друга форма на трансфер, со или без наплата, како и продажба, дистрибуција и други форми на трансфер;

10. "Ризик" е функција на веројатност на некое несакано дејство врз здравјето на луѓето и интензитетот на тоа дејство, како последица на опасноста;

11. "Анализа на ризик" е процес кој се состои од три меѓусебно поврзани компоненти: процена на ризикот, управување со ризик и комуникација на ризик;

12. "Процена на ризик" е научно заснован процес составен од четири чекори: идентификација на опасноста, карактеризација на опасноста, процена на изложеност и карактеризација на ризик;

13. "Управување со ризик" е процес различен од процена на ризик, кој во консултации со заинтересирани страни се расправа за начела и нивни алтернативи, земајќи ја предвид процената на ризик и другите легитимни фактори и, доколку е потребно, избор на соодветна опција за превенција и контрола;

14. "Комуникација на ризик" е интерактивна размена на информации и мислења преку процесот на анализа на ризик во однос на опасности и ризици, фактори поврзани со ризик и согледување на ризик, меѓу проценувачите на ризик, управувачите со ризик, потрошувачите, операторите со храна и храна за животни, академската заедница и други заинтересирани страни, вклучувајќи и објаснување на наодите од процената на ризикот и основите за одлуки за управување со ризик;

15. "Опасноста" е секој биолошки, хемиски или физички причинител во храната или храната за животни, или состојба на храната или храната за животни која може да предизвика штетни последици по здравјето;

16. "Следливост" е процес на следење на храна, храна за животни, животни за производство на храна или супстанца наменета да биде или која се очекува да биде составен дел на храната или храната за животни, во сите фази на производство, преработка или дистрибуција;

17. "Фази на производство, преработка и дистрибуција" е секоја фаза, вклучувајќи увоз, од примарното производство на храна па се до складирање, транспорт, продажба или снабдување на крајниот потрошувач, а за храната за животни и увоз, производство, обработка, складирање, транспорт, дистрибуција, продажба и снабдување;

18. "Примарно производство" е одгледување и производство на примарни производи вклучувајќи берба/жетва, молзење и производство на животни одгледувани на фарма пред колење. Исто така, вклучува лов и риболов и собирање на производи од природата;

19. "Краен потрошувач" е финален потрошувач на храна кој нема да ја користи храната како дел од бизнис со храна или некоја друга активност со храна;

20. "Хигиена на храната" (во натамошниот текст: хигиена) се мерки и услови неопходни за контрола на опасностите и обезбедување на безбедноста на храната за исхрана на луѓето, имајќи ја предвид нејзината предвидена употреба;

21. "Примарни производи" се производи добиени од примарното производство, вклучувајќи ги производите од почвата, сточарството, ловот и риболовот;

22. "Објект" е секоја единица на бизнисот со храна;

23. "Еквивалентно" е способност за исполнување на исти цели во однос на различни системи;

24. "Контаминација" е присуство или опасност од ризик;

25. "Вода за пиење" е вода која ги исполнува минималните барања за квалитет на водата наменета за исхрана на луѓето согласно со прописите за безбедност и квалитет на водата;

26. "Завиткување" е ставање на храната во паковка или амбалажа кој е во директен контакт со храната на која се однесува, како и самата паковка или амбалажа;

27. "Пакување" е ставање на завиткана храна, една или повеќе, во друга амбалажа, како и самата амбалажа;

28. "Херметички затворен контејнер" е сад кој е дизајниран да спречи лесно навлегување на биолошки, хемиски или физички причинител;

29. "Преработување" е секоја активност која значително го менува почетниот производ, вклучувајќи термички третман, димење, конзервирање, зреење, сушење, маринирање, екстрахирање, екструзија или комбинација на овие процеси;

30. "Непреработени производи" е храна која не е преработена и вклучува производи кои се поделени, разделени, крупно расечени, тенко расечени, обескоскени, мелени, без кожа, раздробени, пресечени, исчистени, тримувани, исушени, сомелени, оладени, замрзнати, длабоко замрзнати или одмрзнати;

31. "Преработени производи" е храна која е добиена како резултат на преработка на непреработени производи. Овие производи можат да содржат состојки кои се неопходни за нивно производство или им даваат посебни карактеристики;

32. "Еквивалентност" е способност на различни системи или мерки да ги исполнуваат истите цели;

33. "Храна со традиционални карактеристики" е храна која е традиционално произведена во Република Македонија и:

а) историски се препознава како традиционален производ или

б) се произведува во согласност со кодифицирани или регистрирани технички референци за традиционален процес или според традиционални методи на производство или

в) е заштитена како традиционален производ од храна со закон;

34. "Увоз" е внес и ставање во промет на храна или храна за животни или намера да се стави во промет храната или храната за животни во Република Македонија која потекнува од друга земја, како и нивен внес во складови во слободни зони или слободни складови и царински складови;

35. "Внес" е увоз (дефиниран со точката 34 од овој член), како и ставање на храната и храната за животни под царинските постапки наведени согласно со прописите за царинското работење, како и нивното внесување во слободна зона, или слободен склад;

36. "Контролно тело" е независна трета страна на која надлежниот орган има делегирано одредени контролни задачи;

37. "Инспекција" е испитување од секој аспект на храна, храна за животни, здравствената состојба и благосостојбата на животните, со цел да се верификува усогласеноста со прописите за храна и храна за животни и прописите за здравствена состојба и благосостојба на животните;

38. "Мониторинг" е вршење на планирани последователни набљудувања или мерења, со цел добивање на преглед на состојбата на усогласеност со прописите за храна и храна за животни, здравствената состојба на животните и благосостојба на животните;

39. "Надзор" е внимателно набљудување на еден или повеќе бизниси со храна и храна за животни, оператори со храна и храна за животни или нивни активности;

40. "Неусогласеност" е непридржување кон одредбите на прописите за храна и храна за животни и прописите за здравствена заштита и благосостојба на животните;

41. "Земање примерок за анализа" е земање на храна или храна за животни, или секоја друга супстанција (вклучувајќи и од околината), поврзана со производството, преработката и дистрибуцијата на храна и храната за животни или здравјето на животните, со цел преку анализа да се потврди усогласеноста со прописите за храна и храна за животни или прописите за здравствена состојба на животните;

42. "Официјална сертификација" е постапка со која надлежниот орган или овластени контролни тела обезбедуваат потврда за усогласеност во пишана, електронска или друга еквивалентна форма;

43. "Официјално задржување" е постапка со која надлежниот орган обезбедува храната и храната за животни да не се преместува или манипулира додека се чека одлука за нејзина дестинација, која вклучува и складирање од страна на операторите со храна и храна за животни во согласност со упатствата од надлежниот орган;

44. "Преглед на документи" е проверка на документација и каде што е применливо документите кои ја придружуваат пратката во согласност со овој закон и прописите за храна;

45. "Проверка на идентитет" е визуелен преглед со кој се обезбедува сертификатите или други документи кои ја придружуваат пратката и да се во согласност со означувањето и содржината на пратката;

46. "Физички преглед" е проверка на храна и храна за животни и може да вклучи и проверка на средствата за транспорт, пакувањето, означувањето и температурата, земање на примероци за анализа и лабораториско испитување и секој друг преглед неопходен за да се потврди усогласеноста со прописите за храна и храна за животни;

47. "Контролен план" е план изготвен од страна на надлежниот орган кој содржи општи информации за структурата и организацијата на официјалните контролни системи;

48. "Антимикробна отпорност" е способност на микроорганизми од одредени видови да преживуваат, или да се развиваат во присуство на одредена концентрација на антимикробна супстанција, која вообичаено е доволна да инхибира или убие микроорганизми од ист вид;

49. „Труење со храна“ е инцидент на исто заболување и/или инфекција предизвикана од храна, забележани под одредени околности, кај најмалку два или повеќе случаи, или состојба во која забележаниот број на случаи го надминува очекуваниот број, кога случаите се поврзани или постои веројатност дека се поврзани со истиот извор на храна;

50. "Недозволен супстанции и производи" се супстанции или производи чија примена на животните е забранета согласно со прописите од областа на ветеринарното здравство;

51. "Недозволен третман" е употреба на недозволен супстанции или производи, или употреба на супстанции или производи одобрени согласно со прописите од областа на ветеринарното законодавство за намена или под услови различни од пропишаните;

52. "Резидуи од ветеринарно-медицински препарати" е остаток на биолошки или хемиски материи кои се користат во одредени количини и одредени фази на примарно производство на храната од животинско потекло, како и остаток на нивните метаболити и продукти на нивното разградување;

53. "Резидуи од пестициди" се резидуи вклучувајќи активни супстанции, метаболити и/или остатоци или производи на реакцијата на активни супстанции во моментот или кои претходно биле користени во производите за заштита на растенијата и кои се присутни во или на производите од растително или животинско или храна за животни;

54. "Максимално ниво на резидуи" се горните дозволени граници на концентрација на резидуа на пестицид во или на храна или храна за животни врз основа на добрата земјоделска пракса и најниско изложување на потрошувачите неопходни да се заштитат ранливите групи на потрошувачи;

55. "Маргинална активност" е активност на оператор со храна од животинско потекло кој учествува со околу 20% со бизнис со храна кој претставува мал дел од одреден бизнис;

56. "Локализирана активност" е производство и продажба на храната од животинско потекло во општина каде што ја произведува храната, како и во и општините кои граничат со неа (со исклучок на градот Скопје), на операторот со храна;

57. "Ограничена активност" е продажба на одредена категорија на производи од животинско потекло, или вид на малопродажен објект кој врши снабдување на тие производи или вид на малопродажен објект кој бил снабден со тие производи;

58. "Примарно производство и придружни операции на примарното производство" се:

а) транспорт, складирање и ракување со примарните производи на местото на производство, доколку ова не ја менува значително нивната природа;

б) транспорт на живи животни, кога ова е потребно за да се постигнат целите од овој закон и

в) во случај на производи од неживотинско потекло, риба и дивеч, транспортни активности за достава на примарни производи, доколку ова не ја менува значително нивната природа, од местото на производство до објектот;

59. "Прописи за храна за животни" се законски и подзаконски акти со кои се регулира храната за животни генерално и посебно безбедноста на храната за животни. Со овие прописи опфатени се сите фази на производство, преработка и дистрибуција на храна за животни и употребата на храна за животни;

60. "Храна произведена со иновирани технологии" е храна и состојки на храна кои досега не биле користени за човечка употреба во значителна мера и кои спаѓаат во следниве категории:

а) храна и состојки на храна кои вклучуваат нови или намерно модифицирани примарни молекуларни структури;

б) храна и состојки на храна кои се состојат или се изолирани од микроорганизми, габи или алги;

в) храна и состојки на храна кои се состојат од растенија или животни, минерални или синтетички материји или се извлечени од нив, освен храната и состојките

на храна кои се добиени на традиционални начини на размножување или за кои е одамна познато дека можат безбедно да се консумираат;

г) храна и состојки на храна врз кои била применета производна постапка која сега не се користи, а во случај кога таа предизвикува значителни промени во составот или структурата на храната или состојките на храната кои влијаат на нивната прехранбена вредност, метаболизам или ниво на несакани материи;

61. "Генетски модифицирана храна" (во натамошниот текст: храна од ГМО) претставува храна која содржи, е составена или произведена од генетски модифицирани организми;

62. "Храна за посебна нутритивна употреба" е храна што се разликува по нејзиниот состав или специфични производни постапки од храната наменета за нормална исхрана, е соодветна на она што се тврди како нејзина нутритивна намена и е дистрибуирана на начин што упатува на таква соодветност, ги исполнува барањата на лицата кои имаат специјални потреби во исхраната поради нивниот здравствен статус (метаболизам, физиолошка состојба, возраст и проблеми при варењето);

63. "Производи и материјали кои доаѓаат во контакт со храната" се производите и материјалите што доаѓаат во контакт со храната, вклучувајќи активни и интелигентни производи и материи, кои во нивната крајна состојба се наменети да стапат во контакт со храна, веќе се во контакт со храна и биле наменети за таа цел, се очекува да стапат во контакт со храна или да ги пренесат своите состојки во храната под нормални или предвидливи услови на употреба;

64. "Правила за добра производствена и добра хигиенска пракса" е систем на главни правила за работа кои мора да бидат обезбедени во производството и прометот на храната, производите и материјалите кои доаѓаат во контакт со храната и се однесуваат на персоналот, објектите, опремата, материјалите, состојбата на материјалите кои се внесуваат, документацијата, одржувањето на хигиената, технологијата на производството и контролните системи, со цел да се сведе на минимум ризикот за контаминација на храната преку производни или со други човекови активности;

65. "Адитив" е секоја супстанца која вообичаено самата не се конзумира како храна и не се користи како карактеристична состојка на храната, без оглед дали има нутритивна вредност и чие намерно додавање во храната за технолошка намена во производството, преработката и подготовката, третманот, пакувањето, транспортот или складирањето на таква храна резултира или разумно може да се очекува дека ќе резултира во неа или во нејзините нуспроизводи и станува директно или индиректно состојка на таквата храна;

66. "Додатоци на исхрана" е храна чија цел е да ја дополнуваат нормалната исхрана и кои се концентрирани извори на хранливи состојки или други супстанции со прехранбен или физиолошки ефект, сами или во комбинација, произведени во вид на капсули, пасти, таблети, кеси со прашкаста супстанца, ампули со течност и други слични форми на течни или прашкасти супстанции дизајнирани да можат да бидат употребени во мали мерливи единични количини;

67. "Официјална контрола" е секоја контрола што надлежниот орган ја спроведува за верификување на усогласеноста на прописите за безбедност на храна и храна за животни, здравствена заштита и благосостојба на животните;

68. "Верификација" е проверка со испитување и обезбедување на објективни докази дали пропишаните барања се исполнети;

69. "Аудит односно ревизија" е системско и независно испитување за да се утврди дали активностите и резултатите од активностите се во согласност со планираните подготовки и дали тие се ефективно имплементирани и се соодветни за постигнување на целите;

70. "Инспектор" е државен инспектор за храна, официјален ветеринар, овластен ветеринар, државен инспектор за земјоделство и државен фитосанитарен инспектор;

71. "Трети земји" сите земји освен Република Македонија;

72. "Правила за добра земјоделска пракса" (ГАП) се национално препорачано, овластено или регистрирано безбедно користење на производи на заштита на растенијата под нормални услови во секоја фаза на производството, складирањето, транспорт, дистрибуција и преработка на храна и храна за животни. Дефиницијата ги опфаќа и начелата за интегриран систем на контрола на штетници во одредена климатска зона, како и употребата на минимално количество на пестициди и поставување на привремени МРЛ и МРЛ на најниско ниво со кои се овозможува да се постигне саканиот ефект;

73. "Чиста морска вода" е природна, вештачка или прочистена морска вода или соленикава вода која не содржи микроорганизми, опасни супстанции или токсичен морски планктон во количество доволно директно или индиректно да влијае врз безбедноста на храната;

74. "Чиста вода" е чиста морска вода и свежа вода со сличен квалитет;

75. "Здравствен печат" е печат кој кога е нанесен, значи дека е извршена официјална контрола согласно со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон;

76. "Адултерација на храна" е додавање на одредени супстанции во храната со цел да се зголеми масата или да се намали трошокот на производството на храната, со намера да се измами потрошувачот;

77. "Каренца" е временски период кој е неопходен да се запази од последната примена на ветеринарно-медицинскиот препарат на животните под нормални услови на употреба и во согласност со одредбите од овој закон до производство на храна од тие животни, за да се заштити јавното здравство со обезбедување дека таа храна не содржи резидуи во количества кои ги надминуваат максимално дозволените нивоа утврдени со прописите за безбедност на храната и ветеринарното јавно здравство;

78. "Зооноза" е која било болест или инфекција која се пренесува по природен пат, директно или индиректно, од животните на човекот;

79. "Контаминент" е секоја материја која е ненамерно додадена во храната и/или која е присутна во храната како последица на производство (вклучувајќи го примарното производство и ветеринарна медицина), преработка, подготовка, третирање, пакување, транспорт или складирање на храната, или како последица на загадување од надворешната средина. Оваа дефиниција не вклучува материи како на пример делови од инсекти или животински влакна;

80. „Голем снабдувач“ е секој оператор кој подготвува готова храна за консумација од страна на краен корисник како и ресторани, кантини, училишта, болници и други угостителски услуги;

81. "Нутритивно тврдење" е секое тврдење со кое се тврди, сугерира или се имплицира дека прехранбениот производ има одредени корисни нутритивни својства;

82. „Здравствено тврдење“ е секое тврдење со кое се тврди, сугерира или се имплицира дека постои однос меѓу прехранбениот производ, или групата на производи од категоријата на прехранбениот производ или еден од неговите составни делови и здравјето на луѓето;

83. „Тврдење за намалување на ризикот од болест“ е секое тврдење со кое се тврди, сугерира или се имплицира дека консумирањето на прехранбениот производ, или на групата на производи од категоријата на прехранбениот производ или на некој од неговите составни делови значително го намалува факторот на ризик за развој на некоја болест кај луѓето и

84. „Екстракционен растворувач“ е растворувач кој се употребува во процесот на екстракција при преработката на суровините, храната или на нивните составни делови или состојки и кои се отстрануваат, но можат да бидат присутни во вид на ненамерни, но технички неизбежни резидуи во крајниот производ или во неговата состојка.

ДЕЛ II ОСНОВНИ НАЧЕЛА

ГЛАВА I ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Член 5

Примена на општите одредби

(1) Одредбите на овој закон се применуваат во сите фази на производство, преработка и дистрибуција на храна како и на храна за животни произведена за, или со која се хранат животните наменети за производство на храна.

(2) Општите начела утврдени во членовите 6, 7, 8, 9, 10 и 11 на овој закон претставуваат заедничка рамка, кои мора да се почитуваат при преземање на мерки за безбедност на храната и храната за животни утврдени со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон.

ГЛАВА II ОПШТИ НАЧЕЛА

Член 6

Општи цели

(1) Одредбите на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон треба да постигнат една или повеќе од општите цели за висок степен на заштита на животот и здравјето на луѓето и заштита на интересите на потрошувачите, вклучувајќи ја непристрасната пракса при трговија со храна, земајќи ја предвид, каде што е потребно, здравствена заштита на животните и нивната благосостојба, здравјето на растенијата и заштита на животната средина.

(2) Одредбите на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон треба да овозможат слободно движење на храната и храната за животни произведена или ставена во промет во согласност со општите начела и барања пропишани во овој дел.

(3) При изготвувањето или усогласувањето на прописите за храна треба да бидат земени предвид, постојните меѓународни стандарди, како и оние чие комплетирање и донесување е неминовно.

(4) По исклучок од ставот (3) на овој член меѓународните стандарди или релевантни делови на тие стандарди нема да се применат кога истите не се ефективни и соодветни за исполнување на легитимните цели на одредбите на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон, кога постои научна оправданост, или кога резултираат со различен степен на заштита од нивото прифатено од страна на Република Македонија и Европската унија.

Член 7

Анализа на ризик

(1) За да се постигне основната цел за висок степен на заштита на здравјето и животот на луѓето, одредбите на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон се засноваат на анализа на ризик, освен во случаите кога истото не е соодветно заради околностите или природата на мерките во однос на безбедност на храната.

(2) Процената на ризикот се заснова на достапни научни докази и се врши на независен, објективен и транспарентен начин.

(3) Управувањето со ризик ги зема предвид резултатите од процената на ризик, а особено мислењата на Европскиот авторитет за безбедност на храна (во натамошниот текст: ЕФСА), мислењата на националните институции за безбедност на храна, другите фактори кои имаат правни надлежности во однос на материјата кој е предмет на разгледување и начелата на претпазливост кога се применуваат одредбите од членот 8 став (1) на овој закон, со цел да се постигнат општите цели утврдени во членот 6 на овој закон.

Член 8

Начело на претпазливост

(1) Во посебни случаи кога, врз основа на процената на достапните информации, е утврдена можност за штетни ефекти по здравјето на луѓето, но постои одредена научна несигурност, може да се усвојат привремени мерки за управување со ризик со цел да се обезбеди висок степен на заштита на јавното здравје во Република Македонија, во периодот додека се чекаат натамошни научни информации за подетална проценка на ризик.

(2) Мерките усвоени врз основа на ставот (1) на овој член треба да бидат сразмерни и не повеќе рестриктивни во поглед на трговијата отколку што е потребно за да се обезбеди висок степен на заштита на здравјето согласно со прописите на Република Македонија, во поглед на тоа дали постои техничка или економска оправданост и други фактори кои се сметаат за легитимни за прашањето кое е во фаза на разгледување. Мерките се разгледуваат во разумен временски период, во зависност од природата на утврдениот ризик по животот или здравјето и видот на научните информации потребни за разјаснување на научната несигурност и за спроведување на подетална проценка на ризик.

Член 9

Заштита на интересите на потрошувачите

(1) Одредбите на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон треба да ги заштитат интересите на потрошувачите и да обезбедат основа за потрошувачите да направат избор, врз основа на информираноста за храната која ја консумираат.

(2) Цел на начелото за заштита на интересите на потрошувачите е да се спречи:

- 1) измама;
- 2) адултерација на храната и
- 3) други случаи кои можат да го доведат потрошувачот во заблуда.

Член 10

Консултација со јавноста

Во текот на подготовката, процената и измена на прописите донесени врз основа на овој закон, освен кога итноста на постапката не го дозволува тоа, мора да се обезбеди отворена и транспарентна консултација со јавноста, непосредно или со посредство на претставници.

Член 11
Информирање на јавноста

Во случај кога постои основана причина за сомнение дека храната или храната за животни може да претставуваат ризик по здравјето на луѓето или животните, Агенцијата, во зависност од природата, сериозноста и обемот на ризикот, не повредувајќи ги одредбите за слободен пристап до информации, мора да ги преземат соодветните чекори за информирање на јавноста за природата на ризикот по здравјето, утврдувајќи го максималниот обем на ризик од храна или храна за животни, или видот на храна или храна за животни, ризик кој може истите да го претставуваат и мерките кои се преземени или кои ќе се преземат за да се спречи, намали или отстрани ризикот.

ГЛАВА III
ОПШТИ ОБВРСКИ ВО ПРОМЕТОТ СО ХРАНАЧлен 12
Увоз на храна и храна за животни

Храната и храна за животни од увоз наменета за ставање во промет во Република Македонија мора да бидат во согласност со одредбите на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон и условите утврдени меѓу Република Македонија и земјата извозник во случај на посебни договори.

Член 13
Извоз на храна и храна за животни

(1) Храната и храната за животни која се извезува или се врши нејзин повторен извоз од Република Македонија со цел да се стави во промет во трети земји, мора да е во согласност со одредбите на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон, освен ако поинаку не е побарано од страна на надлежните органи на земјата увозник или утврдено со закони, прописи, стандарди, кодови за пракси и други правни и административни постапки кои се во сила во земјата увозник.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член, освен кога храната е штетна по здравјето на луѓето или храната за животни е небезбедна, храната и храната за животни може да се извезува или да се врши нејзин повторен извоз единствено, доколку надлежните органи на земјата на дестинација се согласни, откако биле детално информирани за причините и условите заради кои засегнатата храна и храна за животни, не можат да бидат ставени во промет во Република Македонија.

(3) Во случај кога се применуваат одредби од ратификуван меѓународен договор склучен меѓу Република Македонија и трета земја, храната и храната за животни извезени од Република Македонија во трета земја, мора да бидат во согласност со условите утврдени во договорот.

(4) Директорот на Агенцијата ги пропишува начинот и постапката на извоз и начинот на вршење на официјалните контроли при извоз на храна од Република Македонија по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

(5) По барање на операторот за храна за храната наменета за извоз, а произведена согласно со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон, се издава сертификат за безбедност на производот од страна на Агенцијата.

(6) Директорот на Агенцијата го пропишува начинот на издавање на сертификатот за безбедност од ставот (5) на овој член, формата и содржината на образецот на барањето за издавање на сертификатот, образе-

цот на сертификатот и висината на трошоците во постапката за издавање на сертификатот за безбедност по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 14
Меѓународни стандарди

Заради примена на меѓународните стандарди од областа на безбедноста на храната и храната за животни, Република Македонија треба да:

1) придонесува за развојот на меѓународните технички стандарди за храна и храната за животни, како и за здравствените и фитосанитарните стандарди;

2) го промовира координираното работење со стандардите за храна и храна за животни кое се спроведува од страна на меѓународни владини и невладини организации;

3) придонесува, кога е соодветно за развој на договори за утврдување на еквивалентност на посебни мерки за храна и храна за животни;

4) посветува посебно внимание на посебниот развој, финансиските и трговските потреби на земјите во развој, со цел да се осигурат дека меѓународните стандарди не создаваат непотребни пречки за извоз од земјите во развој и

5) ја промовира конзистентноста меѓу меѓународните технички стандарди и овој закон обезбедувајќи висок степен на заштита.

ГЛАВА IV
НАДЛЕЖЕН ОРГАН

Член 15

(1) За вршење на работите од областа на безбедноста на храна и храна за животни, спроведување, контрола, надзор и следење на ветеринарните активности во областа на здравствената заштита на животните, нивна благосостојба, ветеринарното јавно здравство, како и контрола на национални референтни и овластени лаборатории кои даваат поддршка за потребите на Агенцијата, согласно со овој и друг закон од областа на ветеринарното здравство, се основа Агенција за храна и ветеринарство (во натамошниот текст: Агенцијата), како самостоен орган на државната управа со својство на правно лице.

(2) Полниот назив на Агенцијата е Агенција за храна и ветеринарство на Република Македонија.

(3) Називот на Агенцијата во меѓународно-правниот промет е Food and Veterinary Agency.

(4) Седиштето на Агенцијата е во Скопје.

Член 16
Начела на вршење на работите

(1) Агенцијата работите од својата надлежност ги врши во согласност со меѓународните договори што ги ратификувала Република Македонија, Меѓународните стандарди на Светската здравствена организација, Организацијата за храна и земјоделство на Обединетите нации, Светската организација за здравствена заштита на животните (OIE), Кодекс алиментариус, како и со други акти и стандарди со кои се обврзала Република Македонија.

(2) Работите од својата надлежност, Агенцијата ги извршува врз основа на начелата на законитост, стручност, професионалност, одговорност, ефикасност и транспарентност.

Член 17
Надлежност

Агенцијата е надлежна за:

- извршување на работите од областа на безбедноста на храната и храната за животни,
- организацијата и одговорноста во вршењето на ветеринарната дејност,
- спроведување, контрола, надзор и следење на ветеринарните активности во областа на здравствената заштита на животните,
- заштита и благосостојба на животните во однос на нивното одгледување, чување, грижа и сместување, фармско држење, искористување, транспорт, колење или убивање,
- заштита и благосостојба на кучињата и домашните миленици, животните во зоолошките градини и животните кои се користат во експериментални и други научни цели,
- извршување на работите од областа на нуспроизводите од животинско потекло,
- идентификација и регистрација на фармските и други животни,
- извршување на работите од областа на ветеринарно-медицинските препарати,
- контрола на квалитетот на храната со исклучок на примарно земјоделско производство од растително потекло и
- други работи од значење на ветеринарното здравство, безбедноста на храната и храната за животни.

Член 18
Раководење на Агенцијата

(1) Со Агенцијата раководи директор кој го именува и разрешува Владата на Република Македонија.

(2) Мандатот на директорот трае четири години, со можност за повторен избор.

(3) За именување на директорот се објавува јавен оглас во најмалку три дневни весници кои се издаваат на целата територија на Република Македонија, од кои еден од весниците што се издаваат на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик.

(4) За директор на Агенцијата за храна и ветеринарство може да биде именувано лице кое ги исполнува следниве услови:

- 1) е државјанин на Република Македонија;
- 2) во моментот на именувањето со правосилна судска пресуда не му е изречена казна или прекршочна санкција забрана за вршење на професија, дејност или должност;
- 3) има стекнати најмалку 240 кредити според ЕКТС или завршен VII/1 степен образование;
- 4) има минимум пет години работно искуство;
- 5) поседува еден од следниве меѓународно признај сертификати за активно познавање на англискиот јазик не постар од пет години:
  - ТОЕФЕЛ (TOEFL) - најмалку 74 бода,
  - ИЕЛТС (IELTS) - најмалку 6 бода,
  - ИЛЕЦ (ILEC) (Cambridge English: Legal) - најмалку Б2 (B2) ниво,
  - ФЦЕ (FCE) (Cambridge English: First) - положен,
  - БУЛАТС (BULATS) - најмалку 60 бода или
  - АПТИС (APTIS) - најмалку ниво Б2 (B2) и
- 6) да има положено психолошки тест и тест за интегритет.

Член 19
Одговорност на директор

Директорот на Агенцијата во рамките на своите надлежности е одговорен за ефикасно работење на Агенцијата и координацијата на меѓусекторските активности.

Член 20
Надлежности на директорот

(1) Директорот на Агенцијата ги врши следниве работи:

- раководи со работата на Агенцијата,
  - се грижи и е одговорен за законито, стручно и ефикасно извршување на работите од надлежност на Агенцијата,
  - ги донесува актите за организација и систематизација на работите и задачите на Агенцијата,
  - донесува годишен план за работа на Агенцијата,
  - донесува други акти во врска со работата и работењето на Агенцијата (правилници, прирачници, планови, упатства, решенија итн.),
  - одлучува за вработување, распоредување и за правата и должностите на вработените,
  - донесува годишен финансиски извештај за работењето на Агенцијата,
  - се грижи за независноста и ефикасноста на внатрешната ревизија,
  - решава во управна постапка во прв степен,
  - обезбедува спроведување на активностите од областа на безбедноста на храната и ветеринарното здравство,
  - врши активности на соработка со национални и странски организации и институции, за работи од негова надлежност,
  - донесува прописи од областа на безбедноста на храната и ветеринарното здравство,
  - донесува решенија за безбедносни мерки за увоз, транзит и извоз на животни, храна, храна за животни и други производи,
  - донесува решенија за спроведување на контрола на болести кај животни и примена на заштитни мерки,
  - склучува договори со физички и правни лица во рамките на своите надлежности;
  - издава и укинува одобренија на физички и правни лица во рамките на своите надлежности,
  - ги координира, надгледува и следи активностите од областа на здравствената заштита на животните, безбедноста на храната и ветеринарното здравство,
  - обезбедува подготовка на планови за итни мерки, програми, буџет, и други активности во рамките на неговите надлежности, ги поднесува за одобрување до Владата на Република Македонија и обезбедува нивно спроведување,
  - дава насоки за приоритети во истражувањата во областа на безбедноста на храната и ветеринарното здравство, имајќи ги предвид националните потреби,
  - раководи со персоналот и годишниот буџет на надлежниот орган согласно со одредбите од овој закон и
  - врши други работи во врска со работата на Агенцијата.
- (2) Годишниот план за работа на Агенцијата директорот го доставува до Владата на Република Македонија за одобрување, најдоцна до 31 декември во тековната за наредната година.
- (3) Годишниот извештај за работењето на Агенцијата директорот го доставува до Владата на Република Македонија за одобрување, најдоцна до 31 март во тековната година.
- (4) Директорот со писмено овластување може да пренесе одделни негови надлежности на раководни службеници во Агенцијата.

Член 21
Разрешување

Директорот на Агенцијата може да биде разрешен пред истекот на мандатот за кој е именуван во следниве случаи:

- на негово барање и
- ако настане некоја од причините поради кои, според прописите за работните односи, му престанува работниот однос по сила на закон и не постапува согласно со законодавството на Република Македонија.

Член 22

(1) Директорот на Агенцијата има заменик кој го именува и разрешува Владата на Република Македонија.

(2) Мандатот на заменик-директорот трае четири години, со можност за повторен избор.

(3) Заменик-директорот го заменува директорот на Агенцијата во случај на негово отсуство и врши работи кои ќе му бидат доверени од страна на директорот.

Член 23

Организација на Агенцијата

(1) Стручните, административно-техничките, помошните и други работи ги вршат вработените во стручните служби на Агенцијата.

(2) На вработените лица во агенцијата кои имаат статус на државни службеници во однос на правата, должностите и одговорностите од работен однос се применува Законот за државните службеници.

(3) На вработените во Агенцијата кои вршат помошни и технички работи во однос на правата, должностите и одговорностите од работен однос се применува Законот за работните односи.

(4) Внатрешната организација на Агенцијата ја утврдува директорот со актите за внатрешна организација и систематизација на работите и задачите согласно со надлежностите на Агенцијата.

Член 24

Финансирање на Агенцијата

Средствата за финансирање на работата на Агенцијата се обезбедуваат од:

- Буџетот на Република Македонија,
- сопствени приходи,
- Буџетот на Европската унија во согласност со критериумите пропишани во билатералните договори склучени меѓу Република Македонија и Европската унија и
- донации и други извори утврдени со закон.

Член 25

Надлежности на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство

Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство се грижи за спроведување на политиката во областа на безбедноста на храна и храната за животни и ветеринарното здравство.

Член 26

Органи кои вршат работи од областа на безбедност на храната и храна за животни

Работите во областа на безбедноста на храната и храната за животни ги вршат:

1) Агенцијата за храната и храната за животни, согласно со овој закон, прописите донесени врз основа на овој закон и прописите од областа на ветеринарно здравство;

2) Државниот инспекторат за земјоделство, орган во состав на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, за храната од растително потекло и храна за животни во примарното земјоделско производство и придружните операции на примарното

производство и здравствената заштита на растенијата, согласно овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон, прописите од областа на земјоделството и здравјето на растенијата и

3) Фитосанитарната управа како орган во состав на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, согласно со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон и прописите од областа на здравјето на растенијата и поблиските прописи донесени врз основа на тој закон и другите прописи од областа на земјоделството.

ГЛАВА V

ОПШТИ БАРАЊА ЗА БЕЗБЕДНОСТ НА ХРАНА И ХРАНА ЗА ЖИВОТНИ

Член 27

Барања за безбедност на храна

(1) Храната не смее да се стави во промет доколку не е безбедна.

(2) Храната се смета за небезбедна, ако:

- 1) е штетна по здравјето на луѓето и/или
- 2) не е исправна за исхрана на луѓето.

(3) При одредување дали некоја храна е небезбедна, мора да се земе предвид следново:

1) нормалните услови на употреба на храната од страна на потрошувачот и при секоја фаза на производство, преработка и дистрибуција;

2) информациите што ги добива потрошувачот, вклучувајќи ги и информациите на означувањето, или други информации кои се генерално достапни до потрошувачот, а се однесуваат на избегнување на посебни несакани дејства врз здравјето од посебен вид или категорија на храна и

3) рокот на траење или рокот на употреба на храната.

(4) При одредување дали некоја храна е штетна по здравјето, се зема предвид следново:

1) можните директни краткотрајни и/или долготрајни ефекти на храната по здравјето на потрошувачот и на следните генерации;

2) можните кумулативни токсични ефекти и

3) посебната чувствителност по здравјето на одредени категории потрошувачи, во случај кога храната е наменета за соодветните категории потрошувачи.

(5) При одредување дали некоја храна не е исправна за исхрана на луѓето, мора да се има предвид дали храната не е прифатлива за исхрана на луѓето според нејзината намена, поради контаминација од надворешни или други извори, поради процеси на гниење, разградување или распаѓање.

(6) Во случај кога небезбедната храна е дел од серија или пратка со храна од иста класа или вид, мора да се претпостави дека целата храна од серијата или пратката е исто така небезбедна, освен доколку при детална процена не постојат докази дека остатокот од серијата или пратката е безбедна.

(7) Храната која ги исполнува барањата утврдени со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон кои се однесуваат на безбедност на храната, се смета за безбедна.

(8) Усогласеноста на храната со барањата за безбедност на храната утврдени со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон, не смее да претставува пречка за органите од членот 26 на овој закон да преземат соодветни мерки за ограничување да се стави во промет или да нареди повлекување од пазарот, во случај кога постои сомневање дека храната не е безбедна.

(9) Директорот на Агенцијата ги пропишува општите барања за безбедност на храната по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

- (10) Општи барања за безбедност на храната се:
- микробиолошките критериуми во храната;
  - максимално дозволени нивоа на одделни контаминанти во храната;
  - максимално дозволени нивоа на резидуи од пестициди во или врз храната;
  - максимално дозволени нивоа на резидуи од ветеринарно медицински препарати и
  - други барања.

(11) Директорот на Агенцијата ги пропишува посебните барања за безбедност на посебните видови или категории храна, како и посебните барања за безбедност на природната изворска вода и другите пакувани води, по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

(12) Директорот на Агенцијата во соработка со министерот за здравство, ги пропишува барањата за безбедност и квалитет на водата за пиење, по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 28

Барања за безбедност на храната за животни

(1) Храната за животни не смее да се стави во промет или да се користи во исхраната на животни наменети за производство на храна доколку истата е небезбедна.

(2) Храната за животни се смета за небезбедна за нејзината намена, ако:

1) има несакано дејство врз здравјето на луѓето или животните и

2) ја прави храната добиена од животните наменети за производство на храна, небезбедна за исхрана на луѓето.

(3) Во случај кога ќе се утврди дека храната за животни не ги задоволува условите за безбедност, а е дел од серија или пратката со храна за животни од ист вид, се смета дека целата храна за животни од таа серија или пратка е небезбедна, освен ако со деталната процена не постојат докази дека остатокот од серијата или пратката со храна за животни ги исполнува условите за безбедност на храната за животни.

(4) Храната за животни која ги исполнува барањата за безбедност на храната за животни утврдени со одредбите на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон, како и барањата утврдени со прописите за храна за животни, се смета за безбедна.

(5) Усогласеноста на храната за животни со барањата за безбедност на храна за животни утврдени со одредбите на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон, како и барањата утврдени со прописите за храна за животни, не смее да претставува пречка за Агенцијата да преземе соодветни мерки за ограничување на ставање во промет или да нареди повлекување од пазарот, во случаи кога постои сомневање дека храната за животни не е безбедна.

(6) Директорот на Агенцијата ги пропишува општите и посебните барања за безбедност на храната за животни по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 29

Презентирање на храна и храна за животни

(1) Операторот со храна и храна за животни е должен да ја означи храната или храната за животни заради обезбедување на информации за потрошувачите.

(2) Операторот со храна и храна за животни е должен на пакувањето на храната наменета за ставање во промет, означувањето да го врши на начин кој е лесно разбирлив.

(3) Означувањето, рекламирањето и презентацијата на храната и храната за животни, вклучувајќи го и нивниот облик, изглед или пакување, материјалот кој се користи за пакување, начинот на кој се подготвени и прикажани, како и информациите кои се достапни преку сите медиуми треба да се во согласност со декларацијата, упатството за употреба и начинот на чување и не смеат да ги доведат потрошувачите во заблуда.

(4) Директорот на Агенцијата го пропишува начинот на означување и декларирање, рекламирањето и презентирањето на храната и храната за животни по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

(5) Директорот на Агенцијата ги пропишува нутритивните и здравствените тврдења во комерцијални цели при означување, презентација или рекламирање на храната, наменети како такви за крајниот потрошувач по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 29-а

Општи правила за информации поврзани со храната

(1) Операторот со храна мора да ги обезбеди сите информации поврзани со храната заради обезбедување на високо ниво на заштита на здравјето на потрошувачите и нивните интереси со давање можност на крајните потрошувачи да направат избор врз основа на тие информации и безбедно да ја употребуваат храната, при што се обрнува особено внимание на здравјето, економските, еколошките, социјалните и етичките фактори. Овие информации мора да бидат во согласност со правилата за информации поврзани со храната, од ставот (3) на овој член.

(2) Правилата за информации поврзани со храната имаат за цел да се овозможи слободно движење на произведената храна која се пласира на пазарот земајќи ја предвид потребата да се заштитат интересите на производителите и да се промовира производство на безбедни и квалитетни производи.

(3) Правилата за информации поврзани со храната ги опфаќаат:

- општите принципи за означување, презентирање и рекламирање на храната,

- општите и посебните барања за означувањето на храната и

- одговорностите на операторите со храна во однос на обезбедувањето на информации за храната.

(4) Операторите со храна информациите поврзани со храната ги истакнуваат во сите фази на производството на храна, особено во оние фази на ланецот на производство за кои тие се одговорни. Ова се применува на сите видови храна наменети за крајниот потрошувач, вклучувајќи ги и прехранбените производи кои се доставуваат од големите снабдувачи и прехранбените производи кои големите снабдувачи ги испорачуваат.

(5) Секоја храна која е наменета за достава до крајниот потрошувач или до големите снабдувачи со храна и до угостителските објекти, мора да е придружена со соодветни информации поврзани со храната, утврдени согласно со прописот од членот 29-г став (3) од овој закон.

(6) Операторот со храна не смее во информациите поврзани со храната лажно да ги наведува потрошувачите за:

а) карактеристиките на храната и особено што се однесува до природата, идентитетот, својствата, составот, количината, трајноста, земјата на потекло или место на потекло, методот на изработка или производство;

б) додавање на влијанија или својства на храната кои таа не ги поседува;

в) дека храната поседува посебни карактеристики кога всушност сите слични прехранбени производи ги поседуваат тие карактеристики, особено со посебно нагласување на присуството или на отсуството на одредени состојки и/или хранливи материи и

г) преку изгледот, описот или сликовните претставувања, присуството на специфична/посебна/одредена храна или состојка, кога реално некој составен елемент кој е природно присутен или состојка која вообичаено се употребува во таа храна е заменета со различен составен елемент или различна состојка.

(7) Информациите поврзани со храната мора да се прецизни, јасни и лесно разбирливи за потрошувачот.

(8) Одредбите од ставот (6) на овој член се применуваат и при:

а) рекламирање и

б) презентирање на прехранбените производи, особено нивниот облик, изглед или пакување, начинот на кој се употребени материјалите за пакување и опкружувањето во кое прехранбените производи се наредени со цел да се презентираат или да се продаваат.

Член 29-б

Одговорности за информациите поврзани со храната

(1) Одговорноста за информациите поврзани со храната е на операторот со храна кој ја произведува, или пакува или увезува храната, или тој што ја става во промет храната и под чие име или деловно име храната се става на пазарот во Република Македонија.

(2) Операторот со храна кој е одговорен за информациите поврзани со храната го обезбедува присуството и прецизноста на информациите поврзани со храната.

(3) Операторите со храна кои не влијаат врз информациите поврзани со храната не треба да снабдуваат, доставуваат, обезбедуваат, испорачуваат, употребуваат или продаваат храна за која знаат или претпоставуваат, врз основа на професионални информации кои ги поседуваат како професионалци, дека храната не е во согласност со посебните барања за безбедност на храната и согласно со правилата за означувањето на информациите во врска со храната.

(4) Операторите со храна, во рамките на деловните активности кои се во нивна контрола, не смеат да ги менуваат информациите на означувањето кои одат во прилог на храната ако тие измени би го довеле во заблуда потрошувачот или на друг начин би го намалиле нивото на заштита на потрошувачите и можноста за крајниот потрошувач да направи избор. Операторите со храна се одговорни за сите промени кои ги прават во врска со информациите за храната на означувањето.

(5) Операторите со храна, во рамките на деловните активности во нивна контрола, мора да обезбедат усогласеност со правилата за означувањето на информациите за храната и соодветните посебни барања за безбедност за одделни видови храна при што во рамките на нивните активности треба да проверуваат дали тие барања се исполнети, имајќи во предвид одговорностите од одредбите од ставовите (2), (3) и (4) од овој член.

(6) Операторите со храна, во рамките на деловните активности во нивна контрола обезбедуваат дека информациите во врска со храната која не е претходно спакувана, а која е наменета за крајниот потрошувач или за достава до големите снабдувачи, се пренесуваат до операторот со храна кој ја добива храната со цел да обезбеди, кога е потребно, давање на задолжителни прехранбени информации на крајниот потрошувач.

(7) Операторите со храна, во рамките на деловните активности во нивна контрола, обезбедуваат задолжителните информации за храната и дополнителните задолжителни информации за храната поврзани со особе-

ностите на посебни видови или категории на прехранбени производи, да бидат на означувањето на пакувањето или на означувањето залепено на пакувањето, или на трговските документи кои се однесуваат на прехранбените производи каде може да се гарантира дека тие документи или ја придружуваат храната на која се однесуваат или биле испратени пред или во времето на испораката, во следниве случаи:

(а) кога претходно спакуваната храна е наменета за крајниот потрошувач, но ставена на пазарот во фаза која претходи на продажбата на крајниот потрошувач и кога продажбата на големиот снабдувач не е вклучена во таа фаза и

(б) кога претходно спакуваната храна е наменета за достава до големите снабдувачи за подготовка, преработка, разделување или сечење.

(8) Операторите со храна се должни да обезбедат задолжителните информации за храната како што се името на храната, датумот на минимална трајност или датумот за „употребливо до“, сите посебни услови за чување и/или услови за употреба и името или деловното име и адресата на операторот со храна, наведени во членот 29-г во став (1) во точките (а), (ѓ), (е) и (ж) од овој закон, да се истакнат на надворешното пакување во кое спакуваните прехранбени производи се подготвени за ставање во промет.

(9) Операторите со храна кои до други оператори со храна доставуваат храна која не е наменета за крајниот потрошувач или за големите снабдувачи, се должни да гарантираат дека другите оператори со храна се снабдени со доволно информации што ќе им овозможи да ги исполнат нивните обврски според ставот (2) на овој член.

Член 29-в

Информации поврзани со храната

(1) Секоја храна треба да биде означена со следниве информации поврзани со храната:

- задолжителни информации за храната;
- дополнителни задолжителни информации за храната поврзани со особеностите на посебни видови или категории на прехранбени производи;
- доброволни информации за храната, дополнителни облици на изразување и претставување на храната;
- начинот на означување на храната, подеталните одредби за задолжителното означување и за отстапките од задолжителното означување;
- супстанции или производи кои предизвикуваат алергии или нетолерантност;
- прехранбени производи за кои означувањето мора да опфати една или повеќе дополнителни особености;
- прехранбени производи кои се изземаат од барањето на задолжителната декларација за нутритивна вредност;
- име на храната и посебни придружни особености и задолжителни особености во прилог на името на храната;
- посебни барања во врска со ознаката на „мелено месо“;
- посебни барања во врска со ознаката на обвивките за колбаси означување и наведување на состојки;
- посебни одредби во врска со означувањето на состојки по опаѓачки редослед според тежината;
- ознака на одредени состојки по име на категорија, а не по посебно име;
- означување на адитивите со името на нивната категорија проследено со нивното посебно име или ебројот;
- означување на аромите во списокот на состојки;
- означување на комплексни состојки;
- квантитативно означување на состојките;

- означување на нето-количината;
- рок на траење, датум за „употребливо до“ и датум на замрзнување;
- означување на видови на месо за кое е задолжителна ознака на земјата на потекло или местото на потекло;

- означување на јачина на алкохолот;
- препорачани дневни референтни внесови за витамини и минерали;
- референтни внесови за енергија и определени хранливи материи, освен витамини и минерали;
- означување на факторите на конверзија, фактори на конверзија за пресметување на енергија;
- изразување и претставување на означувањето за нутритивната вредност и
- начинот на претставување на доброволни информации за храната.

(2) Задолжителните информации за храната се информациите кои припаѓаат во една од следниве категории информации:

(а) за идентитетот и составот, својствата или други карактеристики на храната;

(б) за заштитата на здравјето на потрошувачите и безбедната употреба на храната, кои особено вклучуваат:

- својства на составот кои можат да се штетни за здравјето на одредени групи на потрошувачи;
- трајност, чување и безбедна употреба и
- влијанието врз здравјето, вклучувајќи ги ризиците и последиците поврзани со штетното и опасното консумирање на храната и

(в) за нутритивните карактеристики за да им се овозможи на потрошувачите да направат соодветен избор врз основа на овие информации, при тоа овозможувајќи им можност за избор и на оние потрошувачи кои се со посебни барања во однос на исхраната.

Член 29-г

Задолжителни информации за храната

(1) Операторот со храна е должен на означувањето на храната да ги наведе следниве задолжителни информации за храната:

- а) име на храната;
- б) список на состојките;
- в) секоја состојка или помошно технолошко средство кои предизвикуваат алергии или нетолерантности кои се употребуваат во производството или подготовката на храната и сè уште се присутни во крајниот производ, дури и во изменета форма;
- г) количество на одредени состојки или категории на состојки;
- д) нето-количината на храната;
- ѓ) рок на трајност или датумот за „употребливо до“;
- е) посебни услови за чување и/или услови за употреба;
- ж) име или деловно име и адреса на операторот со храна;
- з) земја на потекло или место на потекло;
- с) упатство за употреба кога е потребно за правилно да се употреби храната;
- и) кај пијалациите кои содржат повеќе од 1,2% алкохол по волумен, се означува реалната јачина на алкохолот по волуменски проценти и
- ј) информација за хранливата вредност на храната.

(2) Информациите од ставот 1 на овој член се наведуваат со зборови и броеви. Тие можат дополнително да се изразат преку пиктограми или симболи.

(3) Директорот на Агенцијата ги пропишува информациите поврзани со храната, постапката за одобрување пиктограми или симболи како начин на изразување на информациите за храната, потребната документаци-

ја и висината на трошоците во постапката за издавање на одобрение, по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 29-д

Дополнителни задолжителни информации

(1) Покрај задолжителните информации Агенцијата во прописите за посебните барања за безбедност на посебните видови или категории храна од членот 27 став (11) од овој закон, пропишува и дополнителни задолжителни информации заради особеностите и карактеристиките на посебните видови или категории на прехранбени производи.

(2) Дополнителни задолжителни информации се со цел на потрошувачот да му се обезбедат информации во однос на посебните видови или категории на прехранбени производи, при што треба да се земе предвид техничкиот напредок, научните развојни процеси, заштитата на здравјето на потрошувачите и безбедната употреба на храната.

Член 29-ѓ

(1) Задолжителните информации за храната треба да се достапни и лесно читливи.

(2) Во случај на претходно спакувана храна или храна во оригинално пакување, задолжителните информации треба да се наоѓаат директно на опаковката.

(3) Директорот на Агенцијата ги пропишува информациите поврзани со храната кои треба да се наоѓаат на означувањето на храната, по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 30

(1) Не е дозволено означување и рекламирање на храна со податоци кои сугерираат на лековити својства поврзани со превенција или лекување на заболувања, потенцирање на специфични својства на храната кои се слични со друга храна со ист квалитет, како и употреба на слики, цртежи, знаци, изрази и текстови што потрошувачот би можеле да го доведат во заблуда во поглед на идентитетот на производот, потеклото, составот, својството, намената и дејството на производот.

(2) Не е дозволено при рекламирањето на храна да се користат:

1) изјави што се однесуваат на отстранување, намалување или спречување на болести;

2) забелешки во форма на лекарски совети или лекарски наоди;

3) истории на болести;

4) изјави на трети лица особено благодарници, пофалби или препораки ако се однесуваат на отстранување или намалување на болести;

5) слики на лица во професионална медицинска облека или при изведување на лекарска професија или промет со лекови и

6) списи или писмени податоци што наведуваат на тоа дека определени заболувања се третираат со храна.

(3) Одредбите од ставот (2) на овој член не се однесуваат на храната наменета за посебна нутритивна употреба.

Член 30-а

Нутритивни и здравствени тврдења

(1) Нутритивните и здравствените тврдења не се задолжителни, но ако се користат во комерцијални цели во означувањето, презентирањето или рекламирањето потребно е да ги исполнат барањата за користење на нутритивни и здравствени тврдења и условите за нивно истакнување.

(2) Општите здравствени тврдења, како и здравствени тврдења за намалување на ризикот од болест и здравствени тврдења кои се однесуваат на растот и развојот на децата и нивното здравје може да се истакнат во комерцијални цели во означувањето, презентирањето или рекламирањето на производите само ако се одобрени од Агенцијата.

(3) Барањата за одобрување на здравствените тврдења при означување, презентирање и рекламирање во комерцијални цели можат да се однесуваат на целата храна произведена или увезена и ставена во промет во Република Македонија.

(4) Агенцијата може да изврши промена, времено отповикување и/или целосно отповикување на одобрувањето на здравственото тврдење, доколку има промена во научните сознанија и докази.

(5) За одобрување на здравствените тврдења операторите со храна доставуваат барање со придружна документација до Агенцијата.

(6) Агенцијата по прием на уредно доставеното барање во рок од шест до дванаесет месеци одлучува за одобрување на истото.

(7) Директорот на Агенцијата, за одобрување на здравствените тврдења формира Комисија за здравствени тврдења, која ги разгледува барањата на операторите со храна за користење на здравствени тврдења при означување, рекламирање и презентирање на храната во комерцијални цели и дава предлог за одобрување или предлог за одбивање на барањата до директорот на Агенцијата.

(8) Комисијата од ставот (7) на овој член е составена од пет члена, од кои три лица се од редот на вработените во Агенцијата и двајца надворешни експерти од научните институции во зависност од видот на здравственото тврдење, при што задолжително еден од надворешните експерти треба да биде претставник на здравствениот сектор.

(9) Членовите на Комисијата од ставот (7) на овој член имаат право на надоместок на трошоци за работа во Комисијата. Висината на надоместокот се определува според бројот на предмети, обемот на предметот и времето потребно за експертизата по однос на поднесеното барање.

(10) Доколку операторот со храна доставува барање за одобрување на здравствено тврдење кое е одобрено или неодобрено од страна на Европската комисија, Комисијата од ставот (7) на овој член, дава предлог за одобрување или неodobрување на барањето и врши потврдување на истото.

(11) Агенцијата за одобрените и неodobрените здравствени тврдења води регистри за одобрени и неodobрени здравствени тврдења.

(12) Висината на трошоците за одобрување на здравствени тврдења се определуваат во зависност од времето потребно за разгледување на документацијата кон барањето и стручната експертиза и се на товар на подносителот на барањето.

(13) Директорот на Агенцијата го пропишува начинот на работа на Комисијата за здравствени тврдења, постапката за одобрување на здравствените тврдења, начинот на водење на регистрот на одобрени и неodobрени здравствени тврдења, начинот и постапката за одобрување, формата и образецот на барањето, потребната документација, висина на трошоци во постапката и начинот на чувањето на информациите особено информациите кои треба да се сметаат за интелектуална сопственост и нивниот начин на чување и евидентирање, по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

(14) Директорот на Агенцијата во согласност со министерот за здравство ги пропишува општите и посебните барања за користење на нутритивни и здравствени

тврдења при означување, рекламирање и презентирање на храната во комерцијални цели и услови за истакнување.

Член 31 Обврски

(1) Операторите со храна и храна за животни во сите фази на производство, преработка и дистрибуција во рамките на активностите кои се под нивна контрола, мора да обезбедат дека храната и храната за животни ги задоволуваат барањата кои се пропишани во прописите за храна и храна за животни кои се релевантни за нивните активности и мора да потврдат дека тие барања се исполнети.

(2) Заради исполнување на обврските од ставот 1 операторите со храна мораат да водат соодветна евиденција согласно со овој закон и на барање на овластените лица при вршење на инспекциски надзор да ја направат достапна, при што се одговорни за вистинитоста на податоците кои им ги ставиле на увид на овластените лица при вршење на инспекциски надзор.

(3) Органите од членот 26 на овој закон треба да ги следат и да ги верификуваат дека се исполнети релевантните барања утврдени во прописите за храна и храна за животни од страна на операторите со храна и храна за животни во сите фази на производство, преработка и дистрибуција.

(4) Органите од членот 26 на овој закон воспоставуваат интегриран систем на официјални контроли и други активности соодветни на околностите, вклучувајќи комуникација со јавноста за безбедност на храната и храната за животни и ризикот, надзорот на безбедност на храната и храната за животни и други активности за следење со кои се опфатени сите фази на производството, преработката и дистрибуцијата.

Член 32 Следливост

(1) Следливоста на храната, храната за животни, животните наменети за производство на храна и сите супстанции наменети да бидат вградени во храна или храна за животни, мора да биде воспоставена во сите фази на производство, преработка и дистрибуција.

(2) Операторите со храна и храна за животни мора да бидат во можност да го идентификуваат секое физичко или правно лице од кое ја набавиле храната, храната за животни, животни наменети за производство на храна или секоја супстанција наменета да биде или се очекува да биде вградена во храна или храна за животни. За таа цел, операторите со храна и храна за животни мора да имаат воспоставено системи и постапки кои овозможуваат овие информации да бидат достапни на барање на Агенцијата.

(3) Операторите со храна и храна за животни мора да имаат воспоставено системи и постапки за идентификација на другите бизниси со храна кои ги снабдуваат. Овие информации треба да бидат достапни на барање на Агенцијата.

(4) Храната или храната за животни која е ставена во промет или ќе се стави во промет, мора да биде соодветно означена или идентификувана со цел да се олесни нејзината следливост, со помош на соодветна документација или информации во согласност со посебните одредби од овој закон.

(5) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува начинот за спроведување и обезбедување на следливоста на храната и храната за животни по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 33

Одговорности за храна - оператор со храна

(1) Ако операторот со храна смета или има причина да верува дека храната која е увезена, произведена, преработена, обработена или дистрибуирана, не е во согласност со барањата за безбедност на храна, мора да започне итна постапка за повлекување на храната од промет, а во случај кога храната ја поминала непосредната контрола на операторот со храна да ја информира Агенцијата за истото. Во случај кога производителот стигнал до потрошувачот, операторот мора ефикасно и точно да ги информира потрошувачите за причината поради која се повлекува храната и, доколку е потребно, да ја повлече храната со која потрошувачите веќе се снабдени во случај кога другите мерки не се доволни за да се постигне висок степен на заштита на здравјето на луѓето.

(2) Операторот со храна одговорен за малопродажба и дистрибуција, кој нема влијание на пакувањето, означувањето, безбедноста или интегритетот на храната мора, во рамките на неговите соодветни активности, да започне постапка за повлекување од промет на храната која не е во согласност со барањата за безбедност на храната и мора да даде свој придонес за безбедност на храна со давање релевантни информации неопходни за следливост на храната, како и да соработува во активностите преземени од страна на производителите, преработувачите, обработувачите и/или надлежните органи.

(3) Операторот со храна мора веднаш да ја информира Агенцијата доколку добие или има лабораториски резултат за неусогласеност со барањата за безбедност на храната или смета или има причина да верува дека храната која била ставена во промет, може да биде штетна по здравјето на луѓето. Операторот со храна мора да ја информира Агенцијата за активностите преземени за да се спречи ризикот по крајниот потрошувач и не смее да обесхрабри или спречи кое било лице кое соработува со Агенцијата, во случај кога тоа може да го спречи, намали или елиминира ризикот кој произлегува од храната.

(4) Операторите со храна мора да соработуваат во активностите преземени од страна на Агенцијата со цел да се избегне или намали ризик предизвикан од храна која ја набавува или снабдува.

Член 34

Одговорности за храна за животни - оператори со храна за животни

(1) Ако операторот со храна за животни смета или има причина да верува дека храната за животни која е увезена, произведена, преработена, обработена или дистрибуирана не е во согласност со барањата за безбедност на храна за животни, мора да започне итна постапка за повлекување на храната за животни од промет и да ја информира Агенцијата за истото. Во вакви случаи, или во случај наведен во членот 28 став (3) од овој закон, кога серијата или пратката не ги задоволува барањата за безбедност на храна за животни, истата мора да се уништи, освен ако Агенцијата не одобри друга мерка. Операторот мора ефикасно и точно да ги информира корисниците на храна за животни за причините за нејзино повлекување, а доколку е потребно, да ги повлече од нив производите со кои се снабдени, во случај кога други мерки не се доволни за да се постигне висок степен на заштита на здравјето.

(2) Операторот со храна за животни одговорен за малопродажба или дистрибуција која нема влијание на пакувањето, означувањето, безбедноста или интегритетот на храната за животни, во рамките на неговите со-

одветни активности, мора да започне постапка за повлекување од промет на храната за животни која не е во согласност со барањата за безбедност на храна за животни и мора да даде свој придонес за безбедност на храна за животни со давање релевантни информации неопходни за следливост на храната за животни, како и да соработува во активностите преземени од страна на производителите, преработувачите, обработувачите и/или Агенцијата.

(3) Операторот со храна за животни мора веднаш да ја информира Агенцијата доколку добие или има лабораториски резултат за неусогласеност со барањата за безбедност на храната за животни или смета или има причина да верува дека храната за животни која е ставена во промет не ги исполнува барањата за безбедност на храна за животни. Операторот со храна за животни мора да ја информира Агенцијата за активностите преземени за да се спречи ризикот од употреба на таа храна за животни, и не смее да обесхрабри или спречи кое било лице кое сака да соработува со Агенцијата, во случај кога тоа може да го спречи, намали или елиминира ризикот кој произлегува од храната за животни.

(4) Операторот со храна за животни мора да соработува во активностите преземени од страна на Агенцијата со цел да се избегне или намали ризикот кој произлегува од храната за животни која ја набавува или снабдува.

Член 35

Одговорност

(1) Одредбите од овој дел на законот се применуваат без оглед на прописите за заштита на потрошувачите од производи со недостатоци.

(2) Одредбите од овој дел на законот не ги доведуваат во прашање одредбите од посебните прописи за одговорност за штетата настаната од неисправните производи.

ДЕЛ III

СИСТЕМ ЗА БРЗО ИЗВЕСТУВАЊЕ, УПРАВУВАЊЕ СО КРИЗИ И ВОНРЕДНИ СОСТОЈБИ

ГЛАВА I

СИСТЕМ ЗА БРЗО ИЗВЕСТУВАЊЕ

Член 36

Систем за брзо известување

(1) Системот за брзо известување за директен или индиректен ризик по здравјето на луѓето кој потекнува од храна или храна за животни се востановува како информативна мрежа. Во неа се вклучени сите органи од членот 26 на овој закон.

(2) Агенцијата координира со субјектите кои се вклучени во системот за брзо известување, врши размена на информации во Република Македонија и размена на информации со еквивалентни системи на други земји.

(3) Во случај кога членот на мрежата има информација за постоење на сериозен директен или индиректен ризик по здравјето на луѓето кој потекнува од храна или храна за животни, истата веднаш мора да ја достави до Агенцијата со помош на системот за брзо информирање. Агенцијата веднаш ја пренесува информацијата до членовите на мрежата во Република Македонија.

(4) Агенцијата може да го надополни известувањето од ставот (3) на овој член со научна или техничка информација која ќе овозможи брза и соодветна активност за справување со ризикот.

(5) Агенцијата претставува контакт точка и воспоставува соодветна организациона структура за учество и соработка со RASFF (Rapid alert system for food and feed) на Европската унија.

(6) Директорот на Агенцијата ги пропишува организационата структура и начинот на работење, преносот на известувањата и дополнителни информации и начинот на работа на системот за брзо известување по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 37

Правила на доверливост за системот на брзо известување

(1) Информациите кои се достапни до членовите на мрежата, а кои се однесуваат на ризикот по здравјето на човекот предизвикан од храна или храната за животни, мора да бидат достапни за јавноста согласно со начелото за информирање од членот 11 на овој закон. Во принцип, јавноста има пристап до информациите за идентификација на храната, природата на ризикот и преземените мерки.

(2) Членовите на мрежата мора да преземаат мерки со кои ќе обезбедат нивниот персонал да не открива информации добиени за целите на овој дел кои претставуваат класифицирана информација, со исклучок на информациите кои мора да бидат достапни за јавноста, доколку тоа го бараат околностите, со цел да се заштити здравјето на луѓето.

(3) Заштитата на професионалната тајна не може да спречи давање на информации до надлежните органи кои се релевантни за ефикасноста на контролата на прометот и спроведување на активности во доменот на храната и храната за животни. Членовите на мрежата кои добиваат информација која претставува класифицирана информација согласно со начелото за професионална дискреција мораат да обезбедат нејзина заштита во согласност со ставовите (1) и (2) на овој член.

ГЛАВА II ИТНИ СОСТОЈБИ

Член 38

Мерки за итни состојби за храна и храна за животни со потекло од Република Македонија или увезена од трети земји

(1) Во случај кога е евидентно дека храната или храната за животни која потекнува од Република Македонија или е увезена од трети земји, претставува сериозен ризик за здравјето на луѓето, здравствената заштита на животните и заштита на животната средина и дека таквата опасност не може да се спречи или доведе на задоволително ниво со помош на мерките утврдени со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон и прописите за ветеринарно здравство, Агенцијата на сопствена иницијатива или на барање на член на мрежата, во зависност од сериозноста на ситуацијата, веднаш презема една или повеќе од следниве мерки:

1) во случај на храна или храна за животни која потекнува од Република Македонија:

- забрана на ставање во промет или употреба на таа храна,
- забрана на ставање во промет или употреба на таа храна за животни,
- утврдување на посебни услови за таа храна или храна за животни и
- други соодветни временни мерки и

2) во случај на храна или храна за животни увезена од трети земји:

- забрана за увоз на таа храна и храна за животни од целата територија или дел до засегнатата земја, а каде што е применливо, од третата земја на транзит,

- утврдување на посебни услови за таа храна или храна за животни за целата територија или дел од територијата на засегнатата трета земја и

- други соодветни временни мерки.

(2) Во случај на, ситуациите од ставот (1) на овој член, Агенцијата може времено да ги преземе мерките од ставот (1) на овој член. Во најбрз можен рок, а најдоцна во период од десет работни дена од денот на настанувањето на ситуацијата од ставот (1) на овој член, преземените мерки треба да се продолжат, изменат, отповикаат или прошират, а причините за одлуката за преземените мерки мора веднаш да се објават на веб страницата на Агенцијата.

ГЛАВА III УПРАВУВАЊЕ СО КРИЗИ

Член 39

Општ план за управување со кризи

(1) Агенцијата предлага општ план за управување со кризи од областа на безбедност на храната и храната за животни (во натамошниот текст: општ план).

(2) Општиот план ги утврдува видот на состојбата како и директните и индиректните ризици по здравјето на луѓето предизвикано од храна и храната за животни кои не можат да се спречат, отстранат или намалат на прифатливо ниво со постојните одредби или не можат соодветно да бидат управувани единствено со примена на мерките за вонредни состојби и практичните постапки кои се неопходни за управување со криза, вклучувајќи ги и начелата на транспарентност кои треба да се применат и стратегијата за комуникација.

(3) Општиот план од ставот (1) на овој член го донесува Владата на Република Македонија, за период од пет години.

(4) Заради полесна примена на општиот план за управување со кризи од овој член, Агенцијата изготвува оперативен план за итни мерки кој се спроведува во случај кога храната и храната за животни претставува сериозен ризик по здравјето на луѓето директно или преку надворешната средина.

(5) Оперативниот план за итни мерки треба да ги уредува:

а) органи на државната управа кои ќе бидат вклучени;

б) нивните овластувања и надлежности и

в) каналите за постапките на размена на информации помеѓу релевантните засегнати страни.

(6) Оперативниот план за итни мерки Агенцијата ги ревидира еднаш годишно, посебно во делот на промени во организационата структура на Агенцијата и претходните искуства, како и искуствата стекнати за време на вежби за симулација.

Член 40

Единица за справување со криза

(1) Во случај кога Агенцијата утврдила состојба која вклучува сериозен директен или индиректен ризик по здравјето на луѓето кој потекнува од храна или храна за животни, кој не може да се спречи, отстрани или намали на прифатливо ниво со постојните мерки или не може да се управува единствено со примена на мерките за вонредни состојби, мора веднаш да ја известат Владата на Републиката Македонија.

(2) Владата на Република Македонија по добивањето на известувањето на Агенцијата формира единица за управување со криза која е составена од претставници на надлежните органи согласно со одредбите од Законот за управување со кризи.

(3) Во работата на единицата за управување со криза од ставот (2) на овој член, доколку е потребно може да учествуваат и претставници од научната и стручната јавност при што техничка поддршка се обезбедува согласно со прописите за управување со кризи.

Член 41

Задачи на единиците за справување со криза

(1) Единицата за справување со кризи е одговорна за собирање и оценување на соодветни информации и идентификување на можностите за превенирање, елиминирање или намалување на прифатливо ниво на ризикот по здравјето на луѓето што е можно поефективно и во најбрз можен рок и истите ги доставува до Групата за процена согласно со Законот за управување со кризи.

(2) Единицата за справување со кризи може да побара помош од секое физичко или правно лице чии знаења и вештини се неопходни за ефективно справување со кризата.

(3) Единицата за справување со кризи ја информира јавноста за сите настанати ризици и мерките кои се преземаат.

ДЕЛ IV

ГЛАВА I ХИГИЕНА НА ХРАНА

Член 42

Општи одредби за хигиена на храната

(1) Операторите со храна ги применуваат општите барања за хигиена на храната земајќи ги предвид следниве принципи:

1) примарната одговорност за безбедноста на храната ја снесат операторите со храна;

2) безбедност на храната треба да се обезбеди низ целиот ланец на производство, преработка и дистрибуција на храната, започнувајќи со примарното производство;

3) треба да се обезбеди одржувањето на ладниот ланец, за храната да може безбедно да се складира на соодветна температура, особено замрзнатата храна;

4) општата имплементација на процедурите кои се засноваат на принципите на анализа на опасност и критични контролни точки (во натамошниот текст: НАССР), заедно со примена на правилата за добрата хигиенска пракса (во натамошниот текст: ДХП), треба да ги зајакне одговорностите на операторите со храна;

5) упатствата за добра пракса претставуваат важен инструмент за поддршка на бизнис операторите со храна на сите нивоа од ланецот на храна, а во согласност со правилата за хигиена на храната и со примена на принципите на НАССР;

6) неопходно е да се утврдат микробиолошките критериуми и барања за контрола на температурата засновани врз научна процена на ризикот и

7) неопходно е да се осигури дека увезената храна ги исполнува најмалку истите хигиенски стандарди како храната која е произведена во Република Македонија, или е со еквивалентен стандард.

(2) Општите барања за хигиена на храната се применуваат во сите фази на производство, преработка и дистрибуција на храна и на извоз, не доведувајќи ги во прашање поспецифичните барања поврзани со хигиена на храната.

(3) Општите барања за хигиена на храната не се применуваат на:

1) примарно производство за приватна домашна употреба;

2) домашна подготовка, ракување и складирање на храната за приватна домашна употреба;

3) директно снабдување, од страна на производителот, на мали количества примарни производи до крајните потрошувачи или до локалните малопродажни трговци кои директно го снабдуваат крајниот потрошувач и

4) собирни центри и штавилници кои се опфатени со дефиницијата за бизнис со храна единствено поради тоа што ракуваат со сировини за производство на желатин или колаген.

(4) Директорот на Агенцијата ги пропишува барањата за хигиена на храната за директно снабдување од страна на производителот, на мали количества примарни производи до крајните потрошувачи или до локалните малопродажни трговци кои директно го снабдуваат крајниот потрошувач по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

ГЛАВА II ОБВРСКИ НА ОПЕРАТОРИТЕ СО ХРАНА

Член 43

Општи обврски

Операторите со храна се должни да обезбедат дека сите фази на производство, преработка и дистрибуција на храната под нивна контрола ги исполнуваат барањата за хигиена кои се утврдени со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон.

Член 44

Општи и посебни барања за хигиена

(1) Операторите со храна кои вршат примарно производство и придружни операции на примарното производство, се должни да ги исполнуваат општите и посебните барања за примарно производство и посебните хигиенски барања во однос на примарното производство утврдени во овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон.

(2) Операторите со храна вклучени во која било фаза на производство, преработка и дистрибуција на храната после примарното производство и придружните операции на примарното производство, се должни да ги исполнуваат општите и посебните хигиенски барања утврдени со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон.

(3) Операторите со храна треба да ги применат следниве посебни мерки за хигиена:

1) усогласеност со микробиолошките критериуми за храна;

2) процедури неопходни за исполнување на целите поставени во овој закон;

3) почитување на барањата за контрола на температура за храната;

4) одржување на ладниот ланец на храна и

5) земање примероци за анализа.

(4) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува:

1) општите барања за примарно производство и придружни операции;

2) општите барања за сите оператори со храна и барања и условите кои се однесуваат на оператори со храна од животинско потекло;

3) општи барања за храна;

4) општи барања за храна од животинско потекло;

5) посебните барања за храна од животинско потекло;

6) посебните барања кои се однесуваат на микробиолошките критериуми за храна;

7) посебните барања за температурна контрола;

8) посебните барања за одржување на ладен ланец;
9) посебните барања за мерките или постапките неопходни за исполнување на поставените цели за хигиена на храната;

10) општите и посебните условите што треба да ги исполнуваат објектите за производство, промет и употреба на храна и производство и промет на храна од животинско потекло;

11) општите и посебните барања за превентива, контрола и ерадикација на болестите кај животните кои преку храната можат да се пренесат на луѓето;

12) посебните барања за превентива, контрола и ерадикација на трихинелозата кај животните и контролата на трихинела во месото;

13) општите и посебните барања за благосостојба на животните кои се одгледуваат и искористуваат за производство на храна;

14) начинот и постапката за земање на примероци, начинот и методите на вршење на лабораториски анализи на храна од животинско потекло и храна за животни;

15) забрана за употреба на одредени супстанции, производи и материји во примарното производство и процесите на производство, преработка и промет на храната и

16) забрана за употреба на одредени производи од животинско потекло во исхраната на луѓето по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

(5) Директорот на Агенцијата може во рамките на прописите од ставот (4) на овој член да пропише отстапување од наведените мерки од ставот (3) на овој член за да ја олесни имплементацијата за малите бизниси, имајќи ги предвид релевантните фактори на ризик, доколку таквите отстапки не влијаат врз постигнувањето на целите на овој закон како и општите и посебните барања за локализирана активност на операторите со храна и општите и посебните барања за примена на традиционалните методи на производство, преработка и дистрибуција на храна по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

(6) Кога со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон не се утврдени методите за земање примероци за анализа, операторите со храна можат да употребуваат соодветни методи пропишани во друг пропис или, во отсуство на такви методи, методи кои нудат еквивалентни резултати на тие добиени со референтниот метод, доколку се научно потврдени во согласност со меѓународно прифатени правила или протоколи.

(7) Операторите со храна можат да ги употребуваат упатствата утврдени во членовите 46 и 47 од овој закон заради полесно исполнување на нивните обврски утврдени со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон.

Член 45

Анализа на опасности и критични контролни точки

(1) Операторите со храна, освен операторите со храна во примарното производство и придружните операции, се должни да воведат, имплементираат и одржуваат постојана процедура или процедури засновани врз анализа на опасности и критични контролни точки, односно НАССР принципите.

(2) НАССР принципите се состојат од:

1) идентификација на секоја опасност која мора да се спречи, елиминира или намали на прифатливо ниво;

2) идентификација на критичните контролни точки на чекорот или чекорите кога контролата е нужна за да се спречи или елиминира опасноста или истата да се намали на прифатливо ниво;

3) воведување на критични граници на критичните контролни точки кои го одделуваат прифатливото од неприфатливото за спречување, елиминирање или намалување на опасност;

4) воведување и имплементирање на ефикасни процедури за мониторинг на критичните контролни точки;

5) воведување корективни активности во случај кога мониторингот укажува дека критичните контролни точки не се под контрола;

6) воведување процедури кои редовно ќе се спроведуваат со цел да се потврди ефикасноста на мерките утврдени во точките од 1 до 5 од овој став и

7) воведување документи и записи соодветни на природата и големината на бизнисот со храна со цел да се докаже ефикасна примена на мерките наведени во точките од 1 до 4 од овој став.

(3) Во случај кога се прават какви било промени на производот, процесот или кој било чекор, операторите со храна од ставот (1) на овој член мора да ја проверат процедурата и да направат соодветни измени.

(4) Операторите со храна мора:

1) да приложат на Агенцијата доказ за нивната усогласеност со ставот (1) на овој член на начин на кој бара Агенцијата, имајќи ја предвид природата и големината на бизнисот со храна;

2) да обезбедат редовно ажурирање на сите документи кои ја опишуваат постапката развиена во согласност со ставовите (1), (2), (3) и (4) на овој член и

3) да ги чуваат сите документи и евиденција во временски период од две години, освен во случаите кога заради природата на храната временскиот период е подолг.

(6) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува упатствата за процедурите за применување на НАССР принципите од страна на операторите со храна по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 46

Изготвување, дисеминација и употреба на упатствата

(1) Агенцијата ги поттикнува изготвувањето, дисеминацијата и употребата на упатствата кои се однесуваат на добра хигиенска пракса и примената на НАССР принципите во согласност со членот 45 на овој закон.

(2) Операторите со храна можат да ги користат упатствата од ставот (1) на овој член на волонтерска основа.

Член 47

Упатства за добра хигиенска пракса

(1) Изготвувањето и дисеминацијата на упатства за добра хигиенска пракса од членот 44 став (7) на овој закон, го вршат асоцијациите на операторите со храна во консултации со претставници од страните чијшто интерес може значително да биде засегнат, како надлежните органи и групите на потрошувачи при тоа имајќи ги предвид релевантните кодови на пракса од Codex Alimentarius.

(2) Кога упатствата за добра хигиенска пракса се однесуваат на примарното производство и придружните операции, истите треба да се изготват согласно со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон.

(3) Упатства за добра хигиенска пракса можат да се развијат во соработка со Институтот за стандардизација на Република Македонија.

(4) Агенцијата мора да направи процена на упатства со цел да се гарантира дека:

1) тие се развиени во согласност со ставот (1) од овој член;

2) нивната содржина е применлива на секторите на кои се однесуваат и

3) тие се соодветни како упатства и се усогласени со членовите 43, 44 и 45 од овој закон за засегнатите сектори и храна.

(5) Агенцијата воспоставува и води систем за регистрација на упатствата од ставот (1) на овој член и ги прави достапни за заинтересираните субјекти.

(6) Директорот на Агенцијата ги пропишува тематските подрачја кои треба да ги содржат упатствата за добра хигиенска пракса по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 48

Официјални контроли, регистрација и одобрение

(1) Операторите со храна соработуваат со Агенцијата во спроведување на одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон.

(2) Операторите со храна ставаат во промет храна само ако е подготвена и ракувана исклучиво во објекти кои:

1) ги исполнуваат условите за хигиена на храната утврдени во овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон и

2) се регистрирани или одобрени од Агенцијата.

(3) Операторот со храна во однос на регистрацијата, мора да ја информира Агенцијата, за секој објект под негова контрола во којшто се извршува која било фаза од производство, преработка и дистрибуција на храната. Операторите со храна мора да обезбедат Агенцијата да има ажурирани информации за објектите под негова контрола, вклучувајќи и известување за секоја значителна промена во активностите и секое затворање на постојните објекти.

(4) Операторите со храна треба да обезбедат дека објектите се одобрени од страна на Агенцијата по направена најмалку една посета на самото место.

(5) Објектот кој е предмет на одобрение во согласност со овој закон не смее да работи, освен доколку Агенцијата во согласност со посебните правила за организација на официјалните контроли:

1) даде одобрение на објектот за работа по посета на самото место или

2) во случај на времено одобрение на објектот.

Член 49

Регистрирање на објекти и оператори со храна од неживотинско потекло

(1) Агенцијата води регистар на сите објекти на операторите со храна од неживотинско потекло кои вршат производство на храна, угостителска дејност и дистрибуција, транспорт, складирање и малопродажба на храна и објекти за производство, обработка и дистрибуција на предмети и материјали што доаѓаат во контакт со храната.

(2) Операторите со храна од ставот (1) на овој член поднесуваат барање за регистрација до Агенцијата.

(3) При спроведување на официјалните контроли на објектите од ставот (1) на овој член, Агенцијата врши увид и ги споредува податоците од регистрацијата со фактичката состојба во објектите.

(4) Директорот на Агенцијата ја пропишува формата и содржината на регистарот, форма и содржина на барањето и начинот на регистрација на операторите со храна и објектите од ставот (1) на овој член по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 50

Регистрирање на објекти и оператори со храна од животинско потекло

(1) Агенцијата води регистар на операторите со храна и објектите кои вршат:

1) која било фаза од производство, обработка и дистрибуција на храна од животинско потекло;

2) примарно производство;

3) транспортирање;

4) складирање на производи кои не бараат температурно контролирани услови за складирање и

5) малопродажни постапки кои се состојат само од складирање или транспорт, во кој случај сепак ќе се применат посебните температурни услови, или снабдувањето со храната од објекти за малопродажба до други објекти со маргинална, локализирана и ограничена активност.

(2) Операторите со храна од ставот (1) на овој член поднесуваат барање за регистрација до Агенцијата според упатствата издадени од Агенцијата.

(3) При спроведување на официјалните контроли на објектите од ставот (1) на овој член, Агенцијата врши увид и ги споредува податоците од регистрацијата со фактичката состојба во објектите.

(4) Директорот на Агенцијата ги пропишува формата и содржината на регистарот, формата и содржината на барањето и начинот за регистрација на операторите со храна и објектите од ставот (1) на овој член по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 51

Одобрување на објекти и оператори со храна од животинско потекло

(1) Агенцијата задолжително издава одобрение за операторите со храна и објектите за производство, обработка и манипулација со храна од животинско потекло и води регистар на одобрени објекти и оператори со храна од животинско потекло.

(2) Операторите со храна од ставот (1) на овој член поднесуваат барање за одобрување до Агенцијата.

(3) Пред да се издаде одобрението од ставот (1) на овој член, Агенцијата врши увид на самото место. Таа го одобрува објектот за бараните активности само доколку операторите со храна докажат дека ги исполнуваат хигиенските барања за храната и други барања утврдени со овој закон и прописи донесени врз основа на овој закон.

(4) Агенцијата издава времено одобрение доколку од увидот на самото место се утврди дека објектот ги исполнува сите барања за инфраструктурата и опремата. Одобрение издава само доколку при повторен увид на самото место спроведен по три месеци од издавањето на временото одобрение, се утврди дека објектот ги исполнува сите барања за одобрување. Доколку е направен очигледен напредок, но објектот се уште не ги исполнува сите услови, Агенцијата може да го продолжи временото одобрение, но најмногу за период од шест месеци.

(5) Агенцијата на сите одобрени објекти, вклучувајќи ги и оние со времено одобрение, доделува број на одобрение, на кој можат да бидат додадени кодови за да се назначат типовите на производи од животинско потекло кои се произведуваат. За промет на големо, на бројот за одобрението може да биде додаден втор број кој ги означува единиците или групи на единици производи од животинско потекло кои се продаваат или произведуваат.

(6) Агенцијата, во рок од 30 дена од денот на поднесување на барањето за одобрение од ставот (1) на овој член, донесува решение, со кое одлучува по барањето

за одобрување на операторите со храна и објектите за производство, обработка и манипулација со храна од животинско потекло.

(7) Доколку Агенцијата не го одобри барањето, односно не донесе решение за одбивање на барањето во рокот од ставот (6) на овој член, подносителот на барањето има право во рок од три работни дена од истекот на тој рок да поднесе барање до писарницата на директорот на Агенцијата, за донесување на решение по поднесеното барање. Доколку директорот на Агенцијата нема писарница, барањето се поднесува во писарницата на седиштето на Агенцијата.

(8) Формата и содржината на барањето од ставот (7) на овој член ги пропишува директорот на Агенцијата по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

(9) Кон барањето за издавање решение од ставот (7) на овој член подносителот на барањето доставува и копија од барањето од ставот (1) на овој член.

(10) Директорот на Агенцијата е должен во рок од пет работни дена од денот на приемот на барањето од ставот (7) на овој член да донесе решение со кое барањето за издавање на решение за одобрување е уважено или одбиено.

(11) Доколку директорот на Агенцијата не донесе решение во рокот од ставот (10) на овој член, подносителот на барањето може да го извести Државниот управен инспекторат во рок од пет работни дена.

(12) Државниот управен инспекторат е должен во рок од десет дена од денот на приемот на известувањето од ставот (11) на овој член да изврши надзор во Агенцијата дали е спроведена постапката согласно со закон и во рок од три работни дена од денот на извршениот надзор да го информира подносителот на барањето.

(13) Инспекторот од Државниот управен инспекторат по извршениот надзор согласно со закон донесува решение со кое го задолжува директорот на Агенцијата во рок од десет дена да одлучи по поднесеното барање, односно да го уважи или одбие барањето и да го извести инспекторот за донесениот акт. Кон известувањето се доставува копија од актот со кој одлучил по поднесеното барање.

(14) Доколку директорот на Агенцијата не одлучи во рокот од ставот (13) на овој член, инспекторот ќе поднесе барање за поведување прекршочна постапка за прекршок утврден во Законот за управната инспекција и ќе определи дополнителен рок од пет работни дена во кој директорот на Агенцијата ќе одлучи по поднесеното барање за што во истиот рок ќе го извести инспекторот за донесениот акт. Кон известувањето се доставува копија од актот со кој одлучил по поднесеното барање. Инспекторот во рок од три работни дена ќе го информира подносителот на барањето за преземените мерки.

(15) Доколку директорот на Агенцијата не одлучи и во дополнителниот рок од ставот (14) на овој член, инспекторот во рок од три работни дена ќе поднесе пријава до надлежниот јавен обвинител и во тој рок ќе го информира подносителот на барањето за преземените мерки.

(16) Доколку инспекторот не постапи по известувањето од ставот (11) на овој член, подносителот на барањето во рок од пет дена има право да поднесе приговор до писарницата на директорот на Државниот управен инспекторат. Доколку директорот нема писарница, барањето се поднесува во писарницата на седиштето на Државниот управен инспекторат.

(17) Директорот на Државниот управен инспекторат е должен во рок од три работни дена да го разгледа приговорот од ставот (16) на овој член и доколку утврди дека инспекторот не постапил по известувањето

од подносителот на барањето од ставот (11) и/или не поднесе пријава согласно со ставот (14) на овој член, Директорот на државниот управен инспекторат ќе поднесе барање за поведување прекршочна постапка за прекршок утврден во Законот за управната инспекција и за инспекторот и ќе определи дополнителен рок од пет работни дена во кој инспекторот ќе изврши надзор во Агенцијата дали е спроведена постапката согласно со закон и во рок од три работни дена од денот на извршениот надзор да го информира подносителот на барањето за преземените мерки.

(18) Доколку инспекторот не постапи и во дополнителниот рок од ставот (17) на овој член, директорот на Државниот управен инспекторат ќе поднесе пријава до надлежниот јавен обвинител против инспекторот и во рок од три работни дена ќе го информира подносителот на барањето за преземените мерки.

(19) Во случајот од ставот (18) на овој член директорот на Државниот управен инспекторат веднаш, а најдоцна во рок од еден работен ден ќе овласти друг инспектор да го спроведе надзорот веднаш.

(20) Во случаите од ставот (19) на овој член директорот на Државниот управен инспекторат во рок од три работни дена ќе го информира подносителот на барањето.

(21) Доколку директорот на Државниот управен инспекторат не постапи согласно со ставот (17) од овој член, подносителот на барањето може да поднесе пријава до надлежниот јавен обвинител, во рок од осум работни дена.

(22) Доколку директорот на Агенцијата не одлучи во рокот од ставот (15) на овој член, подносителот на барањето може да поведе управен спор пред надлежниот суд.

(23) Постапката пред Управниот суд е итна.

(24) Директорот на Агенцијата ги пропишува формата и содржината на регистарот, формата, содржината и начинот на поднесување на барањето од ставот (2) на овој член, начинот на издавањето и повлекувањето на одобренieto на објектите од ставот (1) на овој член, како и формата и содржината на одобренieto по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 52

Бришење на регистрација или укинување на одобренieto на објекти и оператори со храна

(1) Доколку Агенцијата утврди сериозни недостатоци или операторот со храна повеќе пати го прекинал производството или одобрената активност на еден објект, а операторот со храна не може да обезбеди гаранции за натамошно производство, Агенцијата започнува постапка за бришење на регистрацијата или укинување на одобренieto. Во случај на промет на големо, Агенцијата може да го укине одобренieto во однос на одредени единици или групи на единици.

(2) Агенцијата ја брише регистрацијата или го укинува одобренieto на еден објект, за една или повеќе од неговите дејности, доколку:

1) објектот прекине една или повеќе од неговите активности;

2) операторот со храна во текот на работењето три пати предизвикал алиментарни заболувања во последователни три години;

3) се покажало дека објектот не ги исполнува условите потребни за неговите дејности за период од една година, по временото бришење на регистрацијата или повлекување на одобренieto и

4) утврдил сериозни недостатоци или морал да го запре производството или активността во објектот повторно, а операторот со храна се уште не е во состојба да обезбеди соодветни гаранции во однос на идното производство или активност.

(3) Операторот со храна е должен да обезбеди дека објектот ќе престане да работи доколку Агенцијата го избришала објектот од регистарот или го укинала одобрението за вршење дејност.

Член 53

Регистар на регистрирани и одобрени објекти
и оператори со храна

(1) Агенцијата тековно води регистри на операторите со храна и објектите кои се регистрирани или одобрени, со нивните поединечни броеви на одобрение и други релевантни информации и истите ги прави достапни на јавноста согласно закон.

(2) Агенцијата ги објавува регистрите на регистрирани или одобрени објекти за храна на веб страницата на Агенцијата.

ГЛАВА III

СОСТАВ НА ОДДЕЛНИ ВИДОВИ ХРАНА И ОДОБРУВАЊЕ НА ОДДЕЛНИ ВИДОВИ ХРАНА ПРЕД ДА СЕ СТАВАТ ВО ПРОМЕТ

Член 54

Додатоци на исхрана

(1) Операторот со храна може да произведува и да стави во промет додатоци на исхрана кои ги исполнуваат посебните барања за безбедност само по претходно издадено мислење за производот од страна на Агенцијата. Секој нов производ кој спаѓа во категоријата на додатоци на исхрана може да се стави во промет само по претходно издадено мислење од Агенцијата, дека ги исполнува посебните барања за безбедност.

(2) Агенцијата води регистар на производи кои ги исполнуваат посебните барања за безбедност како додатоци на исхрана.

(3) Операторот со храна треба да побара од Агенцијата мислење за усогласеноста со пропишаните барања за составот и означувањето на секој производ кој има намера да го стави во промет на пазарот во Република Македонија при производство или увоз на додатоци на исхрана. Операторот со храна за поднесеното барање за добивање мислење плаќа надоместок за мислењето во висина на стварно направените трошоци потребни за неговото издавање.

(4) Директорот на Агенцијата во согласност со министерот за здравство ги пропишува посебните барања за безбедност на додатоците на исхрана, го пропишува начинот на означување, дополнителните задолжителни информации поврзани со особеностите на додатоците на исхрана, количеството, формата и видот на витамини и минерали и одредени други супстанции, по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

(5) Директорот на Агенцијата го пропишува начинот и постапката за издавање на мислење, формата и содржина на барањето, потребната документација и висината на трошоците во постапката за издавање мислење по барање на странката, за производство и увоз на додатоци на исхрана, како и формата, содржината и начинот на водење на регистарот од ставот (2) на овој член, по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 54-а

Храна за посебна нутритивна употреба

(1) Операторот со храна може да произведува и да стави во промет храна за посебна нутритивна употреба, кои ги исполнуваат посебните барања за безбедност са-

мо по претходно издадено мислење за производот од страна на Агенцијата. Секој нов производ кој спаѓа во категоријата на храна за посебна нутритивна употреба може да се стави во промет само по претходно издадено мислење од Агенцијата, дека ги исполнува посебните барања за безбедност.

(2) Агенцијата води регистар на производи кои ги исполнуваат посебните барања за безбедност како храна за посебна нутритивна употреба.

(3) Операторот со храна треба да побара од Агенцијата мислење за усогласеноста со пропишаните барања за составот и означувањето и посебните барања за безбедност на секој производ кој има намера да го стави во промет на пазарот во Република Македонија при производство или увоз на храна за посебна нутритивна употреба. Операторот со храна за поднесеното барање за добивање мислење плаќа надоместок за мислењето во висина на стварно направените трошоци потребни за неговото издавање.

(4) Директорот на Агенцијата во согласност со министерот за здравство ги пропишува посебните барања за безбедност на храна за посебна нутритивна употреба, го пропишува составот и начинот на означувањето, дополнителните задолжителни информации поврзани со особеностите на храната за посебна нутритивна употреба, количеството, формата и видот на додадени витамини и минерали и одредени други супстанции во храната, по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

(5) Директорот на Агенцијата го пропишува начинот и постапката за издавање на мислење, формата и содржина на барањето, потребната документација и висината на трошоците во постапката за издавање мислење по барање на странката, за производство и увоз на храна за посебна нутритивна употреба, како и формата, содржината и начинот на водење на регистарот од ставот (2) на овој член, по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 54-б

Збогатена храна

(1) Операторот со храна може да произведува и да стави во промет збогатена храна или храна на која и се додадени витамини и минерали, која ги исполнува посебните барања за безбедност и барањата за составот и означувањето, само по претходно издадено мислење за производот од страна на Агенцијата. Секој нов производ кој спаѓа во групата на збогатена храна или храна на која и се додадени витамини и минерали може да се стави во промет само по претходно издадено мислење од Агенцијата, дека ги исполнува посебните барања за безбедност и барањата за составот и означувањето.

(2) Агенцијата води регистар на производи кои ги исполнуваат посебните барања за безбедност како збогатена храна или храна на која и се додадени витамини и минерали.

(3) Операторот со храна треба да побара од Агенцијата мислење за усогласеноста со пропишаните барања за составот и означувањето и посебните барања за безбедност на секој производ кој има намера да го стави во промет на пазарот во Република Македонија при производство или увоз на збогатена храна односно/или храна на која и се додадени витамини и минерали. Операторот со храна за поднесеното барање за добивање мислење плаќа надоместок за мислењето во висина на стварно направените трошоци потребни за неговото издавање.

(4) Директорот на Агенцијата во согласност со министерот за здравство ги пропишува посебните барања за безбедност и барањата за составот и начинот на означувањето на збогатената храна, односно на храната

на која и се додадени витамини и минерали дополнителните задолжителни информации поврзани со особеностите на збогатената храна, го пропишува количеството, формата и видот на витамини и минерали кои можат да се додаваат на храната, по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

(5) Директорот на Агенцијата го пропишува начинот и постапката за издавање на мислење, формата и образецот на барањето, потребната документација и висината на трошоците во постапката за издавање мислење по барање на странката, за производство и увоз на збогатена храна или храна на која и се додадени витамини и минерали, како и формата, содржината и начинот на водење на регистрот од ставот (2) на овој член, по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 55

Храна и состојки на храна произведени со иновирани технологии

(1) Храната и состојките на храната произведени со иновирани технологии, не смее да:

- претставуваат опасност за потрошувачот,
- го доведуваат во заблуда потрошувачот и
- се разликуваат од храната и состојките на храната кои треба да ги заменат, до таа мера, што нивната нормална консумација би била нутритивно некорисна за потрошувачот.

(2) Операторот со храна може да произведува и да стави во промет храна и состојки на храната произведени со иновирани технологии кои ги исполнуваат посебните барања за безбедност само по претходно издадено одобрение за производот од страна на Агенцијата.

(3) Секој нов производ кој спаѓа во групата на храна и состојки на храната произведени со иновирани технологии, да се става во промет само по претходно издадено одобрение од Агенцијата дека ги исполнува посебните барања за безбедност.

(4) Агенцијата води регистар на одобрени производи кои ги исполнуваат посебните барања за безбедност како храна и состојки на храна произведени со иновирани технологии.

(5) Операторот со храна треба да поднесе барање до Агенцијата за одобрение на секој производ кој има намера да го стави во промет на пазарот во Република Македонија при производство или увоз на храна и состојки на храна произведени со иновирани технологии.

(6) Директорот на Агенцијата ги пропишува посебните барања за безбедност на храната произведена со иновирани технологии по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

(7) Директорот на Агенцијата го пропишува начинот и постапката за издавање на одобрение, нејзиното времетраење, потребната документација и висината на трошоците во постапката за издавање одобрение за ставање во промет на производот од групата на храна и состојки на храна произведени со иновирани технологии по барање на странката по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 56

Генетски модифицирана храна

(1) ГМО храна не смее да:

- има негативни ефекти врз здравјето на луѓето, животните и животната средина,
- го доведува во заблуда потрошувачот во однос на нејзиниот состав и својства и
- се разликува од храната и состојките на храната кои треба да ги заменат, до таа мера, што нивната нормална консумација би имала негативен ефект за потрошувачот во прехранбена смисла.

(2) Операторот со храна кој за прв пат сака да стави во промет ГМО храна на пазарот во Република Македонија, во согласност со Законот за ГМО и овој закон, треба да поднесе барање за одобрение за ставање во промет на ГМО храна до Агенцијата.

(3) Барањето од ставот (2) на овој член се однесува на:

- храна која содржи ГМО или е составена од ГМО и
- состојките произведени од ГМО или храната која ги содржи тие состојки.

(4) Агенцијата води регистар на одобрени производи кои ги исполнуваат посебните барања за безбедност како ГМО храна.

(5) Директорот на Агенцијата во согласност со министерот за здравство и министерот за животна средина и просторно планирање ги пропишува посебните барања за безбедност на ГМО храна, означувањето и барањата за следливост на прехранбените производи кои содржат ГМО храна или се составени од ГМО, барањата за следливост на храната произведена од ГМО по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

(6) Директорот на Агенцијата ги пропишува начинот и постапката за издавање на одобрение, нејзиното времетраење, потребната документација и висината на трошоците во постапката за издавање одобрение за ставање во промет на производот од групата на ГМО храна по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 57

Храна произведена со јонизирачко зрачење и други видови храна

(1) Операторот со храна може да произведува храна со употреба на јонизирачко зрачење, само по претходно одобрение за производот од страна на Агенцијата.

(2) Директорот на Агенцијата ги пропишува начинот на издавањето на одобрението и потребната документација и висината на трошоците во постапката за издавање на одобрението за производот по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

(3) Агенцијата води регистар на одобрена храна која е произведена - третирана со јонизирачко зрачење.

(4) Директорот на Агенцијата ги пропишува посебните барања за безбедност на храната произведена со јонизирачко зрачење по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

(5) Операторите со храна кои ставаат во промет природна минерална вода, изворска вода и друга пакувана вода треба да ги исполнат одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон.

(6) Операторот со храна може да поли и да стави во промет природна минерална вода, изворска вода и друга пакувана вода која ги исполнува посебните барања за безбедност само по претходно издадено одобрение за производот од страна на Агенцијата.

(7) Агенцијата ќе води регистар на одобрени производи од групата природна минерална вода, изворска вода и друга пакувана вода.

(8) Директорот на Агенцијата ги пропишува посебните барања за безбедност на природна минерална вода, изворска вода и друга пакувана вода во согласност со општите барања за безбедност по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

(9) Директорот на Агенцијата ги пропишува начинот на издавање на одобрението и потребната документација, висината на трошоците во постапката за издавање на одобрението за полнење и ставање во промет на природна минерална вода, изворска вода и друга пакувана вода по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

(10) Операторите со храна кои ставаат во промет брзо замрзната храна треба да ги исполнат барањата од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон.

(11) Директорот на Агенцијата ги пропишува посебните барања за безбедност на брзо замрзната храна во согласност со општите барања за безбедност на храна, посебните барања за безбедност екстракциони средства во согласност со општите барања за безбедност на храната по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 58 Адитиви

(1) Операторите со храна кои произведуваат и ставаат во промет адитиви, ензими за храна и ароми за храна треба да ги исполнат одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон.

(2) Секој нов производ кој спаѓа во групата адитиви, ензими за храна и ароми за храна се става во промет само по претходна авторизација на производот од страна на Агенцијата, по издадено одобрение од Агенцијата дека ги исполнува општите и посебните барања за безбедност.

(3) Операторот со храна поднесува барање за авторизација на нов производ кој спаѓа во групата адитиви, ензими за храна и ароми за храна до Агенцијата.

(4) Директорот на Агенцијата ја пропишува постапката за авторизација, нејзиното времетраење, формата и содржината на барањето, потребната документација и висината на трошоците за постапката за авторизација по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

(5) Агенцијата воспоставува систем за мониторинг на адитивите, ензимите и аромите кои се употребуваат во производството на храна, произведени или увезени во Република Македонија.

(6) Директорот на Агенцијата ги пропишува:

- адитивите што можат да се употребуваат во производството на храна и максималните количини на одделни адитиви во производот,
  - специфичните критериуми и барања за чистотата на адитивите што можат да бидат содржани во храната,
  - информациите во однос на адитивите што се содржани во храната на пакувањето и придружната документација,
  - постапките за земање примероци и методи за анализа и
  - квалитативната и квантитативната содржина на адитивите или на храната што содржи адитиви по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.
- (7) Директорот на Агенцијата, по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија ги пропишува:
- листите на одобрени адитиви кои се користат во производство на храна,
  - листите на одобрени ензими за храна,
  - листите на одобрени ароми за храна,
  - условите за употреба на адитивите, ензимите и аромите кои се употребуваат во прехранбената индустрија,
  - начинот на означување на адитивите, ензимите и аромите и
  - начинот и методологијата на мониторинг на адитивите, ензимите и аромите.

Член 58-а Екстракциони средства

(1) Операторите со храна кои произведуваат и ставаат во промет екстракциони средства треба да ги исполнат одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон, во поглед на општите и посебните барања за безбедност на храната.

(2) Операторот со храна поднесува барање за авторизација на нов производ кој спаѓа во групата екстракциони средства до Агенцијата. Операторот со храна за поднесеното барање за авторизација плаќа надоместок за авторизација во висина на стварно направените трошоци потребни за нејзино издавање.

(3) Директорот на Агенцијата ја пропишува постапката за авторизација, нејзиното времетраење, формата и содржина на барањето, потребната документација и висината на трошоците за постапката за авторизација.

(4) Директорот на Агенцијата ги пропишува посебните барања за екстракционите средства кои можат да се користат во производството на храна и состојки на храна, условите за нивна употреба во поглед на процесот за производство на категоријата храна и максималните дозволени нивоа на резидуи на екстракционите средства во крајните производи и максималните дозволени нивоа на резидуи на екстракционите средства во аромите кои се добиваат од природни извори на ароми, по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

(5) Директорот на Агенцијата ја објавува листата на одобрени екстракциони средства на официјалната страница на Агенцијата.

Член 59 Производи и материјали што доаѓаат во контакт со храната

(1) Производите и материјалите што доаѓаат во контакт со храната треба да се произведуваат во согласност со правилата на ДПП (добра производна пракса), така што под нормални или предвидливи услови на употреба тие не смеат да ги пренесуваат своите состојки во храната во количества што можат да го загрозат човековото здравје, да предизвикаат неприфатлива промена во составот на храната и да предизвикаат вложување на органолептичките карактеристики на храната.

(2) Пренесувањето од ставот (1) на овој член на состојките - супстанции од производите и материјалите што доаѓаат во контакт со храната, во храната се нарекува миграција.

(3) Агенцијата воспоставува систем за мониторинг на производите и материјалите што доаѓаат во контакт со храната, произведени или увезени во Република Македонија.

(4) Деловниот субјект треба да побара од Агенцијата мислење или одобрение за усогласеноста со пропишаните барања за производите и материјалите што доаѓаат во контакт со храната материјалите кои имаат намера да ги стават во промет на пазарот во Република Македонија, со цел мониторирање на безбедноста на употребата на овие производи и материјали што доаѓаат во контакт со храната. Деловниот субјект за поднесеното барање за добивање мислење или одобрение плаќа надоместок за мислењето или одобрението во висина на стварно направените трошоци потребни за неговото издавање.

(5) Директорот на Агенцијата ги пропишува:

- општите барања за безбедност на производите и материјалите што доаѓаат во контакт со храната,
- правилата на добрата производна пракса за производство на материјалите и производите што доаѓаат во контакт со храната,
- групите на материјалите што доаѓаат во контакт со храната,
- посебните барања за безбедност што треба да ги исполнуваат специфичните групи на материјалите што доаѓаат во контакт со храната (листите на авторизирани супстанции, листите на авторизирани супстанции кои можат да се додадат на интелегентните матери-

јали, критериумите за чистота на супстанциите, специфичните услови на употреба на супстанциите кои се користат во материјалите, просечна граница на миграње и специфична граница на миграње на супстанциите во храната и други барања);

- посебните барања за безбедност на рециклираните пластични производи и материјали што доаѓаат во контакт со храна, постапката за одобрување на процесите на рециклирање на пластични производи и материјали што доаѓаат во контакт со храната и означувањето на рециклираните пластични производи и материјали што доаѓаат во контакт со храната,

- посебните барања за безбедност што треба да ги исполнуваат индивидуални супстанции или групи на супстанции кои се користат за производство на материјали и производи што доаѓаат во контакт со храната и

- процедурите за авторизација на супстанции или групи на супстанции кои се користат за производство на материјали и производи што доаѓаат во контакт со храната по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

(6) Директорот на Агенцијата ги пропишува постапката за издавање на мислење и/или одобрение, форма и содржина на барањето, потребната документација и висината на трошоците во постапка за авторизација и висина на трошоци во постапката за издавање мислење и/или одобрение по барање на странката, за производство и увоз на производите и материјалите што доаѓаат во контакт со храната, по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 59-а

Трошоците за постапките утврдени во членовите 13, 55, 56, 57 и 58 од Законот за безбедност на храната и членовите 29-г утврден во членот 4 од овој закон, член 30-а утврден во членот 5 од овој закон, член 54 утврден во членот 11 од овој закон, член 54-а и 54-б утврдени во членот 12 од овој закон, член 58-а утврден во членот 15 од овој закон и членот 59 став (6) утврден во членот 16 од овој закон, се на товар на операторите со храна и се сопствени приходи на Агенцијата и истите ќе се уплаќаат на сметката на Агенцијата.

ГЛАВА IV ПОСЕБНИ ХИГИЕНСКИ БАРАЊА ЗА ХРАНА ОД ЖИВОТИНСКО ПОТЕКЛО

Член 60

Општи одредби за храна од животинско потекло

(1) Со одредбите од оваа глава од законот се утврдуваат посебните барања кои треба да ги исполнат операторите со храна за храна од животинско потекло. Одредбите од оваа глава ги дополнуваат општите барања за хигиена на храна пропишани во овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон кои се однесуваат на преработени и непреработени производи од животинско потекло.

(2) Одредбите на оваа глава од законот не се применуваат на храна која содржи производи од растително потекло и преработени производи од животинско потекло. Доколку преработени производи од животинско потекло се употребени за производство на производи составени и од производи од растително потекло и преработени производи од животинско потекло одредбите на оваа глава ќе се применат при нивно производство и ракување.

(3) Одредбите на оваа глава од законот не се применуваат на:

1) примарно производство за приватна домашна употреба;

2) домашна подготовка, манипулирање и складирање на храната за приватна домашна потрошувачка;

3) директно снабдување, од страна на производителот, на мали количества примарни производи до крајните потрошувачи или до локалните малопродажни трговци кои директно го снабдуваат крајниот потрошувач;

4) директно снабдување од страна на мали производители на мали количини од месо од живина и јајца заклани на фарма до краен потрошувач или до локален малопродажен објект кој директно снабдува такво месо до краен потрошувач како свежо месо и

5) ловци кои снабдуваат мали количини на дивеч или месо од дивеч директно до краен потрошувач или до локален малопродажен објект кој директно го снабдува крајниот потрошувач.

(4) Одредбите на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон се применуваат на малопродажба кога се врши снабдување на храна од животинско потекло до друг објект, освен кога:

1) се врши само складирање и транспорт, при што посебните барања за температурен режим предвидени со овој закон се применуваат или

2) се врши снабдување на храна од животинско потекло од малопродажен објект до друг малопродажен објект само во согласност со овој закон и претставува маргинална, локална и ограничена активност.

(5) Одредбите на оваа глава ќе се применуваат без оглед на:

1) важечките прописи кои се однесуваат на јавното здравје и здравствената заштита на животните, вклучително и построги правила за превенција, контрола и сузбивање на одредени трансмисивни спонгиформни енцефалопатии;

2) прописите за благосостојба на животните;

3) прописите кои се однесуваат на идентификација на животните и следење на производите од животинско потекло и

4) производство, преработување, дистрибуцијата и употребата на ветеринарно-медицински производи и медицирана храна за животни.

(6) Директорот на Агенцијата ги пропишува условите за директно снабдување, од страна на производителот, на мали количества примарни производи до крајните потрошувачи или до локалните малопродажни трговци кои директно го снабдуваат крајниот потрошувач, директно снабдување од страна на мали производители на мали количини од месо од живина и јајца заклани на фарма до краен потрошувач или до локален малопродажен објект кој директно снабдува такво месо до краен потрошувач како свежо месо, ловци кои снабдуваат мали количини на дивеч или месо од дивеч директно до краен потрошувач или до локален малопродажен објект кој директно го снабдува крајниот потрошувач по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 61

Услови за ставање во промет на храна од животинско потекло

(1) Храната од животинско потекло треба да биде набавена, манипулирана, означена и етиктирана во согласност со прописите за безбедност на храната и ветеринарното здравство и да биде придружена со соодветен документ согласно со прописите за ветеринарно здравство. Сопствениците и другите одговорни лица за објектите на местото на испорака и потекло се должни да ги преземат сите неопходни мерки со цел дадената храна од животинско потекло да ги исполнува пропишаните ветеринарни барања во сите фази на производство, складирање, промет и превоз.

(2) За време на превозот, пратките на храна од животинско потекло треба да бидат придружувани со комерцијален документ за пратката, а во случаи кога е ут-

врдено со закон и со ветеринарно-здравствен сертификат, односно друг документ издаден од официјален ветеринар. Овие документи треба да се чуваат во период од најмалку две години, сметано од денот на издавање и да бидат достапни за увид на барање на Агенцијата.

(3) Доколку при превоз има неколку места на дестинација, производитите мораат да бидат групирани во толку пратки колку што има места на дестинација. Секоја пратка мора да биде придружена со документи од ставот (2) на овој член.

(4) Комерцијалниот документ за пратката се издава од страна на одговорното лице на операторот со храна кој ја испорачува храната и со него се потврдува дека наведената пратка на храна од животинско потекло ги исполнува барањата согласно со прописите за безбедност на храна и ветеринарно здравство.

(5) Директорот на Агенцијата ги пропишува формата, содржината и начинот на издавањето на комерцијалниот документ, начините на обезбедување на следливост и роковите за чување, како и посебните услови кои треба да ги исполнуваат пратките на храна од животинско потекло кои се ставаат во промет и условите што треба да се исполнат во внатрешниот промет со храна од животинско потекло по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 62

Посебни обврски за операторите со храна од животинско потекло

(1) Операторите со храна треба да ги исполнат посебните хигиенски услови за храна од животинско потекло утврдени со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон.

(2) Операторите со храна треба да употребуваат само проточна или чиста вода за да ја отстранат површинската контаминација на производите од животинско потекло, освен доколку употребата на друга супстанција е одобрена во согласност со постапките наведени во ставот (3) од овој член.

(3) Директорот на Агенцијата го пропишува начинот на одобрување и начинот на користење на супстанциите дозволени за отстранување на површинска контаминација на храна од животинско потекло по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 63

Здравствен печат и идентификациона ознака

(1) Операторите со храна со животинско потекло и објектите кои подлежат на одобрување во согласност со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон, не смеат да ставаат во промет производи доколку тие не се означени со:

1) здравствен печат во согласност со одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон или

2) за производи за кои не е потребен здравствен печат, идентификациона ознака ставена од страна на операторот со храна во согласност со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон.

(2) Операторите со храна и објектите кои подлежат на регистрирање во согласност со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон можат да ставаат идентификациона ознака на производ од животинско потекло, ако истиот е произведен во согласност со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон.

(3) Операторите со храна не смеат да го отстранат здравствениот печат од месото, ставен во согласност со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон, освен ако не го расекнуваат и понатаму обработуваат.

(4) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува формата и содржината на здравствениот печат и идентификационата ознака, како и начинот на нивна апликација по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 64

Увоз на производи од животинско потекло

(1) Храната од животинско потекло која се увезува во Република Македонија со цел за ставање во промет мора да ги задоволува барањата од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон или доколку постои посебен меѓународен договор меѓу Република Македонија и земјата извозник со условите содржани во истиот.

(2) Храната од животинско потекло може да се увезува во Република Македонија, доколку потекнува од:

1) земјите членки на Европската унија или нејзини делови и трети земји или делови на трети земји кои се на листата на трети земји од кои е дозволен увоз во Европската унија која ја составува и ажурира Европската комисија;

2) трети земји или делови од трети земји кои се наоѓаат на листата која ја составува и ажурира Агенцијата. Третата земја се воведува на листата доколку во неа Европската унија или Агенцијата извршила контрола и утврдила дека се исполнети соодветни гаранции. Третата земја може да се воведат на листата на одобрени земји и без извршена контрола доколку Агенцијата врз основа на анализа на документација утврди дека се исполнети соодветни гаранции и

3) објектот од кој бил испратен производот и во кој истиот бил добиен, подготвен или складиран, се наоѓа на листата на објекти на земјите членки на Европската унија, листата на објекти од трети земји од кои е дозволен увоз во Европската унија која ја составува и ажурира Европската комисија и листа на одобрени објекти од трети земји составен од Агенцијата.

(3) Храната од животинско потекло може да се увезува во Република Македонија доколку ги исполнува:

1) барањата од овој закон, вклучувајќи ги и барањата за здравствен печат и идентификациона ознака;

2) условите за увоз пропишани во согласност со прописите кои ги регулираат контролите при увоз на производи од животинско потекло и

3) барањата од областа на ветеринарното законодавство за сертификати и придружни документи.

(4) Операторот со храна кој увезува храна од друга земја е должен да го пријави пристигнувањето на сите пратки до официјалниот ветеринар на место на дестинацијата во согласност со прописите за ветеринарно здравство.

(5) Директорот на Агенцијата ги пропишува начинот, содржината и фреквенцијата на прегледот на пратките на храна од животинско потекло од увоз на местото на дестинација и случаите во кои прегледот се врши, како и начинот на пријавување на пратките од страна на операторот со храна по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

(6) Директорот на Агенцијата ги пропишува Листите на земји и објекти од кои е одобрен увоз на храна од животинско потекло, како и содржината и формата на сертификатите и другите придружни документи на храната од животинско потекло која се увезува и условите кои треба да ги исполни храната што се увезува по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 65

Посебни обврски за одгледувачите на животни и операторите со храна од животинско потекло

(1) Одгледувачите на животни и операторите со храна од животинско потекло се должни:

1) секое одгледувалиште кое става во промет фармски животни, како и секое правно или физичко лице вклучено во трговијата со такви животни, претходно да биде регистрирано кај Агенцијата и да подлежи на прописите од областа на ветеринарното здравство;

2) лицето кое е одговорно за објектот за почетна преработка на примарни производи од животинско потекло, да ги преземе сите неопходни мерки при спроведувањето на внатрешна проверка, а особено да:

а) ги прифати само оние животни, доставени директно или преку посредник, за кои производителот гарантира дека времето на излачување на аплицираните ветеринарно-медицински производи е запазено и

б) фармските животни или производи внесени во објектот не содржат:

- резидуи кои го надминуваат максимумот на дозволеното ниво и

- траги од забранети супстанции или производи;

3) производителите или одговорните лица од точки 1 и 2 на овој став да ставаат во промет само:

а) животни на кои не се аплицирани недозволените супстанции или производи, или кои не се предмет на недозволен третман согласно со овој закон;

б) животни на кои се аплицирани одобрени производи или супстанции доколку е запазен периодот на излачување пропишан за овие производи или супстанции и

в) производи добиени од животните наведени во точката 3 потточки а) и б) од овој став и

4) онаму каде што животното се носи од страна на правно или физичко лице кое не е производител во објект за колење обврските пропишани во точката 4 од овој став се пренесуваат на овие лица.

(2) Заради примена на одредбите од ставот (1) на овој член, без оглед на важечките прописи за ставање во промет на различни производи, Агенцијата обезбедува:

1) страните кои се вклучени во прометот да ги применуваат принципите за мониторинг на квалитет на производниот ланец и

2) да ги подобраат мерките преземени за внатрешен мониторинг на идентификационите ознаки или ознаките кои се ставаат на производите.

(3) Сопствениците на животните, операторите со храна, ветеринарните лекари, мора да се придржуваат до пропишаните превентивни мерки и одредените рокови на каренца, при употреба на ветеринарно-медицинските препарати и други супстанции кои можат да се пренесат на храната од производите од животинско потекло, за да се спречи појава на резидуи од недозволените или забранетите препарати и супстанции во храната од животинско потекло.

(4) Сопственикот на животните е должен да поседува и тековно ажурира евиденција за примена на ветеринарно-медицинските препарати и медицирана храна за животни кај животните кои се во негова сопственост, а чии производи се наменети за исхрана на луѓето.

(5) Животните наменети за колење можат да се носат за колење, единствено ако постои документ на сопственикот/производителот дека животните не се третирани со забранети или недозволените супстанции, а во случај на третман со ветеринарно-медицинските препарати дека е поминато времето на каренца.

(6) Производите од животинско потекло кои се наменети за исхрана на луѓето, кои содржат или содржат во количества повисоки од дозволените нивоа на резидуи или други контаминанти кои се штетни за здравјето на луѓето не смеат да се ставаат во промет за исхрана на луѓето.

дуи или други контаминанти кои се штетни за здравјето на луѓето не смеат да се ставаат во промет за исхрана на луѓето.

(7) Директорот на Агенцијата може заради заштита на здравјето на луѓето да забрани употреба и третман на одредени ветеринарно-медицински препарати, хормони и други супстанции и производи кај одредени видови и категории на животни.

(8) Директорот на Агенцијата ги пропишува начинот на водење на евиденција за примена на ветеринарно-медицинските препарати и медицирана храна за животни на ниво на одгледувалиште од страна на сопственикот на животни и ветеринарните лекари, и мерките и активности кои операторите со храна од животинско потекло треба да ги преземат за спречување и елиминација на присуство на резидуи од ветеринарно-медицинските препарати и забранети и неодобрени супстанции во храната од животинско потекло и формата и содржината на документот кој треба да ги прати животните наменети за колење за исхрана на луѓето и формата и содржината на документот кој одгледувачите на животни чии производи се користат во исхраната на луѓето треба да го достават на операторите за почетна преработка на примарни производи од животинско потекло по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 66

Општи барања за здравствена заштита на животните

(1) Агенцијата обезбедува во сите фази на производство, преработка и дистрибуција на производи од животинско потекло, операторите со храна да не предизвикуваат ширење на болести кои се пренесуваат на животните.

(2) Производите од животинско потекло мора да бидат добиени од животни кои ги исполнуваат условите за здравствена состојба на животните утврдени во прописите од областа на ветеринарното здравство.

(3) Производите од животинско потекло мора да бидат добиени од животни кои:

1) не доаѓаат од одгледувалишта, објекти, или делови од Република Македонија кои подлежат на ограничувања заради здравствената заштита на животните, кои се применуваат на животни и производи пропишани со прописите од областа на ветеринарното здравство;

2) во случај на месо и производи од месо, не се заклучени во објект во кој животни сомнителни или заразени со некоја од болестите регулирани со прописите од областа на ветеринарното здравство, трупови или делови од такви животни, биле присутни за време на колењето или процесот на преработување, освен ако таквото сомневање не е исклучено и

3) во случај на животни и производи од аквакултура, се во согласност со прописите од областа на ветеринарното здравство.

(4) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува барањата кои треба да ги исполнуваат животните и производите од животинско потекло во сите фази на производство, преработка и дистрибуција на производи од животинско потекло и условите за здравствена состојба на животните за да не предизвикуваат ширење на болести кои се пренесуваат на животните по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 67

Исклучоците од општите барања за здравствена заштита на животните

(1) По исклучок од членот 65 на овој закон и одредбите за усогласување на мерките за контрола на болести согласно со прописите од областа на ветеринарното

здравство, Агенцијата може да одобри производство, преработка и дистрибуција на производи од животинско потекло која потекнува од делови на Република Македонија кои се предмет на ограничување од аспект на здравјето на животните, но кои не доаѓаат од одгледувалиште кое е заразено или сомнително на зараза:

1) пред да се изложат на соодветен третман, производите да се добиени, со нив да е постапувано, да се транспортирани и складирани одвоено или во различно време од производи кои ги исполнуваат условите за здравствена заштита на животните и условите за транспорт надвор од делот од Република Македонија кој е предмет на здравствено ограничување за животните, а се одобрени од Агенцијата;

2) производите кои треба да се изложат на третман јасно да се идентификувани;

3) производите да подлежат на третман кој овозможува да биде отстранет здравствениот проблем кај истите и

4) третманот да се применува во објекти одобрени за таа цел од Агенцијата.

(2) Онаму каде што здравствената состојба тоа го дозволува, Агенцијата може да дозволи натамошни отстапки од утврдените барања во членот 61 од овој закон, под услов да не биде нарушен степенот за заштита од болести кај животните, имајќи ги предвид:

1) посебните карактеристики на болеста кај одделни видови и

2) тестирањата или мерките на кои животните мора да подлежат.

(3) Директорот на Агенцијата ги пропишува исклучоците во однос на ставот (1) од овој член и начинот на постапување со производи од ставовите (1) и (2) на овој член по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 68

Програми за контрола на зоонози

(1) Операторите со храна од животинско потекло може да воспостават програми за контрола на зоонози кои ќе ги опфатат сите фази на производство, преработка и дистрибуција. Оваа програма може да биде дел од повеќегодишен контролен план согласно со членот 99 на овој закон.

(2) Ако операторите со храна или здруженијата кои нив ги застапуваат, сакаат нивните програми за контрола на зоонози да бидат дел од повеќегодишниот контролен план, треба да ги поднесат нивните програми за контрола до Агенцијата за одобрување.

(3) Агенцијата ги одобрува програмите за контрола поднесени според ставот (2) од овој член, доколку се во согласност со условите наведени во прописите од областа на ветеринарното здравство и со целите на повеќегодишниот контролен план.

(4) Агенцијата води евиденција на одобрените програми за контрола на зоонози на операторите со храна од животинско потекло.

(5) Операторите со храна од животинско потекло, еднаш годишно поднесуваат извештај за спроведување и за резултатите од нивните програми за контрола на зоонози до Агенцијата.

Член 69

Официјални контроли на објекти и оператори со храна од животинско потекло

(1) Официјалниот ветеринар врши инспекција во објекти и оператори со храна од животинско потекло во согласност со одредбите уредени со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон и прописите од областа на ветеринарно здравство.

(2) Официјалните ветеринарни техничари можат да му помагаат на официјалниот ветеринар при вршењето на контролите во согласност со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон и прописите од областа на ветеринарно здравство, за што одговараат за својата работа.

(3) Агенцијата може да дозволи персонал од кланицата да помага при вршењето на официјалните контроли при изведувањето на одредени посебни задачи, вклучувајќи земање на примероци и тестирања, под надзор на официјален ветеринар, при контрола на месо од живина и зајаци во согласност со прописите од областа на ветеринарното здравство.

(4) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува начинот и постапката за:

1) официјалните контроли кои ги вршат официјалните ветеринари во објекти и операторите за храна од животинско потекло;

2) ставање на здравствен печат на труповите на домашните чапункари и копитарите, сите цицачи одгледувани како дивеч освен зајаци, крупен одгледуван дивеч, како и полутки, четвртинки и половинки расечени на три дела;

3) асистенцијата на официјалните ветеринари од страна на официјалните ветеринарни техничари;

4) земање на примероци и тестирање и

5) обука на официјалните ветеринари, официјалните ветеринарни техничари и персонал од операторите со храна од животинско потекло по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

(5) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува минималниот број и структурата на персонал за вршење на официјални контроли и фреквенција на официјални контроли, потребниот персонал од кланиците овластени да им помагаат на официјалните ветеринари при вршењето на официјалните контроли при преглед на свежо месо од живина и зајаци по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 70

Програма за мониторинг

(1) Агенцијата го организира мониторингот за безбедноста на храната согласно со методологијата за спроведување на мониторингот.

(2) Директорот на Агенцијата ја пропишува методологијата за спроведување на мониторингот за безбедноста на храната по однос на начинот и постапката за утврдување на составот, висината на нутритивните состојки, контаминентите и адитивите во храната по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

(3) Мониторингот за безбедноста на храната се спроведува преку: мерење, следење, оценка и контрола на одредени состојки на храната, состојба на храната, кои овозможуваат исполнување на општите и посебните барања за безбедност на храната и следење на состојбата на безбедноста на храната.

(4) Податоците од мониторингот за безбедноста на храната се јавни, освен ако со закон поинаку не е определено.

(5) Мониторингот за безбедноста на храната се врши врз основа на годишна програма за мониторинг, која ја донесува Владата на Република Македонија на предлог на Директорот на Агенцијата.

(6) Програмата од ставот (5) на овој член се изготвува согласно со целите и приоритетите за контрола од Повеќегодишниот контролен план од членот 99 на овој закон.

(7) Агенцијата може да донесе и посебна програма за контрола и превентива на одделни физички, хемиски и биолошки опасности во определени видови или категории храна.

(8) Средствата за спроведување на програмата од ставот (5) на овој член се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија.

Член 71

План за надзор и мониторинг на резидуи и недозволен супстанции

(1) Мониторинг над одгледувањето на животни и примарното производство на храна од животинско потекло се врши заради откривање на присуство на резидуи и недозволен супстанции кај живи животни, производи и сировини од животинско потекло.

(2) Агенцијата изготвува годишен план за мониторинг на резидуи и недозволен супстанции кај живи животни, производи и сировини од животинско потекло. Овој план може да биде дел од повеќегодишниот план согласно со членот 99 од овој закон.

(3) Кога испитувањата потврдиле дека сомневањата се основани, трошоците кои произлегуваат од анализите направени во согласност со овој член се на товар на сопственикот или лицето кое е одговорно за животните или производите.

(4) Трошоците кои произлегуваат од уништувањето на животните, кај кои е утврден позитивен резултат или е утврдено дека животните се позитивни, се на товар на сопственикот на животните.

(5) Директорот на Агенцијата објавува листа на супстанции и производи кои се забранети за употреба кај животните чии производи се употребуваат во исхраната на луѓето по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

(6) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува начинот на вршење на мониторинг и контрола на присуството на резидуи и контаминенти во живите животни и храната од животинско потекло, начинот на вршење на официјалните контроли и постапките за мониторинг и контрола на резидуи и недозволен супстанции и мерките кои се преземаат во случај на сомнение и на позитивен наод на присуство на резидуи и недозволен супстанции, општите и посебните барања и услови и активности кои треба да ги исполнат и спроведат операторите со храна за спречување и елиминирање на појавата на присуство на резидуи и контаминенти во живите животни и храната од животинско потекло, листа на супстанции со максимално дозволено ниво на резидуи во храната од животинско потекло по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 72

Мониторинг на зоонози и предизвикувачи на зоонози

(1) Агенцијата спроведува мониторинг на зоонози и предизвикувачи на зоонози со цел да ги идентификува и карактеризира опасностите, да ја процени изложеноста и да го утврди ризикот поврзан со зоонози и предизвикувачи на зоонози.

(2) Мониторинг ќе се врши во сите фази на ланецот на храна, во фаза која е најсоодветна за одредена зооноза и предизвикувачи на зоонози.

(3) Агенцијата донесува повеќегодишен контролен план за мониторинг на зоонози и предизвикувачи на зоонози.

(4) Директорот на Агенцијата по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија поблиску ги пропишува начинот на вршење на официјалните контроли и постапките за мониторинг на зоонози и предизвикувачи на зоонози како и одредени алиментарни инфекции и интоксикации, мерките кои се преземаат во случај на сомнение и на позитивен наод на присуство на зоонози и предизвикувачи на зооно-

зи и одредени алиментарни инфекции и интоксикации во согласност со епидемиолошката и епизотолошката состојба, општите и посебните барања и услови и активности кои треба да ги исполнат и спроведат операторите со храна за спречување и елиминирање на појавата на зоонози и алиментарните инфекции и интоксикации, мерките за превентива, контрола и ерадикација на зоонозите и алиментарните инфекции и интоксикации и начинот на вршење на официјални контроли на салмонела и други зоонози како и одредени алиментарни инфекции и интоксикации.

Член 73

Мониторинг на антимикробната отпорност

(1) Агенцијата врши мониторинг на антимикробната отпорност со цел да обезбеди усогласеност со барањата пропишани со овој закон за да се овозможи добивање на компаративни податоци за појавата на антимикробна отпорност кај предизвикувачите на зоонози, доколку тие претставуваат закана за јавното здравје или други предизвикувачи.

(2) Директорот на Агенцијата донесува петгодишна Програма за антимикробна отпорност по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

(3) Директорот на Агенцијата ги пропишува начинот на вршење на официјалните контроли и постапките за мониторинг на антимикробната отпорност и мерките кои се преземаат во случај на сомнение и на позитивен наод на антимикробната отпорност и општите и посебните барања и услови и активности кои треба да ги исполнат и спроведат операторите со храна за спречување и елиминирање на појавата на антимикробна отпорност, начинот на следење, превентива и контрола на антимикробната резистенција кај животните по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

(4) Средствата за спроведување на програмата од ставот (2) на овој член се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија.

Член 74

Епидемиолошки испитувања на појави на алиментарни заболувања

(1) Агенцијата обезбедува по добивањето на информациите за појава на алиментарно заболување од страна на операторот со храна или друго физичко и правно лице и од страна на Државниот санитарен и здравствен инспекторат, храната или примерокот од истата да е сочувана на начин кој ќе овозможи испитување во лабораториите или испитувања на алиментарни заболувања.

(2) Агенцијата ја испитува појавата на алиментарните заболувања во соработка со органите на државната управа надлежни од областа на здравството.

(3) Одредбите од ставовите (1) и (2) на овој член се применуваат без оглед на постојните одредби за безбедност на храната, рано пред управување и систем на мерки за превенција и контрола на преносливи болести кај луѓето, хигиена на храна и општите барања согласно со закон, особено оние кои се однесуваат на итните мерки и постапки за повлекување на храната од промет.

(4) Директорот на Агенцијата во согласност со Министерството за здравство поблиску ги пропишува начинот и постапките на вршење на официјалните контроли, начинот на вршење на епидемиолошки испитувања на болести преносливи со храна и мерките кои се преземаат во случај сомнение и на позитивен наод на

болести преносливи со храна и општите и посебните барања и услови кои треба да ги исполнат операторите со храна за спречување и елиминирање на појавата на алиментарни заболувања по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

ДЕЛ V ОФИЦИЈАЛНИ КОНТРОЛИ НА ХРАНАТА

ГЛАВА I

Општи обврски и принципи на официјалните контроли

Член 75

Општи обврски во однос на организацијата на официјалните контроли

(1) Агенцијата спроведува официјални контроли со соодветна зачестеност, врз основа на анализа на ризикот, а особено за:

1) утврдениот ризик поврзан со животните, храната, прометот со храна, користење на храна или кој било процес, материјал, дејност или работа кои можат да влијаат врз безбедноста на храна, здравствената заштита на животните или благосостојбата на животните;

2) документацијата за операторите со храна од извршените претходни контроли во однос на усогласеноста со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон или со одредбите за здравствена заштита и благосостојба на животните;

3) соодветноста на предходно извршените внатрешни проверки и

4) информациите кои можат да укажат на неусогласеност со одредбите од овој закон.

(2) Официјалните контроли се вршат без претходна најава, освен во случај кога е неопходно претходно известување на операторите со храна. Официјалните контроли можат да се вршат и без да бидат испланирани.

(3) Официјалните контроли се вршат во сите фази на производство, преработка и дистрибуција на храна. Тие вклучуваат контроли на бизниси со храна, на користење на храна, на складирање на храна, на секој процес, материјал, супстанциија, активност вклучувајќи го и транспортот на храна и на живи животни.

(4) Официјалните контроли се применуваат при ставање во промет на храна и при увоз и извоз.

(5) Агенцијата ги презема сите неопходни мерки за да обезбеди производите наменети за извоз да се контролираат под услови и начин како и производите наменети за ставање во промет.

Член 76

Општи одредби за официјалните контроли

(1) Операторите со храна се должни да дадат потребна помош за да се обезбеди официјалните контроли кои ги врши Агенцијата да бидат ефикасно изведени, и тоа:

1) да дозволат пристап до сите објекти, простории, инсталации или друга инфраструктура и

2) да овозможат достапност до секој документ и евиденција кој го бара Агенцијата за процена на состојбата.

(2) Агенцијата спроведува официјални контроли за да ја провери усогласеноста на операторите со храна со барањата на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон, прописите за нуспроизводи од животинско потекло и прописите за ветеринарно здравство.

(3) Официјалните контроли од ставот (2) на овој член вклучуваат:

1) проверки на добрата хигиенска пракса и процена на опасностите на критичните контролни точки;

2) официјални контроли на храната и

3) други проверки утврдени со прописите донесени на основа на овој закон.

(4) Со контролите на добрата хигиенска пракса треба да се докаже дека операторите со храна ги применуваат континуирано и исправно постапките особено во поглед на:

1) проверки на информации за ланецот на исхрана;

2) конструкција на објектите и одржување на просториите и опремата;

3) предоперативна, оперативна и постоперативна хигиена;

4) лична хигиена;

5) обука за хигиенски и работни постапки;

6) контрола на штетници;

7) квалитет на вода;

8) контрола на температура и

9) контроли на храната која влегува и излегува од објектот, како и секоја придружна документација.

(5) Со контролите на НАССР заснованите постапки треба да се докаже дека операторите со храна ги применуваат таквите постапки континуирано и исправно, имајќи ги предвид постапките за давање гаранции за исполнување на барањата утврдени во прописите кои се однесуваат на општите НАССР принципи, а особено треба да утврди дали постапките гарантираат дека храната:

1) е во согласност со микробиолошките критериуми;

2) е во согласност со барањата за резидуи, контаминенти и забранети супстанции утврдени со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон и

3) не содржи физички опасности, како што се туѓи тела.

(6) Кога во согласност со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон, операторот со храна користи постапки наведени во упатствата за примена на НАССР принципите, а не воспоставува свои постапки, официјалната контрола треба да ја опфати правилната примена на тие упатства.

(7) Агенцијата спроведува верификување на усогласеноста со барањата во однос на примената на идентификационите ознаки да се врши во сите објекти одобрени во согласност со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон, како дополнување на верификација на усогласување со други барања за следење.

(8) При спроведувањето на официјалните контроли, Агенцијата особено треба да:

1) одреди дали персоналот и неговите активности во објектот во сите фази на производствениот процес се во согласност со барањата наведени во ставот (1) од овој член, како и да спроведе тестови за начинот на вршење на активностите на персоналот, со цел да утврди дека при нивното вршење, персоналот ги исполнува пропишаните барања со овој закон;

2) ја верификува евиденција на операторот со храна;

3) земе примероци за лабораториски анализи кога е неопходно и

4) ги документира извршените контроли и наодите од контролата.

(9) Природата и интензитетот на официјалните контроли на секој објект поединечно, зависи од проценетиот ризик. За оваа цел Агенцијата ги проценува:

1) ризикот по здравјето на луѓето и животните;

2) благосостојбата на животните во случај на кла-ници;

3) видот и поврзаноста на спроведените процеси и

4) евиденцијата на операторот со храна во однос на усогласеноста со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон.

(10) Директорот на Агенцијата ги пропишува општите правила на организација и спроведување на официјалните контроли кои се спроведуваат за верифика-

ција на исполнување на прописите за безбедност на храна, исхрана на животните, здравствена заштита и благосостојба на животните од аспект на безбедност на храната по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

(11) Директорот на Агенцијата ги пропишува и начинот на вршење на официјалните контроли на храната, начинот на вршење на контроли во внатрешниот промет од аспект на внатрешниот пазар, извозот во трети земји, земање мостри на место на дестинција и модел на сертификати и други документи и известувања за инспекциски контроли во внатрешниот пазар и начинот за вршење на официјалните контроли за верификација на прописите за здравствена заштита и благосостојба на животните, безбедност на храна и храната за животните по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 77

Оперативни критериуми за Агенцијата

(1) Агенцијата обезбедува:

1) ефективно и соодветно спроведување на официјалните контроли на живи животни, храна и храна за животни во сите фази на производство, преработка и дистрибуција;

2) персоналот кој ги спроведува официјалните контроли да нема конфликт на интереси;

3) да има на располагање адекватен лабораториски капацитет и доволен број на соодветно квалификуван и искусен персонал, така што официјалните контроли и задачите за контрола да бидат спроведени ефективно и ефикасно;

4) да има соодветни и добро одржувани простории и опрема за да се обезбеди персоналот да ги изведува официјалните контроли ефективно и ефикасно;

5) да има планови за итни мерки и да е подготвен да ги спроведува таквите планови во случај на опасност и

6) операторите со храна и храна за животни се должни да обезбедат спроведување на која било инспекција спроведена во согласност со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон и да и помагаат на Агенцијата во извршувањето на нејзините задачи.

(2) Агенцијата обезбедува ефикасна и ефективна координација меѓу сите вработени вклучени во спроведувањето на официјалните контроли на сите нивоа, вклучувајќи ги активностите за заштита на животната средина и заштита на здравјето на луѓето и животните.

(3) Агенцијата обезбедува непристрасност, квалитет и конзистентност на официјалните контроли на сите нивоа. Критериумите од ставот (1) на овој член мора да бидат целосно почитувани од целиот персонал на кого му е доделена надлежност за спроведување на официјалните контроли.

(4) Кога повеќе од една организациона единица од Агенцијата е надлежна за спроведување на официјални контроли, се обезбедува ефикасна и ефективна координација и соработка меѓу нив.

(5) Агенцијата воспоставува и спроведува внатрешна контрола, воспоставува и спроведува внатрешна ревизија на официјалните контроли и презема соодветни мерки во зависност од резултатите со цел утврдување дали се постигнати целите на овој закон и прописите од областа на здравствена заштита и благосостојба на животните храната за животни и други прописи во надлежност на Агенцијата. Внатрешна ревизија на официјалните контроли се спроведуваат на независен, професионален и транспарентен начин.

(6) Со цел независен надзор на внатрешната ревизија на официјалните контроли, директорот на Агенцијата формира Комитет за внатрешна ревизија на официјалните контроли составен од пет члена, од кои два члена се од редовите на вработените во Агенцијата и три надворешни члена кои имаат познавање и искуство од областа на стандардите за внатрешна ревизија и законодавството.

(7) За извршената внатрешна ревизија на официјалните контроли Комитетот за внатрешна ревизија на официјалните контроли доставува извештај со утврдени препораки до директорот на Агенцијата.

(8) Надворешните членови на Комитетот за внатрешна ревизија на официјалните контроли имаат право на надоместок на трошоци за учество во работењето на Комитетот.

(9) Надоместокот за трошоците за учество на надворешните членови на Комитетот за внатрешна ревизија на официјалните контроли се определува врз основа на времето потребно за спроведување на ревизијата.

(10) Директорот на Агенцијата го пропишува:

- начинот и постапката за спроведување на внатрешната контрола во Агенцијата,

- начинот и постапката за спроведување на внатрешната ревизија на официјалните контроли,

- начинот и постапката за формирање и работа на Комитет за внатрешна ревизија на официјалните контроли,

- висината на надоместокот за трошоците за учество на надворешните членови на Комитетот за внатрешна ревизија на официјалните контроли и по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 78

Доделување на специфични задачи поврзани со официјалните контроли

(1) Агенцијата може да додели специфични задачи поврзани со официјални контроли на едно или повеќе контролни тела назначени во согласност со ставовите (2), (3) и (4) на овој член, според листа на задачи определена од Агенцијата.

(2) Агенцијата може да додели специфични задачи на одредено контролно тело само ако:

1) постои точен опис на задачите кои може да ги врши контролното тело и се утврдени условите под кои тоа може да ги спроведува истите;

2) постои доказ дека контролното тело:

а) е стручно, има опрема и инфраструктура која е потребна за спроведување на задачите кои му се доделени;

б) има доволен број на соодветен квалификуван и искусен персонал и

в) е непристрасно и без конфликт на интереси во однос на вршење на задачите кои му се доделени;

3) контролното тело работи и е акредитирано во согласност со општите критериуми на Европските стандарди ЕН 45004 за работа на разни типови на тела кои вршат инспекција и/или други стандарди кои се однесуваат на доделените задачи, доколку се поважни;

4) лабораториите работат во согласност со релевантните меѓународни ISO стандарди;

5) контролното тело ги проследува резултатите од извршените контроли на Агенцијата редовно и на барање на Агенцијата. Доколку резултатите од контролите укажуваат на неусогласеност или постои голема веројатност за неусогласеност, контролното тело треба веднаш да ја информира Агенцијата и

6) постои ефикасна и ефективна координација меѓу Агенцијата која ги доделува задачите и контролното тело.

(3) Агенцијата кога е неопходно, организира аудит или инспекции на контролните тела. Ако како резултат на аудитот или инспекцијата, се покаже дека таквите те-

ла не успеале да ги спроведат правилно задачите кои им се доделени, Агенцијата може да го повлече назначувањето без одлагање, доколку контролното тело не успее да преземе навремено соодветни и корективни мерки.

(4) Кога сака да назначи контролно тело за специфична контролна задача, Агенцијата за тоа треба да го известат министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство. Во известувањето треба особено да се наведе:

- 1) надлежниот орган што ќе ја додели задачата;
- 2) задачата која се планира да се додели и
- 3) контролното тело кое треба да се назначи.

(5) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува условите и начинот за назначување на контролното тело по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 79 Назначени лаборатории

(1) Лабораториска поддршка за потребите на Агенцијата вршат национални референтни и овластени лаборатории согласно со посебните прописи од областа на безбедност на храна и здравството, ветеринарно здравство, здравјето на растенијата и земјоделството.

(2) Лабораториите се назначуваат од Директорот на Агенцијата за вршење на одделни активности за потребите на Агенцијата.

(3) Лабораториските испитувања и анализи на храната и предметите и материјалите што доаѓаат во контакт со храна, за потребите на операторите со храна, го вршат акредитирани лаборатории.

(4) Акредитација на лабораториите од ставот (4) на овој член се врши во согласност со прописите за акредитација.

(5) Лабораториите од ставовите (1), (2) и (3) на овој член, при вршење лабораториски испитувања и анализи на храната и храната за животни како и материјалите и предметите што доаѓаат во контакт со храната, должни се веднаш, а најдоцна во рок од 24 часа, да ја достават информацијата за добиениот резултат до Агенцијата.

(6) Лабораториите од ставовите (1), (2) и (3) на овој член, при вршење лабораториска анализа на храната, доколку добијат резултат со кој што се утврдува неусогласеност со барањата за безбедност на храната во однос на микробиолошките критериуми, должни се веднаш, а најдоцна во рок од 24 часа, да ја достават информацијата за добиениот резултат до Агенцијата и до Министерството за здравство.

Член 80 Национални референтни лаборатории

(1) Националните референтни лаборатории работат, се оценуваат и акредитираат во согласност со следните Европски стандарди:

1) EN ISO/IEC 17025 за „Општи барања за компетентност на лабораториите за тестирање и калибрирање“ и

2) EN ISO/IEC 17011 за „Општи барања за стандардот на телата за акредитација“.

(2) Акредитацијата и оценувањето на лабораториите наведени во ставот (1) од овој член кои вршат тестирање се однесуваат за поединечни тестови или за групи на тестови.

(3) Националните референтни лаборатории:

1) соработуваат со референтните лаборатории на Европската унија во нивната област на компетентност;

2) ги координираат активностите на назначените лаборатории, во нивната област на компетентност, кои вршат анализи на примероци во согласност со членот 79 од овој закон;

3) каде што е потребно, организираат споредбени тестирања меѓу националните назначени лаборатории и вршат дополнителна контрола на таквите споредбени тестирања;

4) ги проследуваат информациите од референтните лаборатории на Европската унија до Агенцијата и до националните назначени лаборатории;

5) обезбедуваат научна и техничка помош на Агенцијата за имплементација на координирани планови за контрола утврдени од страна на Агенцијата и

6) се одговорни за спроведување на други посебни обврски предвидени во согласност со постапката за овластување од членот 79 на овој закон, утврдена од страна на Агенцијата.

(4) Во зависност од видот на тестовите кои треба да се извршат, Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува условите кои треба да ги исполни референтната лабораторија по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 81 Методи на земање на примероци за вршење анализа

(1) Методите на земање на примероци за вршење на анализи користени при официјалните контроли треба да се во согласност со прописите за храна и храна за животни, или:

1) ако нема такви прописи, со одредбите од меѓународно признаени правила и протоколи, прифатени од Европскиот комитет за стандардизација - (CEN) или

2) кога одредбата од точката 1 на овој став не е применлива, со други методи кои одговараат за наменетите цели или се развиени во согласност со научни протоколи или

3) кога одредбите од точките 1 и 2 на овој став не се применливи, валидација на методите за анализа може да се направи внатре во лабораторијата во согласност со меѓународно прифатен протокол.

(2) Агенцијата воспоставува соодветни постапки со цел да го гарантира правото на операторите чии производи се предмет на земање на примероци и вршење анализи да поднесат барање за дополнително стручно мислење, без исклучок од обврската на Агенцијата за преземање на соодветни активности во случај на итност.

(3) Агенцијата особено, треба да обезбеди операторите да можат да добијат доволен број на примероци за дополнително стручно мислење, освен кога тоа е невозможно во случај на лесно расипливи производи или поради многу мало количество на расположлив супстрат.

(4) Примероците мора да бидат земен, обележани и со нив да се постапува на начин со кој ќе се гарантира правната и аналитичка вредност, во постапка пропишана согласно со овој закон.

(5) Сите позитивни наоди мора да бидат добиени или потврдени со користење на референтни методи изведени во национална референтна лабораторија.

(6) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува методите за земање на примероци и за вршење на анализи, вклучувајќи ги методите на потврда или референтните методи кои се користат во случај на оспорување (суперанализа), критериумите за изведување, параметрите за анализи, несигурноста на методот и постапки за потврдување на методите и правилата за толкување на резултатите по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 82

Лица кои вршат официјални контроли

(1) Агенцијата треба да обезбеди сите лица кои вршат официјални контроли да:

1) стекнале соодветна обука која им овозможува да ги вршат работите за кои се надлежни и да вршат официјални контроли на соодветен начин;

2) бидат во тек со новитетите од областа за која се квалификувани и ако е неопходно, да посетуваат редовно дополнителна обука и

3) имаат способност за мултидисциплинарна соработка.

(2) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува начинот и постапката за обуката на лицата кои вршат официјални контроли и начинот на проверка на стекнатото знаење по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 83

Барања за вработени лица

(1) Операторот со храна е должен да обезбеди во бизнисот со храна да работат лица кои ги исполнуваат условите утврдени со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон по однос на стручната подготовка, како и основните знаења за безбедност на храна, во согласност со правилата на добрата хигиенска пракса, како и за заштитата на животната средина.

(2) Операторот со храна е должен да обезбеди во бизнисот со храна да работат лица кои ги исполнуваат условите во поглед на здравствената состојба, а здравствените прегледи за утврдување на истата се вршат во согласност со прописите од областа на заштита од заразни болести.

(3) Утврдувањето, на здравствената состојба од ставот (2) на овој член, се спроведува на товар на средствата на операторите со храна.

(4) Директорот на Агенцијата ги пропишува поблиските барања по однос на стручната подготовка, како и основните знаења за безбедност на храната и донесува програма за стекнување на основните знаења за безбедност на храната по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

(5) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува условите кои треба да ги исполнат правните и физичките лица кои спроведуваат обука во согласност со ставот (1) од овој член, начинот на проверката на знаењата и издавање на потврди за стекнати основни знаења за безбедност на храната по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

(6) Директорот на Агенцијата ги овластува правните и физичките лица кои спроведуваат обука во согласност со ставот (1) на овој член.

Член 84

Транспарентност и доверливост

(1) Агенцијата обезбедува транспарентност во спроведувањето на неговите активности. За таа цел, информациите со кои располага треба да бидат достапни за јавноста, а особено:

1) информациите за вршењето на контролите и нивната ефективност и

2) информациите за ризик, во случај на сомнеж дека храната може да претставува ризик за здравјето на луѓето.

(2) Агенцијата презема мерки со кои ќе обезбеди неговите вработени да не откриваат информации добиени за време на преземените официјални контроли кои според нивната природа се заштитени како доверливи или класифицирани. Заштитата на доверливоста на по-

датоците не треба да ја спречи достапноста на информации од страна на Агенцијата. Притоа се применуваат правила за заштита на лични податоци.

(3) Информациите од ставовите (1) и (2) на овој член вклучуваат:

1) тајност на постапките за прелиминарните истраги или на сегашните законски постапки;

2) лични податоци;

3) податоци кои се однесуваат на права од интелектуална сопственост и

4) информации заштитени со закон кои се однесуваат особено на тајност, доверливост на намерите, согласно со меѓународни договори и националната одбрана.

Член 85

Контролни и верификациони постапки

(1) Агенцијата спроведува контроли во согласност со упатствата за внатрешни постапки, кои содржат информации и инструкции за вработените кои ги извршуваат контролите вклучувајќи ги и контролните постапки.

(2) Агенцијата има право на пристап до просториите и документацијата на операторите со храна кога тоа е потребно, за извршување на неговите задачи.

(3) Агенцијата воспоставува постапки со кои:

1) се верификува ефективност на официјалните контроли кои ги спроведува и

2) се обезбедува корективните активности да се преземени и постапките од ставот (1) од овој член да се тековно ажурирани.

(4) Со цел за зголемување на ефикасноста на официјалните контроли Агенцијата може да издаде и упатства кои се однесуваат на:

1) спроведување на ДХП и НАССР принципите;

2) системот за менаџмент со кој работат операторите со храна имајќи го предвид исполнувањето на барањата утврдени со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон и

3) микробиолошката, физичката и хемиската безбедност на храната.

(5) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува начинот на спроведување на контролните постапки, како и упатствата за вршење на официјални контроли по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 86

Контролни активности, методи и техники

(1) Активностите поврзани со официјалните контроли се извршуваат со користење на соодветни контролни методи и техники како што се мониторинг, надзор, верификација, аудит, инспекција, земање на примероци и вршење на анализи.

(2) Официјалните контроли на храна и храна за животни ги вклучуваат, меѓу другото, следниве активности:

1) испитување на секој контролен систем кој операторите со храна и храна за животни го спровеле и резултатите добиени од него;

2) инспекција на:

а) објектите на примарните производители, бизниси со храна и храна за животни, вклучувајќи го и нивното опкружување, простории, канцеларии, опрема, инсталации и транспортот на храната и храната за животни;

б) сировини, состојки, помошни и други производи користени за подготовка и производство на храната и храната за животни;

в) полуготови производи;

г) други производи и материјали кои доаѓаат во контакт со храната;

д) хемиски производи употребени за чистење, дезинфекција, контрола на штетници и одржување на објектот и

- f) означување, презентирање и рекламирање;
- 3) проверки на хигиенските услови во бизниси со храна и храна за животни;
- 4) процена на постапките за добра производствена пракса, добра хигиенска пракса, добра земјоделска пракса и НАССР принципите, земајќи го предвид користењето на упатствата утврдени во согласност со овој закон;
- 5) преглед на документи и евиденција кои можат да бидат важни за процена на усогласеноста со овој закон;
- 6) разговори со операторите со храна и храна за животни и со нивниот персонал;
- 7) читање на вредности забележани од мерните инструменти на операторите со храна и храна за животни;
- 8) контроли извршени со инструменти на Агенцијата за верификација на мерењата добиени од операторите со храна и храна за животни и
- 9) која било друга активност која обезбедува исполнување на целите на овој закон.

ГЛАВА II ОФИЦИЈАЛНИ КОНТРОЛИ ПРИ ВНЕСУВАЊЕ НА ХРАНА И ХРАНА ЗА ЖИВОТНИ

Член 87

Официјални контроли за увезена храна од животинско потекло

(1) Одредбите на овој закон кои се однесуваат на официјалните контроли при внесување на храна и храна за животни се спроведуваат независно од прописите за ветеринарни контроли на храна и храна за животни кои се вршат согласно со прописите од областа на ветеринарно здравство. Официјалните контроли при внесување на храна и храна за животни уредени со овој закон се вршат дополнително на ветеринарните контроли на храна и храна за животни кои се вршат согласно со прописите од областа на ветеринарно здравство за активностите кои не се уредени со тие прописи.

(2) Одредбите од овој закон утврдени во членовите 91, 92, 93, 94, 95 и 96 од овој закон се применуваат и при официјалните контроли на секоја храна и храна за животни.

(3) Резултатите од спроведените контроли на стоката која:

1) е во царинска постапка во согласност со прописите за царинско работење или

2) е изложена на ракување во складови во слободни зони, слободни складови и царински складови, нема да има влијание ниту на обврските на операторите со храна и храна за животни за да се обезбеди дека храната и храната за животни е во согласност со одредбите на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон од моментот кога е пуштена во слободен промет, ниту да спречи вршење на натамошни официјални контроли на храната и храната за животни.

Член 88

Официјални контроли на храна за животни и храна од неживотинско потекло

(1) Агенцијата врши редовни официјални контроли при увоз на храна за животни и храна од неживотинско потекло во Република Македонија во согласност со овој закон.

(2) Официјалните контроли од ставот (1) на овој член се дел од повеќегодишниот план за контрола, изготвени во согласност со членовите 99, 100 и 101 од овој закон земајќи ги предвид потенцијалните ризици.

(3) Официјалните контроли од ставот (1) на овој член се вршат на соодветно место, вклучувајќи го и инспекциското место на граничен премин за влез на

производите, местото на ставање во промет, складиштата, просториите на операторите кои вршат увоз на храна и храна за животни, или други места од ланецот на храна и храна за животни.

(4) Официјалните контроли од ставот (1) на овој член, исто така, можат да се вршат на производи, кои:

1) се во една од царинските постапки согласно со прописите од областа на царинско работење или

2) треба да влезат во складовите во слободни зони, слободните складови и царинските складови согласно со прописите од областа на царинско работење.

(5) Задоволителните резултати од официјалните контроли од ставот (3) на овој член не влијаат врз обврската на операторите со храна за животни и храна да обезбедат усогласеност на храната за животни и на храната со одредбите на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон од моментот на ставање во промет, ниту да ги спречат понатамошните официјални контроли на храна за животни или храна.

(6) Врз основа на познат или ризик кој се појавува, Агенцијата изготвува и ажурира листа на храна за животни и храна од неживотинско потекло, која треба да е предмет на зголемен интензитет на официјални контроли на гранично инспекциско место на влез на територијата на Република Македонија.

(7) Со цел редовно ажурирање на листата од ставот (6) на овој член, меѓу другото, во предвид се земаат и:

- податоците добиени од нотификациите преку системот за брзо информирање (RASFF),

- известувањата и информациите кои се резултат на активностите на канцеларијата за храна и ветеринарство (FVO),

- известувањата и информациите добиени од трети земји,

- информациите кои се разменуваат меѓу Европската комисија и земјите членки на Европската унија и ЕФСА,

- соодветните научни процени и

- информациите кои се резултат на активностите на Агенцијата за храна и ветеринарство.

(8) Листата од ставот (6) на овој член ќе се ажурира редовно, а најмалку квартално во текот на годината.

(9) За спроведување на контролите од ставот (6) на овој член операторите со храна плаќаат надоместок во висина на вистински направените трошоци за нивно спроведување.

(10) Директорот на Агенцијата ги пропишува начинот, постапката и интензитетот на вршење на официјални контроли при увоз на храна и храна за животни од ставот (1) на овој член, формата и содржината на образецот за претходно известување за пристигнувањето на пратката и за потврдување на резултатите од официјалните контроли, формата и содржината на листата од ставот (6) на овој член, како и трошоците од ставот (9) на овој член, по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 89

Видови контроли на храна за животни и храна од неживотинско потекло

(1) Официјалните контроли од членот 88 став (1) на овој закон вклучуваат најмалку систематска проверка на документацијата, проверка на идентитетот по случаен избор и, каде што е применливо, физички преглед.

(2) Физичките прегледи се вршат според интензитет кој зависи од:

1) ризиците поврзани со различни видови храна за животни и храна;

2) историјата на усогласеност со барањата за соодветниот производ од третата земја и објектот на потекло, како и на операторите со храна за животни или храна, кои го увезуваат и извезуваат производот;

3) контролите кои ги спроведува операторот со храна за животни или храна и

4) гаранциите кои ги дал надлежниот орган на третата земја на потекло.

(3) Физичките прегледи се вршат во услови и на место кое има пристап до објекти за контрола, со што се овозможува правилно спроведување на испитувањата, прилагодување на бројот на земените примероци согласно со управувањето со ризиците, како и хигиенско ракување со храната за животни и храната. Со примероците мора да се ракува на начин со кој се гарантира нивната правна, како и аналитичка валидност. Опремата и методологијата за спроведување на физички преглед треба да се соодветни за мерење на граничните вредности на параметрите утврдени со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон.

Член 90

Место за влез и претходно известување

(1) За организирање на официјалните контроли наведени во членот 88 став (6) од овој закон, Агенцијата:

1) определува посебни места за влез на територијата на Република Македонија, кои имаат пристап до соодветни капацитети за контрола на различни видови храна за животни и храна и

2) бара од операторите со храна за животни и храна кои се одговорни за пратките да достават претходно известување за пристигнувањето и видот на храна и храна за животни.

(2) Одредбите од ставот (1) на овој член може да се применат и за друга храна за животни од неживотинско потекло.

(3) Директорот на Агенцијата ги пропишува поблиските услови кои треба да ги исполнуваат посебните места за влез од ставот (1) точка 1) на овој член во поглед на објекти, опрема и кадар и објавува листа на посебните места за влез на официјалната страница на Агенцијата, по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 91

Постапка во случај на сомнеж

(1) Во случај на сомнеж за неусогласеност, идентитетот, актуелната дестинација на пратката или во поглед на усогласеноста меѓу пратката и податоците во сертификатот, Агенцијата спроведува официјални контроли со цел да го потврди или елиминира сомнежот.

(2) Агенцијата ја задржува пратката под официјален надзор се додека не ги добие резултатите од таквите официјални контроли.

Член 92

Активности по официјалните контроли на увезената храна и храна за животни

(1) Агенцијата ја задржува под официјален надзор увезената храна и храна за животни која не е во согласност со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон и во договор со операторот со храна или храна за животни кој е одговорен за пратката ги презема следниве мерки:

1) наредува уништување на таквата храна или храна за животни, со посебен третман во согласност со ставовите (5) и (6) на овој член или ја препратува надвор од Република Македонија во согласност со членот 93 од овој закон или применува други соодветни мерки, како што е употреба на храната или храната за животни за цели поинакви од оние за кои првобитно биле наменети;

2) доколку храната или храната за животни веќе била ставена во промет, ја става под надзор или доколку е потребно, може да нареди нејзино повлекување пред преземање на мерките од точката 1 на овој став и

3) верификува дека храната или храната за животни не предизвикува неповолни ефекти врз здравјето на луѓето или на животните, било директно или преку животната средина, за време на или до имплементацијата на некоја од мерките од точките 1 и 2 на овој став.

(2) Ако при вршење на официјалните контроли согласно со членовите 87 и 88 на овој закон се утврди дека пратката е штетна за здравјето на луѓето или животните, или е небезбедна, Агенцијата ќе ја стави пратката под официјален надзор се додека не се уништи или се спроведе некоја друга соодветна мерка неопходна да се заштити здравјето на луѓето или животните.

(3) Ако храната или храната за животни од неживотинско потекло за која е предвиден зголемен интензитет на официјални контроли согласно со членот 88 став (6) на овој закон не е презентирана за официјална контрола, или не е презентирана согласно со одредбите од членот 90 на овој закон, Агенцијата веднаш ќе нареди повлекување и ставање под официјален надзор на истата и ќе нареди уништување или препраќање согласно со членот 93 на овој закон.

(4) Против решението за преземање на мерките од ставовите (1), (2) и (3) на овој член операторите со храна и храна за животни имаат право на жалба согласно со членот 112 став (3) на овој закон.

(5) Во случај да не е дозволен влез на храна и храна за животни, Агенцијата ги известува заинтересираните страни за нејзините наоди и за идентификација на производите, во согласност со постапките кои се предвидени со членот 36 од овој закон и го доставува решението на царинската служба заедно со информацијата која се однесува на крајната одлука за пратката.

(6) Постапката од ставот (1) точка 1 на овој член може да вклучи:

1) третман или обработка за да се доведе храната во согласност со барањата на националните прописи, или со барањата од земјата на препраќање, вклучувајќи каде што е можно и деконтаминација, но исклучувајќи го разредувањето и

2) преработка на начин со кој се овозможува употреба на храната и храната за животни за цели други од оние за исхрана на луѓе или животни.

(7) Агенцијата обезбедува посебниот третман да се одвива во објекти под нејзина контрола и во согласност со условите кои се пропишани во националните прописи.

Член 93

Препраќање на пратките

(1) Агенцијата ќе дозволи препраќање на пратките, само доколку:

1) крајната дестинација е договорена со операторот со храна или храна за животни кој е одговорен за пратката;

2) операторот со храна или храна за животни претходно го известил надлежниот орган на земјата на потекло или земјата на дестинација доколку е различна од земјата на потекло, за причините и состојбите кои го спречуваат ставањето во промет на храната во Република Македонија и

3) кога земјата на дестинација е различна од земјата на потекло на пратката, надлежниот орган на земјата на дестинација ја известил Агенцијата за нејзината подготвеност да ја прифати пратката.

(2) Препраќањето треба да се изврши во рок од 60 дена од денот на кој Агенцијата одлучила за дестинацијата на пратката, освен во случај кога е поведена по-

стапка пред Агенцијата. Доколку по истекот на предвидениот рок од 60 дена пратката не се препрати, истата ќе биде уништена, освен во случај кога задоцнувањето е оправдано.

(3) Агенцијата ги задржува пратките под официјален надзор до моментот на препраќање на пратките или до моментот на потврдување на причините за одбивање на пратките.

(4) Агенцијата ги известува заинтересираните страни во согласност со постапките кои се предвидени во членот 36 на овој закон, како и царинската служба и ги презема сите неопходни мерки за да обезбеди дека нема да се изврши повторен влез на пратката која веќе била одбиена при влез во Република Македонија.

Член 94 Трошоци

Трошоците направени од страна на Агенцијата за активностите наведени во членовите 91, 92 и 93 од овој закон се на товар на операторот со храна или храна за животни кој е одговорен за пратката, или негов застапник.

Член 95

Одобрение за предизвозни проверки од страна на трети земји

(1) Агенцијата може да одобри посебни предизвозни проверки на храна за животни и храна, кои ги спроведува трета земја извозничка непосредно пред извоз во Република Македонија, со цел да се утврди дека производите наменети за извоз ги исполнуваат одредбите на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон.

(2) Одобрување од ставот (1) на овој член може да се даде за еден или повеќе производи, само за храна и храна за животни која потекнува од трета земја извозник.

(3) Доколку Агенцијата даде одобрение согласно со ставот (1) на овој член, може да се намали зачестеноста на официјалните контроли при увоз на храна за животни или храна. Агенцијата може да врши официјални контроли на увезена храна за животни и храна во согласност со одобрението наведено во ставот (1) на овој член, со цел да се обезбеди дека предизвозните проверки извршени во третата земја се ефикасни.

(4) Одобрението од ставот (1) на овој член може да се даде на трета земја, само доколку:

1) увидот направен од страна на Агенцијата покаже дека храната за животни или храната извезена во Република Македонија ги исполнува одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон, или еквивалентни барања и

2) контролите извршени во третата земја пред испораката се сметаат доволно ефикасни и ефектни за да се заменат или намалат проверките на документацијата и идентитетот и физичките прегледи утврдени со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон.

(5) Во одобрението од ставот (1) на овој член се прецизира надлежниот орган на третата земја под чија одговорност е спроведувањето на предизвозните проверки, а доколку е соодветно, сите тела за контрола на кои надлежен орган на трета земја може да им делегира одредени задачи. Ова делегирање може да се одобри само доколку се исполнети критериумите од членот 78 на овој закон, или еквивалентни услови.

(6) Надлежниот орган на трета земја и сите тела за контрола прецизирани во одобрението се одговорни за комуникација со надлежниот орган на Република Македонија.

(7) Надлежниот орган или телото за контрола на третата земја обезбедува здравствен сертификат за секоја пратка проверена пред нејзиното влегување на територијата на Република Македонија. Во одобрението наведено во ставот (1) на овој член се прецизира моделот на овие потврди.

(8) Доколку со официјалните контроли за увоз, кои се предмет на постапката од ставот (3) од овој член, се открие неусогласеност, Агенцијата веднаш ги известува другите членови на мрежата од членот 36 на овој закон, како и засегнатите оператори, во согласност со процедурата утврдена во членовите 106, 107, 108, 109, 110 и 111 од овој закон. Агенцијата ја зголемува зачестеноста на проверки на пратките, а каде е неопходно, дозволува соодветно аналитичко испитување на состојбата и чува соодветен број примероци под соодветни услови на чување.

(9) Доколку се утврди дека во поголем број пратки производите не одговараат со информациите во сертификатот издадени од страна на надлежниот орган или телото за контрола на третата земја, намалениот интензитет на официјални контроли од ставот (3) на овој член повеќе нема да се применува.

(10) Директорот на Агенцијата го пропишува начинот за одобрување на предизвозни проверки по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 96

Соработка со Царинската управа

(1) За организирање на официјалните контроли, Агенцијата и Царинската управа соработуваат меѓу себе.

(2) Царинската управа е должна да:

1) ги известува официјалните ветеринари и државните инспектори за храна на граничен премин на влез за сите пратки со храна и храна за животни кои пристигнуваат на граничниот премин како и да овозможи сите потребни документи да им бидат достапни, а пратките ги ослободуваат само по завршувањето на проверките со задоволителни резултати и

2) не дозволи влез на пратките со храна или храна за животни или нивно ракување во складови во слободни зони или слободни складови и царински складови, без претходно одобрение од страна на Агенцијата.

(3) Ако се земени примероци, Агенцијата ја известува Царинската управа и операторите со храна и храна за животни и назначува дали храната и храната за животни може да биде ослободена пред добивањето на резултатите од извршената анализа на примероците, под услов да е запазена следливоста на пратката.

(4) Директорот на Агенцијата ги пропишува мерките за спроведување од овој член, и тоа за:

- постапките за храна и храна за животни ставена под царинска контрола согласно со прописите за царина или контролирана во слободните зони и складови,

- храна набавена за екипаж и патници на меѓународни средства и храна за животни и храна нарачана од оддалечени места (по пошта, телефон и интернет),

- храна за животни наменета за домашни миленици или коњи,

- храна која ја пренесуваат патниците и екипажот на меѓународни превозни средства,

- посебни услови или исклучоци во однос на одредени територии и

- целта да се обезбеди доследност на одлуките од страна на Агенцијата за храна за животни и храна од трети земји, пратки кои потекнуваат од Република Македонија, а кои се вратени од трета земја, документи кои мора да ги придружуваат пратките кога се земаат примероци по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 97
Документи за увоз

(1) Операторите со храна треба да обезбедат пратките со храна и храна за животни при увоз да се придружени со сертификати за увоз, доколку е пропишано со прописите од областа на безбедноста на храната и ветеринарното здравство.

(2) Директорот на Агенцијата ги пропишува:

- видовите на храната и храната за животните за кои е потребна официјална сертификација,
- образецот и содржината на сертификатот кој ја придружува пратката при увоз на храна и храна за животни,
- квалификациите и звањето на лицето кое ја врши сертификацијата,
- начините за утврдување на веродостојноста на сертификацијата, вклучително и електронската сертификација,
- постапките кои се применуваат при повлекување и замена на сертификатите,
- барањата за пратките кои се делат во помали пратки или се мешаат со други пратки и
- документите кои треба да ги придружуваат пратките по извршената официјална контрола, по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 98
Општи услови за официјални контроли при увоз

(1) Агенцијата може да побара од трети земји, кои имаат намера да извезуваат храна и храна за животни во Република Македонија, да обезбедат прецизни и ажурирани информации за општа организација и управување со системите за безбедност на храна и храна за животни.

(2) За да може да се изврши увоз во Република Македонија, земјата извозник треба да исполнува општи и посебни услови.

(3) Директорот на Агенцијата ги пропишува општите и посебните услови што треба да ги исполнат третите земји и примена на начелото на еквивалентност за увозот на храна и храна за животни во Република Македонија и начинот на вршење на официјални контроли при увоз на храна и храна за животни во Република Македонија по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

ГЛАВА III
ОФИЦИЈАЛНИ КОНТРОЛИЧлен 99
Повеќегодишен контролен план

(1) Со цел да се обезбеди ефикасно спроведување на одредбата од членот 31 став (2) на овој закон, прописите од областа на здравствената заштита и благосостојба на животните, како и ефикасно спроведување на официјалните контроли во однос на хигиена на храната, добра земјоделска пракса во согласност со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон, надлежните органи изготвуваат интегриран повеќегодишен контролен план (во натамошниот текст: контролниот план).

(2) Контролниот план од ставот (1) на овој член го донесува Владата на Република Македонија за период од пет години.

Член 100
Начела за подготовка на повеќегодишен контролен план

(1) Контролниот план содржи општи информации за структурата и организацијата на системот за контрола на храната и храната за животни, здравствената заштита на животни и нивната благосостојба, а особено:

- 1) стратешки цели на планот и одредувањето на приоритети за контрола и алокација на средства;
  - 2) категоризација на ризикот за активностите;
  - 3) надлежни органи од членот 25 на овој закон и нивните задачи на сите нивоа, како и средства потребни за извршување на истите;
  - 4) основната организација и управување со официјални контроли на сите нивоа, вклучувајќи ги и официјалните контроли на индивидуални објекти;
  - 5) систем на контрола применет во различни сектори и координацијата меѓу различни служби на надлежните органи одговорни за официјалните контроли во истите;
  - 6) кога е можно, делегирање на задачите на контролни тела;
  - 7) методи за утврдување на усогласеноста со оперативните критериуми наведени во членот 77 став (2) од овој закон;
  - 8) обука на лицата од членот 82 на овој закон кои вршат официјални контроли;
  - 9) документирање на постапките наведени во овој закон;
  - 10) организација и постапување според плановите за итни мерки при појава на болести кај животните и алиментарни заболувања, инциденти со контаминација на храна и други ризици по здравјето на луѓето и
  - 11) организација, соработка и заедничкомагање со другите државни органи.
- (2) Контролниот план може да се менува во текот на спроведувањето. Измените можат да бидат направени во поглед на:
- 1) новото законодавство;
  - 2) појавата на заканувачки болести или други ризици по здравјето на луѓето;
  - 3) значајните промени во структурата, управувањето или работата на надлежниот орган;
  - 4) резултатите од официјалните контроли;
  - 5) измената на насоките наведени во членот 101 од овој закон;
  - 6) научни откритија;
  - 7) исходот на внатрешен или надворешен аудит или инспекции и
  - 8) содржината на извештајот од членот 102 на овој закон.

Член 101
Насоки на контролниот план

(1) При изготвувањето на контролниот план треба да се има предвид следново:

- 1) промовирање на постојан, севкупен и интегриран пристап на официјалните контроли на храна, законодавството за здравствената заштита и благосостојба на животните и опфаќање на сите области и сите фази од ланецот на храна, вклучувајќи го и увозот;
- 2) идентификување на приоритети врз основа на ризикот и критериумите за категоризација на ризикот од преземените активности и најнефективните контролни постапки;
- 3) идентификување на други приоритети за најнефективни контролни постапки;
- 4) идентификување на фази на производство, преработка и дистрибуција на храна;

5) промовирање на примена на најдобри практики во сите нивоа на системот на контрола;

6) промовирање на развој на ефективни контроли на системот на следливост;

7) насочување на развојот на систем за евидентирање на извршените контроли и резултатите од нив;

8) упатување на примена на усвоените меѓународни стандарди и препораки во поглед на организацијата и работењето на јавните служби;

9) определување на критериуми за вршење на внатрешна и надворешна контрола наведени во членот 77 став (5) од овој закон;

10) определување на содржината на годишниот извештај и информациите кои треба да ги содржи во согласност со членот 102 од овој закон и

11) наведување на главните индикатори врз основа на кои ќе се изврши процената на повеќегодишниот контролен план.

(2) Кога е потребно, насоките од ставот (1) на овој член можат да се изменат во зависност од анализите направени врз основа на извештаите подготвени во согласност со членот 102 од овој закон.

Член 102

Годишен извештај

(1) Една година од влегувањето во сила на контролниот план, последователно и секоја следна година, органите од членот 26 на овој закон и доставуваат на Владата на Република Македонија извештај кој ги содржи:

1) сите измени направени на контролниот план;

2) резултатите од контролите и аудитите спроведени во претходната година врз основа на одредбите од повеќегодишниот контролен план;

3) видот и бројот на идентификувани случаи на неусогласеност и

4) активностите за обезбедување на ефективно дејствување на повеќегодишните контролни планови, вклучувајќи ги спроведените активности и добиените резултати.

(2) Имајќи го предвид исходот од контролите и други соодветни информации, Агенцијата во рамките на извештајот од ставот (1) на овој член дава препорака до Владата на Република Македонија во однос на:

1) можностите за подобрување на системот на официјална контрола и аудит, вклучувајќи ја целта, управувањето и спроведувањето;

2) посебните контроли кои се вршат во одделни сектори или активности, без оглед дали истите се опфатени со контролниот план и

3) координирани планови наменети за посебни цели.

(3) Контролниот план се менува и дополнува врз основа на заклучоците и препораките содржани во извештајот од ставот (1) на овој член.

ГЛАВА IV

ФИНАНСИРАЊЕ НА ОФИЦИЈАЛНИТЕ КОНТРОЛИ

Член 103

Општи принципи

Агенцијата обезбедува соодветни финансиски и други средства, кои се потребни за извршување на официјалните контроли, согласно со членот 24 од овој закон.

Член 104

Надоместоци

(1) За покривање на трошоците за спроведување на официјалните контроли се плаќа надоместок.

(2) Операторите за храна и храна за животни плаќаат надоместок за:

1) сите активности и официјални контроли на храна и храна за животни, која се произведува и става во промет, утврдени со овој закон;

2) сите активности и официјални контроли на храна и храна за животни, која се увезува во Република Македонија, утврдени со овој закон,

(3) Висината на надоместоците од ставот (2) на овој член и начинот на наплата ги пропишува Владата на Република Македонија врз основа на реално потребните трошоци за нивно спроведување, особено земајќи ги предвид одредбите од ставот (5) на овој член.

(4) Средствата од надоместоците од ставот (2) на овој член се уплаќаат во Буџетот на Република Македонија.

(5) При одредувањето на висината на надоместоците, Владата на Република Македонија го зема предвид:

1) видот на бизнисот и постојниот фактор на ризик;

2) локацијата и географската положба на објектите кои се предмет на контролирање.

3) интересот на бизнисите со низок степен на производство и

4) традиционалните методи кои се користат за производство, преработка и дистрибуција.

(6) Кога Агенцијата врши неколку официјални контроли во исто време во еден објект, сите се сметаат за една активност и се наплаќа единствен надоместок.

(7) Надоместоците кои се однесуваат на контроли при увоз ги намирува операторот или негов застапник кај Агенцијата.

(8) Надоместоците нема да бидат директно или индиректно рефундирани, освен кога се натплатени.

Член 105

Трошоци на операторот кои произлегуваат од дополнителните официјални контроли

(1) Кога Агенцијата ќе утврди одредена неусогласеност од која произлегуваат официјални контроли кои ги надминуваат вообичаените контролни активности на Агенцијата утврдени со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон, трошоците настанати при нивното спроведување ќе ги поднесува операторот за храна, односно операторот кој ги поседува или ги чува производите во времето кога се вршат официјалните контроли.

(2) Активностите на Агенцијата кои се надвор од вообичаените или утврдените официјални контроли вклучуваат земање и анализа на примероци, како и други контроли кои се потребни за да се провери сериозноста на проблемот, да верификува дали се преземени корективни активности, или да открие и/или утврди неусогласеност.

(3) Висината на надоместоците од ставот (1) на овој член и начинот на наплата го пропишува Владата на Република Македонија врз основа на реално потребните трошоци за нивно спроведување а истите се уплаќаат на сметката на Агенцијата.

ГЛАВА V

АДМИНИСТРАТИВНА ПОМОШ И СОРАБОТКА ВО ОБЛАСТА НА ХРАНА И ХРАНА ЗА ЖИВОТНИ

Член 106

Општи принципи

(1) Кога заради добиените резултати од извршените официјални контроли на храна и храна за животни има потреба да се преземат мерки во Република Македонија и во друга земја, Агенцијата ќе побара административна помош од надлежните органи од соодветната земја.

(2) Агенцијата ќе обезбеди административна помош, на барање или по потреба кога за тоа има потреба во текот на истрагата. Административна помош може да вклучи, каде е можно, учество во контролите на самото место кои ги изведуваат надлежните органи од други земји.

(3) Одредбите од членовите 107, 108, 109, 110 и 111 на овој закон, не ја исклучуваат примената на прописи со кои се уредува материјата за ослободување на документите кои се предмет на или се поврзани со судски постапки, или прописи кои се насочени кон заштита на комерцијалните интереси на физичките или правните лица.

Член 107 Тела за врска

(1) Агенцијата е тело за посредување кое ќе врши асистирање и координирање со надлежните органи на другите земји и други меѓународни организации за административна помош.

(2) Ставот (1) од овој член не ја ограничува реализацијата на директните контакти, размената на информации или соработката меѓу надлежните органи и надлежните органи од друга земја.

Член 108 Барање поддршка

(1) По добивањето на основано барање, од страна на надлежни органи од други земји, Агенцијата ќе ги обезбеди сите потребни информации и документи за барателот и ќе му овозможи да ја верификува усогласеноста со овој закон во рамките на нивните надлежности. За таа цел, Агенцијата се подготвува за спроведување на административни испитувања неопходни за прибирање на овие информации и документи.

(2) Информациите и документите обезбедени согласно со ставот (1) од овој член, се праќаат без одлагање. Документите можат да бидат пратени како оригинали или копии.

(3) Со договор меѓу барателот и Агенцијата, барателот ќе назначи персонал кој може да биде присутен при административните испитувања. Ваквите испитувања секогаш ќе бидат извршени од страна на персоналот на Агенцијата. Персоналот на барателот не смее, на сопствена иницијатива, да врши испитувања кои се во рамките на овластувањата на Агенцијата. Барателот има пристап до истите документи и простории како Агенцијата, при нивното посредување, со единствена причина да се изврши административното испитување.

(4) Кога персоналот на барателот е присутен во Република Македонија, обврзан е во секое време да го докаже сопствениот идентитет и неговите овластувања.

Член 109 Помош без барање

(1) Кога Агенцијата ќе утврди неусогласеност и кога истата може да има импликации за друга земја, таа ги пренесува наодите на надлежниот орган од соодветната земја без претходно барање и без одлагање.

(2) Кога Агенцијата ќе добие информација од друга земја за несогласување, кое може да има импликации за Република Македонија, го разгледува проблемот и ја информира другата земја која ја пратила информацијата за резултатите од испитувањето и за преземените мерки.

Член 110 Помош во случај на неусогласеност

(1) Ако при увоз на пратки во Република Македонија, за време на официјална контрола, Агенцијата утврди дека пратките не се во согласност со одредбите на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон, и претставуваат ризик за здравјето на луѓето или животните или предизвикуваат сериозно прекршување на одредбите на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон, без одлагање остварува контакт со надлежниот орган од земјата на испраќање.

(2) Ако при извоз на пратки од Република Македонија, Агенцијата добие информација за нивна неусогласеност со одредбите на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон и претставуваат ризик по здравјето на луѓето или животните или предизвикуваат сериозно прекршување на овој закон, го испитува случајот, ги презема сите неопходни мерки и го известува надлежниот орган од местото на дестинацијата за природата на испитувањата и спроведените официјални контроли, донесените одлуки, како и за причините за донесување на таквите одлуки.

Член 111 Односи со други земји

(1) Ако Агенцијата добие информации од друга земја, која укажува на неусогласеност и/или ризик по здравјето на луѓето и животните, ги препраќа информациите до надлежните органи на други трети земји, доколку смета дека се од нивен интерес или доколку тие тоа го побараат.

(2) Ако третата земја презема правна активност да собере докази за неправилностите на преземените дејствија, кои се, или најверојатно се во спротивност со релевантните прописи за храна и храна за животни, информациите кои се добиени во согласност со овој закон можат да се достават до таа трета земја, со согласност на надлежниот орган кој ги добил информациите, во согласност со позитивните закони на трети земји за доставување лични податоци.

ГЛАВА VI МЕРКИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ

Член 112 Активност во случај на неусогласеност

(1) Кога Агенцијата ќе утврди неусогласеност со одредбите на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон, презема мерки со кои ќе обезбеди операторот со храна да ја отстрани неусогласеноста. При одлучувањето кои мерки да бидат изречени, Агенцијата ја зема предвид природата на неусогласеноста и податоците од евиденцијата за констатираните неусогласености од претходното работење на операторот со храна.

(2) Мерките од ставот (1) на овој член, каде што е применливо, вклучуваат:

1) наложување на мерки за санитација или други неопходни корективни мерки за да се обезбеди безбедност на храната и храната за животни и усогласеноста со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон и здравствена заштита и благосостојба на животните;

2) ограничување или забрана за ставање во промет, увоз и извоз на храна, храна за животни и живи животни;

3) надзор на храна и храна за животни и, ако е потребно, наредба за повлекување и/или уништување на истата;

4) овластување за употреба на храна и храна за животни за друга намена различна од првобитната;

5) забрана за вршење на дејност или затворање на цел или дел од објектот за одреден временски период;

6) времено повлекување или укинување на одобренieto за објектот;

7) мерки наведени во членот 92 ставови (1), (2), (3), (4) и (5) од овој закон за пратки од увоз и

8) други мерки за кои Агенцијата смета дека се соодветни.

(3) Во случаите од ставот (2) на овој член Агенцијата на операторот или негов претставник му доставува:

1) решение со изречените мерки во согласност со ставовите (1) и (2) од овој член, со објаснување за причината за таквата одлука и

2) поука за правото на жалба по однос на решение-то и рокот за поднесување на жалбата.

(4) Ако има потреба, Агенцијата го известува надлежниот орган на земјата испраќач за донесеното решение.

(5) Сите трошоци кои произлегуваат при спроведувањето на овој член се на товар на операторот со храна и храна за животни.

ДЕЛ VI ПОСЕБНИ БАРАЊА ЗА ОДЕЛНИ АКТИВНОСТИ СО ХРАНА

Член 113

Примарно производство на храна за домашна употреба

(1) Само по исклучок кога животните мора да се заколат принудно, колење на животните надвор од кланица е дозволено единствено за домашна употреба и единствено доколку:

1) Агенцијата претходно е информирана за колењето на живина, зајаци, говеда, копитари, свињи, овци и кози, и животните не покажуваат знаци на нарушена здравствена состојба, а месото е наменето исклучиво за сопствена потрошувачка во сопственото домаќинство;

2) се запазени пропишаните услови од Законот за заштита и благосостојба на животните во однос на зашметувањето и колењето, како и мерките за заштита на животните од какво било вознемирување, болка или страдање и

3) труповите на говеда, свињи, овци и кози се прегледани после колењето од страна на овластен ветеринар со добиен задоволителен резултат, на начин, време и место за вршење на прегледот пропишани со овој закон.

(2) Примарното производство на храната за домашна употреба, кога е применливо, треба да е во согласност со прописите од областа на ветеринарното здравство и со примена на општите принципи на добра хигиенска пракса и одржување на континуиран ладен термички режим.

(3) Во случај на зголемен ризик од појава на заболување на луѓе од трихинелоза или друга зооноза која преку животните се пренесува на луѓето, директорот на Агенцијата може да нареди задолжително колење на даден вид на животни во кланици во зависност од зоонозата.

(4) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува начинот и барањата кои треба да се исполнат за колење на животните надвор од кланица за сопствена потрошувачка во сопственото домаќинство, како и начинот на водење и содржина на службената евиденција и формата и содржината на барањето за колење надвор од кланица, и начинот на вршење на контрола по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 114

Директно снабдување со храна од страна на производителот до краен потрошувач или до локален малопродажен објект

(1) Производител во смисла на овој член е кое било физичко лице, вклучувајќи ги и ловците, кое работи споредна активност за некомерцијални цели, во примарното производство наменето за домашна употреба, а повремено и при вишок, за директно снабдување, без или со наплата до краен потрошувач или до локален малопродажен објект.

(2) Производителите од ставот (1) на овој член ги имаат следниве обврски:

1) во случај на сомневање на болест кај животното или за проблем во текот на производство или преработка на храна, веднаш да ја известат Агенцијата и да ја прекинат употребата и снабдувањето со храна;

2) да го запазат периодот на излачување по апликацијата на ветеринарно-медицински или биолошки производи и употребата на адитиви или медицирани премикси во храната за животни;

3) да обезбедат целосна соработка и помош на Агенцијата при вршење на неговите обврски и

4) во случај на ловци:

а) да ја известат Агенцијата пред ловот и

б) да го дадат уловот на увид на место и во време назначено од страна на Агенцијата заради добивање на ветеринарно-здравствен сертификат.

(3) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува начинот и барањата кои треба да се исполнат при директно снабдување со храна од страна на производител до краен потрошувач по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 115

Храна со традиционални карактеристики

(1) По исклучок на одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон за регистрација и одобрување на објектите за операторите со храна, Агенцијата може за објектите кои произведуваат храна со традиционални карактеристики да им одобри посебни или општи отстапувања од условите утврдени во членот 43 од овој закон, во однос на:

1) просториите каде што таквите производи, во зависност од спецификите на средината неопходна за развој на дел од нивните карактеристики се произведуваат;

2) типот на материјалите од кои се направени, како и инструментите и опремата која се користи особено за приготвување, пакување и завиткување на овие производи и

3) начините на производство на храна со традиционални карактеристики.

(2) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува условите за просториите, материјалите, инструментите и опремата во објектите кои произведуваат, како и начинот на производство на храна со традиционални карактеристики по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 116

Национални мерки и Локализирана Активност

(1) Агенцијата, не доведувајќи го во прашање остварувањето на целите одредени со овој закон и одредбите на членот 43 од овој закон, може да одобри исклучоци од одредбите на овој закон, во случај на оператори со храна од мал обем, со цел да го овозможи спроведувањето на прописите, имајќи ги предвид битните фактори на ризик, под услов тие исклучоци да не вли-

јаат врз остварувањето на целите на безбедност со храна утврдени со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон.

(2) Агенцијата одредува мерки за прилагодување на пропишаните општи и посебни барања за хигиена на храната во која било фаза на производство, преработка и дистрибуција на храна.

(3) Целта на мерките од ставот (2) на овој член е:

- овозможување на продолжување на примената на традиционални методи во секоја фаза на производство, преработка и дистрибуција на храна или
- овозможување на работа на операторите со храна кои се наоѓаат во подрачја во кои постојат посебни географски или економски ограничувања.

(4) Операторите со храна од ставот (3) алинеја 2 на овој член може да ги ставаат во промет своите производи како локализирана активност.

(5) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува отстапувањата од ставот (1) на овој член и условите и барањата кои треба да ги исполнат операторите за храна од ставот (3) на овој член, како и општите и посебните барања за локализирана активност на операторите со храна и општите и посебните барања за примена на традиционални методи на производство, преработка и дистрибуција на храна по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 117

Квалитет на храна

(1) Операторите со храна може да произведуваат и ставаат во промет единствено храна која ги исполнува пропишаните барања за квалитет.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член, операторот со храна може да стави во промет храна која не ги исполнува пропишаните барања за квалитет, под услов да не се изменети карактеристичните својства на дадениот тип на храна, храната одговара на пропишаните барања за здравствена исправност и означување на храна и е соодветно означено за кои отстапувања се однесува тој тип на храна.

(3) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува барањата во однос на квалитетот на храната, доколку материјата за квалитет на храната не е уредена со Законот за квалитет на земјоделски производи:

- класификација, категоризација и називи на храната,
- физички, хемиски, физичко хемиски и сензорни карактеристики и состав на храната од аспект на квалитет,
- физичко-хемиските и сензорните карактеристики и видот и количеството на сировини, адитиви и други материји кои се употребуваат во производството и преработката на храна од аспект на квалитет,
- методи на земање на мостри и аналитички методи на контрола на квалитетот на храната и
- посебните барања за пакување и означување на храна во однос на квалитетот и потеклото на храната од животинско потекло по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

ДЕЛ VII НАДЗОР

Член 118

(1) Надзор над спроведувањето на овој закон и на поблиските прописи донесени врз основа на овој закон врши Агенцијата.

(2) Инспекциски надзор од ставот (1) на овој член врши Агенцијата за храна и ветеринарство преку државните инспектори за храна и официјалните ветеринари.

Државниот инспекторат за земјоделство, преку државните инспектори за земјоделство и државните фитосанитарни инспектори.

(3) Државен инспектор за храна може да биде лице кое:

- е државјанин на Република Македонија,
- е полнолетно,
- има општа здравствена способност,
- не му е изречена казна со правосилна судска пресуда за забрана на вршење на професија, дејност или должност,
- има стекнати најмалку 300 кредити според ЕКТС или завршен VII/1 степен од областа на медицината, ветеринарната медицина, земјоделските науки, биологијата, технологијата на храна и биотехнологија, што се докажува со уверение,
- има пет години работно искуство во соодветната област,
- ги исполнува другите услови утврдени во актот за систематизација на работните места,
- поседува меѓународно признат сертификат за работа со компјутерски програми за канцелариско работење, и тоа еден од следниве:

- 1) Certiport: IC3 GS4 Key Applications - положен;
- 2) Microsoft: MOS Word или MOS Excell - положен или

- 3) ECDL: Core - положен,

- има добиено позитивно мислење за соодветност за работното место преку полагање на психолошки тест и тест за интегритет, согласно со прописите кои се однесуваат на државните службеници и
- има лиценца за инспектор од областа на надлежноста на инспекциската служба.

(4) Официјален ветеринар може да биде лице кое:

- е државјанин на Република Македонија,
- е полнолетно,
- има општа здравствена способност,
- не му е изречена казна со правосилна судска пресуда за забрана на вршење на професија, дејност или должност,
- има стекнати најмалку 300 кредити според ЕКТС или завршен VII/1 степен од областа на ветеринарната медицина, што се докажува со уверение,
- има пет години работно искуство во соодветната област,
- ги исполнува другите услови утврдени во актот за систематизација на работните места,
- поседува меѓународно признат сертификат за работа со компјутерски програми за канцелариско работење, и тоа еден од следниве:

- 1) Certiport: IC3 GS4 Key Applications - положен;
- 2) Microsoft: MOS Word или MOS Excell - положен или

- 3) ECDL: Core - положен,

- има добиено позитивно мислење за соодветност за работното место преку полагање на психолошки тест и тест за интегритет, согласно со прописите кои се однесуваат на државните службеници и
- има лиценца за инспектор од областа на надлежноста на инспекциската служба.

(5) Инспекторите наведени во ставот (2) од овој член, своето службено својство го докажуваат со легитимација.

(6) Директорот на Агенцијата ги пропишува формата и содржината, како и начинот на издавањето и одземањето на легитимацијата по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 118-а

Годишна програма за работа на инспекциските служби

(1) Директорот изготвува предлог на годишна програма за работа на инспекциската служба и истата ја доставува до Инспекцискиот совет, најдоцна до 31 октомври во тековната година за следната година.

(2) Директорот ја донесува годишната програма за работа на инспекциската служба во рок од седум дена од денот на приемот на мислењето дадено од страна на Инспекцискиот совет, односно најдоцна до 10 декември во тековната година доколку Инспекцискиот совет не ја разгледа и не достави мислење до 30 ноември во тековната година.

(3) Врз основа на донесената годишна програма за работа на инспекциската служба директорот подготвува квартални планови за работа за секој инспектор кои збирно ги доставува на разгледување до Инспекцискиот совет најдоцна две недели пред почетокот на нареден календарски квартал и тоа до 15 декември за првиот квартал од следната година, до 15 март за вториот, до 15 јуни за третиот, односно до 15 септември за четвртиот квартал во тековната година.

(4) Во кварталните планови за работа за секој инспектор директорот задолжително го внесува бројот на планирани надзори во следните три месеци, како и степенот на сложеност на секој од надзорите.

(5) Врз основа на кварталните планови за секој инспектор директорот подготвува месечен план за работа, кој план содржи и распоред на надзори по датуми и по субјекти на надзор.

(6) Директорот најдоцна две недели од почетокот на тековниот календарски квартал за претходниот до Инспекцискиот совет збирно доставува квартални извештаи за работата на секој инспектор и тоа до 15 јануари за четвртиот квартал од претходната година, до 15 април за првиот квартал, до 15 јули за вториот, односно до 15 октомври за третиот квартал во тековната година.

(7) Директорот најдоцна до 1 март во тековната година, до Инспекцискиот совет доставува годишен извештај за работата на инспекциската служба за претходната.

Член 119

Агенцијата е надлежен орган за координација на законодавството и контролните системи за прашањата од областа на безбедност на храната и храната за животни меѓу надлежните институции во Република Македонија, како и за комуникација со институциите на Европската унија од областа на безбедност на храната, храната за животни, ветеринарната и фитосанитарната политика.

Член 120

Организациони структури за комуникација и соработка со ЕФСА и Кодекс алиментариус

(1) Владата на Република Македонија формира Национален совет за безбедност на храна и храна за животни (во понатамошниот текст: Национален совет) за обезбедување на научна и техничка поддршка на Агенцијата.

(2) Националниот совет е составен од претседател и 19 члена. Членовите се претставници од:

- Агенцијата за храна и ветеринарство,
- Медицински факултет Скопје,
- Институт за епидемиологија и биостатистика,
- Институт за јавно здравје на Република Македонија,
- Фармацевтски факултет Скопје,

- Факултет за ветеринарна медицина Скопје,
- Факултет за земјоделски науки и храна Скопје,
- Институт за земјоделство Скопје,
- Институт за сточарство Скопје,
- Технолошко-металуршки факултет Скопје,
- Природно математички факултет Скопје (отсек биологија),
- Природно математички факултет Скопје (отсек хемија),
- Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство,
- Министерство за здравство,
- Министерство за животна средина и просторно планирање,
- Организација на потрошувачите на Македонија,
- Стопанска комора на Македонија,
- Сојуз на стопански комори и
- Стопанска комора на северозападна Македонија.

(3) Со Националниот совет претседава директорот на Агенцијата.

(4) Агенцијата е контакт точка со ЕФСА и Кодекс алиментариус.

(5) Национален совет дава научни совети и научна и техничка поддршка во однос на политиките на областите кои имаат директно или индиректно влијание врз безбедноста на храна и храна за животни, здравје и благосостојба на животни.

(6) Национален совет дава независни мислења и препораки и пренесува информации за постоење на ризик со цел да се зголеми довербата на потрошувачите и да се унапреди усогласеноста меѓу функциите на процена на ризик и пренесување на информации за постоење на ризик.

(7) Национален совет се состои од претставници од научни и научно-образовни институции и јавно здравствени установи од релевантните области на безбедност на храна и храна за животни.

(8) Владата на Република Македонија ги назначува националните институции кои се вклучени во Национален совет од ставот (1) на овој член.

(9) Владата на Република Македонија го уредува начинот на работење на Национален совет од ставот (1) на овој член.

(11) Средства за активностите на Национален совет од ставот (1) на овој член се обезбедуваат од:

- Буџетот на Република Македонија и
- други извори утврдени со закон.

(12) Членовите на Националниот совет имаат право на надоместок на трошоци. Висината на надоместокот за учество во работењето на Националниот совет се определува во зависност од времето потребно за стручната експертиза и присуството на секој поединец на одржаните состаноци.

(13) Директорот на Агенцијата ја пропишува висината на надоместокот за учество во работењето на Националниот совет, по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 120-а

Мрежа за собирање на податоци и база на податоци

(1) Агенцијата воспоставува мрежа на институции/организации како дел од системот за собирање, подредување и анализа на научни и технички податоци во однос на:

- а) консумирање на храна и изложување на поединци на ризици од консумирањето на храна,
- б) инциденца и преваленца на биолошки ризици,
- в) контаминенти на храна и храна за животни,
- г) резидуи од ветеринарно-медицински препарати и
- д) резидуи од пестициди.

(2) Собраните и обработени податоци од ставот (1) на овој член се внесуваат во електронска база на податоци која ја води и одржува Агенцијата.

(3) Агенцијата одобрува пристап до податоците од електронската база на податоци од ставот (2) на овој член на секое лице кое има право на интерес утврден со закон, вклучувајќи ги и здруженијата на потрошувачи, при тоа обезбедувајќи тајност и заштита на тие податоци во согласност со прописите за класифицирање на информации.

(4) Податоците од електронската база на податоци од ставот (2) на овој член можат да се користат по претходно доставено барање, но истите не смеат да се објавуваат, доколку постои опасност дека правата за заштита на податоците нема да се применуваат.

(5) Агенцијата наплаќа надоместок за издавање на податоците од ставот (4) на овој член кои треба да се во висина на реално направените трошоци за нивно издавање.

(6) Директорот на Агенцијата ја пропишува содржината и начинот на водење на електронската база на податоци како и висината на надоместоците за издавање на податоци од електронската база на податоци, по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 120-б

Критериуми за учество во мрежата за собирање на податоци

(1) За да бидат вклучени во мрежата за собирање на податоци од членот 120-а од овој закон институциите/организациите треба да:

- вршат научна, техничка и лабораториска работа од областите на безбедноста на храната, храната за животни и ветеринарно и фитосанитарна политика,
- се правни лица со соодветни организациони единици кои можат независно, навремено и ефикасно да ги извршуваат зададените задачи,
- имаат високо ниво на научна или техничка стручност/компетентност во една или повеќе од областите во надлежност на Агенцијата,
- имаат доволен капацитет да учествуваат во мрежата и
- обезбедат вршење на активностите согласно со хармонизирани критериуми за квалитет.

(2) Учесниците во мрежата за собирање на податоци треба да делуваат независно од надворешни влијанија и да немаат конфликт на интерес што се потврдува со доставување на Изјава за непостоење на конфликт на интерес во областа во која земаат учество во мрежата до работната група од членот 120-в од овој закон. Изјавата за непостоење на конфликт на интерес се обновува на почетокот на секоја тековна година.

(3) Директорот на Агенцијата подетално ги пропишува критериумите кои треба да ги исполнат институциите/организациите за да учествуваат во мрежата за собирање на податоци од членот 120-а од овој закон, по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 120-в

Постапка за вклучување во мрежата за собирање на податоци

(1) Учесниците во мрежата за собирање на податоци се избираат по пат на Јавен повик за покажување на интерес спроведен од страна на работна група формирана од Национален совет (во понатамошниот текст: работна група).

(2) Избирањето на учесниците се врши врз основа на доставените докази за исполнетоста на критериумите од членот 120-б од овој закон за учество во мрежата за собирање на податоци.

(3) Работната група врши проценка на исполнетоста на условите од страна на пријавените институции/организации за што составува записник и до Националниот совет доставува комплетна документација од процедурата за избор и предлага листа на кандидати за учесници во мрежата за собирање на податоци.

(4) Националниот совет ја разгледува и усвојува листата од ставот (3) на овој член делумно или целосно. Национален совет до Агенцијата доставува конечна листа на учесници со образложение.

(5) Националниот совет може да исклучи учесници од мрежата за собирање на податоци доколку утврди дека учесникот не ги исполнува условите и за истото ја известува Агенцијата.

(6) Агенцијата редовно ја ажурира листата на учесници во мрежата за собирање на податоци и ја објавува на веб страницата на Агенцијата.

Член 120-г

Активности на мрежата за собирање на податоци

(1) Учесниците во мрежата за собирање на податоци вршат собирање, подредување и анализа на податоци од областите на безбедноста на храната, храната за животни и ветеринарно и фитосанитарна политика, особено во однос на податоците од членот 120-а став (1) од овој закон.

(2) Покрај активностите од ставот (1) од овој член, учесниците во мрежата за собирање на податоци на барање на Агенцијата може да дадат поддршка во:

- унапредување и координација при изработка на методологии за проценка на ризик,
- олеснување на пристап до и размената на податоци од областите на безбедноста на храната, храната за животни и ветеринарно и фитосанитарна политика,
- воспоставување на процедури за системско собирање, подредување и анализа на податоци од областите на безбедноста на храната, храната за животни и ветеринарно и фитосанитарна политика,
- дисеминација на податоци и информации од областите на безбедноста на храната, храната за животни и ветеринарно и фитосанитарна политика.

(3) Учесниците во мрежата за собирање на податоци можат да вршат преглед на податоците од ставот (1) на овој член, со цел да вршат анализа и проценка на ризик согласно со нивните потреби.

(4) Директорот на Агенцијата подетално ги пропишува активностите на учесниците во мрежата за собирање на податоци и активностите кои можат да се доделат на мрежата за собирање на податоци, по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 120-д

Национална платформа на експерти

(1) Во постапките на проценка на ризик Агенцијата може да користи стручна помош од експерти од областите на безбедноста на храната, храната за животни и ветеринарно и фитосанитарна политика.

(2) Агенцијата води и редовно ажурира листа на експерти од областите на безбедноста на храната, храната за животни и ветеринарно и фитосанитарна политика кои ја формираат Националната платформа на експерти од областа на безбедност на храната и храната за животни, ветеринарното здравство, ветеринарно-медицински препарати и квалитет на земјоделски производи (во понатамошниот текст: Национална платформа).

(3) Учесници во Националната платформа можат да бидат:

- стручни лица вработени во институциите вклучени во Националниот совет,
- стручни лица вработени во институциите/организациите учесници на мрежата за собирање на податоци или

- други стручни лица кои работат во областите на безбедноста на храната, храната за животни и ветеринарно и фитосанитарна политика.

(4) Лицата од ставот (3) на овој член треба да имаат најмалку осумгодишно работно искуство, да се истакнати работници во струката, да имаат објавени научни трудови од областа за која се повикани, да се редовно вработени во институциите учесници во Националната платформа.

(5) Лицата од ставот (3) на овој член се избираат по пат на Јавен повик за покажување на интерес спроведен од страна на работна група формирана од страна на директорот на Агенцијата.

(6) Избирањето на учесниците се врши врз основа на оставените докази за исполнетоста на критериумите од ставот (4) на овој член за учество во Националната платформа.

(7) Работната група од ставот (5) на овој член врши проценка на исполнетоста на условите од страна на пријавените кандидати за што составува записник и до директорот на Агенцијата доставува комплетна документација од процедурата за избор и предлага листа на кандидати за учесници во Националната платформа.

(8) Директорот на Агенцијата ја разгледува и усвојува листата од ставот (7) на овој член делумно или целосно.

(9) Доколку се утврди дека учесникот во Националната платформа не ги исполнува критериумите од ставот (4) на овој член се исклучува од листата од ставот (7) од овој член.

(10) Агенцијата води и редовно ја ажурира листата на учесници во Националната платформа и ја објавува на веб страницата на Агенцијата.

(11) Средства за активностите на учесниците во Националната платформа од ставот (2) на овој член се обезбедуваат од:

- Буџетот на Република Македонија и
- други извори утврдени со закон.

(12) Учесниците во Националната платформа од ставот (3) на овој член имаат право на надоместок на трошоци за работа во Националната платформа. Висината на надоместокот се определува во зависност од времето потребно за стручната експертиза и присуството на секој поединец на одржаните состаноци.

(13) Директорот на Агенцијата ја пропишува формата и содржина на барањето за вклучување во листата на Националната платформа и поблиските критериуми за избор, како и висината на надоместокот за работа на учесниците во Националната платформа, по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 121

Овластувања на инспекторот за храна

Врз основа на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон државниот инспектор за храна има право и должност да:

1) бара информации и оригинални документи кои се однесуваат на производството и прометот на увид, а за формирање на сопственото досие за надзор и копија од документите;

2) врши контрола во сите фази на производство, преработка и дистрибуција кај операторите со храна;

3) врши контрола на производите и материјалите кои доаѓаат во контакт со храната во сите фази на производство, преработка и дистрибуција;

4) врши контрола и го одобрува увозот на храна од неживотинско потекло и на производите и материјалите што доаѓаат во контакт со храната;

5) зема примероци за лабораториски анализи и испитувања;

6) нареди мерки за отстранување на утврдени недостатоци;

7) забрани употреба на објекти и опрема за производство и промет или дел од нив во случаи на непочитување на стандардите и барањата од овој закон и прописите донесени врз основа на него;

8) забрани производство и промет на храна што претставува ризик по здравјето на луѓето;

9) нареди уништување или уништи храна која не е безбедна;

10) нареди отстранување на лица во производството и прометот на храна за кои е утврдено дека се носители на заразни болести кои се пренесуваат преку храната;

11) преземе и други мерки за заштита на здравјето на луѓето од ризикот од небезбедна храна;

12) донесува решенија во управна постапка и

13) во случај кога ќе се утврди постоење на непосредна опасност по животот и здравјето на луѓето, издава усна наредба за итно и неодложно отстранување на утврдените недостатоци, која записнички се констатира. Во овој случај, инспекторот донесува писмено решение во рок од 48 часа од издавањето на усната наредба.

Член 122

Овластувања на официјалниот ветеринар

Врз основа на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон официјалниот ветеринар како државен ветеринарен инспектор, по службена должност и овластениот ветеринар врз основа на договор, имаат право и должност да:

1) бараат информации и оригинални документи кои се однесуваат на производството и прометот на увид, а за формирање на сопственото досие за надзор и копија од документите;

2) вршат контрола во сите фази на производство, преработка и дистрибуција кај операторите со храна;

3) вршат контрола на производите и материјалите кои доаѓаат во контакт со храната во сите фази на производство, преработка и дистрибуција;

4) вршат контрола и го одобруваат увозот на храна од животинско потекло и храна за животни;

5) земаат примероци за лабораториски анализи и испитувања;

6) наредат мерки за отстранување на утврдени недостатоци;

7) забранат употреба на објекти и опрема за производство и промет или дел од нив во случаи на непочитување на стандардите и барањата од овој закон и прописите донесени врз основа на него;

8) забранат производство и промет на храна што претставува ризик по здравјето на луѓето;

9) наредат уништување или уништи храна која не е безбедна;

10) наредат отстранување на лица во производството и прометот на храна за кои е утврдено дека се носители на заразни болести кои се пренесуваат преку храната;

11) преземат и други мерки за заштита на здравјето на луѓето од ризикот од небезбедна храна;

12) донесуваат решенија во управна постапка;

13) во случај кога ќе се утврди постоење на непосредна опасност по животот и здравјето на луѓето издава усна наредба за итно и неодложно отстранување на утврдените недостатоци, која записнички се констатира. Во овој случај донесува писмено решение во рок од 48 часа од издавањето на усната наредба;

14) имаат слободен пристап до деловните простории, постројки, одгледувалишта, објекти и превозни средства, како и до евиденцијата и документацијата, вклучувајќи електронски бази на податоци во врска со предметот на инспекција;

15) земаат примероци од живи животни, а во случај кога тоа е потребно да го убијат животното заради земање примероци, како и да земаат примероци од производи, нуспроизводи од животинско потекло и храна за животни за лабораториски испитувања и да забранат движење на животните, производите, нуспроизводи од животинско потекло и храната за животни до добивање на конечните резултати од земените примероци;

16) вршат испитувања врз животни, вршат испитување на производи, храна за животни, предмети и вода која се употребува за напојување на животни согласно со одредбите на овој закон и друг закон од областа на ветеринарното здравство;

17) вршат инспекција на простории, постројки, одгледувалишта, објекти и превозни средства, како и на постапките и опремата која се употребува за производство, преработка, складирање, ракување, превоз и ставање во промет на животни, производи, нуспроизводи од животинско потекло, храна за животни, предмети и вода која се употребува за напојување на животните согласно со одредбите на овој закон и друг закон од областа на ветеринарното здравство;

18) вршат здравствена контрола на животни, производи и нуспроизводи од животинско потекло, ветеринарно-медицински препарати, храна за животни, предмети и вода која се употребува за напојување на животни, земаат и испраќаат примероци за лабораториски испитувања во референтна лабораторија;

19) вршат систематски надзор на производи и нуспроизводи од животинско потекло, ветеринарно-медицински препарати, храна за животни, предмети и вода која се употребува за напојување на животни и вода во процесот на производство на храна од животинско потекло, како и на присуство на штетни материи;

20) организираат и вршат надзор на дезинфекција на возила, простории и опрема, а каде што е потребно, на царински складови, слободни складови, слободни зони во внатрешноста на земјата;

21) забранат производство, промет и употреба на храна за животни и вода за напојување на животните, ако содржат патогени бактерии и материи штетни за здравјето на луѓето и животните;

22) забранат натовар, претовар и истовар на животни, производи, нуспроизводи од животинско потекло, храна за животни и предмети, ако не ги исполнуваат пропишаните услови со овој и друг закон;

23) забранат употреба на возила за превоз на животни, производи, нуспроизводи од животинско потекло, храна за животни и предмети, ако не ги исполнуваат пропишаните услови со овој и друг закон;

24) забранат употреба на штали и други објекти за чување и одгледување на животни, и објекти за натовар, претовар и истовар на животните, ако не ги исполнуваат пропишаните услови со овој и друг закон;

25) забранат колење ка животни, собирање и обработка на суровини за производство и производи од животинско потекло, ако не ги исполнуваат пропишаните услови со овој и друг закон;

26) забранат промет и употреба на производи и нуспроизводи од животинско потекло преку кои може да се пренесе болест од животните на човекот;

27) забранат издавање на ветеринарно-здравствен сертификат на животните ако се појави заразна болест или сомневање на заразна болест, или ако животното потекнува од подрачје со нејасна епизоотиолошка состојба;

28) ако при вршење на службен надзор утврдат дека ветеринарно-здравствениот сертификат или други придружни документи што ја придружуваат пратката на животни, производи, нуспроизводи од животинско потекло, храна за животни или предмети се со недостатоци, непотполни или се фалсификувани, или пратката е од подрачје со непозната епизоотиолошка состојба, ќе наредат:

- ставање на животните во карантин во одгледувалиштето за период и во услови определени од инспекторот и

- ако во моментот нема услови за карантин а не постои причина за забрана на колење на тие животни, животните да се упатат на колење во најблиската кланица;

29) привремено забранат производство, преработка и ставање во промет на производи, нуспроизводи од животинско потекло, храна за животни и предмети и земање примероци од истите;

30) одземат и уништат производи, нуспроизводи од животинско потекло, храна за животни и предмети кои претставуваат ризик по здравјето на животните и јавното здравство, или за кои ветеринарно-здравствениот сертификат е неправилен или некомплетен;

31) наредат отстранување на неправилностите во производството, преработката и складирањето, ракувањето и прометот на животните, производите, нуспроизводите од животинско потекло и храна за животни;

32) забранат употреба на простории, опрема и постројки за производство и промет на храна од животинско потекло;

33) земат примероци на производи, нуспроизводи од животинско потекло, храна за животни и додатоци, вода за напојување на животните, со цел да се утврди дали се во согласност со прописите;

34) собираат податоци и извештаи од одговорните лица, сведоци, вешти лица и други лица, ако тоа е потребно;

35) наредат преземање на мерки за заштита и благосостојба на животните согласно со овој и друг закон од областа на ветеринарното здравство;

36) вршат надзор на производите и нуспроизводите од животинско потекло во складови во слободни зони, слободни складови и царински складови;

37) наплаќаат надоместоци за ветеринарни услуги согласно со овој закон;

38) вршат и други работи утврдени со овој и друг закон и

39) официјалниот ветеринар и овластениот ветеринар преземаат и други мерки за кои се овластени согласно со националните прописи од областа на ветеринарното здравство.

Член 123

Овластувања на државниот инспектор за земјоделство и државниот фитосанитарен инспектор

(1) Врз основа на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон државниот инспектор за земјоделство има право и должност да:

- 1) врши контрола на примарното земјоделско производство и придружни операции на примарното производство за храна од растително потекло и храна за животни;

- 2) врши контрола на процедурите на добра земјоделска пракса (GAP);

- 3) зема примероци од храна за животни за проверка на квалитет и од храната од растително потекло во рамки на примарното производство и придружните операции на примарното производство за проверка на безбедноста на истата доколку постои сомнеж;

- 4) забрани употреба на храна од растително потекло во примарното производство и придружните операции на примарното производство;

5) нареди соодветни мерки, доколку официјалните анализи покажат позитивни резултати;

6) одземе и нареди уништување на храна од растително потекло и храна за животни во примарното производство и придружните операции на примарното производство и доколку истата е небезбедна и

7) државниот инспектор за земјоделство и државниот фитосанитарен инспектор превземаат и други мерки за кои се овластени согласно со Законот за државен инспекторат за земјоделство.

(2) Врз основа на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон државниот фитосанитарен инспектор има право и должност да постапува согласно со овој закон и Законот за здравјето на растенијата, како и поблиските прописи донесени врз основа на овој закон.

(3) Државниот инспекторат за земјоделство, согласно со членот 26 од овој закон за работите кои ги врши во примарното производство, е должен за соодветните евиденции кои ги води за производителите, односно операторите, по барање на Агенцијата да доставува документи, списи и податоци од соодветната евиденција во рок од десет дена, а по исклучок за итни и неодложни работи во рок од три дена од приемот на барањето.

Член 124 Записник

(1) За официјалните дејствија при инспекциски надзор инспекторот е должен да состави записник во кој се внесува наодот за утврдената фактичка состојба.

(2) Записникот го потпишуваат лицата кои учествуваат во постапката на инспекцискиот надзор.

Член 125 Привремено одземање

(1) Инспекторот може привремено да одземе храна, предмети, средства, производи, растенија, животни и документи.

(2) За одземените храна, предмети, средства, производи, растенија, животни и документи, инспекторот издава потврда за привремено одземен предмет.

(3) Инспекторот е должен документацијата да ја врати што е можно побрзо, но не подоцна од три дена сметано од денот на одземање, како и производите за кои е обезбедена соодветна документација.

(4) Кога одземените храна, предмети, средства, производи, растенија и животни се од непознати лица, инспекторот може да ги продаде или уништи комисијски. Комисијата ја формира директорот на Агенцијата. Средствата добиени од продажба се наменети за Буџетот на Република Македонија.

(5) Формата и содржината на потврдата за привремено одземање на храната, предмети, средства, производи, животни, како и минималната висина на вредноста на одземените храна, предмети, средства, производи, растенија и животни кои се предмет на продажба, ги пропишува директорот на Агенцијата по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Член 126 Трошоци за вршење на инспекциски надзор

(1) Трошоци кои се неопходни за откривање на сторителите на прекршоци, како и за транспорт на одземените храна, предмети, средства, производи, растенија, животни и друго кои претставуваат предмет на прекршок, се на товар на Агенцијата, односно Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство.

(2) За оправданоста на висината на трошоците од ставот (1) на овој член, потребно е инспекторот претходно да добие одобрение од директорот на Агенцијата, односно на државниот инспекторат за земјоделска инспекција.

Член 127 Решение

(1) Ако инспекторот при вршењето на инспекциски надзор согласно со членовите 121, 122 и 123 од овој закон, утврди повреда на одредбите од овој закон и прописите од овој закон, издава решение во писмена форма со кое наредува да се отстранат неправилностите во определен рок.

(2) Против решението на инспекторот од ставот (1) на овој член може да се изјави жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во рок од осум дена од денот на приемот на решението.

(3) Правното или физичкото лице од ставот (1) на овој член е должно да ги отстрани констатираните неправилности утврдени со решението.

(4) По исклучок од ставот (1) на овој член во вонредни итни случаи, заради заштита или спречување на опасноста по здравјето на луѓето и животните, инспекторот може да издаде усна наредба, а најдоцна во рок од три дена од денот на издавањето на усната наредба е должен да издаде решение во писмена форма.

(5) Во итни случаи кога постои опасност по здравјето на луѓето и животните, инспекторот има право, без присуство на овластено лице на правното лице или физичкото лице чие работење, односно простории, објекти и опрема се предмет на инспекција, веднаш да издаде решение врз основа на резултатите од спроведената контрола.

Член 128 Барање и пријава

(1) Доколку правното или физичко лице од членот 127 на овој закон не постапи по задолженијата, инспекторот е должен да поднесе барање за поведување на прекршочна постапка.

(2) Во случај ако постои основано сомнение дека е сторено кривично дело, инспекторот е должен да поднесе пријава за покренување на кривична постапка.

Член 129 Постапка за едукација

(1) Доколку при вршењето на инспекцискиот надзор инспекторот утврди дека е сторена неправилност од членот 131 на овој закон, должно е да состави записник во кој ќе ја утврди сторената неправилност со укажување за отстранување на утврдената неправилност во рок од осум дена и со истовремено врачување на поканата за спроведување на едукација на лицето или субјектот каде што е утврдена неправилноста при вршењето на инспекцискиот надзор.

(2) Формата и содржината на поканата за едукација, како и начинот на спроведување на едукацијата ги пропишува директорот на Агенцијата по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

(3) Едукацијата ја организира и спроведува Агенцијата, во рок не подолг од осум дена од денот на спроведувањето на инспекцискиот надзор.

(4) Едукацијата може да се спроведе за повеќе утврдени исти или истородни неправилности за еден или за повеќе субјекти.

(5) Доколку во закажаниот термин лицето или субјектот на кој се спроведува едукацијата не се јави на едукацијата, ќе се смета дека едукацијата е спроведена.

(6) Доколку лицето или субјектот на кој се спроведува едукацијата се јави на закажаната едукација и истата ја заврши, ќе се смета дека е едуциран по однос на утврдената неправилност.

(7) Доколку овластеното лице при спроведувањето на контролниот надзор утврди дека се отстранети утврдените неправилности од ставот (1) на овој член, донесува заклучок со кој ја запира постапката на инспекциски надзор.

(8) Доколку овластеното лице при спроведувањето на контролниот надзор утврди дека не се отстранети утврдените неправилности од ставот (1) на овој член, поднесува барање за поведување на прекршочна постапка.

(9) Доколку овластеното лице при вршење на повторен инспекциски надзор повторно утврди неправилност кај истото лице, односно субјектот каде веќе еднаш е спроведена едукација за таквата неправилност директно поведува постапка за порамнување, односно поднесува барање за поведување на прекршочна постапка.

(10) Агенцијата води евиденција за спроведената едукација на начин пропишан од директорот на Агенцијата по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

ДЕЛ VIII ПОРАМНУВАЊЕ

Член 130 Постапка за порамнување

(1) За прекршоците утврдени во овој закон, инспекторот е должен на сторителот на прекршокот да му понуди постапка на порамнување пред да поднесе барање за поведување на прекршочна постапка.

(2) Кога сторителот на прекршокот е согласен за поведување на постапка на порамнување, согласноста се наведува во записник.

(3) Во записникот се утврдува начинот на кој ќе се отстранат штетните последици од прекршокот, како и начинот на надминување на последиците од сторениот прекршок.

(4) Инспекторот во постапката за порамнување на сторителот на прекршокот е должен да му даде платен налог.

(5) Доколку сторителот го прими платниот налог, истиот треба да го потпише. Примањето на платниот налог од сторителот на прекршокот се забележува во записникот.

(6) Кога како сторител на прекршок се јавува правно лице, записникот и платниот налог го потпишува службено, односно одговорното лице кое се нашло на лице место при инспекцискиот надзор или друго службено или одговорно лице кое изјавило дека има право да го потпише записникот и да го прими платниот налог.

(7) Изјавата од ставот (6) на овој член се забележува во записникот.

(8) Инспекторот е должен да води евиденција за покренатите постапки за порамнување и за нивниот исход.

ДЕЛ IX ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

Член 131

(1) Глоба во износ од 600 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правно лице, ако:

1) пакувањето на храната наменета за ставање во промет е означено на начин кој не е лесно разбирлив (член 29 став (2));

2) не ги исполнува општите барања за примарно производство и посебните хигиенски барања дадени во овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон (член 44 став (1));

3) не е регистрирано кај Агенцијата и не ги исполнува прописите од областа на ветеринарното здравство (член 65 став (1) точка 1);

4) прифаќа животни чие време на излачување на аплицирани ветеринарно-медицински производи не е запазено (член 65 став (1) точка 2 потточка а));

5) внесува животни или производи од животинско потекло кои содржат резидуи кои го надминуваат дозволеното ниво и траги од забранети супстанции или производи (член 65 став (1) точка 2 потточка б));

6) не се придржува кон одредените рокови за каренца при употреба на ветеринарно медицински препарати кои може да се пренесат на храната од производите од животинско потекло (член 65 став (3));

7) тековно не ажурира и не води евиденција за примена на ветеринарно-медицински препарати и медицинска храна за животни кај животните кои се во негова сопственост, а чии производи се наменети за исхрана на луѓето (член 65 став (4));

8) носи на колење животни наменети за колење, без документ на сопственикот/производителот дека животните не се третирани со забранети или недоzwолени супстанции, а во случај на третман со ветеринарно-медицински препарати дека е поминато времето на каренца (член 65 став (5));

9) става во промет производи од животинско потекло кои се наменети за исхрана на луѓето, кои содржат или содржат во количества повисоки од допуштените резидуи или други контаминенти кои се штетни по здравјето на луѓето (член 65 став (6));

10) работниците во бизнисот со храна не ги исполнуваат условите утврдени со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон по однос на стручната подготовка, како и основните знаења за хигиената на храна во согласност со правилата на добрата хигиенска пракса, како и за заштитата на животната средина (член 83 став (1));

11) коле животни надвор од кланица без претходно да го информира надлежниот орган и без да ги запази прописите за благосостојба на животните (член 113 став (1));

12) веднаш не ја известува Агенцијата за постоење на сомневање на болест кај животното или за проблем во текот на производството или преработката на храна и веднаш не ја прекине употребата и снабдувањето со храна (член 114 став (2) точка 1);

13) не го запази периодот на излачување по апликацијата на ветеринарно-медицински или биолошки производи и употребата на адитиви или медицински премикси во храната за животни (член 114 став (2) точка 2);

14) не му помага на надлежниот орган при вршењето на неговите обврски (член 114 став (2) точка 3);

15) не го известува надлежниот орган пред ловот и не го даде на увид на време и место назначено од надлежниот орган за добивање на ветеринарно здравствен сертификат (член 114 став (2) точка 4) и

16) става во промет своите производи надвор од исклучоците за локализирана активност (член 116 став (4)).“

(2) Глоба во износ од 300 евра во денарска противвредност ќе му се изрече и на одговорното лице во правното лице, за прекршокот од ставот (1) на овој член.

(3) Глоба во износ од 200 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичко лице за прекршок од ставот (1) на овој член.

Член 132

(1) Глоба во износ од 3.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правно лице, ако:

1) става во промет храна за животни која не е безбедна или ја користи истата во исхрана на животни наменети за производство на храна (член 28 став (1));

2) означува и рекламира на храна со податоци кои сугерираат на лековити својства поврзани со превенција или лекување на заболувања, потенцирање на специфични својства на храната кои се слични со друга храна со ист квалитет, како и употреба на слики, цртежи, знаци, изрази и текстови што потрошувачот би можеле да го доведат во заблуда во поглед на идентитетот на производот, потеклото, составот, својството, намената и дејството на производот (член 30 став (1));

3) рекламира храна спротивно на членот 30 став (2) од овој закон;

4) не ги исполнува барањата од прописите за храна и храна за животни (член 31 став (1));

5) на барање на овластено лице при вршење на инспекцискиот надзор не ја направи достапна евиденцијата која ја води или даде неистинити податоци (член 31 став (2));

6) не постапи по барање, наредба или решение на инспектор (член 31 став (3));

7) нема воспоставено систем на процедури кои овозможуваат да се идентификува секое физичко или правно лице од кое ја набавиле храната, храната за животни, животните наменети за производство на храна или секоја супстанција наменета да биде или се очекува да биде вградена во храната или храната за животни (член 32 став (2));

8) нема воспоставено систем на процедури кои овозможуваат идентификација на бизниси со храна кои ги снабдуваат (член 32 став (3));

9) несоодветно ја означува храната или храната за животни (член 32 став (4));

10) не обезбеди исполнетост на барањата за хигиена во сите фази на производство, преработка и дистрибуција на храна утврдени со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон во сите фази на производство, преработка и дистрибуција на храната под нивна контрола (член 43);

11) не воведе, имплементира и одржува постојана процедура или процедури засновани врз анализа на ризик и критични контролни точки, односно HACCP принципите (член 45 став (1));

12) не ја провери процедурата и не направи соодветни измени кога се прават какви било промени на производот, процесот или кој било чекор (член 45 став (3));

13) не приложат на Агенцијата доказ за неговата усогласеност со членот 45 став (1) од овој закон на начин на кој бара Агенцијата, имајќи ја предвид природата и големината на бизнисот со храна (член 45 став (4) точка 1);

14) не обезбеди редовно ажурирање на сите документи кои ја опишуваат постапката развиена во согласност со членот 45 ставови (1), (2), (3) и (4) од овој закон (член 45 став (4) точка 2);

15) не ги чуваат сите документи и евиденција во временски период од две години, освен во случаите кога заради природата на храната временскиот период е подолг (член 45 став (4) точка 3);

16) не ја информира Агенцијата на начин утврден од страна на Агенцијата, за секој објект под негова контрола во којшто се извршува која било фаза од производство, преработка и дистрибуција на храната во однос на регистрација на објектите (член 48 став (3));

17) врши активности во објект кој е предмет на одобрение без претходно дадено одобрение од страна на надлежниот орган или во случај на времено одобрение на објектот (член 48 став (5) точки 1 и 2);

18) не престане да работи откако Агенцијата го избришала објектот од регистарот или го укинал одобрението за вршење дејност (член 52 став (3));

19) произведува и става на пазарот додатоци на исхрана, храна за посебна нутритивна употреба и храна на која и се додадени витамини и минерали без претходно издадено мислење од страна на Агенцијата (член 54, член 54-а и член 54-б);

20) става во промет храна добиена со генетски модифицирана организми спротивно на барањата од членот 56 на овој закон (член 56 став (2));

21) произведува храна со употреба на јонизирачко зрачење без претходно одобрение од страна на Агенцијата (член 57 став (1));

22) ставаат во промет брзо замрзната храна без да ги исполни барањата од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон (член 57 став (10));

23) превезува пратка на храна од животинско потекло без придружба на комерцијален документ, а во случаи кога е утврдено со закон и со ветеринарно-здравствен сертификат, односно друг документ издаден од официјален ветеринар (член 61 став (2));

24) не ги групира производите во толку пратки колку што има места на дестинација, при што секоја пратка мора да биде придружена со документи од членот 61 став (2) од овој закон (член 61 став (3));

25) не ги исполнува посебните хигиенски услови за храна од животинско потекло утврдени со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон (член 62 став (1));

26) употребува вода која не е проточна или чиста за да ја отстрани површинската контаминација на производите од животинско потекло, освен доколку употребата на друга супстанца е одобрена од страна на надлежниот орган (член 62 став (2));

27) става во промет производи кои не се означени со здравствен печат или за производи за кои не е потребен здравствен печат, идентификациона ознака ставена од страна на операторот со храна (член 63 став (1));

28) става идентификациона ознака на производ од животинско потекло кој не е во согласност со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон (член 63 став (2));

29) отстрани здравствениот печат ставен во согласност со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон од месото, освен ако не го расекуваат и понатаму обработуваат (член 63 став (3));

30) при увозот на храна од друга земја не го пријави пристигнувањето на пратката до официјалниот ветеринар на место на дестинација во согласност со прописите за ветеринарно здравство (член 64 став (4)).

31) не даваат потребна помош на Агенцијата при вршењето на официјални контроли (член 76 став (1));

32) работниците во бизнисот со храна не ги исполнуваат условите во поглед на здравствената состојба или не ја утврди здравствената состојба на лицата кои работат во бизнисот со храна преку здравствени прегледи кои се вршат во согласност со прописите од областа на заштита од заразни болести (член 83 став (2));

33) увезува пратки со храна и храна за животни кои не се придружени со сертификати за увоз (член 97 став (1));

34) не платил или одбива да плати надоместок за сите активности и официјални контроли на храна, и храна за животни која се произведува и става во промет утврдени со овој закон (член 104 став (3) точка 1);

35) не платил или одбива да плати надоместок за сите активности и официјални контроли на храна, и храна за животни која се увезува во Република Македонија, утврдени со овој закон (член 104 став (3) точка 2);

36) произведува и става во промет храна која не ги исполнува пропишаните барања за квалитет (член 117 став (1)) и

37) не ги отстрани констатираните неправилности утврдени со решението (член 127 став (3)).

(2) Глоба во износ од 1.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече и на одговорното лице во правното лице, за прекршокот од ставот (1) на овој член.

(3) Глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичко лице за прекршок од ставот (1) на овој член.

Член 133

(1) Глоба во износ од 5.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правно лице, ако:

1) увезува и става во промет храна и храна за животни која не е во согласност со одредбите на овој закон (член 12);

2) извезува храна и храна за животни или врши нејзин повторен извоз од Република Македонија со цел да се стави во промет во трети земји, која не е во согласност со одредбите на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон, освен ако поинаку не е побарано од страна на надлежните органи на земјата увозник или утврдено со закони, прописи, стандарди, кодови за пракси и други правни и административни постапки кои се во сила во земјата увозник (член 13 став (1));

3) става во промет небезбедна храна и вода за пиење (член 27 став (1));

4) не ја означува храната или храната за животни заради обезбедување на информации за потрошувачите (член 29 став (1));

5) ги доведе потрошувачите во заблуда во однос на означувањето, рекламирањето и презентацијата на храната и храната за животни, вклучувајќи го и нивниот облик, изглед или пакување, материјалот кој се користи за пакување, начинот на кој се подготвени и прикажани, како и информациите кои се достапни преку сите медиуми (член 29 став (3));

6) ги менува информациите на означувањето кои одат во прилог на храната ако тие измени би го довеле во заблуда потрошувачот или на друг начин би го намалиле нивото на заштита на потрошувачите и можноста за крајниот потрошувач да направи избор (член 29-б став (4));

7) не обезбеди усогласеност со правилата за означувањето на информациите за храната и соодветните посебни барања за безбедност за одделни видови храна при што во рамките на нивните активности или не проверува дали тие барања се исполнети (член 29-б став (5));

8) не започне итна постапка за повлекување на храна за животни која не е во согласност со барањата за безбедност на храна за животни и за тоа не ја извести Агенцијата, не ја уништи храната за животни која не ги исполнува условите за безбедност на храна за животни или не ги информира корисниците и повлече производите со кои се снабдени (член 34 став (1));

9) во рамките на неговите соодветни активности, не започне постапка за повлекување од промет на храна за животни која не е во согласност со барањата за безбедност на храна за животни и не даде свој придонес за безбедност на храна со давање релевантни информации неопходни за следливост на храната, како и не сорабо-

тува во активностите преземени од страна на производителите, преработувачите, обработувачите и/или надлежните органи (член 34 став (2));

10) веднаш не го информира надлежниот орган, доколку добие или има лабораториски резултат за неусогласеност со барањата за безбедност на храната за животни или смета или има причина да верува дека храната за животни која била ставена во промет не ги исполнува барањата за безбедност на храна за животни, не го информира надлежниот орган за активностите преземени за да се спречи ризикот од употреба на таа храна за животни и обесхрабрува или спречува лице кое соработува со надлежниот орган кога тоа може да го спречи или намали ризикот од кој произлегува од храната за животни (член 34 став (3));

11) не соработува во активностите на надлежниот орган за избегнување или намалување на ризикот предизвикан од храната за животни која ја набавува или снабдува (член 34 став (4));

12) не ги исполнува општите и посебните хигиенски барања утврдени со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон во фазите на производство, преработка и дистрибуција на храната после примарното производство и придружните операции на примарното производство (член 44 став (2));

13) не ги примени посебните мерки за хигиена (член 44 став (3));

14) става во промет храна која е подготвена во објекти кои не ги исполнуваат условите за хигиена на храна од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон и не се регистрирани и одобрени од надлежниот орган (член 48 став (2) точки 1 и 2);

15) произведува или става во промет храна и состојки на храна произведени со иновирани технологии без претходно издадено одобрение од страна на Агенцијата (член 55 став (2));

16) ставаат во промет минерална вода која не ги исполнува одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон (член 57 став (5));

17) при производството на храна употребуваат или увезуваат адитиви, ензими за храна и аромати кои не ги исполнуваат одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон (член 58 став (1));

18) при производството на храна употребуваат или увезуваат екстракциони средства кои не ги исполнуваат одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон (член 58-а став (1));

19) произведува производи и материјали што доаѓаат во контакт со храната кои не се во согласност со правилата на ДПП (добра производна пракса), или истите под нормални или предвидливи услови на употреба ги пренесуваат своите состојки во храната во количества што можат да го загорзат човековото здравје, да предизвикаат неприфатлива промена во составот на храната и да предизвикаат влошување на органолептичките карактеристики на храната (член 59 став (1));

20) става во промет храна од животинско потекло која не ги исполнува одредбите од овој закон и прописите за ветеринарно здравство во сите фази на производство, складирање, промет и превоз (член 61 став (1));

21) увезуваат храна во Република Македонија која не ги исполнува условите од членот 64 став (3) на овој закон;

22) произведува, става во промет, увезува и користи генетски модифицираните организми (ГМО) кои се користат како храна, храна која содржи или се состои од ГМО-и, и храна произведена од или која содржи состојки произведени од ГМО-и и

23) не обезбеди соработка со Агенцијата во спроведување на официјални контроли за утврдување на спроведување на забраната за производство, ставање

во промет, увоз во Република Македонија на храна и производи од храна кои содржат ГМО или се составени од ГМО.

(2) Глоба во износ од 1.500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече и на одговорното лице во правното лице за прекршокот од ставот (1) на овој член.

(3) Глоба во износ од 1.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичко лице за прекршок од ставот (1) на овој член.

Член 134

(1) Глоба во износ од 10.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правно лице, ако:

1) не започне итна постапка за повлекување на храна која не е во согласност со барањата за безбедност на храната и за тоа не го извести надлежниот орган или не ги информира потрошувачите за причината поради која се повлекува храната и не ја повлече храната со која се снабдени (член 33 став (1));

2) во рамките на неговите соодветни активности, не започне постапка за повлекување од промет на храната која не е во согласност со барањата за безбедност на храна и не даде свој придонес за безбедност на храна со давање релевантни информации неопходни за следливост на храната, како и не соработува во активностите преземени од страна на производителите, преработувачите, обработувачите и/или надлежните органи (член 33 став (2));

3) веднаш не го информира надлежниот орган, доколку добие или има лабораториски резултат за неусогласеност со барањата за безбедност на храната или смета или има причина да верува дека храната која била ставена во промет, може да биде штетна по здравјето на луѓето, не го информираат надлежниот орган за активностите преземени за да се спречи ризикот по крајниот потрошувач и обесхрабрува или спречува лице кое соработува со надлежниот орган кога тоа може да го намали или елиминира ризикот кој произлегува од храна (член 33 став (3));

4) не соработува во активностите на надлежниот орган за избегнување или намалување на ризикот предизвикан од храна која ја набавува или снабдува (член 33 став (4));

5) при вршење на лабораториска анализа на храната, и храната за животни како и материјалите и предметите што доаѓаат во контакт со храната, доколку добијат резултат со којшто се утврдува неусогласеност со барањата за безбедност на храната и храната за животни како и материјалите и предметите што доаѓаат во контакт со храната, не ја достават информацијата за добиениот резултат веднаш, а најдоцна во рок од 24 часа, до Агенцијата (член 79 став (5)) и

6) при вршење лабораториска анализа на храната, доколку добијат резултат со којшто се утврдува неусогласеност со барањата за безбедност на храната во однос на микробиолошките критериуми, не ја достават информацијата за добиениот резултат веднаш, а најдоцна во рок од 24 часа до Агенцијата и до Министерството за здравство (член 79 став (6)).

(2) Глоба во износ од 4.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече и на одговорното лице во правното лице за прекршокот од ставот (1) на овој член.

(3) Глоба во износ од 2.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичко лице за прекршок од ставот (1) на овој член.

Член 135

Прекршочен орган

(1) За прекршоците од овој закон, прекршочна постапка води и прекршочна санкција изрекува Агенцијата (во натамошниот текст: Прекршочниот орган).

(2) Прекршочната постапка од ставот (1) на овој член пред Прекршочниот орган ја води Комисија за одлучување по прекршок (во натамошниот текст: Прекршочната комисија) формирана од страна на директорот.

(3) Прекршочната комисија е составена од овластени службени лица вработени во Агенцијата, од кои едно е претседател на Прекршочната комисија.

(4) Директорот на Агенцијата го пропишува начинот на работата на Прекршочната комисија, условите кои треба да ги исполнат членовите на Комисијата и времетраењето на изборот по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

(5) Против решенијата на Прекршочната комисија, со кои се изрекува прекршочна санкција може да се поднесе тужба за поведување на управен спор пред надлежниот суд.

(6) За прекршоците кои се во надлежност на Државниот инспекторат за земјоделство, прекршочна постапка води и прекршочна санкција изрекува комисијата за прекршоци согласно со одредбите на Законот за Државниот инспекторат за земјоделство.

ДЕЛ X

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 136

Преоден период

(Член 136 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија бр. 157/10“)

(1) Правните и физички лица кои вршат дејности утврдени со овој закон, се должни во рок од две години од денот на влегувањето во сила на овој закон да го усогласат своето работење со одредбите на овој закон.

(2) Субјектите од ставот (1) на овој член кои нема да се усогласат со одредбите од овој закон го губат правото на вршење на дејност и се бришат од Регистарот на одобрени и регистрирани објекти и оператори со храна.

Член 137

(Член 137 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија бр. 157/10“)

Материјалите за завиткување, пакување и означување кои се во залиха на кои е испечатена здравствена или идентификациона ознака пред влегувањето во сила на овој закон, може да продолжат да се употребуваат во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон, под услов бројот на одобрението на соодветниот објект да остане непроменет.

Член 138

(Член 138 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија бр. 157/10“)

Постапки за регистрација и одобрување на оператори со храна започнати пред влегувањето во сила на овој закон ќе се завршат согласно со одредбите на Законот за безбедност на храна и на производите и материјалите што доаѓаат во контакт со храната ("Службен весник на Република Македонија" број 54/2002 и 84/2007) и Законот за ветеринарно јавно здравство ("Службен весник на Република Македонија" број 114/2007).

Член 139

Преструктурирање на објектите и операторите со храна од животинско потекло

(Член 139 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија бр. 157/10“)

(1) Сите објекти и оператори со храна од животинско потекло кои согласно одредбите на овој закон подлежат на постапка на одобрување е потребно да достават барање до Агенцијата за утврдување на нивниот статус во однос на усогласеноста со прописите за безбедност на храна и ветеринарно здравство во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(2) Агенцијата во рок од шест месеци од рокот наведен во ставот (1) од овој член, ќе изврши преоцена на сите барања кои се потполни и уредно доставени.

(3) Сите објекти и оператори со храна од животинско потекло кои се усогласени со прописите за безбедност на храна и ветеринарно здравство, што е утврдено со увид од страна на Агенцијата, добиваат одобрение согласно со овој закон.

(4) Субјектите од ставот (1) на овој член кои нема да поднесат барање до Агенцијата за утврдување на нивниот статус во однос на усогласеноста со прописите за безбедност на храна и ветеринарно здравство, го губат правото на вршење на дејност и се бришат од Регистарот на одобрени и регистрирани објекти и оператори со храна од животинско потекло.

(5) Правните и физички лица кои вршеле дејности утврдени со Законот за ветеринарно јавно здравство пред влегувањето во сила на овој закон, а кои не се усогласени до крајниот период од две години од влегувањето во сила на Законот за ветеринарно јавно здравство, се должни да спроведат унапредување на објектите кои не се во сообразност со прописите за безбедност на храна и ветеринарно здравство согласно со роковите и на начин утврден во подзаконски акти од ставот (12) на овој член.

(6) Правните и физичките лица кои вршат дејност утврдена со ставот (5) од овој член на ниво на примарно производство се должни да спроведат унапредување на објектите, оперативните процедури и критериумите и барањата за здравствена исправност и квалитет на производите од животинско потекло согласно со прописите за безбедност на храна и ветеринарно јавно здравство во роковите утврдени од Владата на Република Македонија, но не подолго од една година пред денот на пристапување на Република Македонија во Европската унија.

(7) Сите објекти и оператори со храна од животинско потекло, кои согласно овој закон се предмет на одобрување од страна на Агенцијата, а кои не ги исполнуваат условите согласно овој закон и подзаконските акти донесени врз основа на овој закон се должни да спроведат унапредување на објектите кои не се во сообразност со прописите за безбедност на храна и ветеринарно здравство.

(8) Субјектите од ставот (7) на овој член се должни, во рок од шест месеци од денот на преоцената, да поднесат барање за привремено одобрување со план за унапредување на објектот и усогласување на своето работење согласно со прописите за безбедност на храната и ветеринарно здравство и релевантните прописи на Европската унија до Агенцијата на нејзино одобрување. Доколку планот е оценет како прифатлив на објектот и операторот со храна од животинско потекло

му се издава привремено одобрение за објектот со временска рамка на отстранување на несообразностите. По завршувањето на постапката на унапредување на објектот, а најмалку шест месеци пред датумот наведен во став (10) на овој член, операторите со храна од животинско потекло се должни да поднесат барање за поставено одобрение согласно со овој закон.

(9) Објектите и операторите со храна кои нема да достават барање за привремено одобрување и план за унапредување на објектот и усогласување на своето работење до Агенцијата, или субјектите чија пријава нема да биде одобрена односно не го испочитуваат предниот период за усогласување го губат правото на вршење на дејност и се бришат од Регистарот на одобрени и регистрирани објекти и оператори со храна од животинско потекло.

(10) По исклучок од ставот (9) на овој член, објектите и операторите со храна од животинско потекло, кои се проценети како несообразни со барањата на Европската унија од аспект на структуралните барања, може да продолжат со вршење на својата дејност под условите утврдени за локализирана активност, а во согласност со другите одредбите од овој закон до една година пред денот на пристапување на Република Македонија во Европската унија.

(11) На објектите и операторите на кои со решение на официјален ветеринар времено им е забранета работата или на кои согласно овој закон им е повлечено решението не се однесува ставот (10) од овој член.

(12) Владата на Република Македонија поблиску ќе ги пропише начинот на спроведување на постапката на преструктурирање на објектите и операторите со храна од животинско потекло, моделот на барања и роковите за спроведување на активностите на постепено унапредување на објектите кои не се во сообразност со прописите за безбедност на храна и ветеринарно здравство.

Член 140

Подзаконски прописи

(Член 140 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија бр. 157/10“)

(1) Подзаконските прописи чие донесување е предвидено со овој закон ќе се донесат во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(2) До влегувањето во сила на прописите од ставот (1) на овој член, ќе се применуваат прописите донесени врз основа на Законот за безбедност на храна и на производите и материјалите што доаѓаат во контакт со храната ("Службен весник на Република Македонија" број 54/2002 и 84/2007) и Законот за ветеринарно јавно здравство ("Службен весник на Република Македонија" број 84/2007).

(3) Упатствата за добра хигиенска пракса кои се изготвени согласно со Законот за безбедност на храна и на производите и материјалите што доаѓаат во контакт со храната ("Службен весник на Република Македонија" број 54/2002 и 84/2007) и Законот за ветеринарно јавно здравство ("Службен весник на Република Македонија" број 114/2007), може да продолжат да се применуваат по влегувањето во сила на овој закон, доколку се компатибилни со неговите цели.

Член 141

(Член 141 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија бр. 157/10“)

(1) Агенцијата започнува со работа од 1 јануари 2011 година.

(2) Со отпочнување со работа, Агенцијата ги презема правата, обврските, опремата, архивата и вработените од Управата за ветеринарство и Дирекцијата за храна.

(3) Агенцијата е правен наследник на Управата за ветеринарство и Дирекцијата за храна.

(4) Пред започнување со работа на Агенцијата, Управата за ветеринарство и Дирекцијата за храна вршат попис на основните средства за работа, опремата и инвентарот кои се пренесуваат на Агенцијата.

Член 142

(Член 142 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија бр. 157/10“)

(1) Директорот на Агенцијата се именува најдоцна еден месец пред започнување со работа на Агенцијата.

(2) До именување на директорот на Агенцијата, директорот на Управата за ветеринарство и директорот на Дирекцијата за храна продолжуваат да ги вршат своите функции.

Член 143

Одложен престанок на важење

(Член 143 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија бр. 157/10“)

Одредбите од членовите 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 27, 28, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 47, 48, 49, 51, 52, 57, 58, 59, 61, 62, 63, 67, 68, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110 и 111 на овој закон престануваат да важат со пристапувањето на Република Македонија во Европската унија.

Член 144

Престанок на важење

(Член 144 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија бр. 157/10“)

(1) Со влегувањето во сила на овој закон, престануваат да важат Законот за безбедност на храна и на производите и материјалите што доаѓаат во контакт со храна ("Службен весник на Република Македонија" број 54/2002 и 84/2007) и Законот за ветеринарно јавно здравство ("Службен весник на Република Македонија" број 114/2007).

(2) Со започнување со работа на Агенцијата престануваат да важат одредбите на членовите 9, 10 точки 1, 3, 6, 9, 10, 11, 12 и 13, 106 и 107 од Законот за ветеринарно здравство ("Службен весник на Република Македонија" број 113/2007).

Член 145

Влегување во сила

(Член 145 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија бр. 157/10“)

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија", а ќе започне да се применува 1 јануари 2011 година.

Член 146

(Член 3 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија бр. 53/11“)

Подзаконските акти утврдени со овој закон ќе се донесат во рок од 15 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 147

(Член 4 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија бр. 53/11“)

Одредбите од членот 1 со кој се менува членот 49 став (12) и членот 2 со кој се менува членот 50 став (11) од овој закон ќе започнат да се применуваат со денот на започнувањето на примената на Законот за основање на Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

Член 148

(Член 4 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија бр. 1/12“)

Подзаконскиот акт од членот 3 на овој закон ќе се донесе во рок од 30 дена од денот на влегување во сила на овој закон.

Член 149

(Член 5 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија бр. 164/13“)

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе започне да се применува од 1 мај 2014 година.

Член 150

(Член 55 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија бр. 187/13“)

Се забранува производство, ставање во промет, увоз во Република Македонија на храна и производи од храна кои содржат ГМО или се составени од ГМО.

Агенцијата спроведува официјална контрола за утврдување на спроведувањето на забраната од ставот (1) на овој член.

Директорот на Агенцијата го пропишува начинот на вршењето на официјалната контрола на забраната за производство, ставање во промет, увоз во Република Македонија на храна и производи од храна кои содржат ГМО или се составени од ГМО, по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

Одредбите од ставовите (1), (2) и (3) на овој член ќе се применуваат до пристапувањето на Република Македонија во Европската унија.

Член 151

(Член 56 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија бр. 187/13“)

Одредбите на членот 56 од Законот за безбедност на храната ("Службен весник на Република Македонија" број 157/10, 53/11, 1/12 и 164/13) од денот на влегувањето во сила на овој закон до пристапувањето на Република Македонија во Европската унија нема да се применуваат.

Член 152

(Член 2 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија бр. 43/14“)

Директорот на Агенцијата за храна и ветеринарство именуван до денот на започнувањето на примената на овој закон продолжува да ја врши функцијата до истеко на мандатот за кој е именуван.

Член 153

(Член 3 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија бр. 43/14“)

Одредбите од членот 1 од овој закон кои се однесуваат на условот за познавање на странски јазик ќе започнат да се применуваат по две години од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 154

(Член 4 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија бр. 43/14“)

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе започне да се применува една година од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 155

(Член 45 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија бр. 72/15“)

Подзаконските прописи утврдени со овој закон ќе се донесат во рок од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 156

(Член 46 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија бр. 72/15“)

Операторите со храна треба да го усогласат своето работење со одредбите од членовите 29-а, 29-б, 29-в, 29-г, 29-д и 29-ѓ утврдени во член 4 од овој закон во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 157

(Член 47 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија бр. 72/15“)

(1) Владата на Република Македонија ќе го формира Националниот совет во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(2) Агенцијата ќе ја воспостави мрежата на институции/организации како дел од системот за собирање, подредување и анализа на научни и технички податоци во рок од две години од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 158

(Член 48 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија бр. 72/15“)

Одредбите од членовите 29-а, 29-б, 29-в, 29-г, 29-д и 29-ѓ утврдени во членот 4 од овој закон ќе престанат да се применуваат со пристапувањето на Република Македонија во Европска унија.

3658.

Врз основа на член 13 од Законот за изменување и дополнување на Законот за ветеринарно здравство („Службен весник на Република Македонија“ бр. 123/2012), Законодавно-правната комисија на Собранието на Република Македонија на седницата одржана на 16 јули 2015 година, го утврди Пречистениот текст на Законот за ветеринарно здравство.

Пречистениот текст на Законот за ветеринарно здравство ги опфаќа: Законот за ветеринарно здравство („Службен весник на Република Македонија“ бр. 113/2007), Законот за изменување и дополнување на Законот за ветеринарно здравство („Службен весник на Република Македонија“ бр. 24/2011), Законот за изменување и дополнување на Законот за ветеринарно здравство („Службен весник на Република Македонија“ бр. 136/2011), Законот за изменување и дополнување на Законот за ветеринарно здравство („Службен весник на Република Македонија“ бр. 123/2012) во кои е означено времето на нивното влегување во сила и примена и Одлука на Уставниот суд на Република Македонија У.бр.233/2007 („Службен весник на Република Македонија“ бр.67/2010).

Бр. 11-2777/2
20 јули 2015 година
Скопје

Заменик претседател
на Законодавно-правната
комисија на Собранието на
Република Македонија,
Славе Гошев, с.р.

ЗАКОН ЗА ВЕТЕРИНАРНО ЗДРАВСТВО (ПРЕЧИСТЕН ТЕКСТ)

ГЛАВА I Општи одредби

Член 1 Предмет на уредување

(1) Со овој закон се уредуваат организацијата и одговорноста во вршењето на ветеринарната дејност, начелата и постапките за имплементација на активностите поврзани со заштита на животните и луѓето од болести кои се пренесуваат преку животни, производи, нуспроизводи од животинско потекло и предмети, активности против заразните болести кај животните, вклучувајќи зоонози, работата на Ветеринарната комора и други прашања од значење за ветеринарната дејност.

(2) Со овој закон се уредуваат и контролата и сузбивањето на болестите кај животните, општите услови за ставање во промет на животни и производи, увоз, транзит на животни, производи и предмети, финансирањето на здравствената заштита на животните и ветеринарното јавно здравство и други прашања во врска со вршењето на ветеринарното здравство.

Член 2 Цели на Законот

Целите на овој закон се:

- 1) идентификување и регулирање на ветеринарните активности кои се од јавен интерес во надлежност на Државната ветеринарна служба;
- 2) утврдување на правата и должностите на организациите на Државната ветеринарна служба и на субјектите со јавни овластувања утврдени со овој закон;
- 3) утврдување на правата и должностите на лицата одговорни за одгледувалиштата и објектите и другите правни и физички лица вклучени во активностите кои се утврдени со овој закон;

4) утврдување на условите за вршење на професијата доктор по ветеринарна медицина;

5) обезбедување на заштита на луѓето и животните од болести кај животните и зоонози, како и мерките кои треба да бидат преземени против овие болести;

6) спроведување на ветеринарни контроли поврзани со производство, ставање во промет, увоз, транзит на животни, производи, нуспроизводи од животинско потекло и предмети кои можат да бидат преносители на болести кај животните и луѓето и

7) обезбедување на задолжително здружување на докторите по ветеринарна медицина и утврдување на правата и обврските на Ветеринарната комора на Република Македонија.

Член 2-а

Супсидијарна примена на Законот

(1) Во постапката за издавање на решенија ќе се применува Законот за општа управна постапка доколку со овој закон поинаку не е уредено.

(2) Во постапката за вршење на инспекциски надзор ќе се применува Законот за инспекциски надзор и Законот за безбедност на храна, доколку со овој закон поинаку не е уредено.

Член 3

Дефиниции

Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. „Животно“ е секое ’рбетно или без’рбетно животно (вклучувајќи водни животни, влекачи и амфибии);

2. „Домашен миленик“ е секое животно кое припаѓа на животинските видови кои вообичаено се одгледуваат и чуваат, но не се користи од човекот или одгледува во одгледувалишта, и кое при движење е придружено од сопственикот или друго одговорно лице;

3. „Домашно животно“ е секое копнено животно чувано од човекот, вклучувајќи домашни миленици и пчели со исклучок на риби;

4. „Животни за колење“ се добиток освен пчели и живина, наменети за носење во кланица за колење или во собирен центар од каде што можат да бидат однесени само на колење;

5. „Добиток“ се домашни животни од видовите: копитари, говеда (вклучувајќи ги видовите *Bison bison* и *Bubalus bubalis*), свињи, овци, кози, зајаци, живина, пчели и одгледуван дивеч;

6. „Животни за расплод и производство“ се добиток и животни за колење, вклучувајќи ги и оние наменети за расплод, добивање на месо, волна и млеко, за влеча, изложби или манифестации, со исклучок на животни кои учествуваат во културни или спортски настани;

7. „Риби“ се риби во сите стадиуми на развој, вклучувајќи јајца и гаметите, кои: постојано или повремено живеат во слатки води; се чуваат во морски води; речни јагуловидни примитивни риби (*cyclostomata*). За риби се сметаат и ракови и школки;

8. „Живина“ се кокошки, мисирки, бисерки, патки, гуски, препелници, гулаби, фазани, еребици и нојеви (*ratitae*) размножувани или чувани во затворен или ограден простор заради одгледување или чување за: размножување, производство на месо или јајца за исхрана или за обновување на популација на дивеч;

9. „Јајца за ведење“ се јајца за инкубација снесени од живина;

10. „Еднодневни пилиња“ се сите пилиња кои не започнале со исхрана помлади од 72 часа, освен патки од сојот *Caarina moschata* или нивни мелези кои може да бидат хранети;

11. „Копитари“ се диви или питоми животни од видот *equidae* (вклучувајќи зебри) или магарина или потомци добиени со вкрстување на овие видови;

12. „Аквакултура“ се живи риби, ракови и водни мекотели кои потекнуваат од одгледувалишта, вклучувајќи ги и оние од природни водни базени кои се наменети за одгледување;

13. „Производи од аквакултура“ се производи добиени од аквакултура, било да се наменети за производство на јајца или икра, или наменети за исхрана на човекот;

14. „Дивеч“ се диви копнени цицачи кои се ловат (вклучувајќи диви цицачи кои живеат во ограден простор во услови на слобода слична на онаа која ја имаат дивите животни) и диви птици кои не се опфатени со дефиницијата „Одгледуван дивеч“;

15. „Одгледуван дивеч“ се копнени цицачи или птици кои не се сметаат за домашни животни и кои не се говеда (вклучувајќи ги видовите *Bubalus bubalis* и *Bison bison*), свињи, овци, кози и домашни копитари, но се одгледуваат како да се домашни животни. Дивите животни кои живеат во ограден простор во услови на слобода слична на онаа која ја имаат дивите животни, не се сметаат за одгледуван дивеч;

16. „Стадо“ е животно или група на животни кои се чуваат во одгледувалиште како епизоотиолошка целина. Доколку повеќе од едно стадо се чува на истото одгледувалиште, секое од овие стада формира посебна единица и има ист здравствен статус;

17. „Одгледувалиште“ е секоја активност, градба или во случај на одгледување на отворено, секое место каде што животните опфатени со овој закон, кои сочинуваат едно или повеќе стада се држат, чуваат и заедно се згрижени;

17-а. „Одгледувач“ е правно или физичко лице кое е сопственик на животни или кое било лице овластено од сопственикот и одговорно за чување на животните, дури и привремено;

18. „Објект“ е секое трговско друштво и друго правно лице во кое се чуваат животни, или произведуваат, складираат, преработуваат производи од животинско потекло, нуспроизводи од животинско потекло и предмети наменети за трговија;

19. „Одговорно лице за чување на животните“ е секое физичко или правно лице кое ги поседува или е одговорно за животните, дури и времено;

20. „Собирен центар“ се одгледувалишта, збирни места и добиточни пазари, каде што животните кои потекнуваат од различни одгледувалишта се групираат заедно заради формирање на пратки на животни наменети за трговија. Овие собирни центри мора да бидат одобрени во трговски цели и да ги исполнуваат условите од членот 73 на овој закон;

21. „Трговец“ е секое физичко или правно лице кое купува и продава животни за комерцијални цели, било директно или индиректно, кое редовно врши промет со животни и кое најдоцна во рок од 30 дена по нивното купување истите ги препродава или ги преместува од еден во друг простор кој не е негова сопственост и кое ги исполнува условите пропишани во членот 72 од овој закон;

22. „Нуспроизводи од животинско потекло“ се цели трупови или делови од животни или производи од животинско потекло кои не се наменети за човечка употреба, вклучувајќи кожи и крзна, јајце-клетки, ембриони и семе;

23. „Суровина“ е секој животински производ користен како состојка за добивање на месни производи или други производи од животинско потекло, вклучувајќи екстракти од месо, обработена животинска лој, седимент од лој или сало, месно брашно, брашно од надворешни обвивки, солена или сушена крв, солена или су-

шена крвна плазма, исчистени, солени или сушени и/или термички обработени желудници, мочни и жолчни меури и црева или за подготовка на готови оброци;

24. „Производи“ се производи од животинско потекло, вклучувајќи нуспроизводи од животинско потекло и растителна добиточна храна кои, особено заради нивната претстојна дестинација, може да предизвикаат ризик по здравјето на животните, човекот и животната средина, поради што треба да бидат подложени на ветеринарни прегледи пропишани со овој закон;

25. „Храна за животни“ е секоја супстанција или производи вклучувајќи адитиви, кои се преработени, делумно преработени или непреработени и се наменети за користење како храна за животни;

26. „Помии“ е отпад од кујните на средствата на меѓународен превоз и целиот отпад од храната наменета за човечка употреба, од ресторани и угостителски објекти или кујни, вклучувајќи кујни во индустријата или во домаќинствата;

27. „Предмети“ се неживи преносители на инфективни агенси кои може да бидат вклучени во пренесување на заразна болест кај животните;

28. „Жариште“ е одгледувалиште или место каде што животните сочинуваат една епизоотиолошка целина и каде што официјално се потврдени еден или повеќе случаи на заразна болест кај животните;

29. „Сомнителни на болест“ се оние животни кои покажуваат клинички знаци на болести кај животните;

30. „Сомнителни на зараза“ се оние животни за кои се смета дека се инфицирани или заразени, со или без клинички знаци на болеста;

31. „Зооноза“ е било која болест и/или инфекција која се пренесува по природен пат, директно или индиректно, од животните на човекот;

32. „Центар за контрола на болести“ е центар за контрола на болести кој ги поддржува и координира мерките за контрола и искоренување на епизоотски болести;

33. „План за итни мерки“ е однапред дефиниран збир на мерки и дејствија кои треба да се спроведат во случај на појава на епизоотска болест;

34. „Заштитна зона“ е географски определено подрачје во кое се применуваат одредени мерки за ерадикација на болест кај животните;

35. „Зона на надзор“ е географски определено подрачје во кое се применуваат одредени мерки за превенција на ширење на болест кај животните;

36. „Карантин“ е мерка за заштита од ширење на болести кај животните која подразбира чување на животните во изолација во специјален простор и за определен временски период;

37. „Ставање во промет“ е секоја постапка чија цел е трансфер на животни, производи или нуспроизводи од животинско потекло, или секоја друга форма на испорака, за исплата или бесплатно, или складирање со цел за снабдување на друг субјект;

38. „Ветеринарно инспекциско место на граничен премин“ е секоја инспекциска испостава, лоцирана на надворешната граница и одобрена од Владата на Република Македонија, за спроведување на ветеринарни прегледи на животни, производи или нуспроизводи од животинско потекло кои влегуваат на, или поминуваат низ територијата на Република Македонија од други држави;

39. „Ветеринарен преглед“ е секој службен преглед на документи, идентитет или физички преглед вклучувајќи земање на мостри, кој се врши врз животни, производи, нуспроизводи од животинско потекло или предмети заради директна заштита или на друг начин, заштита на јавното здравство или здравјето и благосостојбата на животните;

40. „Преглед на документи“ е преглед на ветеринарно-здравствени сертификати или други документи кои ја придружуваат пратката;

41. „Службена контрола“ е секоја контрола што Агенцијата ја спроведува за потврдување на усогласеноста со прописите за здравствената заштита на животните, ветеринарното јавно здравство и благосостојбата на животните;

42. „Проверка на идентитетот“ е визуелна инспекција со која се утврдува дека ветеринарно-здравствениот сертификат или друг документ обезбеден согласно со прописите од областа на ветеринарното здравство, одговара на пратката;

43. „Физички преглед“ е преглед на пакувањето, означувањето и моменталната состојба на самата пратка и може да вклучи земање на мостри и лабораториско испитување;

44. „Верификување“ е проверка со испитување и обезбедување на објективни докази дали пропишаните барања се исполнети;

45. „Увид“ е систематско и независно испитување за да се одреди дали активностите и нивните резултати се во согласност со планираните подготовки и дали тие се ефективно имплементирани и се соодветни за постигнување на целите;

46. „НАССР“ е систем што ги идентификува, проценува и контролира опасностите кои се значајни за безбедноста на храната;

47. „Ветеринарно-здравствена инспекција“ е збир на активности преземени од официјален ветеринар или овластен ветеринар заради утврдување на здравствениот статус кај животните вклучувајќи ја и нивната благосостојба;

48. „Инспекција“ е секое дејство преземено од официјален ветеринар или овластен ветеринар заради проверка на усогласеноста со одредбите од овој закон;

49. „Увоз“ е внесување на животни и/или производи заради ставање во промет, кои потекнуваат од друга држава во Република Македонија;

50. „Увозник“ е лице наведено како примач во ветеринарно-здравствениот сертификат или друг документ што ја придружува пратката, во чие име пратката се увезува во Република Македонија;

51. „Транзит“ е пренесување на животни, производи и нуспроизводи од животинско потекло преку Република Македонија од една држава или нејзин дел, во друга држава;

52. „Извоз“ е изнесување на животни и/или производи или нуспроизводи од животинско потекло од територијата на Република Македонија;

53. „Повторен извоз“ е извоз на производи кои при увозот не биле ставени во промет, туку биле означени за извоз од граничната инспекција, по нивно привремено складирање, препакување или натамошна обработка;

54. „Превозни средства“ се средства за патен сообраќај или железнички возила, делови од бродови и авиони, кои се користат за превоз на животни, производи и нуспроизводи од животинско потекло, вклучувајќи ја опремата за натовар;

55. „Лице одговорно за пратката“ е секое овластено лице, кое има обврска да ја пријави пратката за преглед согласно со одредбите на овој закон и да преземе соодветни дејствија како резултат на овие прегледи;

56. „Пратка“ е одреден број на животни, одреден број или количина на производи или нуспроизводи од животинско потекло од ист тип, опфатени во ист ветеринарно-здравствен сертификат или друг документ обезбеден согласно со прописите од областа на ветеринарното здравство, превезени со исто превозно средство, кои доаѓаат од иста држава или нејзин дел и кои потекнуваат од ист испраќач и кои се наменети за ист примач;

57. „Епизоотиолошка единица” е географско и/или административно подрачје кое опфаќа една општина;

58. „Епизоотиолошко подрачје” е географско и/или административно подрачје кое опфаќа две или повеќе соседни општини определени од страна на директорот на Агенцијата заради организирање и изведување на ветеринарни услуги од јавен интерес, согласно со прописите од областа на ветеринарното здравство;

59. „Ветеринарна прва помош” е зафат со кој се отстранува непосредната опасност по животот на животното;

60. „Официјален ветеринар” е ветеринар квалификуван, според одредбите од овој закон, вработен во надлежниот орган за вршење на ветеринарни инспекции, на работно место државен ветеринарен инспектор;

61. „Овластен ветеринар” е ветеринар квалификуван според одредбите од овој закон, овластен од директорот за вршење на ветеринарни инспекции како јавно овластување, под надзор и одговорност на надлежниот орган;

62. „Надлежен орган” е Агенцијата за храна и ветеринарство (во натамошниот текст: Агенцијата);

63. „Директор на Агенцијата” е директорот на Агенцијата за храна и ветеринарство на Република Македонија;

64. „Државна ветеринарна служба” е служба која ја спроведува ветеринарната дејност од јавен интерес на територијата на Република Македонија и

65. „Одобрено тело, институт или центар” е секој географски определен субјект одобрен и под надзор на Агенцијата, каде што еден или повеќе видови на животни се чуваат и одгледуваат, со или без комерцијална цел и исклучиво за една или повеќе од следниве намени: изложување на животни и едукација на јавноста, зачувување на видови, основни и применети научни истражувања или одгледување на животни за потребите на тие истражувања (саем, изложба, циркус, зоолошка градина, експериментален центар и друго).

Член 4

Ветеринарна дејност од јавен интерес

Здравствената заштита на животните, ветеринарното јавно здравство и благосостојбата и заштитата на животните се ветеринарни дејности од јавен интерес.

ГЛАВА II

Организација и одговорност во вршењето на ветеринарната дејност

Оддел I

Организација и одговорност на ветеринарната служба

Член 5

Државна ветеринарна служба

(1) Ветеринарната дејност од јавен интерес на територијата на Република Македонија, ја спроведува Државна ветеринарна служба во соработка со други органи и институции, преку:

1) Агенцијата, директорот и

2) Националната референтна лабораторија кога работи за потребите на Агенцијата врз основа на договор.

(2) Државната ветеринарна служба е одговорна за спроведување на следниве активности:

1) надзор, дијагностицирање, искоренување и превенција на заразни болести кај животните и зоонози и исполнување на националните и меѓународните обврски за известување;

2) службени контроли за издавање на сертификати за здравствената состојба на животните и ветеринарното јавно здравство, водење на регистри и идентификација и регистрација на животните заради здравствена заштита на животните;

3) одржување на високо ниво на здравствена заштита кај животните, продуктивност и нивна благосостојба и заштита на луѓето и животната средина од штетни агенси кои се пренесуваат преку животни, суровини, производи, нуспроизводи од животинско потекло и предмети;

4) планирање и предлагање на мерки за дезинфекција, деконтаминација, санитација, деодорација и истребување на штетници;

5) контрола на производството, прометот и употребата на ветеринарно-медицинските препарати и други производи наменети за употреба во ветеринарното здравство;

6) контрола на производството, прометот и употребата на храната за животни;

7) следење, анализа и процена на влијанието на животната средина и природата врз здравјето на животните;

8) воспоставување и контролирање на хигиенските услови и технолошките процеси во одгледувалиштата и објектите и

9) обука и стручно усовршување на докторите по ветеринарна медицина, подигање на свеста и информирање на одгледувачите, производителите и јавноста во однос на целите, методите и процедурите за исполнување на активностите од точките 1 до 8 на овој став.

Член 6

Организација и одговорност на Ветеринарната служба во АРМ

(1) Ветеринарната служба во Армијата на Република Македонија (во натамошниот текст: АРМ) е самостојна стручна служба, формирана во рамките на АРМ, која врши ветеринарни дејности согласно со одредбите од овој закон, за потребите на АРМ.

(2) Ветеринарната служба на АРМ и Агенцијата соработуваат и стручно ја усогласуваат својата работа.

Член 7

Надлежности на Агенцијата

Агенцијата се грижи за спроведување на политиката во вршењето на ветеринарната дејност од областа на ветеринарното здравство и ветеринарното јавно здравство.

Членот 8 е избришан.

Член 9

(Членот 9 престанува да важи согласно член 144 став (2) од Законот за безбедност на храната („Службен весник на Република Македонија“ бр. 157/2010) со започнување со работа на Агенцијата).

Член 10

Активности на директорот на Агенцијата

Директорот на Агенцијата:

(точка 1 престанува да важи согласно член 144 став (2) од Законот за безбедност на храната („Службен весник на Република Македонија“ бр. 157/2010) со започнување со работа на Агенцијата);

2) објавува Листа на болести кои задолжително се пријавуваат;

(точка 3 престанува да важи согласно член 144 став (2) од Законот за безбедност на храната („Службен весник на Република Македонија“ бр. 157/2010) со започнување со работа на Агенцијата);

4) донесува решенија за безбедносни мерки за увоз, транзит и извоз на животни и производи;

5) донесува решенија за спроведување на контрола на болести и примена на заштитни мерки;

(точка 6 престанува да важи согласно член 144 став (2) од Законот за безбедност на храната („Службен весник на Република Македонија“ бр. 157/2010) со започнување со работа на Агенцијата);

7) издава и укинува одобренија од членовите 71, 72, 73 и 74 на овој закон;

8) ги координира, надгледува и следи активностите од областа на здравствената заштита, благосостојба на животните и идентификација на животните и ветеринарното јавно здравство;

(точка 9 престанува да важи согласно член 144 став (2) од Законот за безбедност на храната („Службен весник на Република Македонија“ бр. 157/2010) со започнување со работа на Агенцијата);

(точка 10 престанува да важи согласно член 144 став (2) од Законот за безбедност на храната („Службен весник на Република Македонија“ бр. 157/2010) со започнување со работа на Агенцијата);

(точка 11 престанува да важи согласно член 144 став (2) од Законот за безбедност на храната („Службен весник на Република Македонија“ бр. 157/2010) со започнување со работа на Агенцијата);

(точка 12 престанува да важи согласно член 144 став (2) од Законот за безбедност на храната („Службен весник на Република Македонија“ бр. 157/2010) со започнување со работа на Агенцијата);

(точка 13 престанува да важи согласно член 144 став (2) од Законот за безбедност на храната („Службен весник на Република Македонија“ бр. 157/2010) со започнување со работа на Агенцијата);

14) обезбедува висок степен на координација со други органи на државната управа за спроведување на активностите од областа на ветеринарното здравство;

15) дава мислење по билатерални и мултилатерални меѓународни спогодби од ветеринарната област;

16) издава и одзема решенија за овластување за вршење на ветеринарната дејност од јавен интерес;

17) определува референтни лаборатории (домашни или странски) по претходно спроведена постапка на јавен конкурс, го одредува подрачјето на нивно дејствување, како и нивните обврски согласно со овој и друг закон од областа на ветеринарното здравство;

18) ги определува границите на епизоотиолошките подрачја и

19) врши и други работи утврдени со закон.

Член 10-а

Заради одржување или унапредување на нивото на заштита на здравјето на луѓето и животните во Република Македонија, директорот на Агенцијата може да донесе мерки за здравствена заштита на луѓето и животните, да пропише дополнителни услови, да објави листи или да даде одобрение врз основа на критериумите и стандардите кои се применуваат во Европската унија, а кои се донесени врз основа на процена на можните ризици по здравјето на луѓето и животните и согласно со научни докази, по спроведената постапка од страна на Европската комисија со која Комисијата е овластена да постапува за работи кои се однесуваат на безбедност на храната и ветеринарната политика.

Член 11

Национална референтна лабораторија

(1) Национална референтна лабораторија (во натамошниот текст: НРЛ) е национална институција, одговорна за вршење на лабораториски испитувања за потребите на Агенцијата, согласно со одредбите од ставовите (2), (3) и (4) на овој член.

(2) Заради спроведување на работите од став (1) на овој член, НРЛ мора да ги исполнува условите за лабораториски тестови и дијагностика согласно со членовите

те 26 и 34 од овој закон, како и активностите утврдени во годишните наредби за здравствена заштита на животните и ветеринарното јавно здравство и повеќегодишните програми од членот 57 на овој закон.

(3) Предметот и начинот на соработка меѓу Агенцијата и НРЛ ќе бидат утврдени со договори склучени меѓу директорот на Агенцијата и НРЛ. Договорите се склучуваат на секои пет години и се предмет на годишна оценка и адаптација од страна на Агенцијата во согласност со ветеринарните приоритети утврдени од него.

(4) НРЛ во согласност со договорот, ги врши следниве активности:

а) поставува дијагнози, врши анализи, тестови и научни и истражувачки активности на живи животни, суровини од животинско потекло, производи, адитиви, добиточна храна и адитиви за добиточна храна, ветеринарно-медицински препарати и други производи, кои ги покриваат целите поради кои е склучен договорот, следејќи ги принципите на добра лабораториска пракса;

б) доставува резултати од извршените активности на Агенцијата, и на институциите и организациите определени од Агенцијата. Резултатите од активностите не смеат да се објавуваат без претходна согласност од Агенцијата;

в) учествува во подготовката и спроведувањето на плановите и програмите на Агенцијата во доменот на нивната компетентност;

г) обезбедува обуки за Агенцијата и релевантните сектори кои се однесуваат на предмети кои се во врска со нивната компетентност;

д) ги следи најновите научни и технолошки достигнувања во нивната стручна област, врши истражувања во приоритетните области, изведува истражувања заедно со државните или странските институти и лаборатории, учествува во редовните компаративни тестови и обезбедува континуирана едукација за нивните членови, преку општа и специјална обука;

ѓ) ја информира Агенцијата за научните и технолошките новитети и

е) му предлага на Агенцијата методи и протоколи кои ќе се користат во дијагностицирањето, анализите и производството, методи и процедури кои ќе се користат за земање мостри, предмети врз кои ќе се изведува истражувањето.

(5) За да ги врши активностите од ставовите (2) и (4) на овој член, НРЛ треба да ги исполнува следниве услови:

а) да биде одобрена како ветеринарна лабораторија;

б) да има соодветна инфраструктура, инсталации, опрема и реагенси за исполнување на обврските кои произлегуваат од ставот (4) на овој член;

в) да изведува лабораториски дијагностички техники и тестирања во согласност со меѓународно признати и прифатливи протоколи;

г) да има доволен број на научен, стручен, технички и помошен кадар, кој со стручноста стекната со најнови соодветни обуки ќе гарантира брзо, веродостојно и ефикасно изведување на лабораториските тестови и

д) при изведување на лабораториски дијагностички техники и тестирања ќе примени методи и процедури кои ќе го гарантираат квалитетот и за време на преодниот период од најмалку пет години, сметајќи од денот на започнување на примената на овој закон, од кога ќе бидат акредитирани за договорените методи и тестови.

(6) Договорот од ставот (3) на овој член со НРЛ може да биде времено суспендиран или раскинат, а назначувањето како референтна лабораторија ќе се повлече, доколку повеќе не ги исполнува условите од овој член или обврските од договорот.

(7) Во случаите од ставот (6) на овој член, директорот на Агенцијата ќе ги определи активностите на референтните лаборатории да ги вршат други соодветно квалификувани лаборатории во земјата или странство, а особено од земјите членки на ЕУ.

(8) Во зависност од болеста или стручната област, директорот на Агенцијата ги пропишува поблиските услови што треба да ги исполнува референтната лабораторија.

Член 12 Ветеринарни лаборатории

(1) Ветеринарната лабораторија може да ги врши следниве работи:

1) лабораториска дијагностика за утврдување на заразни, паразитарни и други болести кај животните и

2) лабораториски преглед на храна, производи, сувовини и нуспроизводи од животинско потекло.

(2) Ветеринарна лабораторија може да биде одобрена од страна на Агенцијата доколку:

1) има вработено најмалку еден доктор по ветеринарна медицина со постдипломско образование во соодветни области на лабораториска дијагностика и

2) има соодветни простории, неопходна опрема и инструменти за вршење на активности на лабораториска дијагностика за соодветната област.

(3) Одобрението од ставот (2) на овој член може да биде повлечено, доколку ветеринарната лабораторија повеќе не ги исполнува условите од ставот (2) на овој член.

(4) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува условите од ставот (2) на овој член.

Оддел II Ветеринарна комора на Република Македонија

Член 13 Ветеринарна комора на Република Македонија

(1) Ветеринарната комора на Република Македонија е независно и самостојно правно лице надлежно да ги штити и унапредува професионалните и научните интереси на докторите по ветеринарна медицина (во натамошниот текст: Комората).

(2) Сите физички лица кои работат како доктори по ветеринарна медицина во Република Македонија, мора да бидат членови на Ветеринарната комора.

(3) Со цел да ги врши своите задачи на ефикасен, транспарентен и независен начин, средствата за работа Комората ги обезбедува од членарина, надоместок за издавање на лиценци, надоместок за печатење и дистрибуирање на обрасците на документи за спроведување на активностите од членот 26 на овој закон, донации, спонзорства и други извори согласно со закон.

(4) Комората ја утврдува висината на надоместокот за издавање на лиценци од ставот (3) на овој член со претходно одобрение на директорот на Агенцијата. Со средствата од надоместокот се покриваат вистински направените трошоци за издавање на лиценцата.

(5) Комората ги врши следниве работи:

1) води регистар на членовите на Комората;

2) на членовите им издава, продолжува и одзема лиценца за работа;

3) го контролира и следи работењето на докторите по ветеринарна медицина;

4) утврдува кодекс на професионалните етички должности и права и го надгледува нивното спроведување од страна на нејзините членови;

5) формира Суд на честа;

6) планира и организира курсеви за унапредување на професионалните способности, научните знаења и експертиза за актуелни и значајни прашања од ветеринарен интерес;

7) ги утврдува најниските цени на ветеринарните услуги, освен за услугите кои се од јавен интерес согласно со членовите 26 и 34 од овој закон;

8) по барање на Агенцијата, дава мислење и предлози во процесот на донесувањето на актите со кои се регулираат прашањата, условите и начинот на вршење на ветеринарната дејност;

9) печати и дистрибуира обрасците на документи за спроведување на активностите од членот 26 на овој закон;

10) донесува Статут на Комората и

11) врши други работи и активности во согласност со закон и со Статутот на Комората.

(6) Работите од ставот (5) точки 1, 2, 3 и 9 на овој член, Комората ги врши како јавни овластувања.

(7) Издавањето, продолжувањето и одземањето на лиценца за работа од ставот (5) точка 2 на овој член, Комората ги врши според одредбите утврдени во Статутот на Комората. Директорот на Агенцијата дава согласност на одредбите од статутот кои се однесуваат на јавните овластувања.

(8) За печатените и дистрибуирани обрасци на документи за спроведување на активностите од членот 26 на овој закон, комората води евиденција.

(9) За печатените и дистрибуирани обрасци на документи за спроведување на активностите од членот 26 на овој закон, ветеринарните друштва плаќаат надоместок во висина од стварно направените трошоци потребни за нивно печатење и дистрибуирање.

(10) Формата и содржината на евиденцијата на печатени и дистрибуирани обрасци на документи за спроведување на активностите од членот 26 на овој закон и висината на надоместокот за печатени и дистрибуирани документи за спроведување на активностите од членот 26 на овој закон ги пропишува директорот на Агенцијата.

(11) Против одлуките и мерките на Комората за извршувањето на јавните овластувања, незадоволните страни можат да поднесат жалба до директорот на Агенцијата, во рок од 15 дена од денот на доставувањето.

Член 14 Услови и овластување на Комората

(1) За вршење на работите од членот 13 став (5) точки 1, 2, 3 и 9 на овој закон, Комората треба да има најмалку два доктори по ветеринарна медицина, како и соодветен простор и опрема.

(2) Исполнувањето на условите од ставот (1) на овој член ги проверува комисија формирана од страна на директорот.

(3) Меѓусебните односи меѓу Агенцијата и Комората се регулирани со договор.

(4) За видовите на обрасците на документите за спроведување на активностите од членот 26 на овој закон, кои ќе ги печати и дистрибуира комората, Агенцијата и Комората ќе склучат договор.

(5) Во случај на одземање на овластувањето на Комората, работите од членот 13 став (5) точки 1, 2, 3 и 9 на овој закон ги врши Агенцијата.

(6) Овластувањето се одзема со решение од директорот на Агенцијата, ако Комората:

1) не ги исполнува пропишаните услови;

2) работи спротивно на прописите и

3) го прекршува договорот од ставовите (3) и (4) на овој член.

(6) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува условите од ставот (1) на овој член.

Оддел III Официјален и овластен ветеринар

Член 15

Официјален ветеринар

(1) Правата и должностите на официјалниот ветеринар се уредени со одредби од овој и друг закон од областа на ветеринарното здравство.

(2) Официјалниот ветеринар има право и должност да:

1) спроведува мерки за здравствена заштита на животните, превенција, контрола и сузбивање на болести кај животните, надзор, следење на болести кај животните и спроведување на ветеринарни контроли при чување, производство и превоз на животни;

2) врши проценка на пазарната вредност на заклани или убиени животни, производи, нус производи од животинско потекло и храна за животни согласно со членот 98-а од овој закон при спроведување на мерки за сузбивање и искоренување на заразни болести;

3) врши контрола на усогласеноста со прописите од областа на ветеринарното здравство во центрите за репродукција и вештачко осеменување за семе за вештачко осеменување, јајцеклетки и ембриони, како и во одгледувалиштата за животни за расплод, одгледувалиштата за домашни животни, дивеч и риба, пчеларници, фарми за свилена буба, резервати за животни и зоолошки градини, саеми, циркуси и слично;

4) врши земање или контрола на земање на мостри, контрола на изведувањето на лабораториски испитувања врз живи животни, производи, нуспроизводи од животинско потекло и сировини, вклучувајќи земање на мостри од вода и храна за животни;

5) спроведува мерки за вршење на надзор на несакани последици од биолошки и хемиски загадувачи кои се предмет на ветеринарна контрола;

6) пријавува веднаш на директорот појава на знаци на болести кај животните кои задолжително се пријавуваат;

7) врши службена контрола, надзор и следење на активности од ветеринарно јавно здравство во: кланици, млекари, други објекти за преработка и пакување, превоз, складирање, објекти за продажба на големо и мало на храна од животинско потекло, вклучувајќи го нивното одобрување и придржување кон условите на работа, проверка, инспекција и увид на постојана и соодветна примена на добра хигиенска пракса и анализа на ризиците, водење и чување на евиденција, усогласеност со микробиолошките критериуми и прописите за резидуи, загадувачи и забранети супстанции преку лабораториска анализа на мостри;

8) врши контрола на производството, прометот и употребата на храната и водата за животни;

9) врши контрола на нуспроизводите од животинско потекло кои би можеле да ја загадат животната средина;

10) врши инспекција и контрола на спроведувањето на прописите за заштита и благосостојба на животните;

11) врши контрола на спроведувањето на системот за идентификација и регистрација на животните;

12) врши контрола на прометот и употребата на ветеринарно-медицинските препарати и други производи;

13) применува научни методи и етички правила при вршење на должностите во рамките на ветеринарната медицина;

14) издава сертификати и други документи во согласност со прописите од областа на ветеринарното здравство;

15) спроведува гранични ветеринарни контроли на увозните и транзитните пратки на животни, производи и нуспроизводи од животинско потекло во согласност со одредбите од овој и друг закон и

16) врши надзор и дава инструкции на овластениот ветеринар кој работи под негов надзор.

(3) Официјалниот ветеринар ги извршува должностите кои произлегуваат од овој и друг закон, исклучиво врз основа на својата професионалност.

(4) Надлежностите на официјалниот ветеринар се во рамките на надлежностите на Агенцијата.

(5) Официјалниот ветеринар води евиденција за активностите од ставот (2) на овој член, во електронска или друга форма и поднесува извештај до директорот.

Член 16

Квалификации на официјален ветеринар

(1) Официјалниот ветеринар:

1) треба да е доктор по ветеринарна медицина, вработен од страна на Агенцијата според одредбите од Законот за државните службеници;

2) да има поминато формална стручно-административна обука во определен период според програма и положен испит за официјален ветеринар, организирани од страна на Агенцијата и

3) континуирано да го надградува своето знаење, согласно со програмата на Агенцијата.

(2) На лицата кои го положили испитот од ставот (1) точка 2 на овој член, директорот им издава уверение за положен испит за официјален ветеринар.

(3) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува:

- потребните знаења кои треба да ги стекне официјалниот ветеринар и времетраењето на стручно-административна обука во службата, начинот и постапката за полагање на испитот за официјален ветеринар и содржината на програмата од ставот (1) на овој член,

- континуираните административно-едукативни активности за усовршување на знаењето на официјалниот ветеринар и

- постапките и начинот на преземање на мерки, согласно со овој закон.

Член 17

Овластен ветеринар и негови квалификации

(1) Во рамките на доверените овластувања со договорите, овластените ветеринари ги извршуваат должностите од членот 15 на овој закон.

(2) Овластениот ветеринар треба:

1) да биде квалификуван за вршење на професијата доктор по ветеринарна медицина, да има успешно поминато програма за обука со положен испит за овластен ветеринар, организирани од Агенцијата, а кога постапува во рамките на своите надлежности, не треба да има конфликт на интереси што би го спречило извршувањето на неговите службени обврски;

2) редовно да го надградува своето знаење, посебно за прописите од областа на здравствената заштита на животните, нивната благосостојба и ветеринарното јавно здравство и

3) да ги следи упатствата на Агенцијата за да обезбеди правилно вршење на договорените активности.

(3) На лицата кои го положили испитот од ставот (2) точка 1 на овој член, директорот им издава уверение за положен испит за овластен ветеринар.

(4) Агенцијата може да ангажира овластен ветеринар за давање на услуги во областа на здравствена заштита на животните за одреден број на одгледувалишта или одредено географско подрачје, а во областа на јавното ветеринарно здравство за одредени активности во одредени објекти за производство, преработка, пакување, складирање, превоз и продажба на производи од животинско потекло, за што склучува договор.

(5) Агенцијата води регистар на доктори по ветеринарна медицина кои се квалификувани за овластени ветеринари, а листата на регистрирани овластени ветеринари најмалку еднаш годишно Агенцијата ја објавува во "Службен весник на Република Македонија".

(6) Ако Агенцијата утврди дека овластениот ветеринар веќе не ги исполнува условите за неговото овластување, или не ги извршува активностите од договорот, ќе го суспендира на одредено време. Во случај на сериозен прекршок, или прекршок кој се повторува, целосно ќе го повлече овластувањето без можност за обновување, без оглед на прекршочните санкции кои може да бидат изречени.

(7) Директорот дава наредби и врши надзор над работата на овластените ветеринари за да обезбеди совесно исполнување на нивните задачи.

(8) Директорот на Агенцијата ги пропишува потребните знаења кои треба да ги стекне овластениот ветеринар и времетраењето на обуката, начинот и постапката за полагање на испитот за овластен ветеринар, содржината на програмата од ставот (2) на овој член и начинот на вршење на договорените активности како и формата и содржината и начинот на водење на регистарот од ставот (5) на овој член.

Член 18

Официјален ветеринарен помошник

(1) Должностите на официјалниот ветеринарен помошник се уредени со овој и друг закон, како и со административни инструкции кои му ги издава Агенцијата.

(2) Официјалниот ветеринарен помошник е овластен и должен да му помага на официјалниот ветеринар при вршењето на неговите должности од областа на здравствената заштита на животните, ветеринарното јавно здравство и благосостојбата на животните.

(3) Надлежностите на официјалниот ветеринарен помошник се во рамките на надлежностите на Агенцијата.

Член 19

Квалификации на официјален ветеринарен помошник

(1) Официјалниот ветеринарен помошник треба:

1) да е вработен од страна на Агенцијата согласно со одредбите на Законот за државните службеници;

2) да има завршено средно образование како ветеринарен техничар, да има поминато специјална административна обука во службата обезбедена од страна на Агенцијата, после која успешно да го положил тестот организиран од страна на Агенцијата и

3) по вработувањето, да продолжи да ги надградува своите знаења, за да биде во чекор со новите научни достигнувања преку континуирани едукативни активности и стручна литература, обезбедени од страна на Агенцијата.

(2) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува условите од ставот (1) точки 2 и 3 на овој член.

Член 20

Асистенција од страна на Министерството за внатрешни работи

(1) Официјалниот ветеринар или овластениот ветеринар при вршењето на своите задачи може да побара асистенција од овластено лице од Министерството за внатрешни работи, кога:

1) ќе најде на физички отпор или ќе биде спречен во вршењето на своите задачи или, пак, очекува отпор или пречки;

2) е потребно обезбедување на заразените места и региони, при ограничувањето на прометот на животни, производи и сировини, на движењето на животни и луѓе во заразените области и спроведување на мерките за превенција и сузбивање на заразни болести кај животните пропишани со овој закон и

3) сопственикот на животни, производи, сировини од животинско потекло и храна за животни, кои се предмет на забрана или инспекција, ќе одбие да го открие својот идентитет.

(2) Официјалниот или овластениот ветеринар, помош од службено лице од Министерството за внатрешни работи во согласност со ставот (1) од овој член може да побара во писмена форма или во итни случаи, усно.

(3) Деталите за соработка се уредуваат со меморандум за соработка, склучен меѓу директорот на Агенцијата и министерот за внатрешни работи.

Член 21

Соработка со други органи

(1) Агенцијата по прашања од заеднички интерес соработува со министерствата надлежни за тие прашања и други органи и институции.

(2) Во случај кога постои сериозен ризик по здравјето на луѓето или животните или животната средина, директорот на Агенцијата веднаш ја известува Владата на Република Македонија заради преземање на соодветни мерки.

Оддел IV

Вршење на професијата доктор по ветеринарна медицина и права и должности

Член 22

Вршење на професијата доктор по ветеринарна медицина

(1) Професијата доктор по ветеринарна медицина може да ја врши лице кое ги исполнува следниве услови:

1) да има дипломирано на факултет по ветеринарна медицина;

2) да е член на Ветеринарната комора;

3) да има лиценца за работа и

4) да е државјанин на Република Македонија.

(2) Одредбите од ставот (1) на овој член не се однесуваат на докторите по ветеринарна медицина вработени во Агенцијата.

(3) Странски државјани можат да вршат ветеринарна професија во Република Македонија како истражувачи, научници, предавачи или универзитетски професори, или како меѓународни консултанти со официјална покана од институција на Република Македонија.

Член 23

Права и одговорности на ветеринарни амбуланти, клиники и болници

Ветеринарните амбуланти, клиники и болници, докторите по ветеринарна медицина и другите вработени во истите се должни да работат во согласност со одредбите на овој закон и друг закон од областа на ветеринарното здравство, редовно да водат и да чуваат документирана евиденција на активностите, истражувањата и нивните резултати, кои се предмет на надзор и контрола од страна на Агенцијата.

Оддел V
Здравствена заштита на животните

Член 24
Видови на здравствена заштита на животните

Здравствената заштита на животните се врши како: примарна, секундарна и терцијарна здравствена заштита на животните.

Член 25
Примарна здравствена заштита на животните

Примарната здравствена заштита на животните ги опфаќа следниве активности:

- 1) преземање на мерки неопходни за дијагноза, лекување, превентива и искоренување на заразните болести кај животните, кои не се опфатени со членовите 26 и 34 од овој закон;
- 2) превенција, дијагностицирање и лекување на други болести, повреди и хируршки операции на животните;
- 3) третирање на репродуктивни болести и пореметувања кај животните, следење на здравствената состојба на животните наменети за репродукција, спроведување на мерки за превенција и лекување на стерилитет, вештачко осеменување и ембриотрансфер;
- 4) промет на мало на ветеринарно-медицински препарати и храна за животни за сопствени потреби, издавање и препишување на ветеринарно-медицински препарати и храна за животни и средства за дезинфекција, деконтаминација, санитација, деодорација и ерадикација на штетници и давање инструкции за нивна апликација;
- 5) обезбедување на ветеринарни услуги и прва помош во итни случаи;
- 6) болничко лекување на животните и
- 7) вршење на дезинфекција, деконтаминација, санитација, деодорација и ерадикација на штетници.

Член 26
Секундарна здравствена заштита на животните

(1) Секундарната здравствена заштита на животните е збир на одредени активности од јавен интерес предвидени и финансирани со Програмата за користење на средства за здравствена заштита на животните од членот 57 на овој закон, што ги врши Агенцијата, со цел да се обезбеди висок здравствен статус и благосостојба на националната популација на животните заради заштита на животните и луѓето.

(2) Секундарната здравствена заштита на животните опфаќа:

- 1) следење на здравствената состојба на животните и издавање на ветеринарно-здравствени сертификати за нивната здравствена состојба и благосостојба;
- 2) следење и проучување на епизоотиолошките услови, здравствената состојба на животните, физиологијата и патологијата на репродукција и оплодување на животните, екологија, безбедност на производите и сировините од животинско потекло кои не се за човечка исхрана, семе за вештачко осеменување, јајце клетки и ембриони, вода, добиточна храна и водење на евиденција за истите;
- 3) клиничка и лабораториска дијагностика на болестите на животните кои задолжително се пријавуваат, согласно со членот 49 од овој закон;
- 4) превенција, контрола и/или ерадикација на инфективни болести кај животните во рамките на годишната наредба за здравствена заштита на животните, согласно со членот 57 од овој закон;
- 5) спроведување на контролните и заштитни мерки од болести од членовите 54 и 55 на овој закон;

6) испитување на појава на жариште на болест во согласност со членот 51 од овој закон;

7) спроведување на одредбите од плановите за итни мерки согласно со членот 52 од овој закон;

8) планирање и спроведување на мерки за дезинфекција, деконтаминација, санитација, деодорација, ерадикација на штетници, и мерки за превенција и ерадикација на заразни болести кај животните;

9) следење и спроведување на мерки за заштита од зоонози;

10) унапредување на методите за дијагноза, ерадикација и превенција на заразни болести кај животните;

11) набавка, евалуација и апликација на лекови и други дополнителни биолошки и медицински производи за превенција, дијагностицирање и третман на оние болести кај животните за кои е одговорна Агенцијата;

12) следење, анализа и процена на влијанието на животната средина и природата врз здравјето на животните;

13) следење, анализа и заштита на животната средина од несакани ефекти како последица на болестите кај животните и неправилно размножување и одгледување на животни;

14) следење и контрола на хигиенските услови и технолошките процеси во објектите за одгледување на животни и производство на производи и нуспроизводи од животинско потекло кои не се наменети за човечка исхрана;

15) унапредување на технологиите на одгледување и производство, заради планирање и спроведување на мерките за здравствена заштита на животните од заразни болести;

16) давање на експертска помош на ветеринарните амбуланти, клиници и болници, сопственици на животни, производители на производи и сировини, добиточна храна, ветеринарно-медицински препарати и други производи;

17) фармакодинамични испитувања на ветеринарно-медицинските препарати и евалуација на нови лекови;

18) ветеринарно-медицинска едукација на сопствениците на животни и населението и организација на курсеви за елементарно информирање за заразните болести кај животните;

19) системска подготовка и обука на докторите по ветеринарна медицина и ветеринарните техничари за здравствената заштита на животните во услови на природни катастрофи и вонредни ситуации;

20) водење на регистри и идентификација на животните заради здравствена заштита на животните;

21) остварување на регионална и меѓународна соработка во ветеринарната област и

22) здравствена заштита на домашни миленици по однос на спроведување на заштитни мерки на контрола на беснило и идентификација и регистрација на куќиња.

(3) Здравствената заштита на животните од ставот (2) точка 1 на овој член ја врши исклучиво официјалниот ветеринар при издавање на ветеринарно-здравствени сертификати кои ги придружуваат пратките за извоз.

Член 27
Терцијарна здравствена заштита на животните

Терцијарната здравствена заштита на животните ја вршат високообразовни или научно-истражувачки институции од областа на ветеринарната медицина и опфаќа:

1) давање на совети за клиничка дијагноза на болести кај животните;

2) експертски совети, консултации и соработка со Агенцијата и

- 3) експертиза и едукација за:
- а) воведување и усовршување на новите лабораториски методи за дијагностицирање на заразните болести кај животните;
  - б) развој и вовед во новите методи за дијагностицирање и лекување на болести и повреди кај животните;
  - в) развој и воведување на нови ветеринарно-медицински постапки за репродукција и
  - г) вршење стручно-едукативни активности за потребите на Агенцијата.

Оддел VI Репродукција на животните

Член 28

Превентива при размножување на животните

(1) Животните за расплод, семето за вештачко осеменување, јајцеклетките, ембрионите како и одгледувалиштата за животните за расплод мораат да бидат слободни од одредени заразни и паразитарни болести согласно со овој закон.

(2) Машки животни за расплод за производство на семе за вештачко осеменување, грлата за природен припуст како и женските животни за производство на оплодени јајцеклетки можат да се користат, односно да бидат пуштени во промет само ако, врз основа на спроведените мерки од овој закон, се слободни од одредени заразни или паразитарни болести.

(3) Одговорното лице за чување на животните во одгледувалиштето на расплодни животни, мора да обезбеди систематско следење на здравствениот и репродуктивниот статус на животните за расплод, како и следење и евиденција на добивањето, производството, складирањето и прометот, и на здравствениот и репродуктивниот статус на семето за вештачко осеменување, јајцеклетките и ембрионите во објектите од членот 29 на овој закон и каде што е применливо во објектите од членот 30 на овој закон.

(4) Директорот на агенцијата ги пропишува ветеринарно-здравствените услови за ставање во промет на семе за вештачко осеменување, ембриони и јајце клетки, начинот на водење на евиденција од ставот (3) на овој член и официјалните контроли на семе за вештачко осеменување, јајце клетки и ембриони.

Член 29

Центри за репродукција и вештачко осеменување

(1) Центрите за репродукција и вештачко осеменување вршат:

- 1) производство на приплодно и производствено висококвалитетни животни;
- 2) тестирање на оплодителниот капацитет на животните за расплод;
- 3) производство и конзервирање на семе за вештачко осеменување, јајцеклетки и ембриони;
- 4) вештачко осеменување и ембриотрансфер на животни;
- 5) складирање и промет на семе за вештачко осеменување;
- 6) давање на стручна помош во вршење на вештачкото осеменување и сузбивање на стерилитетот кај животните;
- 7) лабораториска дијагностика на присуството на предизвикувачи на болести кои можат да се пренесат преку семето за вештачко осеменување и анализа на квалитативните и квантитативните параметри на семето за вештачко осеменување;
- 8) едукација од областа на вештачкото осеменување и репродукција на животните и

9) следење на научните истражувања од областа на репродукцијата и генетиката на животните.

(2) Семето за вештачко осеменување, јајцеклетките и ембрионите мораат да ги задоволуваат пропишаните услови за добивање подготовка и разредување, биолошкиот квалитет, како и да бидат обележани на соодветен начин.

(3) Центрите за репродукција и вештачко осеменување ги одобрува Агенцијата ако ги исполнуваат следниве услови:

1) имаат вработено најмалку двајца доктори по ветеринарна медицина со диплома за постдипломско образование од соодветни области од репродукцијата и

2) имаат соодветни простории, животни, опрема и инструменти за вршење на лабораториска дијагностика за соодветната област.

(4) Ембриотрансферот на животни од ставот (1) точка 4 на овој член го вршат тимови за ембриотрансфер одобрени од Агенцијата, кои треба да имаат најмалку еден доктор по ветеринарна медицина со диплома за постдипломско образование од соодветна област во репродукцијата и соодветна опрема и инструменти за негово спроведување.

(5) Директорот на Агенцијата ги пропишува поблиските услови од ставот (2) на овој член, условите во поглед на кадарот, просториите, опремата, инструментите од ставот (3) на овој член, како и начинот и условите за одобрување на тимовите за ембриотрансфер од ставот (4) на овој член.

Член 30

Промет на семе за вештачко осеменување

(1) Промет со семе за вештачко осеменување, освен центрите за репродукција и вештачко осеменување од членот 29 на овој закон, вршат и ветеринарните амбуланти, клиници и болници, одобрени од Агенцијата, доколку имаат соодветни простории, неопходна опрема и инструменти за вршење на прометот, како и прирачна лабораторија за преглед на семето за вештачко осеменување.

(2) Директорот на Агенцијата ги пропишува поблиските услови во поглед на просториите, опремата и инструментите, како и начинот на вршење на прометот од ставот (1) на овој член, како и официјалните контроли при ставање во промет на семе, ембриони и јајце клетки.

Член 31

Вештачко осеменување

(1) Вештачкото осеменување на животните, освен центрите за репродукција и вештачко осеменување од членот 29 на овој закон, го вршат и ветеринарни амбуланти, клиници и болници одобрени од Агенцијата.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член вештачко осеменување на животни може да врши и физичко лице, држател на животните, на животни кои се негова сопственост, доколку поседува потврда за стручна квалификуваност за изведување на осеменувањето.

(3) Стручната квалификуваност за изведување на осеменувањето од ставот (2) на овој член, физичките лица ја добиваат на организирани форми на обука, изведени од високообразовна институција од областа на ветеринарната медицина, според програмата за која согласност дава Агенцијата.

Оддел VII

Ветеринарно јавно здравство

Член 32

Видови на ветеринарно јавно здравство

Ветеринарното јавно здравство се врши како: примарно, секундарно и терцијарно јавно ветеринарно здравство.

Член 33

Примарно ветеринарно јавно здравство

Примарното ветеринарно јавно здравство ги опфаќа активностите на примена на добра хигиенска пракса, добра производна пракса, НАССР и други процедури во објектите и во одгледувалиштата.

Член 34

Секундарно ветеринарно јавно здравство

(1) Секундарното ветеринарно јавно здравство е збир на одредени активности од јавен интерес, предвидени и финансирани од Програмата за ветеринарно јавно здравство од членот 57 на овој закон, што ги врши Агенцијата, со цел да се постигне високо ниво на безбедност на храната, заштита на потрошувачите преку службена контрола на објекти за производство и преработка на храна од животинско потекло, како и заштита на животната средина од нуспроизводи од животинско потекло, контаминенти и патогени агенси.

(2) Секундарното ветеринарно јавно здравство опфаќа:

1) издавање сертификати за ветеринарно јавно здравство;

2) службена контрола, надзор и следење на активностите на ветеринарното јавно здравство во објектите и одгледувалиштата, вклучително, пазари, кланици, млекари, други објекти за преработка и пакување, превоз, складови, објекти за продажба на храна од животинско потекло на мало и големо, вклучувајќи нивно одобрување, контрола, надзор и инспекција на нивното работење, примена на добра хигиенска пракса, анализа на ризици и водење на евиденција;

3) систематска подготовка и обука на официјалните и овластените ветеринари и здруженијата на производители за добра хигиенска пракса, добра производствена пракса и НАССР и

4) спроведување на мерки во рамките на годишната наредба за ветеринарно јавно здравство, наведено во членот 57 од овој закон.

(3) Издавањето на сертификати, кои ги придружуваат пратките за извоз за ветеринарно јавно здравство наведено во ставот (2) точка 1 од овој член, го врши исклучиво официјалниот ветеринар.

(4) Секундарно ветеринарно јавно здравство вршат националните референтни лаборатории во име на Агенцијата со цел да обезбеди согласност со микробиолошките критериуми и прописите за контрола на резидуи, радионуклеиди, други биолошко-активни материи, производи и сировини од животинско потекло, вода за напојување на животните, контаминенти на храна и други забранети супстанции преку лабораториски испитувања.

Член 35

Терцијарно ветеринарно јавно здравство

Терцијарно ветеринарно јавно здравство вршат високообразовни и научно-истражувачки институции од областа на ветеринарната медицина и опфаќа:

1) експертски совети, соработка со Агенцијата;

2) експертиза и едукација за:

а) биохемиски, хистохемиски, цитолошки, паразитолошки, микробиолошки, имунолошки, радиолошки и радиохемиски анализи на производите и сировините од животинско потекло, храна, вода и воздух, дезинфекција, деконтаминација, санитација, деодорација и ерадикација на штетници и

б) за воведување и подобрување на новите лабораториски методи за анализа на контаминенти и резидуи во производите, сировините и добиточната храна и

3) врши стручно-едукативни активности за потребите на Агенцијата.

Оддел VIII

Организација и услови за вршење на здравствена заштита на животни и ветеринарно јавно здравство

Член 36

Вршење на здравствена заштита на животни и ветеринарно јавно здравство

(1) Здравствената заштита на животните и ветеринарното јавно здравство од членовите 25 и 33 на овој закон ги вршат ветеринарните амбуланти, ветеринарните клиници и ветеринарните болници, кои можат да ги основаат домашни или странски правни или физички лица ако ги исполнуваат следниве услови:

1) треба да имаат одобрение за работа издадено од Агенцијата за исполнувањето на барањата наведени во членовите 37, 38 и 39 од овој закон;

2) да бидат ставени под надзор на органот кој го издава одобрението и

3) да бидат регистрирани во Централниот регистар на Република Македонија.

(2) Поставување на дијагноза, препишување и апликација на ветеринарно-медицински препарати, лекување, хируршки, породилски и други зафати на животните, ветеринарно здравствени прегледи можат да вршат само доктори по ветеринарна медицина, со лиценца за работа.

(3) Лицата кои немаат завршено факултет по ветеринарна медицина и кои немаат лиценца за работа не можат да ги вршат активностите од ставот (2) на овој член.

(4) Вршење на активностите од ставот (2) од лицата од ставот (3) на овој член се смета за надриветеринарство.

(5) Ветеринарните техничари вработени во ветеринарни амбуланти, ветеринарни клиници и ветеринарни болници работат работи од техничка природа: вештачко осеменување, дезинфекција, дезинсекција и дератизација, како и други активности од областа на ветеринарното здравство под директен надзор и одговорност на доктор по ветеринарна медицина. Тие не смеат самостојно да вршат дијагностика, пропишување и апликација на ветеринарно-медицински препарати, лекување и хируршки зафати на животни.

(6) Здравствената заштита на животните и ветеринарното јавно здравство од членовите 25, 26 и 33 на овој закон може да ја вршат и Ветеринарни служби на одгледувалиште доколку се одобрени согласно со членот 44 од овој закон и тоа само врз животните кои се сопственост на правното лице кое ја основало ветеринарната служба на одгледувалиштето.

(7) Трошоците за извршените активности согласно со став (6) на овој член се на товар на правното лице кое ја основало ветеринарната служба на одгледувалиштето."

(8) Договорите годишно се ревидираат согласно со програмите и наредбите од членот 57 на овој закон.

(9) Терцијарната здравствена заштита на животните и ветеринарно јавно здравство од членовите 27 и 35 на овој закон можат да вршат високообразовни и научно-истражувачки установи од областа на ветеринарната медицина.

(10) Агенцијата води евиденција за издадените одобренија за работа од ставот (1) на овој член и за ветеринарните амбуланти, клиници и болници кои имаат добиено решение за овластување за вршење на дејност од јавен интерес.

Член 37

Услови за одобрување на ветеринарна амбуланта

(1) Ветеринарна амбуланта може да биде одобрена за работа од Агенцијата доколку има вработено најмалку еден доктор по ветеринарна медицина со лиценца за работа, има соодветни простории и неопходна опрема и инструменти за вршење на активности.

(2) Покрај условите од ставот (1) на овој член, за да добие решение за овластување од директорот на Агенцијата и склучи договор со директорот за вршење на дејност од јавен интерес, вработениот доктор по ветеринарна медицина кој има лиценца за работа треба да е овластен ветеринар согласно со членот 17 од овој закон.

(3) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува условите од ставот (1) на овој член.

Член 38

Услови за одобрување на ветеринарна клиника

(1) Ветеринарна клиника може да биде одобрена за работа од Агенцијата, доколку има вработено најмалку двајца доктори по ветеринарна медицина со лиценца за работа и има соодветни простории, опрема и инструменти за вршење на активностите.

(2) Покрај условите од ставот (1) на овој член, за да добие решение за овластување од директорот на Агенцијата и склучи договор со директорот за вршење на дејност од јавен интерес, најмалку еден од докторите по ветеринарна медицина кој има лиценца за работа треба да е овластен ветеринар согласно со членот 17 од овој закон.

(3) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува условите од ставот (1) на овој член.

Член 39

Услови за основање на ветеринарна болница

(1) Ветеринарна болница може да биде одобрена за работа од Агенцијата, доколку има вработено најмалку пет доктори по ветеринарна медицина со лиценца за работа и поседува соодветни објекти и простории за вршење на активностите како и за стационарно лечење и нега на болни и повредени животни.

(2) Покрај условите од ставот (1) на овој член, за да добие решение за овластување од директорот на Агенцијата и склучи договор со директорот за вршење на јавни услуги, најмалку еден од докторите по ветеринарна медицина кои имаат лиценца за работа да е овластен ветеринар согласно со членот 17 од овој закон и најмалку двајца од другите доктори треба да имаат специјализација во соодветни области од здравствената заштита и ветеринарното јавно здравство согласно со членовите 26 и 34 од овој закон.

(3) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува условите од ставот (1) на овој член.

Член 40

Јавен повик

(1) Агенцијата објавува јавен повик за вршење на активности од јавен интерес од областа на здравствената заштита на животни од членот 26 од овој закон, односно активности од областа на ветеринарното јавно здравство од членот 34 од овој закон.

(2) На јавниот повик од ставот (1) на овој член имаат право да учествуваат сите ветеринарни амбуланти, клиници, болници и служби на одгледувалиште кои се одобрени согласно со членовите 37, 38, 39 и 44 од овој закон.

(3) Јавниот повик содржи елементи кои се однесуваат на условите за распределба од ставот (5) на овој член, висината на надоместокот за вршењето на активностите од ставот (1) на овој член и докази дека пријавената ветеринарна амбуланта, клиника, болница или служби на одгледувалиште ги исполнуваат условите од овој закон.

(4) Пријавените учесници кои ги исполнуваат условите од повикот од ставот (1) на овој член, од страна на комисијата формирана од директорот на Агенцијата, ќе

бидат распределени за вршење на активностите од членот 26, односно членот 34 од овој закон за општината за која се пријавиле.

(5) Распределбата од ставот (4) на овој член се врши врз основа на бројот на доктори по ветеринарна медицина, бројот на ветеринарни техничари, бројот на животни и одгледувалишта, бројот на оператори со храна и оператори со храна за животни, пристапноста до одгледувалиштата во општината за која се пријавиле и други специфични критериуми утврдени со јавниот повик.

(6) Незадоволните кандидати од јавниот повик можат да поведат управен спор пред надлежен суд.

(7) Во случај на повлекување на одобрението од членовите 37, 38, 39 и 44 од овој закон и раскинување на договор согласно со членот 41 став (3) од овој закон Агенцијата распишува нов јавен повик за вршење на активности од членот 26 од овој закон за одгледувалишта кои имале склучен договор со ветеринарна амбуланта, клиника или болница на кое му е повлечено одобрението од членовите 37, 38, 39 и 44 од овој закон или раскинат договорот согласно со членот 41 став (3) од овој закон.

(8) Висината на надоместокот за вршењето на активностите од ставот (1) на овој член ја определува Владата на Република Македонија на предлог на директорот на Агенцијата врз основа на реални трошоци потребни за спроведување на активностите.

(9) Владата на Република Македонија на предлог на директорот на Агенцијата ја пропишува поблиската содржина и начинот на спроведување на јавниот повик за вршење на активности од јавен интерес.

Член 40-а

Издавање на Решение за овластување

(1) Издавањето на решение за овластување на ветеринарните служби на одгледувалиштето за вршење на активностите од областа на здравствена заштита на животните од членот 26 на овој закон, како и на ветеринарните амбуланти, клиници и болници кои ќе вршат активности од областа на здравствена заштита на животните од членот 26 став (2) точки 1 и 22 на овој закон, се врши врз основа на поднесено барање.

(2) Барањето од ставот (1) на овој член се поднесува до Агенцијата.

(3) Формата и содржината на барањето од ставот (1) на овој член ги пропишува Директорот на Агенцијата.

Член 40-б

(1) Агенцијата решението за овластување на ветеринарните служби на одгледувалиштето за вршење на активностите од областа на здравствената заштита на животните од членот 40-а од овој закон го издава во рок од 30 дена од денот на приемот на барањето.

(2) Доколку Агенцијата за храна и ветеринарство на Република Македонија не го издаде решението, односно не донесе решение за одбивање на барањето за издавање на решението за овластување на ветеринарните служби на одгледувалиштето за вршење на активностите од областа на здравствената заштита на животните во рокот од ставот (1) на овој член, подносителот на барањето има право во рок од три работни дена од истекот на тој рок да поднесе барање до писарницата на директорот на Агенцијата за храна и ветеринарство на Република Македонија заради донесување на решение од страна на Агенцијата за храна и ветеринарство на Република Македонија.

(3) Формата и содржината на образецот на барањето од ставот (2) на овој член ги пропишува директорот на Агенцијата.

(4) Директорот на Агенцијата за храна и ветеринарство на Република Македонија е должен во рок од пет работни дена од денот на поднесувањето на барањето од ставот (2) на овој член до писарницата на Агенцијата за храна и ветеринарство на Република Македонија да донесе решение со кое барањето за издавање на решението за овластување на ветеринарните служби на одгледувалиштето за вршење на активностите од областа на здравствената заштита на животните е уважено или одбиено. Доколку директорот на Агенцијата за храна и ветеринарство на Република Македонија нема писарница барањето се поднесува во писарницата на седиштето на Агенцијата за храна и ветеринарство на Република Македонија.

(5) Кон барањето за донесување на решението од ставот (2) на овој член подносителот на барањето доставува и копија од барањето за издавање на решение за овластување од ставот (1) на овој член.

(6) Доколку директорот на Агенцијата за храна и ветеринарство на Република Македонија не донесе решение во рокот од ставот (4) на овој член, подносителот на барањето може да го извести Државниот управен инспекторат во рок од пет работни дена.

(7) Државниот управен инспекторат е должен во рок од десет дена од денот на прием на известувањето од ставот (6) на овој член да изврши инспекциски надзор во Агенцијата за храна и ветеринарство на Република Македонија и да утврди дали е спроведена постапката согласно со закон и во рок од три работни дена од денот на извршениот надзор да го извести подносителот на барањето за утврдената состојба при извршениот надзор.

(8) Инспекторот од Државниот управен инспекторат по извршениот надзор согласно со закон донесува решение со кое го задолжува директорот на Агенцијата за храна и ветеринарство на Република Македонија во рок од десет дена да одлучи по поднесеното барање, односно да го уважи или одбие барањето и за преземените мерки во истиот рок да го извести инспекторот и да му достави примерок од актот со кој е одлучено по барањето.

(9) Доколку директорот на Агенцијата за храна и ветеринарство на Република Македонија не одлучи во рокот од ставот (8) на овој член, инспекторот ќе поднесе барање за поведување на прекршочна постапка за прекршок утврден во Законот за управната инспекција и ќе определи дополнителен рок од пет работни дена во кој директорот на Агенцијата за храна и ветеринарство на Република Македонија ќе одлучи по поднесеното барање за што во истиот рок ќе го извести инспекторот за донесениот акт. Кон известувањето се доставува копија од актот со кој одлучувал по поднесеното барање. Инспекторот во рок од три работни дена ќе го информира подносителот на барањето за преземените мерки.

(10) Доколку директорот на Агенцијата за храна и ветеринарство на Република Македонија не одлучи и во дополнителниот рок од ставот (9) на овој член, инспекторот во рок од три работни дена ќе поднесе пријава до надлежниот јавен обвинител и во тој рок ќе го информира подносителот на барањето за преземените мерки.

(11) Доколку инспекторот не постапи по известувањето од ставот (7) на овој член, подносителот на барањето во рок од пет работни дена има право да поднесе приговор до писарницата на директорот на Државниот управен инспекторат. Доколку директорот нема писарница, приговорот се поднесува во писарницата на седиштето на Државниот управен инспекторат.

(12) Директорот на Државниот управен инспекторат е должен во рок од три работни дена од денот на приемот да го разгледа приговорот од ставот (11) на

овој член и доколку утврди дека инспекторот не постапил по известувањето од подносителот на барањето од ставот (6) на овој член или не поднел пријава согласно со ставот (10) на овој член, директорот на Државниот управен инспекторат ќе поднесе барање за поведување на прекршочна постапка за прекршок утврден во Законот за управната инспекција за инспекторот и ќе определи дополнителен рок од пет работни дена во кој инспекторот ќе изврши надзор во Агенцијата за храна и ветеринарство на Република Македонија дали е спроведена постапката согласно со закон и во рок од три работни дена од денот на извршениот надзор да го информира подносителот на барањето за преземените мерки.

(13) Доколку инспекторот не постапи и во дополнителниот рок од ставот (12) на овој член директорот на Државниот управен инспекторат ќе поднесе пријава до надлежниот јавен обвинител против инспекторот и во рок од три работни дена ќе го информира подносителот на барањето за преземените мерки.

(14) Во случајот од ставот (13) на овој член директорот на Државниот управен инспекторат веднаш, а најдоцна во рок од еден работен ден, ќе овласти друг инспектор да го спроведе надзорот веднаш.

(15) Во случајот од ставот (14) на овој член директорот на Државниот управен инспекторат во рок од три работни дена ќе го информира подносителот на барањето за преземените мерки.

(16) Доколку директорот на Државниот управен инспекторат не постапи согласно со ставот (12) на овој член, подносителот на барањето може да поднесе пријава до надлежниот јавен обвинител во рок од осум работни дена.

(17) Доколку Директорот на Агенцијата за храна и ветеринарство на Република Македонија не одлучи во рокот од ставот (10) на овој член, подносителот на барањето може да поведе управен спор пред надлежниот суд.

(18) Постапката пред Управниот суд е итна.

Член 41

Договори со ветеринарни амбуланти, клиники и болници и назначување на овластени ветеринари

(1) Директорот на Агенцијата склучува договори со избраните ветеринарни амбуланти, ветеринарните клиники, ветеринарните болници или ветеринарни служби на одгледувалиште и ги назначува овластените ветеринари за вршење на активностите од членовите 26 и 34 од овој закон.

(2) Договорот од ставот (1) на овој член ги содржи најмалку следниве елементи:

- име на овластениот ветеринар вработен во ветеринарна амбуланта, клиника или болница,
- вид и обем на договорните активности,
- износ, начин и период на исплаќање на средства, за вршење на активностите, обезбедени од Буџетот на Република Македонија,
- почеток и времетраење на активностите за кои се овластени,
- клаузула за адаптирање на предвидените активности во форма на анекс договор,
- начин и услови за раскинување на договорот пред датумот на истекување на важност,
- причини за еднострано раскинување на договорот и

- одговорност на ветеринарната амбуланта, клиника и болница и на овластениот ветеринар за извршувањето на активностите.

(3) Агенцијата го повлекува одобрението од членовите 37, 38, 39 и 44 од овој закон и го раскинува договорот од ставот (1) на овој член на ветеринарните ам-

буланти, клиники, болници и служби на одгледувалиште ако утврди дека не ги исполнуваат условите утврдени во овој закон.

Член 41-а

Договори на ветеринарни амбуланти, клиники и болници со одгледувачите

(1) Ветеринарни амбуланти клиники и болници кои се пријавиле на јавниот повик се должни да склучат договор со одгледувачите на животни во рок од три месеци по спроведувањето на повикот, за активностите од членот 26 од овој закон, за што ја известуваат Агенцијата.

(2) Одгледувачите на животни во рок од три месеци по спроведувањето на јавниот повик од членот 40 став (1) од овој закон, се должни да склучат договор со распределената, односно друга овластена ветеринарна амбуланта, клиника или болница, за спроведување на активностите од членот 26 од овој закон.

(3) Одгледувачите на животни можат да поднесат барање за раскинување на договорот со ветеринарна амбуланта, клиника или болница од ставот (1) на овој член до Агенцијата и да предложат склучување на договор со друга овластена ветеринарна амбуланта, клиника или болница во кој треба да биде приложена согласноста од предложената ветеринарна амбуланта, клиника или болница и доказ дека нема ненамирен обврски во делот од јавен интерес кон ветеринарната амбуланта, клиника или болница со кое го раскинува договорот.

(4) Одгледувачите од овој член можат да ги раскинуваат договорите најмногу еднаш годишно, освен во случај на престанување на работа на ветеринарната амбуланта, клиника или болница, поништување на одобрението за работа на ветеринарната амбуланта, клиника или болница или заради сериозни нарушувања на системот на здравствена заштита на животните.

(5) Ветеринарна амбуланта, клиника или болница кои се пријавиле на јавниот повик не смеат да ги раскинуваат договорите освен во случај кога одгледувачот престанал да одгледува животни.

(6) Владата на Република Македонија на предлог на директорот на Агенцијата ја пропишува содржината на договорот од ставот (1) на овој член.

Член 42

Ветеринарни јавни претпријатија

(1) Доколку во одредени општини ниту една ветеринарна амбуланта, ветеринарна клиника или ветеринарна болница не потпише договор за извршување на активностите од членовите 26 и 34 на овој закон, поради тоа што:

- не се исполнети условите пропишани во членовите 37, 38 и 39 од овој закон или

- договорот бил раскинат или

- не е доставена ниту една понуда на јавниот повик, во тој случај, директорот на Агенцијата ќе склучи договор со една или повеќе од ветеринарните амбуланти, клиники или болници да вршат ветеринарна дејност од јавен интерес од членовите 26 и 34 од овој закон.

(2) Ако не се обезбеди вршењето на работите согласно со ставот (1) на овој член, Владата на Република Македонија ќе основа јавно претпријатие согласно со Законот за јавните претпријатија и овој закон.

Член 43

Работно време на ветеринарните амбуланти, клиники и болници

(1) Ветеринарните амбуланти, клиники и болници се должни да обезбедат континуирано работно време во смени, дежурство или постојана подготвеност за из-

вршување на активности на здравствена заштита на животните. Работата во смени и постојаната подготвеност се организираат со цел да се обезбеди ветеринарна прва помош.

(2) Ветеринарните работници не смеат да одбијат неопходна ветеринарно-медицинска помош во итни случаи, или да го прекинат медицинскиот третман на болни животни и обезбедување на неопходни количества на храна и вода за животните во болниците.

Член 44

Ветеринарна служба на одгледувалиште

(1) Правните и физичките лица кои се занимаваат со одгледување на животни чии производи и сировини ги пласираат на пазарот за јавна потрошувачка, се должни да обезбедат здравствена заштита на нивните животни преку ветеринарна служба на одгледувалиштето, или со договор со ветеринарна амбуланта, клиника и болница.

(2) Ветеринарна служба на одгледувалиште може да биде одобрена од Агенцијата доколку:

- има вработено најмалку еден доктор по ветеринарна медицина со лиценца за работа и

- има соодветни простории и неопходна опрема и инструменти за вршење на активности според видот на животните што ги одгледува.

(3) Ветеринарната служба на одгледувалиштето не смее да врши активности од ветеринарна дејност врз животни кои не се во сопственост на правното, односно физичкото лице кое ја формирало ветеринарната служба на одгледувалиште.

(4) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува условите од ставот (2) на овој член.

Член 45

Информационен систем

(1) Агенцијата е должна да собира, чува и анализира податоци за здравствената заштита на животните, ветеринарното јавно здравство и административни податоци кои произлегуваат од неговите активности и податоци од други лица вклучени во активностите од областа на здравствена заштита на животните и ветеринарното јавно здравство.

(2) Ветеринарните амбуланти, ветеринарните клиники и ветеринарните болници, ветеринарните лаборатории, научно-истражувачките и високообразовните институции кои работат во областа на здравствена заштита на животните се должни да собираат податоци и водат евиденција за болести кај животните, за нивните активности во форма одобрена од Агенцијата и да ги достават преку системот за известување на начин утврден од Агенцијата.

(3) Агенцијата воспоставува и одржува ветеринарен информационен систем кој може да се интегрира со други информатички системи.

(4) Директорот на Агенцијата поблиску го пропишува начинот на воспоставување и одржување за ветеринарниот информационен систем.

Оддел IX

Начела на сертификација

Член 46

Стручност на службено лице кое издава сертификати

(1) Агенцијата ги презема сите мерки, службеното лице задолжено за издавање на сертификати да има задолжително познавање на прописите од областа на ветеринарното здравство, во врска со животните и производите од животинско потекло за кои треба да се изда-

де сертификатот, правилата кои треба да се следат при пополнување и издавање на сертификатите и доколку е потребно за природата и обемот на условите, тестовите и прегледите кои треба да бидат извршени пред издавањето на сертификатот.

(2) Службеното лице смее да издаде сертификат само за податоци за кои има лично сознание или кои можат со сигурност да бидат потврдени од него.

(3) Службеното лице не смее да потпишува празни или некомплетни сертификати или сертификати за животни или производи кои не биле прегледани од негова страна и без негова контрола. За сертификат кој се издава врз основа на друг сертификат или потврда, службеното лице треба да го поседува претходно потпишаниот документ.

(4) Одрбите од овој член не го спречуваат официјалниот ветеринар да го потпише сертификатот доколку податоците се потврдени врз основа на ставовите (1), (2) и (3) од овој член од лице овластено од Агенцијата кога постапува под контрола на официјален ветеринар.

Член 47

Веродостојност на сертификатот

(1) Агенцијата ги презема сите неопходни мерки со цел да обезбеди веродостојност на сертификатот. Агенцијата ги презема сите неопходни мерки, официјалните ветеринари кои издаваат сертификати да:

1) имаат положба која ја потврдува нивната непристрасност и да немаат директен економски интерес за животните или производите за кои се издава сертификатот, односно за одгледувалиштата или објектите од кои тие потекнуваат и

2) е потполно свесен за значењето на содржината на секој сертификат кој го потпишува.

(2) Сертификатот се состои од единствен лист, или од неколку неделливи листови и:

- има единствен сериски број,
- има оригинален потпис на официјалниот ветеринар кој го издава сертификатот, со големи букви на неговото име и звање, и оригинален печат на Агенцијата кој го издава сертификатот. Потписот и печатот се во различна боја од бојата на отпечатениот текст во сертификатот.

- датумот на издавањето е ист со датумот на натовар,

- адресиран е на единствен примач на пратка,
- целосно и точно е пополнет,
- нема дополнителни промени, освен оние потврдени со потпис од страна на официјалниот ветеринар кој го издал, а неприменливите делови ќе се прецртаат и заверат со потпис од страна на официјалниот ветеринар и

- се однесува за една пратка.

(3) Сертификатот се издава во форма и со содржина согласно образецот за посебните видови пратки согласно со прописот од членот 77 став (4) на овој закон.

(4) Сертификатот се изготвува на македонски јазик, на англиски и каде што е неопходно, на еден од официјалните јазици во земјата на крајната дестинација.

(5) Агенцијата обезбедува услови со цел да го поврзе сертификатот со службеното лице кое го издало и обезбедува, копиите од сите издадени сертификати, да се чуваат во период од најмалку пет години.

Член 48

Заштита од лажни сертификати

(1) Директорот на Агенцијата ќе воведи контролни мерки неопходни да се спречи издавањето на лажни или недоследни сертификати и употреба на такви сертификати врз основа на прописите од областа на ветеринарното здравство.

(2) Независно од изречените казни и санкции, Агенцијата спроведува испитувања или проверки и презема соодветни мерки на секој случај на лажан или погрешен сертификат за кои има сознание.

(3) Агенцијата може времено да го суспендира од должност службеното лице кое го издало сертификатот од ставот (2) на овој член, до завршувањето на испитувањето.

(4) Ако со испитувањето се утврди дека:

- службеното лице кое го издало сертификатот свесно издало лажан сертификат, Агенцијата ги презема сите неопходни мерки за да спречи тоа лице да го повтори истиот прекршок и

- при лажна употреба или измена на сертификат, Агенцијата ги презема сите неопходни мерки да обезбеди дека физичкото или правното лице нема да го повтори прекршокот. Таквите мерки можат да вклучат неиздавање на сертификат на физичкото или правното лице кое го направило прекршокот.

ГЛАВА III

КОНТРОЛА И СУЗБИВАЊЕ НА БОЛЕСТИТЕ КАЈ ЖИВОТНИТЕ

Оддел I

Општи одредби

Член 49

Болести кои задолжително се пријавуваат

(1) Директорот на Агенцијата донесува листа на болести кај животните кои задолжително се пријавуваат и пропишува општи мерки за борба против нив.

(2) Во зависност од нивното влијание врз јавното здравство, здравствениот статус на животните и прометот, болестите наведени во ставот (1) од овој член се поделени во три категории, и тоа:

а) болести од листата на Светската организација за здравствена заштита на животните-ОИЕ кои се предмет на планирање на итни мерки, а се смета дека се од посебно значење за јавното здравство, здравствениот статус на животните и прометот, поради вирулентноста на предизвикувачот, потенцијалот за брзо ширење на големи подрачја и надвор од границите на државата и сериозното социјално и економско влијание;

б) болести од листата на Светската организација за здравствена заштита на животните- ОИЕ кои се сметаат дека се од особено значење и приоритет за Република Македонија, се предмет на посебни програми за надзор и/или контрола, предвидени со годишната наредба за здравствена заштита на животните или повеќегодишните програми кои се спроведуваат на целата територија на државата или на дел од неа и

в) болести од листата на Светската организација за здравствена заштита на животните-ОИЕ кои не предизвикуваат значителни загуби или се последица од начинот и практиката на чување, размножување, одгледување и исхрана на животните.

(3) Во зависност од категоријата на болеста:

а) мерките за контрола и заштита од болестите наведени во ставот (2) точка а) од овој член ги спроведува Агенцијата и сите трошоци кои настануваат при поставувањето дијагноза, спроведувањето на мерките за сузбивање и искоренување или превенција, сите директни загуби за сопствениците на животни настанати како резултат на спроведувањето на овие мерки се на товар на Буџетот на Република Македонија и се надоместуваат според пазарната вредност;

б) мерките за заштита и контрола на болестите наведени во ставот (2) точка б) од овој член, ги спроведува Агенцијата;

- директните загуби на сопствениците на животните настанати како резултат на убивање или колење на животните, или уништувањето на производите, се надоместуваат од Буџетот на Република Македонија по пазарна вредност и

- трошоците кои се настанати при поставувањето дијагноза и спроведувањето на мерките за сузбивање и искоренување или превенција на болестите, се на товар на Буџетот на Република Македонија во износ кој може да биде до 100% и

в) превенција и/или сузбивање и искоренување на болести од ставот (2) точка в) на овој член се врши во согласност со техничките инструкции и упатства дадени од Агенцијата. Трошоците за поставување дијагноза се на товар на Буџетот на Република Македонија во износ кој може да биде до 100%. Мерките за сузбивање и искоренување или превенција, како и сите директни или индиректни загуби кои настанале како резултат на тие болести, се на товар на сопствениците на животните.

(4) Директорот на Агенцијата ги пропишува начинот и постапката за пријавување на болестите кои задолжително се пријавуваат, начинот и постапката за утврдување на пазарната вредност во однос на директните загуби за сопствениците на животни од ставовите (2) точка а) и (3) точка б) алинеја 1 на овој член, мерките кои треба да се преземат, како и висината на трошоците.

Член 50

Обврска за пријавување и ставање во изолација

(1) Доколку постои појава на жариште на болест која задолжително се пријавува, или постојат знаци кои упатуваат на сомневање за појава на ваква болест, заболеното односно сомнително животно треба да биде изолирано и веднаш да биде известена Агенцијата директно или преку ветеринарните амбуланти, клиници или болници кои имаат решение за овластување за вршење на активностите од членот 26 став (2) на овој закон, во таа епизоотиолошка единица.

(2) Обврската за известување на Агенцијата ја имаат:

1) сопствениците на животни, или лица одговорни за животните;

2) превозници, трговци, возачи, чувари и лица одговорни или вработени во собирен центар, контролни места, трговски објекти, како и работници во кланици;

3) докторите по ветеринарна медицина и другите стручни лица кои во вршењето на нивните секојдневни активности работат или доаѓаат во контакт со животни и

4) органите на општината, јавни претпријатија и установи или други органи и организации, асоцијации, ловци, риболовци и други лица кои имаат сознанија за здравствената состојба на животните од области на нивна надлежност или активност.

(3) Обврската за ставање на болните или сомнителните животни во изолација ја има сопственикот на животните или лицето одговорно за животните.

Член 51

Испитување на појава на жариште на болест кај животните

(1) Во случај кога на Агенцијата ќе и биде пријавена појава на жариште на болест или сомневање за појава на жариште на болест која задолжително се пријавува, официјалниот ветеринар без одлагање ќе изврши испитување за природата, карактеристиките и причината за појава на болеста или сомневањето за појава на болест и по извршеното испитување ќе нареди мерки во согласност со членовите 54 и 55 од овој закон.

(2) При испитувањето на појава на жариште на болест или сомневање на појава на болест, официјалниот ветеринар ќе го стави одгледувалиштето под службен надзор и ќе:

1) нареди мерки за да спречи натамошно ширење на болеста, времено издвојување и изолирање на болните или сомнителни животни и нивните производи. Доколку постои опасност од ширење на болеста на другите животни во одгледувалиштето, овие мерки може да се применат на целото одгледувалиште;

2) нареди спроведување на мерки за испитување на природата на болеста, земање на мостри за лабораториско испитување во Националната референтна лабораторија и убивање на болните или сомнителните животни заради вршење на патоанатомски преглед и

3) изврши првично епидемиолошко испитување заради утврдување на потеклото, веројатното време на инфекција и начинот на кој е пренесена болеста, како и евентуалното натамошно ширење на болеста.

(3) Издадените наредби и сите преземени мерки наведени во ставот (2) од овој член, во писмена форма, ќе бидат доставени до одговорното лице за животните.

(4) Конечна потврда, за појава на жариште на болест кај животните, може да биде направена само од страна на Агенцијата врз основа на позитивни резултати од лабораториско испитување спроведено во Националната референтна лабораторија, освен во случај на секундарна појава на болест кога постои поврзаност со потврдена појава на жариште и/или клиничките знаци кои наведуваат на утврдената болест.

Член 52

Центри за контрола на болести и планови за итни мерки

(1) Во случај на појава на жариште на болест која е предмет на планирање на итни мерки, директорот на Агенцијата ќе го активира центарот за контрола на болеста утврден со планот за итни мерки, кој ќе врши надзор и координира мерки за контрола и искоренување на болеста и ќе обезбеди финансиски средства и други неопходни средства потребни за борба против болеста.

(2) Агенцијата ќе подготви планови за итни мерки, со кои ќе се пропишат мерките со кои ќе се одржува високо ниво на приправност за борба против болестите кои се предмет на плановите за итни мерки, како и за заштита на животната средина.

(3) Со плановите за итни мерки треба да се пропише особено:

1) ланецот на наредби кој ќе гарантира брз и ефективен процес на донесување на одлуки за борба со болеста;

2) составот, компетентноста и работните задачи на центарот за контрола на болести;

3) експертска група која и помага на Агенцијата во одржувањето на високо ниво на стручност и приправност во услови кога болеста не е појавена, како и експертска помош на Агенцијата во случај на појава на болеста;

4) соодветни средства за да се обезбеди брзо и ефикасно спроведување на мерките, персоналот, опремата и лабораторискиот капацитет;

5) ажуриран прирачник за секоја поединечна болест, во кој на разбирлив и практичен начин детално се опишани сите активности, мерки, процедури, инструкции и контролни мерки кои ќе се применат при појава на жариште на болест;

6) подготовки за итна вакцинација и

7) организирање на редовни обуки во службата и кампањи за информирање на јавноста.

(4) При подготовка на плановите за итни мерки треба да се земат предвид средствата потребни за контрола на голем број на жаришта појавени во кратко време и причинети од повеќе антигено различни серотипови или видови, како и во случај на намерно предизвикување на болест која е предмет на плановите за итни мерки.

(5) Третирањето и масовното отстранување на мршите од животни и нуспроизводи од животинско потекло ќе биде на начин кој нема да го загрози здравјето на луѓето, при што ќе се спроведуваат мерки кои нема да предизвикуваат штета на животната средина која може да се избегне и се со минимален ризик за загадување на почвата, воздухот, површинските и подземните води, растенијата и животните, нема да предизвикуваат непотребна бучава или непријатна миризба и нема да предизвикуваат несакани последици на природата или заштитените подрачја.

(6) Агенцијата соодветно ја информира јавноста и обезбедува соработка во спроведувањето на контролните и заштитните мерки против болеста на локално и национално ниво.

(7) Доколку мерките за борба против болест која е предмет на итни мерки не се пропишани во планот за итни мерки, директорот на Агенцијата ќе даде посебни инструкции за ефикасна борба против таа болест.

(8) Директорот на Агенцијата ќе ги пропише болестите кои се предмет на планирање на итни мерки и ќе ги донесе плановите за итни мерки за тие болести.

Член 53 Службен надзор

(1) Во случај на сомневање или потврда на појава на болест кај животните која задолжително се пријавува, официјалниот ветеринар ги става под службен надзор: одгледувалиштата, пазарите за животни, изложбите за животни, саемите или други манифестации, трговците со животни, превозниците, местата за собирање на животни и објектите за колење, фабриките за храна и објектите за производство и преработка.

(2) Службениот надзор може да се однесува и на кучиња, мачки и други животински видови кои не се приемчиви на појавената болест, животни од зоолошки градини, ветеринарни болници и други објекти и друштва од кои може да се појави опасност од болест кај животните.

Оддел II Контролни и заштитни мерки од болести

Член 54 Контролни мерки

(1) Мерките за контрола на болеста се спроведуваат кога е потврдено жариштето на болеста во согласност со членот 51 од овој закон, и се применуваат на заразеното одгледувалиште или објектот заради контрола и евентуално искоренување на болеста.

(2) По потврдата на жариштето одгледувалиштето се става под службен надзор и се преземаат следниве мерки:

1) попис и идентификација на приемчивите и неприемчивите животни кои се наоѓаат во одгледувалиштето и попис на производите кои се наоѓаат во објектот;

2) водење на евиденција за движењата во или од одгледувалиштето или објектот на начин одреден од Агенцијата;

3) земање на мостри за лабораториски испитувања;

4) ограничување на движењето или карантинирање на приемчивите или неприемчивите животни кои се присутни во одгледувалиштето;

5) ограничување на движење или контрола на пристапот на лица и/или возила;

6) третирање на животните;

7) контрола и забрана на размножување и вештачко осеменување;

8) убивање и нештетно отстранување или колење на животните кои се наоѓаат во одгледувалиштето заради контрола на болеста или нивна благосостојба;

9) вакцинација на животните кои се наоѓаат во одгледувалиштето;

10) уништување или преработка на производи, нуспроизводи од животинско потекло, храна или предмети кои се наоѓаат во објектот;

11) отстранување на животинските мрши, производи, животинските нуспроизводи, храна, предмети, течно и цврсто ѓубре кои се наоѓаат во објектот;

12) други посебни мерки во зависност од природата на болеста во согласност со трендовите и стандардите на Европската унија и ОИЕ;

13) чистење и дезинфекција или контрола на штетници или вектори, во просториите, објектите, на опремата и возилата и

14) епидемиолошко испитување со цел да се одреди изворот на инфекцијата, начинот на пренесување и веројатниот датум на инфекција, како и можноста за евентуално ширење на инфекцијата, следење на тие животни, производи или нуспроизводи од животинско потекло и храна и нивно уништување, преработка или дезинфекција.

(3) Официјаниот ветеринар определува една или повеќе мерки од ставот (2) на овој член со решение.

(4) Во случај на појава на болест која е предмет на плановите за итни мерки, мерките ги определува директорот, во зависност од епидемиолошките прилики.

Член 55 Заштитни мерки

(1) Заштитните мерки се применуваат при сомневање или потврдена појава на болеста и се спроведуваат заради спречување или ограничување на ширењето на болеста. Во случај на сомневање на појава на болеста, мерките ќе се спроведуваат во одгледувалиштата или објектите каде што постои сомнеж за појава на болеста, додека во случај на потврдена појава на болеста, мерките ќе се спроведуваат во одгледувалиштата или објектите кои се загрозени од ширење на инфекцијата.

(2) Заради спречување или ограничување на ширењето на болеста, Агенцијата ќе воспостави заштитни зони и зони под надзор, со радиус кој ќе зависи од природата, моменталното ширење и опасноста од ширење на болеста. Во заштитните зони и зоните под надзор ќе се применат следниве мерки:

1) ставање под службен ветеринарен надзор;

2) забрана или ограничување на движење на приемчиви или неприемчиви животни, во рамките или надвор од заштитните зони или зоните на надзор;

3) забрана или ограничување на прометот на производи од животинско потекло, нуспроизводи од животинско потекло, добиточна храна, предмети, цврсто или течно ѓубре, во рамките или надвор од заштитните зони или зоните на надзор;

4) изолација и затворање на животните во одгледувалиштата;

5) забрана за колење;

6) забрана за лов на животни или засилен отстрел;

7) затворање или контрола на саеми, пазари, изложби и други активности кои вклучуваат собирање на приемчиви или неприемчиви животни;

8) попис и идентификација на приемчиви или неприемчиви животни кои се наоѓаат во одгледувалиштето и попис на производите кои се наоѓаат во објектите;

9) убивање или колење на животни заради нивна благосостојба;

10) водење на евиденција за движењето во или од одгледувалиштето или објектите на начин одреден од страна на Агенцијата;

11) ограничување на движење или контрола на пристап на лица и/или возила;

12) забрана или контрола на вештачко осеменување;

13) вршење на клинички прегледи;

14) земање на мостри за лабораториско испитување;

15) вакцинација или други превентивни третмани на животни;

16) други посебни мерки во зависност од природата на болеста во согласност со трендовите и стандардите на Европската унија и ОИЕ;

17) чистење и дезинфекција или контрола на штетници или вектори, во просториите, објектите, на опремата и возилата и

18) епидемиолошко испитување со цел да се одреди изворот на инфекцијата, начинот на пренесување и веројатниот датум на инфекцијата, како и можноста за евентуално ширење на инфекцијата, следење на тие животни, производи или нуспроизводи од животинско потекло и храна и нивно уништување, преработка или дезинфекција.

(3) Мерките наведени во ставот (2) на овој член можат да се применуваат како безбедносни и временски мерки, во случај на сомневање или потврда на појава на жариште на болест во соседна земја и во близина на границата на Република Македонија.

(4) Мерките од ставот (2) на овој член може да се применат и во случај на појава на болест согласно со членот 49 став (2) точка б) од овој закон.

(5) Официјаниот ветеринар определува една или повеќе мерки од ставот (2) на овој член со решение.

(6) Во случај на појава на болест која е предмет на плановите за итни мерки, како и за мерките кои се однесуваат на територијата на Република Македонија, мерките ги определува директорот, во зависност од епидемиолошките прилики.

Член 56

Дополнителни мерки

(1) При примена на мерките од членовите 54 и 55 на овој закон треба да се преземат сите мерки на претпазливост со цел да се избегнат неповолни ефекти кон животната средина.

(2) Дополнителните мерки за заштита на животната средина кои се однесуваат на отстранување на мрштите, производите, животинските нуспроизводи и предмети кои можат да бидат преносители на инфективните агенси, треба да обезбедат:

- соодветно чување, третирање и нештетно отстранување на пцовисани животни, нуспроизводи од животинско потекло и храна,

- санитација на цврсто и течно ѓубре и отпадни води,

- применување на хигиенски мерки и процедури во одгледувалиштата или објектите и нивната околина и

- спречување на загадување на површински или подземни води.

(3) При реализација на мерките од ставот (2) на овој член, Агенцијата соработува и ги координира активностите со надлежните органи и институции.

(4) Директорот на Агенцијата ги пропишува пописките услови и начинот на спроведување на дополнителните мерки.

Оддел III

Организација на државните активности во областите на здравствена заштита на животните и ветеринарното јавно здравство

Член 57

Повеќегодишни програми, годишни програми и годишни наредби за здравствена заштита на животните и за јавно ветеринарно здравство

(1) Најдоцна до 31 декември секоја година, директорот на Агенцијата донесува:

- годишна наредба за здравствена заштита на животните со која се наредува спроведување на мерки за заштита на животните од одделни заразни болести, како и периодот за извршување на тие мерки во наредната година и

- годишна наредба за ветеринарно јавно здравство за извршување на ветеринарните мерки и контроли за заштита на јавното здравство од контаминенти или резидуи кои се пренесуваат од животни или производи од животинско потекло и го определува периодот за извршување на тие мерки за наредната година.

(2) Владата на Република Македонија донесува повеќегодишни програми за сузбивање и искоренување на одредени болести од посебна важност за Република Македонија, за период до пет години.

(3) За извршување на мерките од ставовите (1) и (2) на овој член, Владата на Република Македонија донесува годишна програма за користење на средства за здравствена заштита на животните и годишна програма за користење на средства за јавно ветеринарно здравство, согласно со членот 97 од овој закон.

(4) Директорот го координира и врши надзор врз спроведувањето на годишната наредба за здравствена заштита на животните, годишната наредба за ветеринарно јавно здравство и за повеќегодишните програми. Директорот одлучува за користење на средствата од одобриениот буџет, ги определува приоритетите при распределбата на средства за неопходни активности за што ги утврдува задачите на вработените и потребните средства за нивно извршување.

ГЛАВА IV

Услови за ставање во промет на животни, производи и нуспроизводи од животинско потекло

Оддел I

Преглед на живи животни на местото на потекло

Член 58

Услови за ставање во промет на живи животни

(1) Ставањето во промет на живи животни е дозволено, доколку:

1) ги задоволуваат условите за посебните видови на животни и нивна намена согласно со прописите од областа на ветеринарното здравство;

2) потекнуваат од одгледувалишта кои се под редовна ветеринарна контрола;

3) се идентификувани и регистрирани во согласност со прописите од областа на ветеринарното здравство на начин што овозможува следливост на одгледувалиштето на потекло или привремен престој;

4) при превоз се придружени со ветеринарен сертификат и/или друг документ кои се предвидени со прописите од областа на ветеринарното здравство и

5) приемчивите животни, не потекнуваат:

- од одгледувалишта, подрачја или региони кои се предмет на забрана во согласност со прописите од областа на ветеринарното здравство заради сомневање на жариште на болест или појава на болест кај животните и

- од одгледувалишта кои не обезбедуваат дополнителни гаранции во случаи кога тие се наменети за одгледувалишта сместени во слободна зона согласно со членот 65 од овој закон.

(2) Кога за време на превозот има повеќе места на дестинација, животните мора да бидат групирани заедно во толку пратки колку што има места на дестинација. Секоја пратка мора да биде придружена со ветеринарно-здравствен сертификат и/или други документи.

(3) Живи животни кои се определени со национални програми за искоренување на болести не смеат да бидат ставени во промет.

(4) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува условите за ставање во промет за одделни видови на животни, нивната намена, како и начинот на вршење на официјални контроли при ставање во промет на животни.

Член 59

Контрола на живи животни на место на потекло

(1) Агенцијата на местото на потекло ќе преземе мерки за да обезбеди дека:

- одгледувачите на животни ги спроведуваат прописите од областа на ветеринарното здравство во сите фази на производство и ставање во промет и
- животните се превезуваат во соодветни средства за превоз кои ги задоволуваат пропишаните услови во согласност со прописите од областа на ветеринарното здравство.

(2) Официјалниот ветеринар, односно овластениот ветеринар на местото на потекло кој го издава ветеринарно-здравствениот сертификат или другиот документ кои ги придружуваат животните треба да испрати податоци кои се однесуваат на пратката до Агенцијата и до официјалниот ветеринар, односно овластениот ветеринар на местото на дестинација. Податоците се испраќаат на денот кога тие биле издадени, по електронски пат или на друг начин на комуникација.

(3) Агенцијата презема соодветни мерки за да се санкционираат сите прекршоци на прописите од областа на ветеринарното здравство сторени од физичко или правно лице и кога ќе утврди дека сертификатите, документите или идентификационите ознаки не одговараат на статусот на животните или на нивните одгледувалишта на потекло.

(4) Директорот на Агенцијата го пропишува начинот на вршење на официјални контроли на живи животни на местото на потекло.

Оддел II

Преглед на живи животни по пристигнување на местото на дестинација

Член 60

Вршење на преглед на местото на дестинација

(1) Агенцијата на местото на дестинација ги применува следниве мерки:

1) по случаен избор и подеднаков третман врши ветеринарни прегледи на лице место, вклучително и земање на мастри, за да утврди дека пратката е во согласност со условите од членот 58 на овој закон;

2) кога постои сомневање за неусогласеност на пратката со одредбите од членот 49 на овој закон, можат да се спроведат дополнителни прегледи за време на превозот, вклучувајќи ги и прегледите за усогласеност на превозните средства со прописите од областа на ветеринарното здравство и

3) кога животните се наменети за:

- одобрен добиточен пазар или собирен центар - Агенцијата по случаен избор и подеднаков третман мора да изврши контрола на ветеринарно-здравствените сертификати или документите кои ги придружуваат животните за да утврди дека животните ги исполнуваат наведените услови. Одговорното лице нема да дозволи влез на животни кои не ги исполнуваат условите од членот 58 став (1) на овој закон,

- кланици - официјалниот ветеринар ќе обезбеди дека се заклани само животните кои ги исполнуваат условите од членот 58 став (1) на овој закон врз основа на ветеринарно-здравствен сертификат и други придружни документи. Одговорното лице за кланицата е одговорно за животните за колење кои не ги исполнуваат условите од членот 58 став (1) точки 3 и 4 на овој закон,

- за регистриран трговец кој ги разделува пратките или за секој објект кој не е под постојан надзор - Агенцијата ќе го смета одговорното лице за примач на животните и на него ќе се однесуваат условите од алинеја 5 на овој став,

- за одгледувалиштата или собирните центри каде што пратката делумно е растоварена за време на превоз, секое животно или група на животни мора да биде придружена, согласно со членот 58 став (2) од овој закон со оригинал на ветеринарно-здравствен сертификат или придружен документ сè додека не пристигне до примачот наведен во нив и

- примачите на пратка наведени во алинеите 3 и 4 на овој став мораат, пред пратката да биде разделена и ставена во промет, да проверат дали идентификационите ознаки, здравствените сертификати или документите наведени во членот 58 став (1) точки 3 и 4 од овој закон ја придружуваат пратката, да ја известат Агенцијата за секоја неправилност или аномалија и да ги изолираат испитуваните животни додека Агенцијата не донесе одлука која ќе се однесува на нив.

(2) Сите примачи на пратки се должни да ги чуваат ветеринарно-здравствените сертификати или документите кои ги придружуваат животните во период од три години и истите да и ги дадат на увид на Агенцијата доколку ги побара.

(3) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува условите од ставот (1) точка 3 алинеи 3 и 4 на овој член.

(4) Директорот на Агенцијата го пропишува начинот на вршење на официјални контроли на живи животни на местото на дестинација.

Член 61

Карантин за животни на место на дестинација

(1) Доколку прописите од областа на ветеринарното здравство условуваат животните да бидат ставени во карантин, истиот може да се спроведе на одгледувалиштето на дестинација.

(2) Ако на одгледувалиштето на дестинација не постојат услови за спроведување на карантин, карантинот ќе се спроведе во карантински објект кој ќе се смета како место на дестинација на пратката.

(3) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува техничко-технолошките услови и постапката за одобрување на карантинот.

Член 62

Последователни прегледи на место на дестинација

(1) Доколку, за време на прегледот спроведен на местото на дестинација на пратката или за време на превозот, Агенцијата утврди присуство на предизвикувачи на инфективна болест или зооноза или друга причина која претставува ризик за здравјето на животните

или луѓето, или дека животните доаѓаат од регион каде што има појава на епизоотска болест, ќе нареди животните или пратката на животни да бидат ставени во карантин во најблиската карантинска станица, заклани и/или уништени.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член, доколку животните не ги исполнуваат условите наведени во прописите од областа на ветеринарното здравство, а јавното здравство или здравствената состојба на животните тоа го дозволува, на испраќачот на пратката или на неговиот претставник може да му се даде да избере:

- чување на животните под надзор додека не се потврди усогласеност со прописите од областа на ветеринарното здравство кои се однесуваат на присуство на резидуи,

- колење на животните и

- враќање на животните или пратката во местото на потекло.

(3) Сите трошоци кои произлегуваат од преземени активности од ставот (2) на овој член се на товар на примачот на пратката, неговиот претставник или на лицето одговорно за животните, како и во случај на преземање на контролни и заштитни мерки од членовите 54 и 55 на овој закон.

Член 63

Известување за резултатите од прегледите на местото на дестинација

(1) Во случаите наведени во членот 62 од овој закон, официјалниот, односно овластениот ветеринар на местото на дестинација без одлагање ќе ја извести Агенцијата и ќе контактира со официјалниот, односно овластениот ветеринар на местото на испорака. Официјалниот, односно овластениот ветеринар на местото на потекло ќе ги преземе сите неопходни корективни мерки и ќе ја извести Агенцијата за спроведените прегледи, донесените решенија и образложение за истите.

(2) Решението за преземените мерки од ставот (1) на овој член му се доставува на испраќачот на пратката, негов претставник или лице одговорно за пратката. Против решението може да се изјави жалба до директорот на Агенцијата. Жалбата не го одлага извршувањето на решението.

(3) Трошоците за враќање на пратката, задржување или карантин на животните, или колење на животните се на товар на испраќачот на пратката, негов претставник или на лицето одговорно за пратката.

Оддел III Систем за надзор

Член 64

Организација и цели на системот за надзор

(1) Директорот на Агенцијата ги воспоставува границите на епизоотиолошките подрачја кои ги сочинуваат повеќе соседни епизоотиолошки единици. На епизоотиолошкото подрачје, Агенцијата ќе воведо систем за надзор со кој ќе се дефинираат најмалку:

- одгледувалиштата на говеда, овци, кози и свињи,
- сопствениците или други физички или правни лица кои се одговорни за одгледувалиштето,
- официјалниот или овластениот ветеринар кои се одговорни за одгледувалиштето,
- националната референтна лабораторија или некоја друга лабораторија назначена од Агенцијата и
- компјутерската база на податоци.

(2) Во системот за надзор во епизоотиолошкото подрачје можат да бидат вклучени и официјалните или овластените ветеринари надлежни за кланици и одобрени собирни центри.

(3) Главната цел на системот за надзор е да се направи поделба на одгледувалиштата врз основа на здравствениот статус и да се обезбеди редовно следење на статусот на одгледувалиштата, прибирање епидемиолошки податоци и следење на болестите со цел за усогласеност со одредбите од овој закон и други ветеринарни прописи во однос на здравствената заштита на животните, ветеринарното јавно здравство и благосостојба на животните.

(4) Секој сопственик или лице одговорно за одгледувалиштето треба:

- со договор да обезбеди услуги од овластен ветеринар,

- веднаш да го повика овластениот ветеринар за одгледувалиштето кога се сомнева на појава на инфективна болест или друга болест која задолжително се пријавува,

- да го извести овластениот ветеринар за сите нововнесени животни во неговото одгледувалиште и

- доколку со прописите од областа на ветеринарното здравство е потребно, да ги изолира животните пред да ги внесе во одгледувалиштето за да му овозможи на овластениот ветеринар да ги прегледа и земе мостри за лабораториски испитувања за потврда на здравствениот статус на одгледувалиштето.

(5) Агенцијата води евиденција за овластените ветеринари и за регистрираните одгледувалишта во епизоотиолошкото подрачје кои го сочинуваат системот за надзор. Доколку Агенцијата утврди дека сопственикот или одговорното лице за одгледувалиштето не ги исполнуваат условите од ставот (4) на овој член, без оглед на изречените санкции, статусот на одгледувалиштето ќе биде суспендиран или повлечен.

(6) Компјутерската база на податоци за системот за надзор ги содржи податоците за животните и одгледувалиштата утврдени согласно со прописите за идентификација и регистрација на животните.

(7) Директорот на Агенцијата ги пропишува начинот и постапката на доставување на податоци и други активности кои се однесуваат на системот за надзор од страна на овластените ветеринари, лицата одговорни за одгледувалиштата или нивните сопственици и сите други учесници во системот вклучувајќи ги и одговорните лица за издавање на здравствени сертификати.

Член 65

Воспоставување на слободни зони

(1) Со цел за заштита на животните од заразни болести, епизоотиолошките подрачја кои се вклучени во системот за надзор и кои врз основа на клиничките прегледи, епидемиолошките истражувања и извршените лабораториски испитувања се сметаат за слободни од одредена заразна болест, може да се прогласат за слободни зони од таа заразна болест.

(2) Директорот на Агенцијата ги прогласува слободните зони врз основа на податоците во однос на:

- 1) природата на болеста и податоци за претходното појавување на болеста на територијата на зоната;

- 2) основата за задолжително пријавување и документација за резултатите од серолошките, микробиолошките, патолошките, епидемиолошките и другите испитувања;

- 3) периодот во кој надзорот се спроведува;

- 4) доколку е соодветно, периодот во кој вакцинацијата против болеста била забранета и географското подрачје каде што таа била забранета и

- 5) спроведените активности со кои се потврдува отсуството на болеста.

(3) Без оглед на мерките пропишани со овој закон, внесувањето во слободните зони на приемливи животни и производи од животинско потекло кои потекнува-

ат од одгледувалишта кои немаат еднаков здравствен статус може да биде забрането, ограничено или да подлежи на дополнителни гаранции.

(4) Дополнителните гаранции наведени во ставот (3) од овој член ќе бидат одредени од страна на Агенцијата, врз основа на процена на ризикот со цел да не се загрози статусот на слободната зона.

Оддел IV

Преглед на производи и нуспроизводи од животинско потекло на местото на потекло

Член 66

Услови за ставање во промет на производи и нуспроизводи од животинско потекло

(1) Агенцијата ги презема сите неопходни мерки, производите и нуспроизводите од животинско потекло да бидат набавени, контролирани, означени и етикетирани во согласност со прописите од областа на ветеринарното здравство и да бидат придружени до крајната дестинација со ветеринарно-здравствен сертификат или друг документ согласно со тие прописи. Сопствениците или другите одговорни лица за објектите на местото на потекло се должни да ги преземат сите неопходни мерки при вршење на редовна внатрешна контрола со цел таквите производи и нуспроизводи од животинско потекло да ги задоволуваат пропишаните ветеринарни барања.

(2) Доколку постои сомневање дека условите не се исполнети, Агенцијата ќе спроведе дополнителни контроли и доколку истото се потврди, ќе преземе соодветни мерки, кои можат да вклучат повлекување на одобрението на објектот издадено согласно со членот 71 од овој закон.

(3) Доколку при превоз има неколку места на дестинација, производите мораат да бидат групирани во толку пратки колку што има места на дестинација. Секоја пратка мора да биде придружена со документи наведени во ставот (1) од овој член.

(4) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува условите за ставање во промет на производи и нуспроизводи од животинско потекло како и начинот и постапката за вршење на официјални контроли при промет на производи и нуспроизводи од животинско потекло.

Член 67

Контрола на производи и нуспроизводи од животинско потекло на местото на потекло

(1) Агенцијата на местото на потекло треба да ги преземе сите неопходни мерки за да обезбеди одговорното лице да постапува согласно со ветеринарните барања во сите фази на производство, складирање, промет и превоз на производите и нуспроизводите од животинско потекло. Производите и нуспроизводите од животинско потекло нема да бидат извезени доколку не ги исполнуваат условите за ставање во промет.

(2) Агенцијата на местото на потекло презема соодветни управни мерки или санкции за секое прекршување на прописите од областа на ветеринарното здравство од страна на физичко или правно лице, посебно каде што е утврдено дека сертификатите или документите не одговараат на фактичката состојба на производите или дека идентификационата ознака била ставена на производи кои не се во согласност со тие прописи.

Оддел V

Преглед на производи и нуспроизводи од животинско потекло при пристигнувањето на местото на дестинација

Член 68

Организација на прегледи на место на дестинација

На местото на дестинација Агенцијата ги спроведува следниве мерки:

1) со еднаков третман врши ветеринарни прегледи на лице место, вклучително и земање мостри, за да утврди дали пратката е во согласност со условите наведени во прописите од областа на ветеринарното здравство. Кога постои сомневање за сторен прекршок, можат да се спроведат дополнителни прегледи за време на превозот, вклучувајќи прегледи кои се однесуваат на средствата за превоз и нивната усогласеност со важечките прописи и

2) кога производите се наменети за:

- објекти, официјалниот ветеринар или овластениот ветеринар кој е одговорен, ќе ги преземе сите неопходни мерки, само оние производи или нуспроизводи од животинско потекло кои ги исполнуваат барањата од прописите од областа на ветеринарното здравство во однос на означувањето и придружната документација да бидат наменети за тој објект,

- за трговско друштво кое ги раситнува пратките, трговски друштва со многу подружници и секој објект кој не е предмет на постојан ветеринарен надзор, пред пратката да биде раситнета или ставена во промет, одговорното лице мора да провери дека таа ги има наведените ознаки, сертификати, или документи и да ја извести Агенцијата за секоја неправилност или аномалија и

- за други примачи на пратки, посебно кога пратката делумно е растоварена за време на превозот, пратката мора да биде придружена со оригиналниот сертификат или друг придружен документ до крајната дестинација.

Член 69

Последователни прегледи на местото на дестинација

(1) Доколку, за време на прегледите спроведени на местото на дестинација на пратката или за време на превозот, Агенцијата утврди:

1) присуство на причинители за појава на инфективна болест или зооноза која претставува ризик за здравјето на животните или луѓето или дека производите или нуспроизводите од животинско потекло доаѓаат од заразено подрачје, наредува уништување на пратката или нејзина обработка, во согласност со прописите од областа на ветеринарното здравство. Можат да се применат контролни и заштитни мерки од членовите 54 и 55 на овој закон и

2) дека, производите и нуспроизводите од животинско потекло, без оглед на точката 1 од овој став, не ги исполнуваат условите наведени во прописите од областа на ветеринарното здравство и доколку јавното здравство или здравствената состојба на животните дозволуваат, може да му дозволи на испраќачот на пратката или на неговиот претставник да избере:

- чување на производите или животинските нуспроизводи под надзор додека не се потврди усогласеност со прописите од областа на ветеринарното здравство,

- обработка на производите во согласност со прописите од областа на ветеринарното здравство,

- враќање на пратката во местото на потекло, со дозвола од Агенцијата на местото на потекло и

- уништување на пратката.

(2) Сите трошоци кои произлегуваат од ставот (1) на овој член ќе бидат на товар на испраќачот на пратката, негов претставник или на лице одговорно за производите или животинските нуспроизводи, како и во случај на примена на контролни и заштитни мерки наведени во членовите 54 и 55 од овој закон.

Член 70

Известување за резултатите од извршениот преглед на местото на дестинација

(1) За случаите наведени во членот 69 од овој закон, официјалниот или овластениот ветеринар на местото на дестинација веднаш ја известува Агенцијата, како и официјалниот или овластениот ветеринар на местото на испраќање, кој ги презема сите неопходни корективни мерки и ја известува Агенцијата за спроведените прегледи, донесените решенија и образложенијата за таквите решенија.

(2) Решението од ставот (1) на овој член му се доставува на испраќачот на пратката, негов претставник или лице одговорно за пратката. Против решението може да се изјави жалба до директорот на Агенцијата. Жалбата не го одлага извршувањето на решението.

(3) Трошоците за задржување, обработка или уништување на пратката ќе бидат на товар на испраќачот на пратката, негов претставник или на лицето одговорно за пратката.

Оддел VI

Издавање на одобренија

Членот 71 е избришан.

Член 72

Издавање на одобрение за трговци

(1) Агенцијата ги регистрира и им издава одобрение за вршење на трговија со животни на правни и физички лица-трговци со животни, ако ги исполнуваат најмалку следниве услови:

1) во своите објекти да одобрат пристап само за животни кои се идентификувани и кои не потекнуваат од стада кои се предмет на ограничувања во рамките на програмите за контрола и сузбивање на болести или животни за колење, кои ги исполнуваат условите пропишани во прописите од областа на ветеринарното здравство. Трговецот треба да осигури дека животните се правилно идентификувани и придружени со здравствени документи соодветни за одреден вид на животното;

2) врз основа на документите кои ги придружуваат животните или врз основа на идентификационите броеви, води евиденција или има база на податоци во која најмалку три години ги чува следниве податоци:

- име на сопственикот, потекло, дата на набавка, категорија, број и идентификација на говедата или регистарски број на одгледувалиштето од кое потекнува животното или на стадото од кое потекнуваат овците, козите или свињите кои се набавени,

- регистарски број на превозникот и/или број на дозвола на превозното средство кое ги собира и испорачува животните,

- име и адреса на купувачот и дестинацијата на животните и

- копија од план за движење и/или сервиски број на ветеринарно-здравствениот сертификат и

3) кога трговецот ги чува животните, треба да обезбеди:

- одговорното лице за животните да поседува посебна обука за спроведувањето на условите од прописите од областа на ветеринарното здравство, како и за благосостојба на животните и

- доколку е неопходно, редовно спроведување на контроли и лабораториски испитувања од страна на официјалниот ветеринар и преземање на сите неопходни чекори кои се потребни да се спречи ширење на болест.

(2) Агенцијата треба да осигури, сите простории кои ги користи трговецот при вршење на неговата дејност да бидат одобрени, да им е издаден број на одобрение и да ги исполнуваат најмалку следниве услови:

1) да бидат под контрола на официјалниот ветеринар и

2) да имаат:

- доволен број на простории, посебно за вршење на инспекција и изолација на животни во случај на избивање на заразна болест,

- постројки за растовар и ако е потребно објекти за сместување на животните во согласност со посебните стандарди за одделни видови животни, за нивно напојување и хранење и за давање на потребна терапија,

- лесно да се чистат и дезинфицираат,

- соодветно место за собирање на простирка и шталско губре,

- соодветен систем за собирање на отпадни води и

- да бидат исчистени и дезинфицирани пред нивна употреба, како што е одредено од страна на официјалниот ветеринар.

(3) Агенцијата ќе спроведе редовни инспекции за да обезбеди дека условите од ставовите (1) и (2) на овој член се исполнети и може времено да го повлече или да го укине одобрението во случај на неисполнување на условите од овој и друг закон од ветеринарната област во врска со здравствената заштита и благосостојба на животните и јавно ветеринарно здравство. Одобрението може да биде обновено кога Агенцијата ќе смета дека трговецот целосно ги исполнува условите од овој и друг закон.

(4) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува начинот и постапката за издавање и укинување на одобрение на трговците, објектите и начинот на водење на евиденција.

Член 73

Одобрение за собирни центри

(1) На собирните центри Агенцијата им издава одобрение доколку ги исполнуваат следниве услови:

1) зависно од капацитетот за животни на собирниот центар, мора да има:

- посебни објекти кои се користат исклучиво за собирен центар,

- соодветни објекти за натовар, растовар и сместување на животните соодветен со посебните стандарди за одделни видови животни, за нивно напојување и хранење и за давање на потребна терапија,

- објектите мора лесно да се чистат и дезинфицираат со опрема наменета за чистење и дезинфекција на простории и камиони,

- соодветни објекти за инспекција,

- соодветни објекти за изолација,

- соодветен простор за складирање на сточна храна, простирка и шталско губре и

- соодветен систем за собирање на отпадни води;

2) да вработат доволен број на персонал за спроведување на обврските;

3) да имаат соодветен канцелариски простор за официјалните ветеринари;

4) работењето на собирниот центар да е под контрола на официјален ветеринар, кој ќе обезбеди:

- пред употреба објектите да се чисти и дезинфицирани и

- за време на собирањето животните да не доаѓаат во контакт со други животни, освен со оние кои имаат ист здравствен статус и

5) приемот на животни да е дозволен само ако истите се идентификувани и ако не доаѓаат од стада кои подлежат на ограничувања или се наменети за отстранување при спроведување на програми за сузбивање на болести.

(2) Кога животните се примени, официјалниот ветеринар кој врши надзор во собирниот центар ќе осигури дека тие се правилно обележани и придружени со документи или соодветни ветеринарно-здравствени сертификати за одредени видови и категории на животни.

(3) Врз основа на придружните документи за животните, идентификационите броеви или други средства за идентификација, сопственикот или лицето одговорно за собирниот центар ги внесува податоците во регистер или во база на податоци и ги чува најмалку три години следниве информации:

- име на сопственикот, потекло, дата на влез и излез, број и идентификација на животното или регистрациски број на одгледувалиштето или стадото од каде што потекнуваат животните кои влегуваат во собирниот центар и нивната предложена дестинација и

- број на регистарски таблички на превозникот и број на дозволата на превозното средство кое ги исполнува и собира животните во собирниот центар.

(4) Агенцијата издава број на одобрение на секој одобрен собирен центар. Ова одобрение може да биде ограничено за одредени видови на животни, животни наменети за одгледување и производство или животни за колење. Агенцијата води регистер на одобрени собирни центри, кој редовно ќе се надополнува.

(5) Во поглед на ограничувања кои се однесуваат на здравствената заштита на животните и во случај на не исполнување на условите од овој член или други соодветни прописи од ветеринарната област, Агенцијата може времено да го повлече или да го укине одобрението. Одобрението може да биде повторно издадено кога Агенцијата ќе утврди дека собирниот центар целосно ги исполнува условите предвидени во соодветните прописи од ветеринарната област.

(6) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува начинот и постапката за издавање и укинување на одобрение на собирните центри, формата и содржината, како и начинот на водење на регистерот на одобрени собирни центри.

Член 74

Одобрување на превозници и превозни средства

(1) Агенцијата издава одобрение на превозниците и превозните средства ако ги исполнуваат следниве услови:

1) превозните средства наменети за превоз на живи животни да бидат конструирани така што фекалиите, простирката или храната за животните не можат да истечат или да испаднат надвор од возилото и истото може лесно да се исчисти и дезинфицира;

2) превозните средства за производи и нуспроизводи од животинско потекло да бидат конструирани така што ќе спречат истекување или одлевање, ја одржуваат соодветната температура за соодветниот тип и категорија на производ и да можат лесно да се исчистат и дезинфицираат и

3) превозниците на живи животни мора:

- да имаат соодветни објекти за чистење и дезинфекција, вклучувајќи објекти за сместување на простирката и изметот, или да обезбедат документирана евиденција дека овие операции се извршени од трето лице одобрено од Агенцијата и

- за секое возило кое се користи за превоз на животни, да се обезбеди регистер со следниве информации кои ќе треба да се чуваат најмалку три години, и тоа:

- место и дата на собирање на животните, име на сопственикот или име на правното лице или на одгледувалиштето или на собирниот центар каде што животните се собрани,

- место и дата на испорака, име или име на фирма, и адреса на примачот,

- видови и број на превезувани животни,

- дата и место на дезинфекција и

- детали од придружните документи (сериски број и слично).

(2) Условите од ставот (1) точка 3 на овој член соодветно се применуваат и за превозникот за производи и нуспроизводи од животинско потекло.

(3) Превозниците се должни да обезбедат пратката на животни, во времето од напуштањето на одгледувалиштето или собирниот центар од каде што истите потекнуваат, па сè до пристигнувањето на нејзината дестинација, да не доаѓа во контакт со животни со различен здравствен статус.

(4) Превозниците се должни на Агенцијата да дадат писмена изјава за преземените активности, особено за тоа дека:

1) преземањето на сите мерки кои се потребни за исполнување на условите пропишани во прописите од областа на ветеринарното здравство, а особено во одредбите од овој член кои се однесуваат на соодветната документација што мора да ги придружува животните и

2) превозот на животни е доверен на лица кои поседуваат неопходна способност, професионално искуство и знаење.

(5) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува начинот и постапката за добивање на одобрение на превозниците и превозните средства.

ГЛАВА V

Увоз, транзит, повторен извоз на животни, производи и предмети

Оддел I

Општи одредби

Член 75

Документи кои ја придружуваат пратката

(1) Документите кои ја придружуваат пратката при увоз мора да бидат доставени на Агенцијата во оригинал, на македонски јазик или придружени со официјален македонски превод заверен од овластен судски преведувач. Документите кои ја придружуваат пратката при транзит на пратки мора да бидат напишани покрај другите јазици и на англиски јазик. Документите кои ја придружуваат пратката мора да се составени од единствен лист или од неколку поврзани листови.

(2) Документите кои ја придружуваат пратката можат да бидат потврдени, само ако се исполнети условите наведени во документот за одредени животни или производи. Во случај кога содржината и формата одржат алтернативи, алтернативите кои не се применуваат се прецртуваат. Прецртувањето на дел од алтернативите е дозволено само ако тие содржат:

1) услови кои не се однесуваат на пратката;

2) услови кои се непотребни за одредени старосни групи и одредена цел, или

3) исклучоци одобрени од Агенцијата.

Член 76

Услови кои треба да ги исполнат увозниците и превозниците

(1) Правните и физичките лица за да вршат увоз, и/или увоз за повторен извоз на животни, производи, нуспроизводи од животинско потекло и предмети пре-

ку кои можат да се пренесат заразни болести од одредени категории за комерцијални цели, треба да бидат регистрирани од страна на Агенцијата и да достават детален опис за категоријата на животните и производите пред да започнат со горенаведените активности. Исто така, правните и физичките лица одговорни за превозот, како и за средствата за превоз на животни, треба да имаат одобрение издадено од Агенцијата на државата каде што е регистрирана нивната дејност.

(2) Покрај обврската за водење на регистер на одгледувалишта во согласност со Законот за идентификација и регистрација на животни, правните и физичките лица од ставот (1) на овој член мораат да водат евиденција за пратките точно наведувајќи ги:

1) местото на потекло, податоците за предходниот сопственик и датумот на испраќање;

2) местото на испорака, податоци за купувачот и датумот на испорака;

3) видот и бројот на животни или категоријата и количината на производи и

4) податоците за придружниот документ за животни и производи.

(3) Евиденцијата и документите кои ја придружуваат пратката од ставот (2) на овој член треба да се чуваат од страна на правните и физичките лица од ставот (1) на овој член најмалку три години. Роковите почнуваат да важат за:

- евиденција, на крајот од календарската година кога е направен последниот влез и

- документите кои ја придружуваат пратката, на крајот од календарската година кога животните или производите се примени.

(4) На барање на Агенцијата, правните и физичките лица од ставот (1) на овој член се должни да ги дадат на увид документите од ставот (3) на овој член.

(5) Агенцијата ќе ја повлече регистрацијата на секое правно или физичко лице, кое врши увоз, и/или повторен извоз на животни или производи, ако не ги исполнуваат пропишаните услови.

(6) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува начинот и постапката за регистрација на физичките и правните лица кои вршат увоз, и/или повторен извоз и за превозните средства, за формата и содржината на евиденцијата која се чува и формата и содржината на документите кои ја придружуваат пратката кои се користат.

Оддел II Увоз

Член 77 Дозвола за увоз

(1) Увозот на животни, може да се врши само со претходно издадена дозвола за увоз од надлежниот орган во зависност од земјата на потекло или дел од неа, објектот, ветеринарно-здравствениот сертификат или друг придружен документ.

(2) Забранет е увоз на патогени материи штетни за здравјето на луѓето или животните.

(3) По исклучок од ставот (2) на овој член, надлежниот орган може да одобри увоз на патогени материи, само кога патогениот материјал е наменет за научно-истражувачки, дијагностички цели и веднаш по увозот ќе биде пренесен директно во соодветните научно-истражувачки, дијагностички или образовни институции.

(4) Директорот на агенцијата поблиску ги пропишува начинот и постапката за увозот на животни, производи и нуспроизводи, како и содржината и формата на ветеринарно-здравствениот сертификат од ставот (1) на овој член.

Членот 78 е избришан.

Член 79

Посебни барања за повторен увоз на пратки кои се одбиени од други држави

По исклучок од членот 77 на овој закон, производи и нуспроизводи од животинско потекло кои потекнуваат од Република Македонија, а кои биле одбиени од друга држава можат да бидат повторно увезени само, ако:

1) Агенцијата се согласила за враќање на пратката за која издал оригинален сертификат;

2) пратката е придружена со оригинал или со официјално заверена копија на сертификатот издаден од местото на потекло, на кој Агенцијата од другата држава ги има наведено причините за одбивање и потврди дека условите за складирање и превоз на пратката се исполнети и дека во случај на незапечатени контејнери не е извршен третман на пратката и

3) во случај на запечатени контејнери пратката е придружена со изјава од превозникот со која се потврдува дека пратката не била отворана или растоварена.

Член 80 Карантин

(1) Одредени видови и категории на животни кои се увезени од одредени земји или нивни региони, можат да бидат задржани во карантински објект на Агенцијата, или по пристигнувањето, да бидат изолирани од другите животни во одгледувалиштето на дестинација во посебен објект за изолација. За тоа време можат на одреден период, да бидат набљудувани и ако е потребно да бидат тествани, на трошок на сопственикот.

(2) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува техничко-технолошките услови кои треба да ги исполнува карантинот, посебните услови за одобрување на карантинскиот центар во зависност од видот на животните, како и времетраењето на истиот, за објектите за изолација и времетраењето на истата за различни животински видови и категории, времетраењето за набљудување и за тестовите кои треба да бидат направени.

Член 81 Услови за увоз

(1) Животни, производи и нуспроизводи од животинско потекло, можат да се увезат, ако:

1) потекнуваат од држава или дел од неа, дозволена за увоз за одредени видови животни или категории на производи или нуспроизводи од животинско потекло во Република Македонија;

2) производите и нуспроизводите од животинско потекло, се произведени во објект одобрен за извоз на одредена категорија производи или нуспроизводи од животинско потекло во Република Македонија и

3) се придружени со соодветен ветеринарно-здравствен сертификат или друг документ.

(2) Увозот на животни, производи и нуспроизводи од животинско потекло може да биде времено забранет, или условите за увоз да бидат надополнети или изменети, со одлуки донесени од директорот, во случај на појава на заразна болест на животните или каков било инцидент во државата од каде што потекнуваат, а кој може да претставува ризик за здравјето на животните или јавното здравство во Република Македонија.

(3) Забранет е увоз на патоген материјал штетен за здравјето на луѓето или животните.

(4) По исклучок од ставот (3) на овој член, надлежниот орган може да одобри увоз на патоген материјал, само кога патогениот материјал е наменет за научно-истражувачки и дијагностички цели и веднаш по увозот да биде пренесен директно во соодветните научно-истражувачки, дијагностички или образовни институции.

(5) Директорот на Агенцијата ги пропишува условите за увоз на живи животни и производи и нуспроизводи од животинско потекло, објавува листи на трети земји и објекти од кои е дозволен нивниот увоз и содржината и формата на ветеринарно-здравствениот сертификат или друг документ што ја придружува пратката од ставот (1) на овој член.

Оддел III Контрола при увозот

Член 82

Увоз преку одредени ветеринарни инспекциски места на гранични премини

(1) Увозот на животни, производи и нуспроизводи од животинско потекло е дозволен само преку ветеринарни инспекциски места на граничните премини.

(2) За вршење на увозот од ставот (1) на овој член, ветеринарните инспекциски места треба да имаат: соодветни објекти, соодветна опрема и соодветен стручен кадар потребен за вршење на ветеринарна инспекција на граничен премин.

(3) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува условите од ставот (2) на овој член.

(4) Владата на Република Македонија ги определува ветеринарните инспекциски места на граничните премини и ја пропишува постапката и начинот на определување на ветеринарните инспекциски места на граничните премини.

Член 83

Гранична соработка

(1) Царинските службеници се должни да ја известат ветеринарната инспекција на граничен премин за секоја пратка на животни, производи и нуспроизводи од животинско потекло кои пристигнуваат на границата и да овозможат на официјалниот ветеринар на граничен премин пристап до сите релевантни документи или електронски записи. Увоз на пратката може да биде дозволен само откако ќе бидат извршени сите ветеринарни прегледи со задоволителни резултати.

(2) Министерството за внатрешни работи и Царинската управа нема да дозволат поминување на животните, производите и нуспроизводите од животинско потекло кои пристигнуваат на граничните премини ако не ги исполнуваат условите од членот 82 на овој закон.

(3) Соработката меѓу органите од ставовите (1) и (2) на овој член се остварува со спогодба за соработка.

Член 84

Известување за пристигнување на пратка

(1) Официјалниот ветеринар на граничен премин треба да биде известен за времето во кое се очекува да пристигнат животните, производите и нуспроизводите од животинско потекло, најмалку 24 часа однапред. Официјалниот ветеринар на граничен премин може да одобри пократок рок кога за тоа постојат оправдани причини.

(2) Известувањето од ставот (1) на овој член го доставува увозникот или лицето одговорно за пратката во пишана или електронска форма.

(3) Директорот на Агенцијата ги пропишува формата и содржината на известувањето од ставот (1) на овој член.

Член 85

Инспекција при увозот

(1) Животните, производите и животинските нуспроизводи при увозот подлежат на проверка на документите, идентитетот и на физички преглед од страна на официјалниот ветеринар на граничниот премин.

(2) Одредбите од ставот (1) на овој член се однесуваат и на пратки од животинско потекло кои се внесени како личен багаж на патниците и наменети за лична употреба или некомерцијални цели, независно од нивната количина.

(3) Директорот на Агенцијата објавува листа на животни, производи и нуспроизводи од животинско потекло кои подлежат на проверки од ставот (1) на овој член.

(4) По исклучок од ставот (1) на овој член, нема да подлежат на инспекција при увоз од страна на официјалниот ветеринар на граничен премин, производите и нуспроизводите од животинско потекло кои се наведени во листата што ја објавува директорот на Агенцијата во "Службен весник на Република Македонија".

(5) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува начинот на вршење на проверката и прегледот на увозот на животни, производи и нуспроизводи од животинско потекло.

Член 86

Резултати од гранична инспекција

(1) По извршената проверка и преглед од членот 85 на овој закон официјалниот ветеринар на граничен премин изготвува записник за резултатот од извршената контрола и за тоа донесува решение.

(2) Увозникот или лицето одговорно за пратката е должно да го почитува решението на официјалниот ветеринар на граничен премин.

(3) Против решението од ставот (1) на овој член може да се поднесе жалба до директорот на Агенцијата. Жалбата не го одложува извршувањето на решението.

(4) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува формата и содржината на решението од ставот (1) на овој член.

Член 87

Одбени пратки

(1) Кога при вршењето на проверките и прегледот од членот 85 на овој закон ќе се утврди дека пратката не ги исполнува условите за увоз, или пак се откриени неправилности, официјалниот ветеринар на граничен премин во консултации со лицето кое е одговорно за пратката ќе одлучи:

1) да ја препрати пратката надвор од територијата на Република Македонија од истиот граничен премин, користејќи ги истите превозни средства, а во случај на производи, до дестинацијата договорена со лицето одговорно за пратката во рок од најмногу 60 дена, доколку не е спротивно на барањата за здравствена заштита, благосостојба на животните, јавно здравство и резултатите од ветеринарната инспекција, или

2) да нареди натамошна обработка или употреба на пратката за цели различни од првичната намена, во објект одобрен за тоа. Преработениот производ му припаѓа на увозникот на пратката и

3) да се изврши безбедно уништување на пратката во постројка наменета за та цел, која се наоѓа најблиску до ветеринарното инспекциско место на граничниот

премин, ако препраќањето е неизводливо или рокот од 60 дена е истечен, или лицето одговорно за пратката даде непосредна согласност.

(2) Трошоците за враќање, уништување или употреба на пратката за други цели се на товар на увозникот или лицето одговорно за пратката.

(3) Директорот на Агенцијата поблиску го пропишува начинот на постапување со пратките од ставот (1) на овој член.

Оддел IV Транзит

Член 88 Услови за транзит

(1) Транзит на животни, производи и нуспроизводи од животинско потекло низ Република Македонија е дозволен ако пратките потекнуваат од земја или нејзини региони, од кои увозот на одделни видови животни, категории на производи или нуспроизводи од животинско потекло во Република Македонија е дозволен.

(2) Пратките што транзитираат низ Република Македонија подлежат на проверка на документи, идентитет и по потреба и физички преглед од страна на официјалниот ветеринар на граничниот премин.

(3) По извршената проверка и преглед од ставот (2) на овој член, официјалниот ветеринар на граничен премин изготвува записник за резултатот од извршената контрола и за тоа донесува решение.

(4) Превозникот или лицето одговорно за пратката е должно да постапува според решението на официјалниот ветеринар на граничен премин.

(5) Транзитот на пратките низ територијата на Република Македонија се врши под царински надзор и мора да се заврши во рок од 30 дена од влегувањето на пратката во државата.

(6) Пратките од овој член може привремено да се чуваат само во одобрени простории за привремено чување во слободни зони, слободни складови, простории за привремено чување или царински складови, и тоа:

1) физички да се разделени од производите кои се наменети за увоз и

2) со нив да се ракува онолку колку што е потребно за нивно складирање или за нивна поделба, при што пакувањето не смее да претрпи никакви промени.

(7) Одредбите од членот 85 на овој закон ќе се применуваат за пратки кои транзитираат, доколку со друг пропис поинаку не е утврдено.

(8) Трошоците направени за време на транзитот или при донесувањето на решенијата на официјалниот ветеринар на граничен премин, се на товар на лицето кое е одговорно за пратката без право на обесштетување од страна на Република Македонија.

(9) По исклучок од ставот (2) на овој член, при транзит на домашни миленици наменети за некомерцијални цели, проверката на документите и идентитетот ги вршат царинските органи на граничниот премин.

(10) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува начинот и постапката за транзит, начинот и постапката на проверките и прегледот на пратките во транзит, како и формата и содржината на решението од ставот (3) на овој член.

Оддел V Повторен извоз

Член 89 Услови за повторен извоз

(1) Повторен извоз на производи и нуспроизводи од животинско потекло кои се увезуваат за повторен извоз, а кои одговараат на соодветните услови за увоз

пропишани со овој закон се врши под царински надзор. Производите кои се складираат или препраќаат мора да ја напуштат земјата во рок од 30 дена, а пак производите кои подлежат на натамошна преработка или доработка во рок од 60 дена од денот на нивното пристигнување.

(2) Лицето кое врши повторен извоз ќе го извести официјалниот ветеринар на граничен премин за очекуваното завршување на повторен извоз, при што 24 часа однапред, ќе ги достави документите од членот 84 на овој закон. Официјалниот ветеринар на граничен премин потврдува дека пратката која била складирана, препакувана или претрпела последователни промени, ја напуштила државата.

(3) Увезената пратка или дел од неа може да се извезе доколку била складирана во одобрено складиште, под постојана контрола на Агенцијата. На пратката не можат да бидат вршени никакви промени, освен постапката за манипулација при истовар, складирање и утовар.

(4) Пратките од ставот (3) на овој член при извоз мора да бидат придружени со: копија од оригинален сертификат кој ја придружува пратката при пристигнување, сертификат кој го издава Агенцијата во кој покрај другото, е наведено потеклото на пратката и изјава дека на пратката не е извршена никаква промена, освен постапката при манипулација.

(5) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува начинот и постапката за повторен извоз на производи и нуспроизводи од животинско потекло.

Оддел VI Услови за увезените животни, производи и нуспроизводи од животинско потекло

Член 90 Превоз на пратки од увоз

Увезените животни, производи и нуспроизводи од животинско потекло, придружени со документи согласно со членот 75 од овој закон, се превезуваат директно до нивната крајна дестинација.

Член 91 Животни наменети за колење

(1) Увезените чапункари и копитарии наменети за колење мора да се пренесат директно до објектите за колење, во рок од најмногу три дена од влезот, освен ако при увозот не е одреден пократок период од страна на Агенцијата.

(2) Увезената живина наменета за колење се пренесува директно до кланиците за живина, каде ќе биде заклана, за период од најмногу три дена по пристигнувањето.

(3) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува начинот и постапката за увоз на животните наменети за колење.

Член 92 Увоз на домашни миленици

(1) За увозот на домашни миленици кои се придружени од сопственикот или одговорното лице, а кои не се наменети за трговија или за пренос на други лица и се до пет или повеќе од пет единки, треба да се исполнат условите од ставот (2) на овој член.

(2) При увоз покрај условите од членот 81 од овој закон домашните миленици треба да ги исполнат и следниве услови:

1) да се идентификувани со електронско или друго средство за идентификација;

2) да се вакцинирани или третирани против болести карактеристични за одредени видови и

3) да бидат придружени со пасош или друг официјален документ кој обезбедува доказ за спроведениот третман.

(3) Увезените домашни миленици кои не ги исполнуваат условите од ставот (2) на овој член може да бидат:

1) вратени;

2) сместени во карантин каде што можат да бидат вакцинирани или третирани според упатствата на Агенцијата и

3) успиени, без надомест на штета на сопственикот ако не можат да се вратат или сместат во карантин.

(4) По исклучок од членот 85 став (1) од овој закон, при увоз на домашни миленици наменети за некомерцијални цели, проверката на документите и идентитетот ги вршат царинските органи на граничен премин.

(5) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува начинот и постапката за увоз на домашни миленици.

Член 93

Увоз на риби

(1) Увозот на живи риби вклучувајќи ги и нивните јајца и гамети не е дозволен, доколку:

1) биле предмет на одредена програма за искоренување на некоја болест, или

2) потекнуваат од фарма која е предмет на законско ограничување на движењето од ветеринарен аспект.

(2) Може да биде дозволен увоз на живи риби наменети за одобрени рибници или одобрени зони, само ако потекнуваат од одобрена рибна фарма или одобрени зони.

(3) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува начинот и постапката за увоз на риби.

Член 94

Суровини

(1) Суровините за производство на фармацевтски производи ќе бидат увезени само ако се директно пренесени во:

1) објект одобрен за комерцијално производство на фармацевтски производи, или

2) магацин или во објект за складирање, одобрен за таа намена од страна на Агенцијата.

(2) Суровините за производство на технички производи ќе бидат увезени само ако се директно пренесени во:

1) објект одобрен за комерцијално производство на технички производи, или

2) објект за складирање одобрен за таа намена од страна на Агенцијата.

(3) Суровините за производство на храна за домашни миленици ќе бидат увезени, само ако се директно пренесени до:

1) објект кој е одобрен за производство на добиточна храна за комерцијални цели со користење на соодветни суровини, или

2) објект за складирање одобрен за таа намена од страна на Агенцијата.

(4) Директорот на Агенцијата ги пропишува начинот и постапката за добивање на одобрение за објект, според ставовите (1), (2) и (3) од овој член.

Член 95

Внесување на производи во складовите во слободните зони, слободните складови и царинските складови

(1) Може да биде дозволено складирање на производи во складови во слободните зони, слободните складови, царинските складови, само во случаи кога одго-

ворното лице однапред ќе се изјасни дека согласно со царинските прописи, пратката ќе биде пуштена во слободен промет или ќе се користи за некоја друга крајна намена и ќе се изјасни дали производите ги исполнуваат или не ги исполнуваат условите за увоз. Доколку не е наведена нивната крајна намена, производите ќе се сметаат како да се наменети за пуштање во слободен промет.

(2) За да се утврди дали пратките од ставот (1) на овој член ги исполнуваат условите за увоз, официјалниот ветеринар на граничен премин на влез врши проверка и преглед согласно со членот 85 став (1) на овој закон.

(3) За производите кои ги исполнуваат условите за увоз, официјалниот ветеринар на граничен премин на влез и царинскиот орган на граничниот премин на влез, одобруваат влез и складирање во складовите од ставот (1) на овој член. Овие производи ќе се сметаат како подобни за пуштање во слободен промет од ветеринарен аспект.

(4) За производите кои не ги исполнуваат условите за увоз, официјалниот ветеринар на граничен премин на влез и царинскиот орган на граничниот премин на влез, може само да одобрат влез и складирање во складовите од ставот (1) на овој член, доколку:

- производите не потекнуваат од трета земја која е предмет на забрана согласно со членот 81 од овој закон и

- складовите во слободните зони, слободните складови и царинските складови се одобрени од надлежниот орган, за складирање на производи.

(5) Агенцијата, заради обезбедување на здравствената заштита на животните и јавното здравство, може да одбие влез во складовите од ставот (1) на овој член на производите кои не ги исполнуваат условите пропишани во прописите од областа на ветеринарното здравство.

(6) Складовите во слободните зони, слободните складови и царинските складови треба да бидат одобрени од Агенцијата, за складирање на производи.

(7) Пратките од ставот (1) на овој член не смеат да влезат во слободните зони, слободните складови или царинските складови, доколку не се заштитени со царинска пломба.

(8) Производите кои се складираат во слободните зони, слободните складови или царинските складови се под постојан царински надзор.

(9) Производите од ставот (4) на овој член може да ја напуштат слободната зона, слободните складови или царинските складови само во случај на извоз или уништување, по претходно издадена согласност од Агенцијата.

(10) Сите настанати трошоци согласно со овој член, се на товар на одговорното лице за пратката или негов претставник.

(11) Агенцијата води и редовно надополнува (ажурира) листа на складови во слободни зони, слободни складови и царински складови која ја објавува во „Службен весник на Република Македонија“.

(12) Во случај на неисполнување на условите од овој член, Агенцијата времено го повлекува или го укинува одобрението наведено во ставот (6) од овој член.

(13) Директорот на агенцијата поблиску ги пропишува:

- начинот и постапката на проверка и преглед на производите наменети за складирање во складови во слободните зони, слободните складови и царинските складови,

- условите за увоз/внес на производите наменети за складирање во складови во слободните зони, слободните складови и царинските складови,

- начинот и постапката за издавање на одобрение на складовите во слободните зони, слободните и царинските складови,

- условите кои треба да ги исполнуваат складовите во слободните зони, слободните и царинските складови за нивно одобрение,

- евиденцијата која треба да се води во одобрените складови во слободните зони, слободните и царинските складови и

- мерките на надлежниот орган за контрола на условите и работата на одобрените складови во слободните зони, слободните и царинските складови.

ГЛАВА VI Финансирање

Оддел I Општи одредби

Член 96 Извори на финансирање

(1) Активностите на здравствената заштита на животните и ветеринарното јавно здравство се финансираат со средства од Буџетот на Република Македонија.

(2) Финансирањето на активностите од ставот (1) на овој член може да се врши и со средства од:

- сопствени приходи од извршени ветеринарни услуги,
- кредити,
- структурни и кохезиони фондови од Европската унија и
- донации и други извори утврдени со закон.

Оддел II Средства од Буџетот на Република Македонија

Член 97 Редовни трошоци

(1) Со средствата од Буџетот на Република Македонија се финансираат активностите утврдени со годишната наредба за здравствена заштита на животните, согласно со Програмата за користење на средства за здравствена заштита на животните и повеќегодишните програми од членот 57 на овој закон.

(2) Надоместокот за директните загуби на сопствениците на животни настанати како резултат од убивање или колење на животните или уништување на производите, како и трошоците кои се настанати при поставување дијагноза и спроведување на мерките за сузбивање и искоренување или превенција на болестите нема да бидат исплатени или ќе бидат намалени, односно настанатите трошоци ќе бидат наплатени на сопственикот на животните, и тоа:

1) во случај на заклани или убиени животни надоместокот нема да се исплати ако овие животни не се идентификувани или регистрирани во согласност со одредбите од Законот за идентификација и регистрација на животните;

2) при колење на животни или преработка на производи надоместокот ќе се намали за вредноста на добиените производи и нус производи од животинско потекло и

3) надоместокот може да биде намален и до 100% и настанатите трошоци да бидат на товар на сопственикот или одгледувачот доколку истите не постапиле во согласност со членот 50 од овој закон или не се придржувале на мерките од членовите 54, 55 и 56 на овој закон.

(3) Со средствата од Буџетот на Република Македонија се финансираат активностите утврдени со годишната наредба за ветеринарно јавно здравство, согласно со Програмата за користење на средства за ветеринарно јавно здравство.

(4) Со средствата од Буџетот на Република Македонија се финансираат трошоците на референтната лабораторија за спроведување на обврските утврдени со договор.

(5) Со средствата од Буџетот на Република Македонија се финансираат активностите утврдени со плановите за итни мерки од членот 52 на овој закон.

(6) Со средствата од Буџетот на Република Македонија се покриваат трошоците за развој и работа на ветеринарниот информативен систем од членот 45 на овој закон.

(7) Со средствата од Буџетот на Република Македонија се покриваат и трошоците за изработка на епидемиолошки студии, студии за проценка на ризици, трошоци и континуирана едукација во службата по прашања од јавен ветеринарен интерес, во соработка со соодветните образовни и научно-истражувачки институции.

Член 98 Посебни трошоци

(1) Со средствата од Буџетот на Република Македонија целосно се покриваат трошоците за спроведување на одобрените планови за итни мерки од членот 52 на овој закон, и тоа за:

- надоместок за заклани или убиени животни во висина на нивната пазарна вредност,
- надоместок за уништени производи, нуспроизводи од животинско потекло и добиточна храна, во висина на нивната пазарна вредност,
- земање, пакување, испраќање и испитување на мостри,
- дезинфекција, контрола на инсекти и вектори,
- клинички преглед и епидемиолошки испитувања,
- набавка на вакцини и вршење на превентивни вакцинации,
- оперативни трошоци во врска со превоз, убивање и отстранување на животни, производи, нуспроизводи од животинско потекло и добиточна храна,
- набавка на материјали и опрема за еднакратна употреба и
- кампањи за информирање и подигање на свеста на јавноста.

(2) Од Буџетот на Република Македонија нема да се обезбедат финасиски средства за покривање на индиректни или трговски загуби кои се последица на заразни болести на животните или спроведување на заштитни мерки заради заштита на здравјето на животните и јавното здравје.

(3) Надоместокот од ставот (1) алинеи 1 и 2 на овој член нема да се исплати или ќе биде намален, и тоа:

- во случај на заклани или убиени животни, надоместокот нема да се исплати ако овие животни не се идентификувани или регистрирани 30 дена пред колењето или убивањето, доколку постои систем за идентификација и регистрација за одредени видови животни кој е во примена,
- при колење на животни или преработка на производи, надоместокот ќе се намали за вредноста на добиените производи и нуспроизводи од животинско потекло и
- без оглед на изречената санкција, надоместокот може да биде намален до 100% доколку сопственикот или одгледувачот не постапиле во согласност со членот 50 или не се придржувале на мерките од членовите 54, 55 и 56 на овој закон.

(4) Висината на средствата за реализација на активностите од ставот (1) на овој член ги утврдува Владата на Република Македонија, во зависност од вистински направените трошоци.

(5) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува начинот за извршување на исплатата на надоместоките односно трошоците од ставовите (1), (2) и (3) на овој член.

Член 98-а

(1) При спроведувањето на плановите за итни мерки од членот 52 на овој закон и повеќегодишните програми, годишни програми и годишни наредби за здравствена заштита на животните и за јавно ветеринарно здравство од членот 57 на овој закон, во случај на убивање и колење на животните се врши проценка на пазарната вредност на животните врз основа на расата, полот, староста, производствените карактеристики, општата здравствена состојба и други карактеристики на животното.

(2) Директорот на Агенцијата поблиску ги пропишува критериумите за определување на пазарната вредност на животните.

Оддел III
ПриходиЧлен 99
Надоместоци

(1) Агенцијата ветеринарните амбуланти, клиника и болници овластени согласно со членот 40-а на овој закон наплаќаат надоместоци од физички и правни лица за:

- идентификација и регистрација на животните и одгледувалиштата, согласно со овој закон и Законот за идентификација на регистрација,

- вршење на службени контроли заради утврдување на здравствен статус на одгледувалиштата и одобрување и регистрација на објекти, увозници, извозници, превозници, трговци и собирни центри,

- гранични ветеринарни контроли на увозните или транзитни пратки на животни, производи, нуспроизводи од животинско потекло, храна за животни и

- издавање на сертификати за здравствената состојба, благосостојбата на животните и јавното ветеринарно здравство или други службени документи кои ги придружуваат пратките на животни, производи и нуспроизводи од животинско потекло за ставање во промет или извоз.

(2) Висината на надоместоците од ставот (1) на овој член ја утврдува Владата на Република Македонија, во зависност од вистински направените трошоци за извршување на работите од ставот (1) на овој член.

(3) Средствата на надоместоците од ставот (2) на овој член, за активностите од ставот (1) на овој член кои ги врши Агенцијата се приход на Буџетот на Република Македонија.

(4) За активностите кои ги вршат ветеринарните служби на одгледувалиште, ветеринарните амбуланти, клиника и болници овластени согласно со членот 40-а од овој закон, 50% од средствата од наплатениот надоместок се приход и се уплатуваат во Буџетот на Република Македонија, додека 50% од средствата се приход на овластените ветеринарни амбуланти, клиника и болници и служат за покривање на трошоците за издавање на ветеринарно-здравствен сертификат за здравствена состојба и благосостојба на животните.

ГЛАВА VII
НадзорЧлен 100
Надлежност за вршење на надзор

(1) Надзор на спроведувањето на одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон врши Агенцијата,

(2) Инспекцискиот надзор на спроведувањето на одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон врши Агенцијата, преку официјални и овластени ветеринари.

Член 101

Права и должности при вршење на инспекција

(1) Официјалниот ветеринар како државен ветеринарен инспектор, по службена должност и овластениот ветеринар врз основа на договор, имаат право и должност да:

- 1) имаат слободен пристап до деловните простории, постројки, одгледувалишта, објекти и превозни средства, како и до евиденцијата и документацијата, вклучувајќи електронски бази на податоци во врска со предметот на инспекција;

- 2) земаат мостри од живи животни, а во случај кога тоа е потребно да го убијат животното заради земање мостри, како и да земаат мостри од производи, нуспроизводи од животинско потекло и добиточна храна за лабораториски испитувања и да забранат движење на животните, производите, животинските нуспроизводи и добиточната храна до добивањето на конечните резултати од земените мостри;

- 3) вршат испитувања или интервенции врз животни, вршат испитување на производи, добиточна храна, предмети и вода која се употребува за напојување на животни согласно со одредбите на овој закон и друг закон од областа на ветеринарното здравство и

- 4) вршат инспекција на простории, постројки, одгледувалишта, објекти и превозни средства, како и на постапките и опремата која се употребува за производство, преработка, складирање, ракување, превоз и ставање во промет на животни, производи, нуспроизводи од животинско потекло, добиточна храна, предмети и вода која се употребува за напојување на животните согласно со одредбите на овој закон и друг закон од областа на ветеринарното здравство.

(2) Лицето одговорно за објектите кои се предмет на ветеринарна инспекција, согласно со ставот (1) од овој член по барање на Агенцијата е должно да ги обезбеди сите информации потребни за извршување на инспекцијата врз основа на овој закон и друг закон од областа на ветеринарното здравство.

Член 102

Службен надзор и контрола

Официјалниот и овластениот ветеринар имаат права и должност да:

- 1) вршат здравствена контрола на животни, производи и нуспроизводи од животинско потекло, ветеринарно-медицински препарати, добиточна храна, предмети и вода која се употребува за напојување на животни, земаат и испраќаат мостри за лабораториски испитувања во референтна лабораторија, ја испитуваат пријавата на жариште или сомневање на појава на жариште на болести кои задолжително се пријавуваат, одредуваат мерки на превенција, контрола и сузбивање на заразни болести кај животните;

- 2) вршат систематски надзор на производи и нуспроизводи од животинско потекло, ветеринарно-медицински препарати, добиточна храна, предмети и вода која се употребува за напојување на животни и вода во процесот на производство на храна од животинско потекло, како и на присуство на штетни материи;

- 3) организираат и вршат надзор на дезинфекција на возила, простории и опрема, а каде што е потребно, на царински складови, слободни складови, слободни зони во внатрешноста на земјата;

- 4) забранат производство, промет и употреба на добиточна храна и вода за напојување на животните, ако содржат патогени бактерии и материи штетни за здравјето на луѓето и животните;

- 5) забранат промет со кожи и крзна од животни, кои биле заклани без ветеринарна контрола или потекнуваат од пцовисани животни, за кои нема ветери-

нарно-здравствен сертификат или друг документ за незаразеност на подрачјето, како и тие кои не се складирани одвоено од испитаните кожи и крзна;

6) забранат натовар, претовар и истовар на животни, производи, животински нуспроизводи, добиточна храна и предмети, ако не ги исполнуваат пропишаните услови со овој и друг закон;

7) забранат употреба на возила за превоз на животни, производи, нуспроизводи од животинско потекло, добиточна храна и предмети, ако не ги исполнуваат пропишаните услови со овој и друг закон;

8) забранат употреба на штали и други објекти за чување и одгледување на животни, и објекти за натовар, претовар и истовар на животните, ако не ги исполнуваат пропишаните услови со овој и друг закон;

9) забранат колење на животни, собирање и обработка на сировини за производство и производи од животинско потекло, ако не ги исполнуваат пропишаните услови со овој и друг закон;

10) забранат промет и употреба на производи и нуспроизводи од животинско потекло преку кои може да се пренесе болест од животните на човекот;

11) забранат издавање на ветеринарно-здравствен сертификат на животните ако се појави заразна болест или сомневање на заразна болест, или ако животното потекнува од подрачје со нејасна епизоотиолошка состојба;

12) ако при вршење на службен надзор утврдат дека ветеринарно-здравствениот сертификат или други придружни документи што ја придружуваат пратката на животни, производи, нуспроизводи од животинско потекло, добиточна храна или предмети се со недостатоци, непотполни или се фалсификувани, или пратката е од подрачје со непозната епизоотиолошка состојба, ќе наредат:

- ставање на животните во карантин во одгледувалиштето за период и во услови определени од инспекторот и

- ако во моментот нема услови за карантин а не постои причина за забрана на колење на тие животни да се упатат животните на колење во најблиската кланица;

13) привремено забранат производство, преработка и ставање во промет на производи, нуспроизводи од животинско потекло, добиточна храна и предмети и земање мостри од истите;

14) одземат и уништат производи, нуспроизводи од животинско потекло, добиточна храна и предмети кои претставуваат ризик по здравјето на животните и јавното здравство, или за кои ветеринарно-здравствениот сертификат е неправилен или некомплетен;

15) наредат отстранување на неправилностите во производството, преработката и складирањето, ракувањето и прометот на животните, производите, нуспроизводите од животинско потекло и добиточната храна;

16) забранат употреба на објекти на ветеринарни амбуланти, клиници и болници, простории, опрема и постројки за производство и промет на храна од животинско потекло ако поинаку не е уредено со друг закон;

17) земат мостри на производи, нуспроизводи од животинско потекло, добиточна храна и додатоци, вода за напојување на животните, со цел да се утврди дали се во согласност со прописите;

18) определат и воведат мерки од членовите 51, 54, 55 и 56 на овој закон и го контролираат нивното спроведување;

19) определат граници на заразеното и загрозеното подрачје и ја известуваат јавноста за појавата на заразните болести преку средствата за јавно информирање;

20) го контролираат прометот и употребата на средствата за дезинфекција, дезинсекција и дератизација;

21) собираат податоци и извештаи од одговорните лица, сведоци, вештаци и други лица, ако тоа е потребно;

22) наредат преземање на мерки за заштита и благосостојба на животните согласно со овој и друг закон од областа на ветеринарното здравство;

23) вршат надзор на производите и нуспроизводите од животинско потекло во складови во слободни зони, слободни складови и царински складови;

24) поднесат кривична пријава и пријава за прекршоци кога извршеното дејствие се казнува со овој и друг закон;

25) наплаќаат надоместоци за ветеринарни услуги согласно со членот 99 од овој закон и

26) вршат и други работи утврдени со овој и друг закон.

Член 103

Службен надзор и контрола на граничен премин

Официјалниот ветеринар на граничен премин има права и должности да:

1) врши ветеринарен преглед и контрола на пратките и документацијата при увоз или транзит на пратки со животни, производи, нуспроизводи од животинско потекло, добиточна храна и предмети согласно со одредбите на овој закон;

2) зема мостри за лабораториски испитувања од увезените животни, производи, нуспроизводи од животинско потекло, добиточна храна и предмети при спроведување на засилени ветеринарни контроли;

3) при спроведување на принудни ветеринарни контроли ги задржува пратките на животни, производи, нуспроизводи од животинско потекло, добиточна храна и предмети до добивање на резултатите од лабораториските испитувања;

4) кога постои причина за сомневање на присуство на заразна болест која претставува опасност за здравјето на животните и јавното здравство, увезените животни да ги стави во карантин;

5) забрани увоз, врати, нареди преработка или уништување на пратки на животни, производи, животински нуспроизводи, добиточна храна и предмети кои не се во согласност со условите пропишани со овој и друг закон;

6) собира податоци и извештаи од одговорните лица, сведоци, вештаци и други лица, при вршењето на својата работа;

7) наплаќа надоместоци за извршената контрола на увезени и транзитни пратки на животни, производи, нуспроизводи од животинско потекло, храна за животни во согласност со овој закон;

8) поднесе кривична пријава и пријава за прекршоци кога за извршеното дејствие се изрекува казна или прекршочна санкција согласно овој и друг закон;

9) води евиденција за увезените и транзитните пратки при преминувањето преку државната граница;

10) врши надзор врз слободни складови коишто работат на граничните премини;

11) организира и врши надзор на дезинфекција на возила, простории и опрема и ако е потребно на царински складови, слободни и царински зони;

12) остварува соработка со други јавни служби на граничниот премин посебно со царинските служби и граничната полиција заради обезбедување на интегрирана гранична контрола и

13) врши и други работи утврдени со овој и друг закон.

Член 104

Решенија и наредби

(1) Официјалниот и овластениот ветеринар, како и официјалниот ветеринар на граничен премин согласно со членовите 102 и 103 од овој закон, издаваат решение во писмена форма. Странките имаат право да поднесат жалба до директорот на Агенцијата во рок од 15 дена од денот на добивањето на решението. Жалбата не го одлага извршувањето на решението.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член во вонредни итни случаи заради заштита или спречување на опасност по здравјето на луѓето и животните, официјалниот и овластениот ветеринар и официјалниот ветеринар на граничен премин може да издаде усна наредба, а најдоцна во рок од три дена од денот на издавањето на усната наредба е должен да издаде решение во писмена форма.

(3) Во итни случаи кога постои опасност по здравјето на луѓето и животните официјалниот, овластениот ветеринар и официјалниот ветеринар на граничен премин имаат право, без присуство на овластено лице на правното лице или физичкото лице чие работење, односно простории, објекти и опрема се предмет на инспекција веднаш да издадат решение врз основа на резултатите од спроведената контрола.

Член 105

Легитимација и беџ на официјалниот ветеринар и легитимација на овластениот ветеринар

(1) При вршење на инспекциски надзор официјалниот ветеринар како државен ветеринарен инспектор и официјалниот ветеринар на граничен премин како државен ветеринарен инспектор на граничен премин, треба да имаат беџ и да имаат легитимација издадена од директорот на Агенцијата со која се утврдува неговото службено својство.

(2) При вршење на инспекциски надзор, овластениот ветеринар треба да има легитимација издадена од директорот на Агенцијата со која се утврдува неговото службено својство.

(3) Директорот на Агенцијата ги пропишува формата и содржината и начинот на издавање и одземање на службената легитимација и формата на беџот на официјалниот ветеринар, како и формата и содржината и начинот на издавање и одземање на службената легитимација на овластениот ветеринар.

Член 105-а

Постапка за едукација

(1) Доколку при вршење на инспекцискиот надзор инспекторот утврди дека е сторена неправилност од членовите 109 и 110 на овој закон, е должен да состави записник во кој ќе ја утврди сторената неправилност со укажување за отстранување на утврдената неправилност во рок од осум дена и со истовремено врачување на покана за спроведување на едукација на лицето или субјектот каде што е утврдена неправилноста при вршењето на инспекцискиот надзор.

(2) Формата и содржината на поканата за едукација, како и начинот на спроведување на едукацијата ги пропишува директорот на Агенцијата.

(3) Едукацијата ја организира и спроведува Агенцијата, во рок не подолг од осум дена

од денот на спроведувањето на инспекцискиот надзор.

(4) Едукацијата може да се спроведе за повеќе утврдени исти или истородни неправилности за еден или за повеќе субјекти.

(5) Доколку во закажаниот термин лицето или субјектот над кој се спроведува едукацијата не се јави на едукацијата, ќе се смета дека едукацијата е спроведена.

(6) Доколку лицето или субјектот над кој се спроведува едукацијата се јави на закажаната едукација и истата ја заврши, ќе се смета дека е едуциран по однос на утврдената неправилност.

(7) Доколку инспекторот при спроведување на контролниот надзор утврди дека се отстранети утврдените неправилности од ставот (1) на овој член, донесува заклучок со кој ја запира постапката на инспекциски надзор.

(8) Доколку инспекторот при спроведување на контролниот надзор утврди дека не се отстранети утврдените неправилности од ставот (1) на овој член, поднесува барање за поведување на прекршочна постапка.

(9) Агенцијата води евиденција за спроведената едукација на начин пропишан од директорот на Агенцијата.

ГЛАВА VIII

Прекршочни одредби

Член 106

(Членот 106 престанува да важи согласно член 144 став (2) од Законот за безбедност на храната („Службен весник на Република Македонија“ бр. 157/2010) со започнување со работа на Агенцијата).

Член 107

(Членот 107 престанува да важи согласно член 144 став (2) од Законот за безбедност на храната („Службен весник на Република Македонија“ бр. 157/2010) со започнување со работа на Агенцијата).

Членот 108 е избришан.

Член 109

Прекршок за физичко лице

(1) Глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичко лице за прекршок, ако:

1) не обезбеди систематско следење на здравствениот статус на животните за расплод, семе за вештачко осеменување, јајце клетки и ембриони согласно со членот 28 став (3) од овој закон;

2) врши промет на семе за вештачко осеменување, а не ги исполнува условите од членот 30 на овој закон;

3) не ги исполнува условите за ветеринарните амбуланти, ветеринарните клиници и ветеринарните болници, како приватни установи (членови 37, 38 и 39);

4) врши активности од ветеринарна дејност на животни кои не се во сопственост на правното или физичко лице кое ги формира (член 44 став (3));

5) не пријави заболено, односно сомнително животно до надлежниот орган директно или преку ветеринарните амбуланти, клиници или болници кои имаат решение за овластување за вршење на дејност од јавен интерес (член 50 ставови (1) и (2));

6) не почитува или одбива да ги применува изречените мерки на службен надзор (член 54 став (2));

7) не почитува или одбива да применува заштитни мерки (член 55);

8) не почитува или одбива да спроведува дополнителни мерки (член 56);

9) стави во промет живи животни кои не ги исполнуваат условите од овој закон (член 58 став (1));

10) стави во промет живи животни кои се предмет на национални програми за искоренување на болести (член 58 став (3));

11) ги прекршува прописите од областа на ветеринарното здравство и ако сертификатите, документите или идентификационите ознаки не одговараат на статусот на животните или на нивните одгледувалишта на потекло (член 59 став (3));

12) одобри влез на пазар или собирен центар, на животни кои не ги исполнуваат условите од членот 58 став (1) на овој закон (член 60 став (1) точка 3 алинеја 1);

13) одобри колење на животни кои не ги исполнуваат условите од членовите 50 став (1) и 58 став (1) точки 3 и 4 на овој закон (член 60 став (1) точка 3 алинеја 2);

14) не изврши проверка пред пратката да биде разделена и ставена во промет, дека идентификационите ознаки, здравствените сертификати или документите ја придружуваат пратката (член 60 став (1) точка 3 алинеја 5);

15) внесе во слободните зони животни приемчиви на болести кои потекнуваат од одгледувалишта кои немаат еднаков здравствен статус и нивни производи (член 65 став (3));

16) за кое е утврдено дека ги прекршува прописите од областа на ветеринарното здравство и кога ќе се утврди дека сертификатите, документите или идентификационите ознаки не одговараат на фактичката состојба на производите или дека идентификационата ознака била ставена на производи кои не се во согласност со тие прописи во согласност со членот 67 став (2) од овој закон;

17) не внесува податоци во регистар или во база на податоци и истите не ги чува најмалку три години (член 73 став (3));

18) употребува превозни средства за превоз на живи животни кои не се одобрени од страна на надлежниот орган и не ги исполнуваат условите за одобрување (член 74 став (1));

19) не е регистриран од страна на надлежниот орган за вршење увоз и/или повторен извоз на животни, производи, нуспроизводи од животинско потекло и предмети преку кои можат да се пренесат заразни болести од одредени категории за комерцијални цели (увозници и превозници) и нема одобрение за средствата за превоз на животни издадено од надлежниот орган каде што е регистрирана нивната дејност и не ги исполнуваат пропишаните услови (член 76 став (1));

20) не води евиденција или не ја приложи истата на увид на барање на надлежниот орган (член 76 ставови (2) и (3));

21) не ги чува здравствените сертификати или документите кои ги придружуваат животните во период од три години и истите не ги даде на увид по барање од страна на надлежниот орган (член 76 став (3));

22) врши увоз на животни, производи и нуспроизводи од животинско потекло без претходна издадена дозвола од членот 77 на овој закон;

23) во пишана форма не ја извести навремено ветеринарната инспекција на граничен премин за времето во кое се очекува да пристигнат животните, производи и животинските нуспроизводи, 24 часа однапред (член 84);

24) не почитува решение на официјалниот ветеринар на граничен премин (член 86 став(2));

25) не го заврши транзитот на пратките низ територијата на Република Македонија во рок од 30 дена од влегувањето на пратката во државата (член 88 став (5));

26) врши повторен извоз без да ја извести ветеринарната инспекција на граничен премин за очекуваното завршување на повторен извоз и не ги достави документите 24 часа однапред (член 89 став (2)) и

27) не ги обезбеди или одбива да даде информации потребни за извршување на инспекцијата врз основа на овој закон и друг закон од областа на ветеринарното здравство (член 101 став (2)).

(2) Освен глобата, на физичкото лице ќе му се изрече и посебна прекршочна мерка одземање на животните, производите и суровините и ќе му се изрече прекршочна санкција забрана за вршење на дејност во траење од најмалку три до најмногу 15 дена.

Член 110

Прекршок за физичко лице

(1) Глоба во износ од 1.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичко лице за прекршок, ако:

1) не спроведува или одбива да обезбеди примарна здравствена заштита на животните (член 25);

2) врши осеменување на животни кои не се негова сопственост (член 31);

3) не спроведува или одбива да обезбеди примарно јавно ветеринарно здравство (член 33);

4) не ги стави болните или сомнителните животни во изолација (член 50 став (3));

5) одбие или оневозможи спроведување на мерки за заштита на животните од одделни заразни болести пропишани со годишната наредба за здравствена заштита на животните (член 57 став (1));

6) одбие или оневозможи спроведување на мерки пропишани со повеќегодишни програми за сузбивање и искоренување на одредени болести од посебна важност за Република Македонија (член 57 став (2));

7) стави во промет живи животни без да ги спроведе прописите од областа на ветеринарното здравство во сите фази на производство и промет (член 59 став (1) алинеја 1);

8) врши превоз на животни во средства за превоз кои не ги исполнуваат пропишаните услови во согласност со прописите од областа на ветеринарното здравство (член 59 став (1) алинеја 2);

9) не учествува во системот за надзор (член 64 став (3));

10) не ги преземе сите неопходни мерки за вршење на редовна внатрешна контрола за да производите и животинските нуспроизводи кои ги произведува ги задоволат пропишаните ветеринарни барања (член 66 став (1));

11) не обезбеди документација која ќе ја придружува пратката (член 66 став (3));

12) објектите за производство или преработка на храна кои не се одобрени од страна на надлежниот орган и не ги исполнуваат условите за одобрување (член 71 став (1));

13) врши трговија со животни без да е одобрено од страна на надлежниот орган и не ги исполнува условите за одобрување (член 72 ставови (1) и (2));

14) собирни центри не се одобрени од страна на надлежниот орган и не ги исполнуваат условите за одобрување (член 73 став (1));

15) пратката на животни, во времето од напуштањето на одгледувалиштето или собирниот центар од каде што потекнуваат истите, па се до пристигнувањето на нејзината дестинација, дојде во контакт со животни со различен здравствен статус (член 74 став (3));

16) не ги исполнува условите за карантин за увезени животни (член 80);

17) врши увоз на животни, производи и нуспроизводи од животинско потекло на ветеринарно инспекциско место на граничен премин кој не е определен за увоз (член 82 ставови (1) и (4)) и

18) не постапи согласно со одредбите од членот 87 став (1) на овој закон.

(2) Освен глобата, на физичкото лице ќе му се изрече и посебна прекршочна мерка одземање на животните, производите и суровините и ќе му се изрече прекршочна санкција забрана за вршење на дејност во траење од најмалку три до најмногу 15 дена.

Член 111

Прекршок за правно лице

(1) Глоба во износ од 2.500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на правно лице за прекршок, ако:

1) не води редовно и не чува документирана евиденција на активностите кои се предмет на надзор и контрола од страна на надлежниот орган (член 23);

2) не спроведува или одбива да обезбеди примарна здравствена заштита на животните (член 25);

3) врши осеменување на животни кои не се негова сопственост (член 31);

4) не спроведува или одбива да обезбеди примарно јавно ветеринарно здравство (член 33);

5) не ги исполнува условите за ветеринарните амбуланти, ветеринарните клиници и ветеринарните болници, како приватни установи (членови 37, 38 и 39);

6) не обезбеди континуирано работно време во смени, дежурства или постојана подготвеност за извршување на активности на здравствена заштита на животните (член 43 став (1));

7) не собира податоци и не води евиденција за болести кај животните и за активностите кои ги врши, во форма одобрена од надлежниот орган и не ги доставува преку системот за известување на начин утврден од надлежниот орган (член 45 став (2));

8) стави во промет живи животни без да ги спроведе прописите од областа на ветеринарното здравство во сите фази на производство и промет (член 59 став (1) алинеја 1);

9) врши превоз на животни во средства за превоз кои не ги исполнуваат пропишаните услови во согласност со прописите од областа на ветеринарното здравство (член 59 став (1) алинеја 2);

10) не учествува во системот за надзор (член 64 став (3));

11) не ги преземе сите неопходни мерки за вршење на редовна внатрешна контрола за да производите и животинските нуспроизводи кои ги произведува ги задоволат пропишаните ветеринарни барања (член 66 став (1));

12) не обезбеди документација која ќе ја придружува пратката (член 66 став (3));

13) не внесува податоци во регистар или во база на податоци и истите не ги чува најмалку три години (член 73 став (3));

14) употребува превозни средства за превоз на живи животни кои не се одобрени од страна на надлежниот орган и не ги исполнуваат условите за одобрување (член 74 став (1));

15) пратката на животни, во времето од напуштањето на одгледувалиштето или собирниот центар од каде потекнуваат истите, па се до пристигнувањето на нејзината дестинација, дојде во контакт со животни со различен здравствен статус (член 74 став (3));

16) врши превоз без да биде регистрирано или средствата за превоз на животни не се регистрирани од страна на надлежниот орган и не ги исполнуваат пропишаните услови (член 76 став (1));

17) не води евиденција или не ја приложи истата на увид на барање на надлежниот орган (член 76 ставови (2) и (3));

18) не ги чува здравствените сертификати или документите кои ги придружуваат животните во период од три години и истите не ги даде на увид по барање од страна на надлежниот орган (член 76 став (3));

19) врши увоз на животни, производи и нуспроизводи од животинско потекло без претходна дозвола од членот 77 на овој закон;

20) врши увоз на животни, производи и нуспроизводи од животинско потекло на ветеринарно инспекциско место на граничен премин кој не е определен за увоз (член 82 ставови (1) и (4));

21) во пишана форма не ја извести навремено ветеринарната инспекција на граничен премин за времето во кое се очекува да пристигнат животните, производите и животинските нуспроизводи, 24 часа однапред (член 84);

22) не го заврши транзитот на пратките низ територијата на Република Македонија во рок од 30 дена од влегувањето на пратката во државата (член 88 став (5));

23) врши повторен извоз без да ја извести ветеринарната инспекција на граничен премин за очекуваното завршување на повторен извоз и не ги достави документите 24 часа однапред (член 89 став (2)) и

24) поставување на дијагноза, препижување и апликација на ветеринарно-медицински препарати, лекување, хируржки, поридилни и други зафати на животни, ветеринарно-здравствени прегледи ги врши доктор по ветеринарна медицина без лиценца за работа спротивно на членот 36 став (2) од овој закон.

(2) Глоба во износ од 1.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на одговорното лице во правното лице за прекршокот од ставот (1) на овој член и ако не ги стави болните или сомнителните животни во изолација (член 50 став (3)).

(3) За прекршокот од ставот (1) на овој член, освен глоба, на правното лице ќе му се изрече посебна прекршочна мерка одземање на животните, производите и сировините и ќе му се изрече прекршочна санкција забрана за вршење на дејност во траење од најмалку три до најмногу 30 дена.

(4) За прекршокот од ставот (1) на овој член, освен глоба, на одговорното лице во правното лице ќе му се изрече посебна прекршочна мерка одземање на животните, производите и сировините и ќе му се изрече прекршочна санкција забрана за вршење на неговата професија или должност во траење од најмалку три до најмногу 15 дена.

Член 111-а

Прекршок за правно лице

(1) Глоба во износ од 5.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на правно лице за прекршок, ако:

1) ветеринарната лабораторија дава неточни, неверодостојни и некомплетни резултати од лабораториската дијагностика (член 12 став (1));

2) ветеринарната лабораторија работи без одобрение од надлежниот орган и не ги исполнува условите од членот 12 на овој закон;

3) не обезбеди систематско следење на здравствениот статус на животните за расплод, семе за вештачко осеменување, јајце клетки и ембриони согласно со членот 28 став (3) од овој закон;

4) врши промет на семе за вештачко осеменување, а не ги исполнува условите од членот 30 на овој закон;

5) ветеринарните техничари работат спротивно на членот 36 став (5) од овој закон;

6) одбива да даде неопходна ветеринарно-медицинска помош во итни случаи, или го прекинува медицинскиот третман на болни животни и не обезбедува неопходни количини на храна и вода за животните во болниците (член 43 став (2));

7) врши активности од ветеринарна дејност на животни кои не се во сопственост на правното или физичко лице кое ги формира (член 44 став (3));

8) не пријави заболено, односно сомнително животно до надлежниот орган директно или преку ветеринарните амбуланти, клиници или болници кои имаат решение за овластување за вршење на дејност од јавен интерес (член 50 ставови (1) и (2));

9) не ги стави болните или сомнителните животни во изолација (член 50 став (3));

10) по добивањето на резултатите од испитувањата, Националната референтна лабораторија која работи по договор не известила за резултатите од испитувањето или издала неверодостојни резултати од испитувањето (член 51 став (4));

11) не почитува или одбива да ги применува изречените мерки на службен надзор (член 54 став (2));

12) не почитува или одбива да применува заштитни мерки (член 55);

13) не почитува или одбива да спроведува дополнителни мерки (член 56);

14) одбие или оневозможи спроведување на мерки за заштита на животните од одделни заразни болести пропишани со годишната наредба за здравствена заштита на животните (член 57 став (1));

15) одбие или оневозможи спроведување на мерки пропишани со повеќегодишни програми за сузбивање и искоренување на одредени болести од посебна важност за Република Македонија (член 57 став (2));

16) стави во промет живи животни кои не ги исполнуваат условите од овој закон (член 58 став (1));

17) стави во промет живи животни кои се предмет на национални програми за искоренување на болести (член 58 став (3));

18) ги прекршува прописите од областа на ветеринарното здравство и ако сертификатите, документите или идентификационите ознаки не одговараат на статусот на животните или на нивните одгледувалишта на потекло (член 59 став (3));

19) одобри влез на пазар или собирен центар, на животни кои не ги исполнуваат условите од членот 58 став (1) на овој закон (член 60 став (1) точка 3 алинеја 1);

20) одобри колење на животни кои не ги исполнуваат условите од членовите 50 став (1) и 58 став (1) точки 3 и 4 на овој закон (член 60 став (1) точка 3 алинеја 2);

21) не изврши проверка пред пратката да биде разделена и ставена во промет, дека идентификационите ознаки, здравствените сертификати или документите ја придружуваат пратката (член 60 став (1) точка 3 алинеја 5);

22) внесе во слободните зони животни приемливи на болести кои потекнуваат од одгледувалишта кои немаат еднаков здравствен статус и нивни производи (член 65 став (3));

23) е утврдено дека ги прекршува прописите од областа на ветеринарното здравство и кога ќе се утврди дека сертификатите, документите или идентификационите ознаки не одговараат на фактичката состојба на производите или дека идентификационата ознака била ставена на производи кои не се во согласност со тие прописи во согласност со членот 67 став (2) од овој закон;

24) објектите за производство или преработка на храна не се одобрени од страна на надлежниот орган и не ги исполнуваат условите за одобрување (член 71 став (1));

25) врши трговија со животни без да е одобрено од страна на надлежниот орган и не ги исполнува условите за одобрување (член 72 ставови (1) и (2));

26) собирни центри не се одобрени од страна на надлежниот орган и не ги исполнуваат условите за одобрување (член 73 став (1));

27) врши превоз без да е одобрено од страна на надлежниот орган и не ги исполнува условите за одобрување (член 74 став (1));

28) не е регистриран од страна на надлежниот орган за вршење увоз и/или повторен извоз на животни, производи, нуспроизводи од животинско потекло и предмети преку кои можат да се пренесат заразни болести од одредени категории за комерцијални цели (увозни-

ци и превозници) и нема одобрение за средствата за превоз на животни издадено од надлежниот орган каде што е регистрирана нивната дејност и не ги исполнуваат пропишаните услови (член 76 став (1));

29) не ги исполнува условите за карантин за увезени животни (член 80);

30) не почитува решение на официјалниот ветеринар на граничен премин (член 86 став (2));

31) не постапи согласно одредбите од членот 87 став (1) на овој закон и

32) не ги обезбеди или одбива да даде информации потребни за извршување на инспекцијата врз основа на овој закон и друг закон од областа на ветеринарното здравство (член 101 став (2)).

(2) Глоба во износ од 2.500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на одговорното лице во правното лице за прекршокот од ставот (1) на овој член.

(3) За прекршокот од ставот (1) на овој член, освен глоба, на правното лице ќе му се изрече посебна прекршочна мерка одземање на животните, производите и сировините и ќе му се изрече прекршочна санкција забрана за вршење на дејност во траење од најмалку три до најмногу 30 дена.

(4) За прекршокот од ставот (1) на овој член, освен глоба, на одговорното лице во правното лице ќе му се изрече посебна прекршочна мерка одземање на животните, производите и сировините и ќе му се изрече прекршочна санкција забрана за вршење на неговата професија или должност во траење од најмалку три до најмногу 15 дена.

Член 111-б

Глоба во износ од 250 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на правно лице - овластена ветеринарна амбуланта, клиника или болница ако не склучи договор со одгледувачите на животни во предвидениот рок (член 41-а став (1)).

Член 111-в

(1) Глоба во износ од 150 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на правно лице одгледувач ако не склучи договор со распределената, односно друга овластена ветеринарна амбуланта, клиника или болница во предвидениот рок (член 41-а став (2)).

(2) Глоба во износ од 100 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичко лице одгледувач ако не склучи договор со распределената, односно друга овластена ветеринарна амбуланта, клиника или болница во предвидениот рок (член 41-а став (2)).

ГЛАВА IX

Преодни и завршни одредби

Член 112

Усогласување на работењето

(Член 112 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 113/07)

(1) Со денот на започнување со примена на овој закон:

1) докторите по ветеринарна медицина вработени во Управата за ветеринарство, кои имаат положено стручен испит согласно со членот 107 од Законот за ветеринарното здравство („Службен весник на Република Македонија“ бр. 28/98), стекнуваат звање на официјални ветеринари и

2) докторите по ветеринарна медицина кои имаат положено стручен испит согласно со членот 107 од Законот за ветеринарното здравство („Службен весник на

Република Македонија” број 28/98), а не се вработени во Управата за ветеринарство, можат да бидат назначени за овластени ветеринари од страна на Агенцијата.

(2) Лицата од ставот (1) точка 2 на овој член за да стекнат право да бидат назначени за овластени ветеринари се должни да ги исполнат условите од членот 17 на овој закон, во рок од една година од денот на влегувањето во сила на правилникот од членот 17 на овој закон.

(3) Постојните правни, физички лица и други субјекти кои вршеле активности од областа на ветеринарното здравство и/или на кои е вршен ветеринарно-санитарен преглед и контрола согласно со Законот за ветеринарното здравство (“Службен весник на Република Македонија” број 28/98) и прописите донесени врз основа на иститот до започнување со примената на овој закон, се должни да го усогласат своето работење и да се пререгистрираат во согласност со одредбите на овој закон, во рок од една година од денот на започнување на примената на овој закон.

(4) Постојните правни, физички лица и други субјекти кои вршеле активности од областа на ветеринарното јавно здравство, благосостојбата на животните и нуспроизводите од животинско потекло до започнување со примена на овој закон, се должни да го усогласат своето работење согласно со посебните закони од областа на ветеринарното јавно здравство, благосостојбата на животните и нуспроизводите од животинско потекло.

Член 113

Усогласување на работата на Ветеринарната комора

(Член 113 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 113/07)

Ветеринарната комора продолжува да работи согласно со надлежностите утврдени со овој закон и ќе го усогласи своето работење во рок од една година од денот на започнување на примената на овој закон, а статутот ќе го донесе во рок од шест месеца од денот на започнувањето на примената на овој закон.

Член 114

Преоден период за вршење на работите на НРЛ

(Член 114 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 113/07)

Во периодот од пет години од започнувањето на примената на овој закон работите на Националната референтна лабораторија утврдени со овој закон ќе ги врши Факултетот за ветеринарна медицина-Скопје.

Членот 115 е избришан.

Член 116

Рок за донесување на акти

(Член 116 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 113/07)

(1) Подзаконските прописи кои произлегуваат од овој закон ќе се донесат најдоцна во рок од две години од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(2) До донесувањето на прописите од ставот (1) на овој член ќе се применуваат прописите кои важеле до денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 117

Престанок на важење

(Член 117 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 113/07)

Со денот на започнување на примената на овој закон престанува да важи Законот за ветеринарното здравство (“Службен весник на Република Македонија” број 28/98), освен одредбите кои се однесуваат на добиточната храна.

Член 118

Влегување во сила

(Член 118 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 113/07)

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”, а ќе се применува од први јануари 2008 година.

Член 119

(Член 3 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 24/11)

Во текстот на законот зборот „министерот“ и зборовите: “министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство“ се заменуваат со зборовите: „директорот на Агенцијата“, зборовите: „министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство“ се заменуваат со зборот „Агенцијата“, а зборовите: „надлежен орган“ се заменуваат со зборот „Агенцијата“.

Во текстот на законот по зборот „директорот“ се додаваат зборовите: „на Агенцијата“.

Член 120

(Член 49 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 24/11)

Подзаконските акти предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од две години од влегувањето во сила на овој закон.

Подзаконските акти предвидени со членот 105-а од овој закон ќе се донесат во рок од 30 дена од влегувањето во сила на овој закон.

Член 121

(Член 4 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 136/11)

Подзаконскиот акт од членот 2 од овој закон ќе се донесе во рок од 30 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 122

(Член 5 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 136/11)

Подзаконскиот акт од членот 3 од овој закон ќе се донесе во рок од 30 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.

По влегувањето во сила на подзаконскиот акт од ставот 1 на овој член истиот веднаш, а најдоцна во рок од 24 часа се објавува на веб страницата на Агенцијата за храна и ветеринарство на Република Македонија.

Член 123

(Член 6 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 136/11)

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, освен одредбите од членот 1 од овој закон кои ќе започнат да се применуваат со започнување на примената на Законот за основање на Државна комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

Член 124

(Член 11 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 123/12)

Договорите за извршување на здравствена заштита на животните од членот 36 став (7) и договорите со ветеринарни амбуланти, клиники и болници од членот 41 склучени согласно со Законот за ветеринарно здравство („Службен весник на Република Македонија“ број 113/2007, 24/11 и 136/11) продолжуваат да важат до истекот на рокот утврден со договорите од членовите 41 и 41-а од овој закон.

Агенцијата е должна јавниот повик од членот 40 утврден во членот 5 од овој закон да го објави во рок од 45 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 125

(Член 12 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 123/12)

Подзаконските акти утврдени со овој закон ќе се донесат во рок од 15 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО, ШУМАРСТВО И ВОДОСТОПАНСТВО

3659.

Врз основа на член 34 став 4 и член 35 став 4 од Законот за здравјето на растенијата („Службен весник на Република Македонија“ бр. 29/05, 81/08, 20/09, 57/10, 17/11, 148/11, 69/13, 43/14 и 158/14), министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство донесе

П Р А В И Л Н И К ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА ФОРМАТА И СОДРЖИНАТА НА ФИТОСАНИТАРНИОТ СЕРТИФИКАТ ИЛИ ФИТОСАНИТАРНИОТ СЕРТИФИКАТ ЗА РЕЕКСПОРТ И ФОРМАТА И СОДРЖИНАТА НА ПРИЈАВАТА ЗА ИЗДАВАЊЕ НА ФИТОСАНИТАРЕН СЕРТИФИКАТ

Член 1

Во Правилникот за формата и содржината на фитосанитарниот сертификат или фитосанитарниот сертификат за реекспорт и формата и содржината на пријавата за издавање на фитосанитарен сертификат („Службен весник на Република Македонија“ бр. 113/10 и 8/11), во членот 2 ставовите 3, 4 и 5 се бришат.

Член 2

Во членот 3 ставовите 3, 4 и 5 се бришат.

Член 3

Прилозите 1 и 2 се заменуваат со нови Прилози 1 и 2 кои се составен дел на овој правилник.

Член 4

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе отпочне да се применува од 15 август 2015 година.

Бр. 17-182/4
9 јули 2015 година
Скопје

Министер за земјоделство,
шумарство и водостопанство,
м-р **Михаил Цветков**, с.р.

Прилог 1

1. Име и адреса на испраќачот / Name and address of exporter		2. Фитосанитарен сертификат / Phytosanitary certificate No. EC/MK _____ Оригинал / Original	
3. Пријавено име и адреса на примачот / Declared name and address of consignee		4. од Организација за заштита на растенијата на: / Plant Protection Organization of до Организација/ите за заштита на растенијата на: / to Plant Protection Organization(s) of	
6. Пријавено превозно средство / Declared means of conveyance		5. Место на потекло / Place of origin	
7. Пријавено место на влез / Declared point of entry		РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА Државен инспекторат за земјоделство 	
8. Карактеристични ознаки: број и опис на пакувањето, име на производот и ботаничко име на растенијата / Distinguishing marks: number and description of packages, name of produce and botanical name of plants		9. Пријавена количина / Quantity declared	
10. Ова е потврда дека растенијата или растителните производи наведени погоре: / This is to certify that the plant or plant products described above: - се службено прегледани во согласност со соодветните постапки / have been inspected according to appropriate, and - се смета дека не се заразени од карантински штетни организми и практично не се заразени со други штетни организми и / are considered to be free from quarantine pests, and practically free from other injurious pests, and - се смета дека се во согласност со важечките фитосанитарни прописи на државата увозник / are considered to conform with the current phytosanitary regulations of the importing country			
11. Дополнителна изјава / Additional declaration			
ИЗВРШЕНА ДЕЗИНСЕКЦИЈА И/ИЛИ ДЕЗИНФЕКЦИЈА / DISINFESTATION AND/OR DISINFECTION TREATMENT		Место на издавање / Place of issue	
12. Третирање / Treatment		Дата / Date	
13. Производ за заштита на растенијата - активна материја / Chemical - active ingredient	14. Време траење и температура / Duration and temperature		
15. Концентрација / Concentration	16. Датум / Date		
17. Дополнителни информации / Additional information		Име и потпис на овластеното лице / Name and signature of authorized officer Печат на Организацијата / Stamp of organisation	

Сериски број: 0000000

FRANCAIS

1. Nom et adresse de l'expéditeur
2. Certificat phytosanitaire No.
3. Nom et adresse déclarés du destinataire
4. Organisation de la Protection des végétaux de _____ à
- Organisation (s) de la protection des végétaux de _____
5. Lieu d'origine
6. Moyen de transport déclaré
7. Point d'entrée déclaré
8. Marques des colis: nombre et nature des colis, le nom du produit, le nom botanique des plantes
9. Quantité déclarée
10. Il est certifié que les végétaux ou produits décrits ci-dessus :
-ont été inspectés suivant des procédures adaptées, et
-estimés indemnes d'ennemis visés par la réglementation phytosanitaire et pratiquement indemnes d'autres ennemis dangereux, et
-sont jugés conformes à la réglementation phytosanitaire en vigueur dans le pays importateur.
11. Déclaration supplémentaire
- TRAITEMENT DE DESINFESTATION ET/OU DE DESINFECTION
12. Traitement
13. Produit chimique (matière active)
14. Durée et température
15. Concentration
16. Date
17. Renseignements complémentaires

DEUTSCH

1. Name und Anschrift des Absenders
2. Pflanzengesundheitszeugnis No.
3. Name und Anschrift des angegebenen Empfängers
4. Pflanzenschutzdienst von _____ an Pflanzenschutzdienst (e) von _____
5. Ursprungsort
6. Angegebenes Transportmittel
7. Angegebener Grenzüberschrittsort
8. Unterscheidungsmerkmale: Zahl und Beschreibung der Packstücke, Name des Erzeugnisses, botanischer Name der Pflanzen
9. Angegebene Menge
10. Hiermit wird bescheinigt, daß die Pflanzen oder Pflanzenerzeugnisse:
-nach geeigneten Verfahren untersucht worden sind und,
-frei von Quarantäneschadorganismen und praktisch frei von anderen gefährlichen Schadorganismen befunden wurden, und
-als den im Bestimmungsland geltenden Pflanzenschutzvorschriften entsprechend angesehen werden
11. Zusätzliche Erklärung
- ENTSEUCHUNG UND/ODER DESINFIZIERUNG
12. Behandlung
13. Chemikale (Wirkstoff)
14. Dauer und Temperatur
15. Konzentration
16. Datum
17. Sonstige Angaben

ESPAÑOL

1. Nombre y dirección del exportador
2. Certificado fitosanitario No.
3. Nombre y dirección declarados del destinatario
4. Organización de Protección Fitosanitaria de _____ a
- Organización de Protección Fitosanitaria (s) de _____
5. Lugar de origen
6. Medios de transporte declarados
7. Punto de entrada declarado
8. Marcas distintivas: número y descripción de los bultos, nombre del producto nombre botánico de las plantas: il numero e natura dei colli, il nome del prodotto, il nome botanico delle piante
9. Cantidad declarada
10. Por la presente se certifica que las plantas o productos vegetales descritos más arriba:
-se han inspeccionado de acuerdo con los procedimientos adecuados, y
-se consideran exentos de plagas de cuarentena, y prácticamente exentos de otras plagas nocivas, y que
-se considera ajustan a las disposiciones fitosanitarias vigentes en el país importador
11. Declaración suplementaria
- TRATAMIENTO DE DESINFESTACION O DESINFECCION
12. Tratamiento
13. Preparado químico (ingrediente activo)
14. Duración y temperatura
15. Concentración
16. Fecha
17. Información adicional

РУССКИЙ

1. Название и адрес экспортера
2. Фитосанитарный сертификат No.
3. Наименование и адрес грузополучателя
4. Организация по защите растений от _____ а
- организации по защите растений (ы) _____
5. Место происхождения
6. Заявленный вид транспорта
7. Заявленный пограничный пункт
8. Отличительные знаки: номер и описание упаковок, название продукта, ботаническое название растений
9. Заявленное количество
10. Этот сертификат служит гарантий того, что описанные выше растения или растительных продуктов:
-прошли карантинный осмотри, и
-практически свободны от карантинных вредителей, и практически свободна от других повреждения вредных организмов, и
-рассматриваются в соответствии с действующим фитосанитарным нормам страны-импортера
11. Дополнительная декларация
- Фумигация и/или дезинфекция обработка
12. Обработка
13. Химическая (активный ингредиент)
14. Время и температуру
15. Концентрации
16. Дата
17. Дополнительная информация

1. Име и адреса на испраќачот / Name and address of exporter		2. Фитосанитарен сертификат / Phytosanitary certificate No. BC/MK _____ Копија / Copy	
3. Пријавено име и адреса на примачот / Declared name and address of consignee		4. од Организација за заштита на растенијата на: / Plant Protection Organization of: до Организација/ите за заштита на растенијата на: / to Plant Protection Organization(s) of:	
6. Пријавено превозно средство / Declared means of conveyance		5. Место на потекло / Place of origin	
7. Пријавено место на влез / Declared point of entry		РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА Државен инспекторат за земјоделство	
8. Карактеристични ознаки: број и опис на пакувањето, име на производот и ботаничко име на растенијата / Distinguishing marks: number and description of packages, name of produce and botanical name of plants		9. Пријавена количина / Quantity declared	
10. Ова е потврда дека растенијата или растителните производи наведени погоре: / This is to certify that the plant or plant products described above: - се службено прегледани во согласност со соодветните постапки / have been inspected according to appropriate, and - се смета дека не се заразени од карантински штетни организми и практично не се заразени со други штетни организми и / are considered to be free from quarantine pests, and practically free from other injurious pests, and - се смета дека се во согласност со важечките фитосанитарни прописи на државата увозник / are considered to conform with the current phytosanitary regulations of the importing country			
11. Дополнителна изјава / Additional declaration			
ИЗВРШЕНА ДЕЗИНСЕКЦИЈА И/ИЛИ ДЕЗИНФЕКЦИЈА / DISINFESTATION AND/OR DISINFECTION TREATMENT		Место на издавање / Place of issue	
12. Третирање / Treatment		Дата / Date	
13. Производ за заштита на растенијата - активна материја / Chemical - active ingredient	14. Времетраење и температура / Duration and temperature	Име и потпис на овластеното лице / Name and signature of authorized officer	
15. Концентрација / Concentration	16. Датум / Date	Печат на Организацијата / Stamp of organisation	
17. Дополнителни информации / Additional information			

Сериски број: 0000000

FRANCAIS

1. Nom et adresse de l'expéditeur
2. Certificat phytosanitaire No.
3. Nom et adresse déclarés du destinataire
4. Organisation de la Protection des végétaux de _____ à
Organisation (s) de la protection des végétaux de _____
5. Lieu d'origine
6. Moyen de transport déclaré
7. Point d'entrée déclaré
8. Marques des colis: nombre et nature des colis, le nom
du produit, le nom botanique des plantes
9. Quantité déclarée
10. Il est certifié que les végétaux ou produits décrits ci-
dessus :
-ont été inspectés suivant des procédures adaptées, et
-estimés indemnes d'ennemis visés par la réglementation
phytosanitaire et pratiquement indemnes d'autres ennemis
dangereux, et
-sont jugés conformes à la réglementation phytosanitaire
en vigueur dans le pays importateur.
11. Déclaration supplémentaire
- TRAITEMENT DE DESINFESTATION ET/OU DE
DESINFECTION
12. Traitement
13. Produit chimique (matière active)
14. Durée et température
15. Concentration
16. Date
17. Renseignements complémentaires

DEUTSCH

1. Name und Anschrift des Absenders
2. Pflanzengesundheitszeugnis No.
3. Name und Anschrift des angegebenen Empfängers
4. Pflanzenschutzdienst von _____ an Pflanzenschutzdienst
(e) von _____
5. Ursprungsort
6. Angegebenes Transportmittel
7. Angegebener Grenzübertrittsort
8. Unterscheidungsmerkmale: Zahl und Beschreibung der
Packstücke, Name des Erzeugnisses, botanischer Name
der Pflanzen
9. Angegebene Menge
10. Hiermit wird bescheinigt, daß die Pflanzen oder
Pflanzenerzeugnisse:
-nach geeigneten Verfahren untersucht worden sind und,
-frei von Quarantäneschadorganismen und praktisch frei
von anderen gefährlichen Schadorganismen befunden
wurden, und
-als den im Bestimmungsland geltenden
Pflanzenschutzvorschriften entsprechend angesehen
werden
11. Zusätzliche Erklärung
- ENTSEUCHUNG UND/ODER DESINFIZIERUNG
12. Behandlung
13. Chemikalie (Wirkstoff)
14. Dauer und Temperatur
15. Konzentration
16. Datum
17. Sonstige Angaben

ESPAÑOL

1. Nombre y dirección del exportador
2. Certificado fitosanitario No.
3. Nombre y dirección declarados del destinatario
4. Organización de Protección Fitosanitaria de _____ a
Organización de Protección Fitosanitaria (s) de _____
5. Lugar de origen
6. Medios de transporte declarados
7. Punto de entrada declarado
8. Marcas distintivas: número y descripción de los bultos,
nombre del producto nombre botánico de las plantas: il
numero e natura dei colli, il nome del prodotto, il nome
botanico delle piante
9. Cantidad declarada
10. Por la presente se certifica que las plantas o
productos vegetales descritos más arriba:
-se han inspeccionado de acuerdo con los
procedimientos adecuados, y
-se consideran exentos de plagas de cuarentena, y
prácticamente exentos de otras plagas nocivas, y que
-se considera ajustan a las disposiciones fitosanitarias
vigentes en el país importador
11. Declaración suplementaria
- TRATAMIENTO DE DESINFESTACION O
DESINFECCION
12. Tratamiento
13. Preparado químico (ingrediente activo)
14. Duración y temperatura
15. Concentración
16. Fecha
17. Información adicional

РУССКИЙ

1. Название и адрес экспортера
2. Фитосанитарный сертификат No.
3. Наименование и адрес грузополучателя
4. Организация по защите растений от _____ в
организации по защите растений (ы)
5. Место происхождения
6. Заявленный вид транспорта
7. Заявленный пограничный пункт
8. Отличительные знаки: номер и описание упаковок,
название продукта, ботаническое название растений
9. Заявленное количество
10. Этот сертификат служит гарантий того, что
описанные выше растения или растительных
продуктов,
-прошли карантинный осмотри, и
-практически свободны от карантинных вредителей, и
практически свободна от других повреждения вредных
организмов, и
-рассматриваются в соответствии с действующим
фитосанитарным нормам страны-импортера
11. Дополнительная декларация
- Фумиграция и/или дезинфекция обработка
12. Обработка
13. Химическая (активный ингредиент)
14. Время и температуру
15. Концентрации
16. Дата
17. Дополнительная информация

Прилог 2

1. Име и адреса на испраќачот / Name and address of exporter		2. Фитосанитарен сертификат за реекспорт / Phytosanitary certificate for re-export No. ЕС/МК _____ Оригинал / Original	
3. Пријавено име и адреса на примачот / Declared name and address of consignee		4. од Организација за заштита на растенијата на: / Plant Protection Organization of: до Организација/ите за заштита на растенијата на: / to Plant Protection Organization(s) of:	
6. Пријавено превозно средство / Declared means of conveyance		5. Место на потекло / Place of origin	
7. Пријавено место на влез / Declared point of entry		РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА Државен инспекторат за земјоделство 	
8. Карактеристични ознаки: број и опис на пакувањето, име на производот и ботаничко име на растенијата / Distinguishing marks, number and description of packages, name of produce and botanical name of plants		9. Пријавена количина / Quantity declared	
10. Ова е потврда / This is to certify - дека растенијата или растителните производи наведени погоре без увезени во _____ (државата која врши реекспорт) _____ од (државата со потекло), осигурени со фитосанитарен сертификат број _____ / that the plant or plant products described above were imported into _____ (country of re-export) from _____ (country of origin), covered by phytosanitary certificate No. _____ (*) ☐ оригинал / original ☐ заверена копија од оригиналот е прикачена на сертификатот / certified true copy of which is attached to this certificate - дека се / that they are: (*) ☐ пакувани / packed ☐ препакувани / repacked in ☐ оригинални / original ☐ нова амбалажа / new containers - дека во основа на / that based on the (*) ☐ оригиналниот фитосанитарен сертификат и / original phytosanitary certificate and ☐ по дополнителна инспекција, утврдено е дека во согласност со важечките фитосанитарни прописи на државата увозник, и / additional inspection, they are considered to conform with the current phytosanitary regulation of the importing country, and - дека за време на складирањето во / that during storage in _____ државата која врши реекспорт, пратката не била изложена на опасни зарази или инфекции од штетни организми / country of re-export) the consignment has not been subjected to the risk of infestation or infection - (*) означи ги соодветните квадратчиња ☐ / Insert tick in appropriate boxes: ☐			
11. Дополнителна изјава / Additional declaration			
ИЗВРШЕНА ДЕЗИНСЕКЦИЈА И/ИЛИ ДЕЗИНФЕКЦИЈА / DISINFESTATION AND/OR DISINFECTION TREATMENT		Место на издавање / Place of issue	
12. Третирање / Treatment		Дата / Date	
13. Производ за заштита на растенијата - активна материја / Chemical - active ingredient	14. Времетраење и температура / Duration and temperature		
15. Концентрација / Concentration	16. Датум / Date		
17. Дополнителни информации / Additional information		Име и потпис на овластеното лице / Name and signature of authorized officer	
		Печат на Организацијата / Stamp of organisation	

Сериски број: 0000000

FRANCAIS

1. Nom et adresse de l'expéditeur
2. Certificat phytosanitaire de ré-exportation
3. Nom et adresse déclarés du destinataire
4. Organisation de la Protection des végétaux de _____ à Organisation (s) de la protection des végétaux de _____
5. Lieu d'origine
6. Moyen de transport déclaré
7. Point d'entrée déclaré
8. Marques des colis; nombre et nature des colis; nom du produit; nom botanique des plantes
9. Quantité déclarée
10. Il est certifié:
  - que les végétaux ou produits végétaux, décrits ci-dessus, sont importés en _____ (le pays de ré-exportation) de _____ (le pays d'origine) couvert par certificat phytosanitaire N° _____
  - (*) ☐ d'origine ☐ copie certifiée du pays d'origine
  - qu'ils sont:
    - (*) ☐ que les végétaux ou produits végétaux sont dans leur emballage d'origine ☐ que les végétaux ou produits végétaux sont re-conditionnés ☐ un emballage d'origine ☐ un emballage nouveau
    - que les végétaux ou produits végétaux d'après:
      - (*) ☐ le certificat phytosanitaire et ☐ inspection supplémentaire sont jugés conformes à la réglementation en vigueur du pays importateur,
      - que les végétaux ou produits végétaux au cours stockage dans _____ (le pays de ré-exportation) sont gardés dans des conditions, qui empêchent tout le risque d'infestation ou de contamination - (*) Mettre une croix dans les cases appropriées
11. Déclaration supplémentaire
- Traitement de desinfestation et/ou de désinfection**
12. Traitement
13. Produit chimique (matière active)
14. Durée et température
15. Concentration
16. Date
17. Renseignements complémentaires

DEUTSCH

1. Name und Anschrift des Absenders
2. Pflanzengesundheitszeugnis für die Wiederausfuhr
3. Name und Anschrift des angegebenen Empfängers
4. Pflanzenschutzdienst von _____ an Pflanzenschutzdienst (ejv) von _____
5. Ursprungsort
6. Angegebenes Transportmittel
7. Angegebener Grenzübergangsort
8. Unterscheidungsmerkmale: Zahl und Beschreibung der Packstücke, Name des Erzeugnisses, botanischer Name der Pflanzen
9. Angegebene Menge
10. Dies ist/wird bescheinigt:
  - daß die oben beschriebenen Pflanzen oder Pflanzenerzeugnisse:
    - aus _____ (Ursprungsland) nach _____ (Weiterverwendeland) eingeführt worden sind und dass ihnen das Pflanzengesundheitszeugnis Nr. _____ dessen
    - (*) ☐ original ☐ oder beglaubigte Kopie in der Anlage vorliegt beigefügt war
    - in ihrer ursprünglichen Verpackung, ☐ in einer neuen Verpackung ☐ befördert werden zusätzliche Untersuchung ☐ als den geltenden Pflanzenschutzvorschriften des Bestimmungslandes entsprechend angesehen werden und
    - die Sendung während ihrer Lagerung in _____ (Weiterverwendeland) keiner Gefahr eines Befalls oder einer Infizierung ausgesetzt war
  - (*) Legen Sie im entsprechenden Kästchen ankreuzen
11. Zusätzliche Erklärung
- Entseuchung und/oder Desinfizierung**
12. Behandlung
13. Chemikalie (Wirkstoff)
14. Dauer und Temperatur
15. Konzentration
16. Datum
17. Sonstige Angaben

ESPAÑOL

1. Nombre y dirección del exportador
2. Certificado fitosanitario de reexportación
3. Nombre y dirección declarados del destinatario
4. Organización de Protección Fitosanitaria de _____ a Organización (es) de Protección Fitosanitaria de _____
5. Lugar de origen
6. Medios de transporte declarados
7. Punto de entrada declarado
8. Marcas distintas; número y descripción de los bultos; nombre del producto; nombre botánico de las plantas
9. Cantidad declarada
10. Esta es la se certifica:
  - que los vegetales o productos vegetales descritos arriba se importaron en _____ (país de reexportación) de _____ (país de origen) amparados por el certificado fitosanitario n° _____
  - (*) ☐ original, copia certificada de los cuales es adjunta al presente certificado
  - que son:
    - (*) ☐ Bolsas de ☐ embalados en los envases originales ☐ nuevo
    - que, basándose en la (*) certificado ☐ fitosanitario original e inspección adicional ☐ se considera que se ajustan a la reglamentación fitosanitaria actual de la país importador,
    - que durante el almacenamiento en _____ (país de reexportación) el envío no ha sido expuesto a riesgos de infestación o infección -
    - (*) Cruzar la casilla correspondiente entre
11. Declaración suplementaria
- Tratamiento de desinfestación o desinfección**
12. Tratamiento
13. Preparado químico (ingrediente activo)
14. Duración y temperatura
15. Concentración
16. Fecha
17. Información adicional

РУССКИЙ

1. Название и адрес экспортера
2. Фитосанитарного сертификата на реэкспорт
3. Наименование и адрес грузополучателя
4. Организация по защите растений от _____ в организации по защите растений (и)
5. Место происхождения
6. Заявленный вид транспорта
7. Заявленный пограничный пункт
8. Характерные признаки: номер и описание упаковок, название продукта, ботаническое наименование растений
9. Заявленное количество
10. Этот сертификат служит гарантий того,
  - что описанные выше растения или растительная продукция, были импортированы в _____ (страну _____ реэкспорта) из _____ (страны происхождения) со сертификатом № _____
  - (*) ☐ оригинальный ☐ дубликат, который приложен к этому сертификату,
  - что они:
    - (*) ☐ упакованные ☐ снова упакованные ☐ в оригинальный упаковки ☐ в новый контейнер
    - что на основе
    - (*) ☐ соответствуют на оригинальной сертификат ☐ прошли дополнительный осмотр и соответствуют и требования страны импортера
    - что при хранении в _____ (страна реэкспорта) груз не подвергался риску заражения или инфекции - (*) Нужно зачеркнуть
11. Дополнительная декларация
- Фумигация и/или дезинфекция**
12. Обработка
13. Химическая (активный ингредиент)
14. Время и температуру
15. Концентрации
16. Дата
17. Дополнительная информация

1. Име и адреса на испраќачот / Name and address of exporter		2. Фитосанитарен сертификат за реекспорт / Phytosanitary certificate for re-export No. ЕС/МК _____ Копија / Copy	
3. Пријавено име и адреса на примачот / Declared name and address of consignee		4. од Организација за заштита на растенијата на: / Plant Protection Organization of: до Организацијата/ите за заштита на растенијата на: / to Plant Protection Organization(s) of:	
6. Пријавено превозно средство / Declared means of conveyance		5. Место на потекло / Place of origin	
7. Пријавено место на влез / Declared point of entry		РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА Државен инспекторат за земјоделство 	
8. Карактеристични ознаки, број и опис на пакувањето, име на производот и ботаничко име на растенијата / Distinguishing marks, number and description of packages, name of produce and botanical name of plants		9. Пријавена количина / Quantity declared	
10. Ова е потврда / This is to certify - дека растенијата или растителните производи наведени погоре беа увезени во _____ (државата која врши реекспорт) _____ од (државата со потекло), осигурени со фитосанитарен сертификат број _____ / that the plant or plant products described above were imported into _____ (country of re-export) from _____ (country of origin), covered by phytosanitary certificate No. _____ (*) ☐ оригинал / original ☐ заверена копија од оригиналот е прикачена на сертификатот / certified true copy of which is attached to this certificate - дека се / that they are: (*) ☐ пакувани / packed ☐ препакувани / repacked in ☐ оригинални / original ☐ нова амбалажа / new containers - дека во основа на / that based on the (*) ☐ оригиналниот фитосанитарен сертификат и / original phytosanitary certificate and ☐ по дополнителна инспекција, утврдено е дека во согласност со важечките фитосанитарни прописи на државата увозник, и / additional inspection, they are considered to conform with the current phytosanitary regulation of the importing country, and - дека за време на складирањето во / that during storage in _____ државата која врши реекспорт, пратката не била изложена на опасни зарази или инфекции од штетни организми / (country of re-export) the consignment has not been subjected to the risk of infestation or infection - (*) означи ги соодветните квадратчиња ☐ / Insert tick in appropriate boxes ☐			
11. Дополнителна изјава / Additional declaration			
ИЗВРШЕНА ДЕЗИНСЕКЦИЈА ИЛИ ДЕЗИНФЕКЦИЈА / DISINFESTATION AND/OR DISINFECTION TREATMENT		Место на издавање / Place of issue	
12. Третирање / Treatment		Дата / Date	
13. Производ за заштита на растенијата - активна материја / Chemical - active ingredient	14. Времетраење и температура / Duration and temperature	Име и потпис на овластеното лице / Name and signature of authorized officer	
15. Концентрација / Concentration	16. Датум / Date	Печат на Организацијата / Stamp of organisation	
17. Дополнителни информации / Additional information			

Сериски број: 0000000

FRANÇAIS

1. Nom et adresse de l'expéditeur
2. Certificat phytosanitaire de ré-exportation
3. Nom et adresse déclarés du destinataire
4. Organisation de la Protection des végétaux de _____ à
5. Lieu d'origine
6. Moyen de transport déclaré
7. Point d'entrée déclaré
8. Marques des colis: nombre et nature des colis, nom du produit, nom botanique des plantes
9. Quantité déclarée
10. Il est certifié
- que les végétaux ou produits végétaux, décrits ci-dessus, sont importés en _____ (le pays de ré-exportation) de _____ (le pays d'origine) couvert par certificat phytosanitaire Non _____
- (*) ☐ d'origine ☐ copie certifiée du pays d'origine
- qu'ils sont
- (*) ☐ que les végétaux ou produits végétaux sont dans leur emballage d'origine ☐ que les végétaux ou produits végétaux sont re-conditionnés ☐ un emballage d'origine ☐ un emballage nouveau
- que les végétaux ou produits végétaux d'après
- (*) ☐ le certificat phytosanitaire et ☐ inspection supplémentaire sont jugés conformes à la réglementation en vigueur du pays importateur,
- que les végétaux ou produits végétaux au cours stockage dans _____ (le pays de ré-exportation) sont gardés dans des conditions, qui empêchent tout le risque d'infestation ou de contamination - (*) Mettre une croix dans les cases appropriées
11. Déclaration supplémentaire
- Traitement de désinfestation et/ou de désinfection**
12. Traitement
13. Produit chimique (matière active)
14. Durée et température
15. Concentration
16. Date
17. Renseignements complémentaires

DEUTSCH

1. Name und Anschrift des Absenders
2. Pflanzengesundheitszeugnis für die Wiederausfuhr
3. Name und Anschrift des angegebenen Empfängers
4. Pflanzenschutzdienst von _____ an Pflanzenschutzdienst (e) von _____
5. Ursprungsort
6. Angegebenes Transportmittel
7. Angegebener Grenzübergangsort
8. Unterscheidungsmerkmale, Zahl und Beschreibung der Packstücke, Name des Erzeugnisses, botanischer Name der Pflanzen
9. Angegebene Menge
10. Dies ist/wird bescheinigt,
- daß die oben beschriebenen Pflanzen oder Pflanzenerzeugnisse:
- aus _____ (Ursprungsland) nach _____ (Weiterveresendeland) eingeführt worden sind und dass ihnen das Pflanzengesundheitszeugnis Nr. _____ dessen
- (*) ☐ original ☐ oder beglaubigte Kopie in der Anlage vorliegt beigefügt war
- in ihrer ursprünglichen Verpackung, ☐ in einer neuen Verpackung ☐ befördert wurden zusätzliche Unterstützung ☐ als den geltenden Pflanzenschutzvorschriften des Bestimmungslandes entsprechend angesehen werden und
- die Sendung während ihrer Lagerung in _____ (Weiterveresendeland) keiner Gefahr eines Befalls oder einer Infizierung ausgesetzt war
- (*) Legen Sie im entsprechenden Kästchen ankreuzen
11. Zusätzliche Erklärung
- Entseuchung und/oder Desinfizierung**
12. Behandlung
13. Chemikalie (Wirkstoff)
14. Dauer und Temperatur
15. Konzentration
16. Datum
17. Sonstige Angaben

ESPAÑOL

1. Nombre y dirección del exportador
2. Certificado fitosanitario de reexportación
3. Nombre y dirección declarados del destinatario
4. Organización de Protección Fitosanitaria de _____ a
5. Organización (es) de Protección Fitosanitaria de _____
6. Lugar de origen
7. Medios de transporte declarados
8. Punto de entrada declarado
9. Marcas distintas: número y descripción de los bultos, nombre del producto, nombre botánico de las plantas
10. Cantidad declarada
11. Esta es la se certifica:
- que los vegetales o productos vegetales descritos arriba se importaron en _____ (país de reexportación) de _____ (país de origen) amparados por el certificado fitosanitario n.º _____
- (*) ☐ original, ☐ copia certificada de los cuales es adjunta al presente certificado
- que son
- (*) ☐ Bolsas de ☐ embalados en los envases originales ☐ nuevo o
- que, basándose en la (*) certificado) ☐ fitosanitario original e inspección adicional ☐ se considera que se ajustan a la reglamentación fitosanitaria actual de la país importador,
- que durante el almacenamiento en _____ (país de reexportación) el envío no ha sido expuesto a riesgos de infestación o infección -
- (*) Cruzar la casilla correspondiente ente
11. Declaración suplementaria
- Tratamiento de desinfestación o desinfección**
12. Tratamiento
13. Preparado químico (ingrediente activo)
14. Duración y temperatura
15. Concentración
16. Fecha
17. Información adicional

РУССКИЙ

1. Название и адрес экспортера
2. Фитосанитарного сертификата на реэкспорт
3. Наименование и адрес грузополучателя
4. Организация по защите растений от _____ в организации по защите растений (ы)
5. Место происхождения
6. Заявленный вид транспорта
7. Заявленный пограничный пункт
8. Характерные признаки: номер и описание упаковок, название продукта, ботаническое наименование растений
9. Заявленное количество
10. Этот сертификат служит гарантией того,
- что описанные выше растения или растительная продукция, были импортированы в _____ (страну _____ реэкспорта) из _____ (страны происхождения), со сертификатом № _____
- (*) ☐ оригинальный ☐ дубликат, который приложен к этому сертификату,
- что они
- (*) ☐ упакованные ☐ снова упакованные ☐ в оригинальный упаковки ☐ в новый контейнер
- что на основе
- (*) ☐ соответствуют на оригинальной сертификат ☐ прошли дополнительный осмотр и соответствуют и требованиям страны импортера
- что при хранения в _____ (страна реэкспорта) груз не подвергался риску заражения или инфекции - (*) Нужно зачеркнуть
11. Дополнительная декларация
- Фумигация и/или дезинфекция**
12. Обработка
13. Химическая (активный ингредиент)
14. Время и температуру
15. Концентрации
16. Дата
17. Дополнительная информация

**АГЕНЦИЈА ЗА ЦИВИЛНО
ВОЗДУХОПЛОВСТВО****3660.**

Врз основа на член 136 ставови (7) и (8) и член 144 од Законот за воздухопловство („Службен весник на Република Македонија“ бр. 14/06, 24/07, 103/08, 67/10, 24/12, 80/12, 155/12, 42/14 и 97/15), директорот на Агенцијата за цивилно воздухопловство донесе

**П Р А В И Л Н И К
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА СТРУЧНО
ОСПОСОБУВАЊЕ НА ДРУГ СТРУЧЕН ПЕРСОНАЛ****Член 1**

Во Правилникот за стручно оспособување на друг стручен персонал („Службен весник на Република Македонија“ бр. 60/13) во членот 9 точката 4 се брише.

Точките 5 и 6 стануваат точки 4 и 5.

Член 2

Во членот 13 точката 4 се брише.

Точките 5 и 6 стануваат точки 4 и 5.

Член 3

Во членот 19 точката 4 се брише.

Точките 5 и 6 стануваат точки 4 и 5.

Член 4

Во членот 24 точката 3 се брише.

Точките 4, 5 и 6 стануваат точки 3, 4 и 5.

Член 5

Во членот 29 точката 3 се брише.

Точките 4 и 5 стануваат точки 3 и 4.

Член 6

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 10-477/8
3 јули 2015 година
Скопје

Агенција за цивилно
воздухопловство,
Директор,
м-р **Горан Јандреоски**, МБА с.р.

**АГЕНЦИЈА ЗА КАТАСТАР НА
НЕДВИЖНОСТИ****3661.**

Врз основа на член 83 став 6 од Законот за катастар на недвижности („Службен весник на Република Македонија“ број 55/2013, 41/2014 и 115/2014), директорот на Агенцијата за катастар на недвижности донесе

**Р Е Ш Е Н И Е
ЗА СТАВАЊЕ ВО ПРИМЕНА НА БАЗАТА НА
ПОДАТОЦИ ОД ДИГИТАЛНИТЕ КАТАСТАРСКИ
ПЛАНОВИ**

На ден 02.07.2015 година се става во примена базата на податоци од дигиталните катастарски планови за катастарската општина Дебар-Вон-град, која е во надлежност на одржување на Одделението за катастар на недвижности Дебар.

Со денот на ставање во примена на базата на податоци од дигиталните катастарски планови за катастарската општина Дебар-Вон-град, престануваат да важат аналогните катастарски планови за катастарската општина Дебар-Вон-град.

Ова решение влегува во сила со денот на донесување, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 0918-10764/1
2 јули 2015 година
Скопје

Директор,
Славче Трпески с.р.

3662.

Врз основа на член 83 став 6 од Законот за катастар на недвижности („Службен весник на Република Македонија“ број 55/2013, 41/2014 и 115/2014), директорот на Агенцијата за катастар на недвижности донесе

**Р Е Ш Е Н И Е
ЗА СТАВАЊЕ ВО ПРИМЕНА НА БАЗАТА НА
ПОДАТОЦИ ОД ДИГИТАЛНИТЕ КАТАСТАРСКИ
ПЛАНОВИ**

На ден 02.07.2015 година се става во примена базата на податоци од дигиталните катастарски планови за катастарската општина Житинени, која е во надлежност на одржување на Одделението за катастар на недвижности Дебар.

Со денот на ставање во примена на базата на податоци од дигиталните катастарски планови за катастарската општина Житинени, престануваат да важат аналогните катастарски планови за катастарската општина Житинени.

Ова решение влегува во сила со денот на донесување, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 0918-10765/1
2 јули 2015 година
Скопје

Директор,
Славче Трпески с.р.

3663.

Врз основа на член 83 став 6 од Законот за катастар на недвижности („Службен весник на Република Македонија“ број 55/2013, 41/2014 и 115/2014), директорот на Агенцијата за катастар на недвижности донесе

**Р Е Ш Е Н И Е
ЗА СТАВАЊЕ ВО ПРИМЕНА НА БАЗАТА НА
ПОДАТОЦИ ОД ДИГИТАЛНИТЕ КАТАСТАРСКИ
ПЛАНОВИ**

На ден 02.07.2015 година се става во примена базата на податоци од дигиталните катастарски планови за катастарската општина Липково-Вон-град, која е во надлежност на одржување на Одделението за катастар на недвижности Куманово.

Со денот на ставање во примена на базата на податоци од дигиталните катастарски планови за катастарската општина Липково-Вон-град, престануваат да важат аналогните катастарски планови за катастарската општина Липково-Вон-град.

Ова решение влегува во сила со денот на донесување, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 0918-10766/1
2 јули 2015 година
Скопје

Директор,
Славче Трпески с.р.

3664.

Врз основа на член 83 став 6 од Законот за катастар на недвижности („Службен весник на Република Македонија“ бр. 55/2013, 41/2014 и 115/2014), директорот на Агенцијата за катастар на недвижности, донесе

**РЕШЕНИЕ
ЗА СТАВАЊЕ ВО ПРИМЕНА НА БАЗАТА НА
ПОДАТОЦИ ОД ДИГИТАЛНИТЕ КАТАСТАРСКИ
ПЛАНОВИ**

На ден 3.7.2015 година се става во примена базата на податоци од дигиталните катастарски планови за катастарската општина Горобинци-2500, која е во надлежност на одржување на Одделението за катастар на недвижности Свети Николе.

Со денот на ставање во примена на базата на податоци од дигиталните катастарски планови за катастарската општина Горобинци-2500, престануваат да важат аналогните катастарски планови за катастарската општина Горобинци-2500.

Ова решение влегува во сила со денот на донесување, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 0916-10843/1
3 јули 2015 година
Скопје

Директор,
Славче Трпески с.р.

**АГЕНЦИЈА ЗА ХРАНА И
ВЕТЕРИНАРСТВО**

3665.

Врз основа на член 10 точка 4), а во врска со член 81 став (2) од Законот за ветеринарно здравство („Службен весник на Република Македонија“ бр. 113/07, 24/11, 136/11 и 123/12), директорот на Агенцијата за храна и ветеринарство, донесе

**РЕШЕНИЕ
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА РЕШЕНИЕТО ЗА ЗАБРАНА
НА УВОЗ И ТРАНЗИТ НА ЖИВИНА И ДИВИ
ПТИЦИ, КАКО И ПРОИЗВОДИ И НУСПРОИЗВОДИ
ОД ЖИВИНА И ДИВИ ПТИЦИ ЗАРАДИ ЗАШТИТА
ОД ВНЕСУВАЊЕ НА ВИРУСОТ НА ВИСОКО
ПАТОГЕНА АВИЈАРНА ИНФЛУЕНЦА ВО
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

Член 1

Во Решението за забрана на увоз и транзит на живина и диви птици, како и производи и нуспроизводи од живина и диви птици заради заштита од внесување на вирусот на високо патогена авијарна инфлуенца во Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 183/14, 200/14, 17/15 и 35/15), во членот 2 став (2), зборовите „15 ноември 2014 година“ се заменуваат со зборовите „8 мај 2015 година“.

Прилогот се заменува со нов Прилог, кој е составен дел на ова решение.

Член 2

Ова решение влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 02-317/5
8 јули 2015 година
Скопје

Агенција за храна и
ветеринарство
Директор,
м-р Зоран Поповски, с.р.

Прилог

1. Израел
- Дистриктот Северен Израел (Northern District of Israel)

**РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

3666.

Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија, врз основа на член 22 став 1 точка 16, член 39 став 2 од Законот за енергетика („Службен весник на РМ“ бр. 16/11, 136/11, 79/13, 164/13, 41/14, 151/14 и 33/15) и член 32 од Правилникот за лиценци за вршење на енергетски дејности („Службен весник на РМ“, бр. 143/11, 78/13 и 33/15), постапувајќи по барањето на Друштво за производство и промет со електрична енергија ХИДРО БОШАВА ДОО Кавадарци, за влегување во сила на лиценца за производство на електрична енергија на седницата одржана на ден 21.7.2015 година, донесе

**ОДЛУКА
ЗА ВЛЕГУВАЊЕ ВО СИЛА НА ЛИЦЕНЦА ЗА ВРШЕЊЕ
НА ЕНЕРГЕТСКА ДЕЈНОСТ ПРОИЗВОДСТВО
НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА**

1. Лиценцата на Друштво за производство и промет со електрична енергија ХИДРО БОШАВА ДОО Кавадарци, со седиште на Ул. Ило Костов бр.31 Кавадарци, за вршење на енергетска дејност производство на електрична енергија од мала хидроцентра МХЕЦ „Бошава 3“ издадена со Одлука УП1 бр. 07-03/15 од 16.03.2015 година, („Службен весник на РМ“ бр. 43/15) влегува во сила.

2. Лиценцата е прилог 1 на оваа одлука.

3. Жалбата изјавена против оваа Одлука не го одлага неговото извршување.

4. Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето и се објавува во „Службен весник на Република Македонија“.

УП1 Бр. 07-03/15
21 јули 2015 година
Скопје

Претседател,
Димитар Петров, с.р.

Прилог 1

**ЛИЦЕНЦА
ЗА ВРШЕЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКА ДЕЈНОСТ
ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА**

1. Име и седиштето на носителот на лиценцата
Друштво за производство и промет со електрична енергија ХИДРО БОШАВА ДОО Кавадарци, со седиште на Ул. Ило Костов бр.31 Кавадарци

2. Енергетската дејност за која се издава лиценцата
Производство на електрична енергија

3. Датум на издавање на лиценцата
21.07.2015 година

4. Датум на важење на лиценцата
21.07.2050 година

5. Евидентен број на издадената лиценца
ЕЕ - 236.01.1/15

6. Број на деловниот субјект – 6783180

7. Единствен даночен број – 4011012508685

8. Вид и обем на енергетската дејност што ќе се врши

Како енергетска дејност производство на електрична енергија на енергија, во смисла на оваа лиценца, се смета производство на електрична енергија што носителот на лиценцата ќе го врши од обновлив извор, во мала хидроелектрана, во обем согласно техничките карактеристики на производниот капацитет.

9. Локација на вршење на енергетската дејност

Носителот на лиценцата, енергетската дејност производство на електрична енергија од обновливи извори ќе ја врши во мала хидроелектрана МХЕЦ „Бошава 3“ на ИЛ бр. 1, ИЛ бр. 2, ИЛ бр. 5, КО Страгово општина Кавадарци.

10. Производни капацитети со кои се врши енергетската дејност

Носителот на лиценцата, енергетската дејност производство на електрична енергија од обновливи извори на енергија ќе ја врши со произведен капацитет со технички карактеристики наведени во Прилог 2 кој е составен дел од оваа лиценца.

11. Право на приклучување, пристап и користење на системот за дистрибуција на електрична енергија

Носителот на лиценцата има право на приклучување, пристап и користење на системот за дистрибуција на електрична енергија заради непречено вршење на енергетската дејност производство на електрична енергија во согласност со закон, друг пропис и општ акт, како и во согласност со Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија одобрени од страна на Регулаторната комисија за енергетика.

12. Права и обврски за носителот на лиценца

Со оваа лиценца се определуваат начинот и условите за вршење на енергетската дејност производство на електрична енергија, правата и обврските на носителот на лиценца како и неговото учество на пазарот на електрична енергија.

Носителот на лиценцата е должен да:

- ги почитува законите, другите прописи и општи акти кои се однесуваат на заштита на конкуренцијата, заштита на потрошувачите, заштита на животната средина, заштита на работниците, заштита на техничките средства и опрема;
- ги почитува, Пазарните правила, Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија, правилниците и другите прописи кои ги пропишува или одобрува Регулаторната комисија за енергетика во согласност со закон;
- се придржува кон законите, прописите, стандардите, препораките и други општи акти,
- доколку носителот на лиценцата се стекне со Одлука за одобрување на користење на повластена тарифа за откупување на целокупната произведена електрична енергија во мала хидроелектрана, да го почитува Договорот склучен со МЕПСО АД Скопје, односно Операторот на пазарот на електрична енергија, за откуп на целокупната произведена електрична енергија;
- обезбеди сигурно, безбедно, континуирано и квалитетно производство и испорака на електрична енергија до точката на прием во системот за дистрибуција на електрична енергија;
- обезбеди достапност на планираната електрична моќност и енергија до точката на прием во системот за дистрибуција на електрична енергија;
- го достави Договорот за откуп на електрична енергија до Регулаторната комисија за енергетика;
- се придржува кон склучениот Договор за откуп на електрична енергија;

- доставува извештаи за опремата, постројките, плановите за одржување и планираната расположливост до носителот на лиценца за вршење на енергетска дејност дистрибуција на електрична енергија во согласност со Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија.

13. Планирање на одржување на производните капацитети

Заради сигурно и ефикасно функционирање на производните капацитети кои се вклучени во процесот на производство на електрична енергија, носителот на лиценцата е должен истите да ги одржува во исправна и функционална состојба.

Носителот на лиценцата е должен секоја година, најдоцна до 10 март, до Регулаторната комисија за енергетика да поднесе План за одржување на производните капацитети за период од пет години, годишна програма за реализација на планот, како и мислење за усогласеност на Планот од носителот на лиценца за вршење на енергетска дејност дистрибуција на електрична енергија.

Планот за одржување на производните капацитети особено треба да содржи:

- опис на функционална состојба на производните капацитети;
- потреба од ревитализација на производните капацитети;
- финансиски извори за реализација на планот.

14. Обврска за информирање

Носителот на лиценцата е должен да им ги обезбеди на операторот на преносниот систем, операторот на пазарот на електрична енергија, снабдувачот со електрична енергија односно снабдувачот со електрична енергија во краен случај како и носителот на лиценца за вршење на енергетска дејност дистрибуција на електрична енергија, сите потребни податоци и информации кои се неопходни за извршувањето на нивните обврски од лиценците, во согласност со Мрежните правила за пренос на електрична енергија, Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија и Пазарните правила.

15. Обврска за одвоена сметководствена евиденција

Носителот на лиценцата е должен:

- во своите интерни пресметки да води одвоена евиденција за секоја од енергетските дејности за кои што поседува лиценца за вршење на енергетска дејност;
- во согласност со сметководствените стандарди со кои се уредува сметководственото работење на претпријатието да изготвува финансиски извештаи кои ќе обезбедат информации за средствата, обврските, капиталот, приходите и расходите со резултатите од работењето, како и паричните текови на претпријатието; и
- да обезбедува консолидирани финансиски извештаи.

16. Доверливост на информациите

Носителот на лиценцата е должен во согласност со закон, да обезбеди и да гарантира доверливост на деловните податоци и информации кои при вршењето на енергетската дејност производство на електрична енергија ги добива од сите учесници на пазарот на електрична енергија.

17. Обврска за доставување на Годишен извештај за финансиското и деловното работење

Носителот на лиценцата е должен до Регулаторната комисија за енергетика најдоцна до 10 март во тековната година да достави годишен извештај за делокругот на своето работење, вклучувајќи го и извештајот за фи-

нансиското и деловното работење во претходната година. Годишниот извештај со сите прилози задолжително се доставува и во електронска форма.

Годишниот извештај треба да содржи податоци за:

1. обемот на производство на електрична енергија во текот на претходната година, вкупно и за секој произведен капацитет поодделно (вкупна количина на произведената и испорачаната електрична енергија на точка на прием во системот за дистрибуција на електрична енергија, сопствена потрошувачка, број и времетраење на планираните и непланираните прекини, како и за причините за нивно настанување);

2. финансиски извештај за енергетската дејност производство на електрична енергија, составен од:

- биланс на состојба и биланс на успех,
- извештај за промените во главнината,
- извештај за паричните текови,
- применетите сметководствени политики, и
- други објаснувачки белешки подготвени во согласност со меѓународните сметководствени стандарди;

3. превземени мерки во текот на претходната година за:

- заштита на објектите и средствата преку кои се врши енергетската дејност од надворешни влијанија и хаварии, како и нивно осигурување,
- заштита при работа,
- обука и стручно усовршување на вработените заради сигурно, безбедно и квалитетно вршење на енергетската дејност,
- заштита на животната средина, животот и здравје то на луѓето,
- спроведување на мониторинг врз сопственото работење,
- обезбедување на услови за сигурно, континуирано и квалитетно вршење на енергетската дејност,
- обезбедување на енергетска ефикасност,
- вршење на енергетската дејност во услови на кризна состојба, како и воена и вонредна состојба;

4. остварување на годишната програма за реализација на Планот за одржување на производните капацитети, во претходната година;

5. извршување на програма за ремонти во претходната година;

6. состојба со кадровска екипираност за извршување на пооделни задачи при вршењето на енергетската дејност производство на електрична енергија;

7. извршени инспекциски надзори и контроли од страна на надлежни инспекциски и други државни органи, со приложени фотокопии на записниците, извештаите и решенијата од извршените надзори и контроли;

8. бизнис план за тековната година и оценка за реализирање на бизнис планот во претходната година;

9. превземени мерки за подобрување на квалитетот на услугата.

18. Обврска за доставување на други извештаи, информации и податоци во врска со вршењето на енергетската дејност

Носителот на лиценцата е должен до Регулаторната комисија за енергетика да доставува:

- во писмена и/или електронска форма, месечни и квартални извештаи за количините на произведената и испорачаната електрична енергија на точка на прием во системот за дистрибуција на електрична енергија;

- известување за сите околности, настани и промени кои што имаат или би можеле да имаат влијание врз вршењето на енергетската дејност производство на електрична енергија.

19. Мерење на произведената електрична енергија и моќност

Мерење на произведената, односно испорачаната електрична енергија во дистрибутивниот систем се врши во пресметковното мерно место во постапка и начин утврден согласно Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија.

20. Физичка заштита на производниот капацитет од надворешни влијанија и хаварии

Носителот на лиценцата е должен во рок од шест месеци од датумот на издавање на оваа лиценца да донесе План за физичка заштита на производните капацитети и должен е истиот да го достави до Регулаторната комисија за енергетика.

21. Обврска за овозможување на пристап до производните единици и непосреден увид во документацијата

Носителот на лиценцата е должен по барање на Регулаторната комисија за енергетика, да и овозможи непосреден увид во целокупната документација, како и пристап во објектите, деловните простории, простори, инсталациите, како и на средствата и опремата потребни за вршење на енергетската дејност, во согласност со Правилникот за лиценци за вршење на енергетски дејности.

22. Квалитет на услугата

Носителот на лиценцата е должен да обезбеди технички средства и други услови кои ќе овозможат постојан квалитет на произведената електрична енергија, согласно пропишаниот правилник за снабдување со електрична енергија и Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија.

Носителот на лиценцата е должен да врши постојан мониторинг на параметрите кои го определуваат квалитетот на произведената електрична енергија и по барање на Регулаторната комисија за енергетика, да доставува писмен извештај за движењето на сите параметри кои што го определуваат квалитетот на произведената електрична енергија во определен временски период.

23. Изменување и дополнување на лиценцата

Изменувањето и дополнувањето на оваа лиценца ќе се врши во согласност со одредбите од Законот за енергетика и од Правилникот за лиценци за вршење на енергетски дејности.

24. Мерки во случај на неисполнување на обврските од страна на носителот на лиценцата

Доколку носителот на лиценцата не ги исполнува обврските содржани во оваа лиценца, Регулаторната комисија за енергетика ќе превземе мерки согласно Правилникот за лиценци за вршење на енергетски дејности.

Прилог 2

ПОДАТОЦИ ЗА ОПРЕМАТА ЗА МХЕЦ БОШАВА 3,

- број на производни единици (агрегати):..... два
- проценет животен век.....50 години

- тип, производител и номинални податоци за турбината:

- тип Френцис вертикална
- производител .....Турбо Институт
- нето пад .....90 m
- номинален проток.....2,8 m³/s
- број на вртежи..... 750 min-1
- максимална моќност.....2 x 995 kW

- тип, производител и номинални податоци за генераторот:

- тип - трофазен синхрон генератор со воздушно ладење
- вратило хоризонтално
- работен напон 0,4 kV
- фреквенција 50 Hz

- производител :.....MJT 630 SC8 V10
- номинална привидна моќност.....2 x 1200 kVA
- номинална активна моќност.....2 x 960 kW
- број на вртежи.....750 min-1
- cosφ.....0.8
- ниво на заштита.....IP23
- класа на изолација.....F

- тип, производител и номинални податоци за трансформаторот :

- тип .....трофазен сув
- производител: ..... STS 2400
- преносен однос.....0,4/20 kV / kV
- моќност.....2400 kVA
- фреквенција.....50 Hz
- напон на краток спој.....6%

3667.

Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија, врз основа на член 22 став 1 точка 16, член 39 став 2 од Законот за енергетика („Службен весник на РМ“ бр. 16/11, 136/11, 79/13, 164/13, 41/14, 151/14 и 33/15) и член 32 од Правилникот за лиценци за вршење на енергетски дејности („Службен весник на РМ“, бр. 143/11, 78/13 и 33/15), постапувајќи по барањето на Друштво за производство и промет со електрична енергија ХИДРО БОШАВА ДОО Кавадарци, за влегување во сила на лиценца за производство на електрична енергија на седницата одржана на ден 21.7.2015 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ВЛЕГУВАЊЕ ВО СИЛА НА ЛИЦЕНЦА ЗА ВРШЕЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКА ДЕЈНОСТ ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

1. Лиценцата на Друштво за производство и промет со електрична енергија ХИДРО БОШАВА ДОО Кавадарци, со седиште на Ул. Ило Костов бр.31 Кавадарци, за вршење на енергетска дејност производство на електрична енергија од мала хидроцентра МХЕЦ „Бошава 4“ издадена со Одлука УП1 бр. 07-04/15 од 16.03.2015 година, („Службен весник на РМ“ бр. 43/15) влегува во сила.

2. Лиценцата е прилог 1 на оваа одлука.

3. Жалбата изјавена против оваа Одлука не го одлага неговото извршување.

4. Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето и се објавува во „Службен весник на Република Македонија“.

УП1 Бр. 07-04/15

21 јули 2015 година

Скопје

Претседател,

Димитар Петров, с.р.

Прилог 1

ЛИЦЕНЦА

ЗА ВРШЕЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКА ДЕЈНОСТ ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

1. Име и седиштето на носителот на лиценцата

Друштво за производство и промет со електрична енергија ХИДРО БОШАВА ДОО Кавадарци, со седиште на Ул. Ило Костов бр.31 Кавадарци

2. Енергетската дејност за која се издава лиценцата

Производство на електрична енергија

3. Датум на издавање на лиценца

21.07.2015 год.

4. Датум на важење на лиценца

21.07.2050 год.

5. Евидентен број на издадената лиценца

EE - 237.01.1/15

6. Број на деловниот субјект – 6783180

7. Единствен даночен број – 4011012508685

8. Вид и обем на енергетската дејност што ќе се врши

Како енергетска дејност производство на електрична енергија на енергија, во смисла на оваа лиценца, се смета производство на електрична енергија што носителот на лиценцата ќе го врши од обновлив извор, во мала хидроелектрана, во обем согласно техничките карактеристики на производниот капацитет.

9. Локација на вршење на енергетската дејност

Носителот на лиценцата, енергетската дејност производство на електрична енергија од обновливи извори ќе ја врши во мала хидроелектрана МХЕЦ „Бошава 4“ во КО Страгово општина Кавадарци.

10. Производни капацитети со кои се врши енергетската дејност

Носителот на лиценцата, енергетската дејност производство на електрична енергија од обновливи извори на енергија ќе ја врши со произведен капацитет со технички карактеристики наведени во Прилог 2 кој е составен дел од оваа лиценца.

11. Право на приклучување, пристап и користење на системот за дистрибуција на електрична енергија

Носителот на лиценцата има право на приклучување, пристап и користење на системот за дистрибуција на електрична енергија заради непречено вршење на енергетската дејност производство на електрична енергија во согласност со закон, друг пропис и општ акт, како и во согласност со Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија одобрени од страна на Регулаторната комисија за енергетика.

12. Права и обврски за носителот на лиценца

Со оваа лиценца се определуваат начинот и условите за вршење на енергетската дејност производство на електрична енергија, правата и обврските на носителот на лиценца како и неговото учество на пазарот на електрична енергија.

Носителот на лиценцата е должен да:

- ги почитува законите, другите прописи и општи акти кои се однесуваат на заштита на конкуренцијата, заштита на потрошувачите, заштита на животната средина, заштита на работниците, заштита на техничките средства и опрема;

- ги почитува, Пазарните правила, Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија, правилниците и другите прописи кои ги пропишува или одобрува Регулаторната комисија за енергетика во согласност со закон;

- се придржува кон законите, прописите, стандардите, препораките и други општи акти,

- доколку носителот на лиценцата се стекне со Одлука за одобрување на користење на повластена тарифа за откупување на целокупната произведена електрична енергија во мала хидроелектрана, да го почитува Договорот склучен со МЕПСО АД Скопје, односно Операторот на пазарот на електрична енергија, за откуп на целокупната произведена електрична енергија;

- обезбеди сигурно, безбедно, континуирано и квалитетно производство и испорака на електрична енергија до точката на прием во системот за дистрибуција на електрична енергија;

- обезбеди достапност на планираната електрична моќност и енергија до точката на прием во системот за дистрибуција на електрична енергија;

- го достави Договорот за откуп на електрична енергија до Регулаторната комисија за енергетика;

- се придржува кон склучениот Договор за откуп на електрична енергија;

- доставува извештаи за опремата, постројките, плановите за одржување и планираната расположливост до носителот на лиценца за вршење на енергетска дејност дистрибуција на електрична енергија во согласност со Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија.

13. Планирање на одржување на производните капацитети

Заради сигурно и ефикасно функционирање на производните капацитети кои се вклучени во процесот на производство на електрична енергија, носителот на лиценцата е должен истите да ги одржува во исправна и функционална состојба.

Носителот на лиценцата е должен секоја година, најдоцна до 10 март, до Регулаторната комисија за енергетика да поднесе План за одржување на производните капацитети за период од пет години, годишна програма за реализација на планот, како и мислење за усогласеност на Планот од носителот на лиценца за вршење на енергетска дејност дистрибуција на електрична енергија.

Планот за одржување на производните капацитети особено треба да содржи:

- опис на функционална состојба на производните капацитети;

- потреба од ревитализација на производните капацитети;

- финансиски извори за реализација на планот.

14. Обврска за информирање

Носителот на лиценцата е должен да им ги обезбеди на операторот на преносниот систем, операторот на пазарот на електрична енергија, снабдувачот со електрична енергија односно снабдувачот со електрична енергија во краен случај како и носителот на лиценца за вршење на енергетска дејност дистрибуција на електрична енергија, сите потребни податоци и информации кои се неопходни за извршувањето на нивните обврски од лиценците, во согласност со Мрежните правила за пренос на електрична енергија, Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија и Пазарните правила.

15. Обврска за одвоена сметководствена евиденција

Носителот на лиценцата е должен:

- во своите интерни пресметки да води одвоена евиденција за секоја од енергетските дејности за кои што поседува лиценца за вршење на енергетска дејност;

- во согласност со сметководствените стандарди со кои се уредува сметководственото работење на претпријатието да изготвува финансиски извештаи кои ќе обезбедат информации за средствата, обврските, капиталот, приходите и расходите со резултатите од работењето, како и паричните текови на претпријатието; и

- да обезбедува консолидирани финансиски извештаи.

16. Доверливост на информациите

Носителот на лиценцата е должен во согласност со закон, да обезбеди и да гарантира доверливост на деловните податоци и информации кои при вршењето на

енергетската дејност производство на електрична енергија ги добива од сите учесници на пазарот на електрична енергија.

17. Обврска за доставување на Годишен извештај за финансиското и деловното работење

Носителот на лиценцата е должен до Регулаторната комисија за енергетика најдоцна до 10 март во тековната година да достави годишен извештај за делокругот на своето работење, вклучувајќи го и извештајот за финансиското и деловното работење во претходната година. Годишниот извештај со сите прилози задолжително се доставува и во електронска форма.

Годишниот извештај треба да содржи податоци за:

1. обемот на производство на електрична енергија во текот на претходната година, вкупно и за секој произведен капацитет поодделно (вкупна количина на произведената и испорачаната електрична енергија на точка на прием во системот за дистрибуција на електрична енергија, сопствена потрошувачка, број и времетраење на планираните и непланираните прекини, како и за причините за нивно настанување);

2. финансиски извештај за енергетската дејност производство на електрична енергија, составен од:

- биланс на состојба и биланс на успех,

- извештај за промените во главнината,

- извештај за паричните текови,

- применетите сметководствени политики, и

- други објаснувачки белешки подготвени во согласност со меѓународните сметководствени стандарди;

3. превземени мерки во текот на претходната година за:

- заштита на објектите и средствата преку кои се врши енергетската дејност од надворешни влијанија и хаварии, како и нивно осигурување,

- заштита при работа,

- обука и стручно усовршување на вработените заради сигурно, безбедно и квалитетно вршење на енергетската дејност,

- заштита на животната средина, животот и здравјето на луѓето,

- спроведување на мониторинг врз сопственото работење,

- обезбедување на услови за сигурно, континуирано и квалитетно вршење на енергетската дејност,

- обезбедување на енергетска ефикасност,

- вршење на енергетската дејност во услови на кризна состојба, како и воена и вонредна состојба;

4. остварување на годишната програма за реализација на Планот за одржување на производните капацитети, во претходната година;

5. извршување на програма за ремонти во претходната година;

6. состојба со кадровска екипираност за извршување на поделни задачи при вршењето на енергетската дејност производство на електрична енергија;

7. извршени инспекциски надзори и контроли од страна на надлежни инспекциски и други државни органи, со приложени фотокопии на записниците, извештаите и решенијата од извршените надзори и контроли;

8. бизнис план за тековната година и оценка за реализирање на бизнис планот во претходната година;

9. превземени мерки за подобрување на квалитетот на услугата.

18. Обврска за доставување на други извештаи, информации и податоци во врска со вршењето на енергетската дејност

Носителот на лиценцата е должен до Регулаторната комисија за енергетика да доставува:

- во писмена и/или електронска форма, месечни и квартални извештаи за количините на произведената и испорачаната електрична енергија на точка на прием во системот за дистрибуција на електрична енергија;

- известување за сите околности, настани и промени кои што имаат или би можеле да имаат влијание врз вршењето на енергетската дејност производство на електрична енергија.

19. Мерење на произведената електрична енергија и моќност

Мерење на произведената, односно испорачаната електрична енергија во дистрибутивниот систем се врши во пресметковното мерно место во постапка и начин утврден согласно Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија.

20. Физичка заштита на производниот капацитет од надворешни влијанија и хаварии

Носителот на лиценцата е должен во рок од шест месеци од датумот на издавање на оваа лиценца да донесе План за физичка заштита на производните капацитети и должен е истиот да го достави до Регулаторната комисија за енергетика.

21. Обврска за овозможување на пристап до производните единици и непосреден увид во документацијата

Носителот на лиценцата е должен по барање на Регулаторната комисија за енергетика, да и овозможи непосреден увид во целокупната документација, како и пристап во објектите, деловните простории, простори, инсталациите, како и на средствата и опремата потребни за вршење на енергетската дејност, во согласност со Правилникот за лиценци за вршење на енергетски дејности.

22. Квалитет на услугата

Носителот на лиценцата е должен да обезбеди технички средства и други услови кои ќе овозможат постојан квалитет на произведената електрична енергија, согласно пропишаниот правилник за снабдување со електрична енергија и Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија.

Носителот на лиценцата е должен да врши постојан мониторинг на параметрите кои го определуваат квалитетот на произведената електрична енергија и по барање на Регулаторната комисија за енергетика, да доставува писмен извештај за движењето на сите параметри кои што го определуваат квалитетот на произведената електрична енергија во определен временски период.

23. Изменување и дополнување на лиценцата

Изменувањето и дополнувањето на оваа лиценца ќе се врши во согласност со одредбите од Законот за енергетика и од Правилникот за лиценци за вршење на енергетски дејности.

24. Мерки во случај на неисполнување на обврските од страна на носителот на лиценцата

Доколку носителот на лиценцата не ги исполнува обврските содржани во оваа лиценца, Регулаторната комисија за енергетика ќе превземе мерки согласно Правилникот за лиценци за вршење на енергетски дејности.

Прилог 2

ПОДАТОЦИ ЗА ОПРЕМАТА ЗА МХЕЦ БОШАВА 4,

- број на производни единици (агрегати):..... два
- проценет животен век.....50 години
- тип, производител и номинални податоци за турбината:
- тип Френцис вертикална
- производител..... Турбо Институт

- нето пад .....90 m
- номинален проток.....2,8 m³/s
- број на вртежи.....750 min⁻¹
- максимална моќност.....2 x 995 kW
- тип, производител и номинални податоци за генераторот:
- тип - трофазен синхрон генератор со воздушно ладење
- вратило хоризонтално
- работен напон 0,4 kV
- фреквенција 50 Hz
- производител : .....MJT 630 SC8 V10
- номинална привидна моќност.....2 x 1200 kVA
- номинална активна моќност.....2 x 960 kW
- број на вртежи.....750 min⁻¹
- cosφ.....0.8
- ниво на заштита.....IP23
- класа на изолација.....F

- тип, производител и номинални податоци за трансформаторот :

- тип .....трофазен сув
- производител: .....STS 2400
- преносен однос.....0,4/20 kV / kV
- моќност.....2400 kVA
- фреквенција.....50 Hz
- напон на краток спој.....6%

3668.

Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија, врз основа на член 22 став 1 точка 16, член 39 став 2 од Законот за енергетика („Службен весник на РМ“ бр. 16/11, 136/11, 79/13, 164/13, 41/14, 151/14 и 33/15) и член 32 од Правилникот за лиценци за вршење на енергетски дејности („Службен весник на РМ“, бр. 143/11, 78/13 и 33/15), постапувајќи по барањето на Друштво за производство и промет со електрична енергија ХИДРО БОШАВА ДОО Кавадарци, за влегување во сила на лиценца за производство на електрична енергија на седницата одржана на ден 21.7.2015 година, донесе

О Д Л У К А ЗА ВЛЕГУВАЊЕ ВО СИЛА НА ЛИЦЕНЦА ЗА ВРШЕЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКА ДЕЈНОСТ ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

1. Лиценцата на Друштво за производство и промет со електрична енергија ХИДРО БОШАВА ДОО Кавадарци, со седиште на Ул. Ило Костов бр.31 Кавадарци, за вршење на енергетска дејност производство на електрична енергија од мала хидроцентра МХЕЦ „Бошава 5“ издадена со Одлука УП1 бр. 07-12/15 од 16.03.2015 година, („Службен весник на РМ“ бр. 43/15) влегува во сила.

2. Лиценцата е прилог 1 на оваа одлука.

3. Жалбата изјавена против оваа Одлука не го одлага неговото извршување.

4. Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето и се објавува во „Службен весник на Република Македонија“.

УП1 Бр. 07-12/15
21 јули 2015 година
Скопје

Претседател,
Димитар Петров, с.р.

Прилог 1

ЛИЦЕНЦА ЗА ВРШЕЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКА ДЕЈНОСТ ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

1. Име и седиштето на носителот на лиценцата
Друштво за производство и промет со електрична енергија ХИДРО БОШАВА ДОО Кавадарци, со седиште на Ул. Ило Костов бр.31 Кавадарци

2. Енергетската дејност за која се издава лиценцата

Производство на електрична енергија

3. Датум на издавање на лиценца

21.07.2015 год.

4. Датум на важност на лиценцата

21.07.2050 год.

5. Евидентен број на издадената лиценца

ЕЕ - 238.01.1/15

6. Број на деловниот субјект – 6783180**7. Единствен даночен број – 4011012508685****8. Вид и обем на енергетската дејност што ќе се врши**

Како енергетска дејност производство на електрична енергија на енергија, во смисла на оваа лиценца, се смета производство на електрична енергија што носителот на лиценцата ќе го врши од обновлив извор, во мала хидроелектрана, во обем согласно техничките карактеристики на производниот капацитет.

9. Локација на вршење на енергетската дејност

Носителот на лиценцата, енергетската дејност производство на електрична енергија од обновливи извори ќе ја врши во мала хидроелектрана МХЕЦ „Бошава 5“ на ИЛ бр. 112, УЛ бр. 219, ИЛ 2966, ИЛ бр. 935 и ИЛ бр. 115 во КО Ваташа општина Кавадарци.

10. Производни капацитети со кои се врши енергетската дејност

Носителот на лиценцата, енергетската дејност производство на електрична енергија од обновливи извори на енергија ќе ја врши со произведен капацитет со технички карактеристики наведени во Прилог 2 кој е составен дел од оваа лиценца.

11. Право на приклучување, пристап и користење на системот за дистрибуција на електрична енергија

Носителот на лиценцата има право на приклучување, пристап и користење на системот за дистрибуција на електрична енергија заради непречено вршење на енергетската дејност производство на електрична енергија во согласност со закон, друг пропис и општ акт, како и во согласност со Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија одобрени од страна на Регулаторната комисија за енергетика.

12. Права и обврски за носителот на лиценца

Со оваа лиценца се определуваат начинот и условите за вршење на енергетската дејност производство на електрична енергија, правата и обврските на носителот на лиценца како и неговото учество на пазарот на електрична енергија.

Носителот на лиценцата е должен да:

- ги почитува законите, другите прописи и општи акти кои се однесуваат на заштита на конкуренцијата, заштита на потрошувачите, заштита на животната средина, заштита на работниците, заштита на техничките средства и опрема;
- ги почитува, Пазарните правила, Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија, правилниците и другите прописи кои ги пропишува или одобрува Регулаторната комисија за енергетика во согласност со закон;
- се придржува кон законите, прописите, стандардите, препораките и други општи акти,

- доколку носителот на лиценцата се стекне со Одлука за одобрување на користење на повластена тарифа за откупување на целокупната произведена електричната енергија во мала хидроелектрана, да го почитува Договорот склучен со МЕРСО АД Скопје, односно Операторот на пазарот на електрична енергија, за откуп на целокупната произведена електрична енергија;

- обезбеди сигурно, безбедно, континуирано и квалитетно производство и испорака на електрична енергија до точката на прием во системот за дистрибуција на електрична енергија;

- обезбеди достапност на планираната електрична моќност и енергија до точката на прием во системот за дистрибуција на електрична енергија;

- го достави Договорот за откуп на електрична енергија до Регулаторната комисија за енергетика;

- се придржува кон склучениот Договор за откуп на електрична енергија;

- доставува извештаи за опремата, постројките, плановите за одржување и планираната расположливост до носителот на лиценца за вршење на енергетска дејност дистрибуција на електрична енергија во согласност со Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија.

13. Планирање на одржување на производните капацитети

Заради сигурно и ефикасно функционирање на производните капацитети кои се вклучени во процесот на производство на електрична енергија, носителот на лиценцата е должен истите да ги одржува во исправна и функционална состојба.

Носителот на лиценцата е должен секоја година, најдоцна до 10 март, до Регулаторната комисија за енергетика да поднесе План за одржување на производните капацитети за период од пет години, годишна програма за реализација на планот, како и мислење за усогласеност на Планот од носителот на лиценца за вршење на енергетска дејност дистрибуција на електрична енергија.

Планот за одржување на производните капацитети особено треба да содржи:

- опис на функционална состојба на производните капацитети;
- потреба од ревитализација на производните капацитети;
- финансиски извори за реализација на планот.

14. Обврска за информирање

Носителот на лиценцата е должен да им ги обезбеди на операторот на преносниот систем, операторот на пазарот на електрична енергија, снабдувачот со електрична енергија односно снабдувачот со електрична енергија во краен случај како и носителот на лиценца за вршење на енергетска дејност дистрибуција на електрична енергија, сите потребни податоци и информации кои се неопходни за извршувањето на нивните обврски од лиценците, во согласност со Мрежните правила за пренос на електрична енергија, Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија и Пазарните правила.

15. Обврска за одвоена сметководствена евиденција

Носителот на лиценцата е должен:

- во своите интерни пресметки да води одвоена евиденција за секоја од енергетските дејности за кои што поседува лиценца за вршење на енергетска дејност;
- во согласност со сметководствените стандарди со кои се уредува сметководственото работење на претпријатието да изготвува финансиски извештаи кои ќе обезбедат информации за средствата, обврските, капиталот, приходите и расходите со резултатите од работењето, како и паричните текови на претпријатието; и
- да обезбедува консолидирани финансиски извештаи.

16. Доверливост на информациите

Носителот на лиценцата е должен во согласност со закон, да обезбеди и да гарантира доверливост на деловните податоци и информации кои при вршењето на енергетската дејност производство на електрична енергија ги добива од сите учесници на пазарот на електрична енергија.

17. Обврска за доставување на Годишен извештај за финансиското и деловното работење

Носителот на лиценцата е должен до Регулаторната комисија за енергетика најдоцна до 10 март во тековната година да достави годишен извештај за делокругот на своето работење, вклучувајќи го и извештајот за финансиското и деловното работење во претходната година. Годишниот извештај со сите прилози задолжително се доставува и во електронска форма.

Годишниот извештај треба да содржи податоци за:

1. обемот на производство на електрична енергија во текот на претходната година, вкупно и за секој произведен капацитет поодделно (вкупна количина на произведената и испорачаната електрична енергија на точка на прием во системот за дистрибуција на електрична енергија, сопствена потрошувачка, број и времетраење на планираните и непланираните прекин, како и за причините за нивно настанување);

2. финансиски извештај за енергетската дејност производство на електрична енергија, составен од:

- биланс на состојба и биланс на успех,
- извештај за промените во главнината,
- извештај за паричните текови,
- применетите сметководствени политики, и
- други објаснувачки белешки подготвени во согласност со меѓународните сметководствени стандарди;

3. превземени мерки во текот на претходната година за:

- заштита на објектите и средствата преку кои се врши енергетската дејност од надворешни влијанија и хаварии, како и нивно осигурување,

- заштита при работа,

- обука и стручно усовршување на вработените заради сигурно, безбедно и квалитетно вршење на енергетската дејност,

- заштита на животната средина, животот и здравје то на луѓето,

- спроведување на мониторинг врз сопственото работење,

- обезбедување на услови за сигурно, континуирано и квалитетно вршење на енергетската дејност,

- обезбедување на енергетска ефикасност,

- вршење на енергетската дејност во услови на кризна состојба, како и воена и вонредна состојба;

4. остварување на годишната програма за реализација на Планот за одржување на производните капацитети, во претходната година;

5. извршување на програма за ремонти во претходната година;

6. состојба со кадровска екипираност за извршување на поделни задачи при вршењето на енергетската дејност производство на електрична енергија;

7. извршени инспекциски надзори и контроли од страна на надлежни инспекциски и други државни органи, со приложени фотокопии на записниците, извештаите и решенијата од извршените надзори и контроли;

8. бизнис план за тековната година и оценка за реализирање на бизнис планот во претходната година;

9. превземени мерки за подобрување на квалитетот на услугата.

18. Обврска за доставување на други извештаи, информации и податоци во врска со вршењето на енергетската дејност

Носителот на лиценцата е должен до Регулаторната комисија за енергетика да доставува:

- во писмена и/или електронска форма, месечни и квартални извештаи за количините на произведената и испорачаната електрична енергија на точка на прием во системот за дистрибуција на електрична енергија;

- известување за сите околности, настани и промени кои што имаат или би можеле да имаат влијание врз вршењето на енергетската дејност производство на електрична енергија.

19. Мерење на произведената електрична енергија и моќност

Мерење на произведената, односно испорачаната електрична енергија во дистрибутивниот систем се врши во пресметковното мерно место во постапка и начин утврден согласно Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија.

20. Физичка заштита на производниот капацитет од надворешни влијанија и хаварии

Носителот на лиценцата е должен во рок од шест месеци од датумот на издавање на оваа лиценца да донесе План за физичка заштита на производните капацитети и должен е истиот да го достави до Регулаторната комисија за енергетика.

21. Обврска за овозможување на пристап до производните единици и непосреден увид во документацијата

Носителот на лиценцата е должен по барање на Регулаторната комисија за енергетика, да и овозможи непосреден увид во целокупната документација, како и пристап во објектите, деловните простории, простори, инсталациите, како и на средствата и опремата потребни за вршење на енергетската дејност, во согласност со Правилникот за лиценци за вршење на енергетски дејности.

22. Квалитет на услугата

Носителот на лиценцата е должен да обезбеди технички средства и други услови кои ќе овозможат постојан квалитет на произведената електрична енергија, согласно пропишаниот правилник за снабдување со електрична енергија и Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија.

Носителот на лиценцата е должен да врши постојан мониторинг на параметрите кои го определуваат квалитетот на произведената електрична енергија и по барање на Регулаторната комисија за енергетика, да доставува писмен извештај за движењето на сите параметри кои што го определуваат квалитетот на произведената електрична енергија во определен временски период.

23. Изменување и дополнување на лиценцата

Изменувањето и дополнувањето на оваа лиценца ќе се врши во согласност со одредбите од Законот за енергетика и од Правилникот за лиценци за вршење на енергетски дејности.

24. Мерки во случај на неисполнување на обврските од страна на носителот на лиценцата

Доколку носителот на лиценцата не ги исполнува обврските содржани во оваа лиценца, Регулаторната комисија за енергетика ќе превземе мерки согласно Правилникот за лиценци за вршење на енергетски дејности.

Прилог 2**ПОДАТОЦИ ЗА ОПРЕМАТА ЗА МХЕЦ БОШАВА 5,**

- број на производни единици (агрегати):..... два
- проценет животен век.....50 години

- тип, производител и номинални податоци за турбината:

- тип Францис вертикална
- производител ..... Турбо Институт
- нето пад ..... 60 m
- номинален проток ..... 2,8 m³/s
- број на вртежи ..... 750 min⁻¹
- максимална моќност ..... 2 x 761 kW

- тип, производител и номинални податоци за генераторот:

- тип - трофазен синхрон генератор со воздушно ладење
- вратило хоризонтално
- работен напон 0,4 kV
- фреквенција 50 Hz
- производител ..... MJT 500 MB8 V10,
- номинална привидна моќност ..... 2 x 864 kVA
- номинална активна моќност ..... 2 x 720 kW
- број на вртежи ..... 750 min⁻¹
- cosφ 0.8
- ниво на заштита IP23
- класа на изолација ..... F

- тип, производител и номинални податоци за трансформаторот:

- тип ..... трофазен сув
- производител ..... STS 1800
- преносен однос ..... 0,4/20 kV / kV
- моќност ..... 1800 kVA
- фреквенција ..... 50 Hz
- напон на краток спој 4%

3669.

Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија, врз основа на член 151, став 5 од Законот за енергетика („Службен весник на Република Македонија“, бр. 16/11, 136/11, 79/13, 164/13, 41/14, 151/14 и 33/15) и член 8, став 1 од Правилникот за повластени производители на електрична енергија од обновливи извори на енергија („Службен весник на Република Македонија“ бр.18/12, 97/12, 63/13 и 25/15), а постапувајќи по барањето на Друштвото за производство, трговија и услуги БИНЕРГИЈА ДОО експорт-импорт Скопје за издавање на привремено решение за стекнување на статус на повластен производител на електрична енергија произведена од обновливи извори на енергија, на седницата одржана на ден 20.7.2015 година, донесе

РЕШЕНИЕ ЗА СТЕКНУВАЊЕ НА ПРИВРЕМЕН СТАТУС НА ПОВЛАСТЕН ПРОИЗВОДИТЕЛ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ПРОИЗВЕДЕНА ОД ОБНОВЛИВИ ИЗВОРИ НА ЕНЕРГИЈА

1. На Друштвото за производство, трговија и услуги БИНЕРГИЈА ДОО експорт-импорт Скопје, со седиште на ул. Лондонска бр.8, Скопје, му се издава решение за стекнување на привремен статус на повластен производител на електрична енергија произведена од обновливи извори на енергија за термоелектроцентрала на биомаса „БИНЕРГИЈА“, со планирана моќност од 600 kW и со локација на КП бр.176/1, КО Визбегово, Општина Бутел.

2. Податоци за носителот на решението:

- назив и седиште: Друштво за производство, трговија и услуги БИНЕРГИЈА ДОО експорт-импорт Скопје, со седиште на ул. Лондонска бр.8, Скопје;
- единствен регистарски број на електроцентралата: РР-ВМ-202;
- назив на електроцентралата: термоелектроцентрала на биомаса „БИНЕРГИЈА“;
- податоци за локација на електроцентралата: на КП бр.176/1, КО Визбегово, Општина Бутел;

- планирана моќност на електроцентралата: 600 kW;
- планирано годишно производство на електрична енергија од електроцентралата: 4.200.000 kWh;
- рок до кој електроцентралата треба да биде пуштена во употреба: 3 години;
- датум на престанок на важење на ова решение: 20.07.2018 година.

3. Термоелектроцентралата на биомаса „БИНЕРГИЈА“ со планирана моќност од 600 kW и со локација на КП бр.176/1, КО Визбегово, Општина Бутел, треба да биде пуштена во употреба во рокот утврден во точка 2 на ова решение.

4. Носителот на ова решение може да поднесе барање до Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија за продолжување на важноста на ова решение во постапка утврдена во член 10 од Правилникот за повластени производители на електрична енергија од обновливи извори на енергија.

5. Носителот на ова решение е должен да ја извести Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија за секоја статусна промена и/или промена на техничко-технолошките карактеристики на електроцентралата, наведени во ова решение, согласно член 11 од Правилникот за повластени производители на електрична енергија од обновливи извори на енергија.

6. Со денот на влегување во сила на ова решение, Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија го впишува носителот на ова решение и електроцентралата во Регистарот на повластени производители.

7. Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија го доставува ова решение до барателот, Операторот на пазарот на електрична енергија и до Агенцијата за енергетика на Република Македонија.

8. Жалбата изјавена против ова решение не го одлага неговото извршување.

9. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а се објавува во „Службен весник на Република Македонија“.

УП1 Бр. 08-60/15
20 јули 2015 година
Скопје

Претседател,
Димитар Петров, с.р.

3670.

Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија, врз основа на член 151, став 5 од Законот за енергетика („Службен весник на Република Македонија“, бр. 16/11, 136/11, 79/13, 164/13, 41/14, 151/14 и 33/15) и член 8, став 1 од Правилникот за повластени производители на електрична енергија од обновливи извори на енергија („Службен весник на Република Македонија“ бр.18/12, 97/12, 63/13 и 25/15), а постапувајќи по барањето на Друштвото за производство на електрична енергија АКВА ЕЛЕКТРО МАВРОВО ДОО Скопје за издавање на привремено решение за стекнување на статус на повластен производител на електрична енергија произведена од обновливи извори на енергија, на седницата одржана на ден 20.07.2015 година, донесе

РЕШЕНИЕ ЗА СТЕКНУВАЊЕ НА ПРИВРЕМЕН СТАТУС НА ПОВЛАСТЕН ПРОИЗВОДИТЕЛ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ПРОИЗВЕДЕНА ОД ОБНОВЛИВИ ИЗВОРИ НА ЕНЕРГИЈА

1. На Друштвото за производство на електрична енергија АКВА ЕЛЕКТРО МАВРОВО ДОО Скопје, со седиште на ул.Венијамин Мачуковски бр.8/4, Скопје, му се издава решение за стекнување на привремен статус на повластен производител на електрична енергија произведена од обновливи извори на енергија за хидро-

електроцентралата „МХЕ МАВРОВО-2 КАКАЧ“, со планирана моќност од 112,74 kW и со локација на КП 158/7, КО Маврово, Општина Маврово-Ростуша (согласно договор за јавно приватно партнерство за изградба и стопанисување на две мали хидроелектрани на гравитационите водоснабдителни системи „Какач“-с.Маврово и „Беличица“ – Галички пат, склучен помеѓу Јавното претпријатие за комунална дејност „МАВРОВО“ - Маврови Анови со бр.0307-476 од 04.08.2011 година и Друштвото за услуги во градежништво, производство и трговија АКВАМОНТ-ИНГ увоз-извоз ДОО Скопје со бр.59/11 од 04.08.2011 година).

2. Податоци за носителот на решението:

- назив и седиште: Друштво за производство на електрична енергија АКВА ЕЛЕКТРО МАВРОВО ДОО Скопје, со седиште на ул.Венијамин Мачуковски бр.8/4, Скопје;

- единствен регистарски број на електроцентралата: PP-SH-198;

- назив на електроцентралата: хидроелектроцентрала „МХЕ МАВРОВО-2 КАКАЧ“;

- податоци за локација на електроцентралата: на КП 158/7, КО Маврово, Општина Маврово-Ростуша;

- планирана моќност на електроцентралата: 112,74 kW;

- планирано годишно производство на електрична енергија од електроцентралата: 438.719 kWh;

- рок до кој електроцентралата треба да биде пуштена во употреба: согласно договор за јавно приватно партнерство за изградба и стопанисување на две мали хидроелектрани на гравитационите водоснабдителни системи „Какач“-с.Маврово и „Беличица“ – Галички пат, склучен помеѓу Јавното претпријатие за комунална дејност „МАВРОВО“ - Маврови Анови со бр.0307-476 од 04.08.2011 година и Друштвото за услуги во градежништво, производство и трговија АКВАМОНТ-ИНГ увоз-извоз ДОО Скопје со бр.59/11 од 04.08.2011 година;

- датум на престанок на важење на ова решение: 20.07.2018 година.

3. Хидроелектроцентралата „МХЕ МАВРОВО-2 КАКАЧ“, со планирана моќност од 112,74 kW и со локација на КП 158/7, КО Маврово, Општина Маврово-Ростуша (согласно договор за јавно приватно партнерство за изградба и стопанисување на две мали хидроелектрани на гравитационите водоснабдителни системи „Какач“-с.Маврово и „Беличица“ – Галички пат, склучен помеѓу Јавното претпријатие за комунална дејност „МАВРОВО“ - Маврови Анови со бр.0307-476 од 04.08.2011 година и Друштвото за услуги во градежништво, производство и трговија АКВАМОНТ-ИНГ увоз-извоз ДОО Скопје со бр.59/11 од 04.08.2011 година), треба да биде пуштена во употреба во рокот утврден во точка 2 на ова решение.

4. Носителот на ова решение може да поднесе барање до Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија за продолжување на важноста на ова решение во постапка утврдена во член 10 од Правилникот за повластени производители на електрична енергија од обновливи извори на енергија.

5. Носителот на ова решение е должен да ја извести Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија за секоја статусна промена и/или промена на техничко-технолошките карактеристики на електроцентралата, наведени во ова решение, согласно член 11 од Правилникот за повластени производители на електрична енергија од обновливи извори на енергија.

6. Со денот на влегување во сила на ова решение, Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија го впишува носителот на ова решение и електроцентралата во Регистарот на повластени производители.

7. Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија го доставува ова решение до баретлот, Операторот на пазарот на електрична енергија и до Агенцијата за енергетика на Република Македонија.

8. Жалбата изјавена против ова решение не го одлага неговото извршување.

9. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а се објавува во „Службен весник на Република Македонија“.

УП1 Бр. 08-77/15

20 јули 2015 година

Скопје

Претседател,
Димитар Петров, с.р.

3671.

Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија, врз основа на член 151, став 5 од Законот за енергетика („Службен весник на Република Македонија“, бр. 16/11, 136/11, 79/13, 164/13, 41/14, 151/14 и 33/15) и член 8, став 1 од Правилникот за повластени производители на електрична енергија од обновливи извори на енергија („Службен весник на Република Македонија“ бр.18/12, 97/12, 63/13 и 25/15), а постапувајќи по барањето на Друштвото за производство на електрична енергија АКВА ЕЛЕКТРО МАВРОВО ДОО Скопје за издавање на привремено решение за стекнување на статус на повластен производител на електрична енергија произведена од обновливи извори на енергија, на седницата одржана на ден 20.07.2015 година, донесе

РЕШЕНИЕ ЗА СТЕКНУВАЊЕ НА ПРИВРЕМЕН СТАТУС НА ПОВЛАСТЕН ПРОИЗВОДИТЕЛ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ПРОИЗВЕДЕНА ОД ОБНОВЛИВИ ИЗВОРИ НА ЕНЕРГИЈА

1. На Друштвото за производство на електрична енергија АКВА ЕЛЕКТРО МАВРОВО ДОО Скопје, со седиште на ул.Венијамин Мачуковски бр.8/4, Скопје, му се издава решение за стекнување на привремен статус на повластен производител на електрична енергија произведена од обновливи извори на енергија за хидроелектроцентралата „МХЕ МАВРОВО-1 БЕЛИЧИЦА“, со планирана моќност од 74,03 kW и со локација на КП 1/2, КО Маврово, Општина Маврово-Ростуша (согласно договор за јавно приватно партнерство за изградба и стопанисување на две мали хидроелектрани на гравитационите водоснабдителни системи „Какач“-с.Маврово и „Беличица“ – Галички пат, склучен помеѓу Јавното претпријатие за комунална дејност „МАВРОВО“ - Маврови Анови со бр.0307-476 од 04.08.2011 година и Друштвото за услуги во градежништво, производство и трговија АКВАМОНТ-ИНГ увоз-извоз ДОО Скопје со бр.59/11 од 04.08.2011 година).

2. Податоци за носителот на решението:

- назив и седиште: Друштво за производство на електрична енергија АКВА ЕЛЕКТРО МАВРОВО ДОО Скопје, со седиште на ул.Венијамин Мачуковски бр.8/4, Скопје;

- единствен регистарски број на електроцентралата: PP-SH-199;

- назив на електроцентралата: хидроелектроцентрала „МХЕ МАВРОВО-1 БЕЛИЧИЦА“;

- податоци за локација на електроцентралата: на КП 1/2, КО Маврово, Општина Маврово-Ростуша;

- планирана моќност на електроцентралата: 74,03 kW;

- планирано годишно производство на електрична енергија од електроцентралата: 457.059 kWh;

- рок до кој електроцентралата треба да биде пуштена во употреба: согласно договор за јавно приватно партнерство за изградба и стопанисување на две мали хидроелектрани на гравитационите водоснабдителни

системи „Какач“ - с.Маврово и „Беличица“ – Галички пат, склучен помеѓу Јавното претпријатие за комунална дејност „МАВРОВО“ - Маврови Анови со бр.0307-476 од 04.08.2011 година и Друштвото за услуги во градежништво, производство и трговија АКВАМОНТ-ИНГ увоз-извоз ДОО Скопје со бр.59/11 од 04.08.2011 година;

- датум на престанок на важење на ова решение: 20.07.2018 година.

3. Хидроелектроцентралата „МХЕ МАВРОВО-1 БЕЛИЧИЦА“, со планирана моќност од 74,03 kW и со локација на КП 1/2, КО Маврово, Општина Маврово-Ростуша (согласно договор за јавно приватно партнерство за изградба и стопанисување на две мали хидроелектрани на гравитационите водоснабдителни системи „Какач“ - с.Маврово и „Беличица“ – Галички пат, склучен помеѓу Јавното претпријатие за комунална дејност „МАВРОВО“ - Маврови Анови со бр.0307-476 од 04.08.2011 година и Друштвото за услуги во градежништво, производство и трговија АКВАМОНТ-ИНГ увоз-извоз ДОО Скопје со бр.59/11 од 04.08.2011 година), треба да биде пуштена во употреба во рокот утврден во точка 2 на ова решение.

4. Носителот на ова решение може да поднесе барање до Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија за продолжување на важноста на ова решение во постапка утврдена во член 10 од Правилникот за повластени производители на електрична енергија од обновливи извори на енергија.

5. Носителот на ова решение е должен да ја извести Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија за секоја статусна промена и/или промена на техничко-технолошките карактеристики на електроцентралата, наведени во ова решение, согласно член 11 од Правилникот за повластени производители на електрична енергија од обновливи извори на енергија.

6. Со денот на влегување во сила на ова решение, Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија го впишува носителот на ова решение и електроцентралата во Регистарот на повластени производители.

7. Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија го доставува ова решение до барателот, Операторот на пазарот на електрична енергија и до Агенцијата за енергетика на Република Македонија.

8. Жалбата изјавена против ова решение не го одлага неговото извршување.

9. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а се објавува во „Службен весник на Република Македонија“.

УП1 Бр. 08-78/15
20 јули 2015 година
Скопје

Претседател,
Димитар Петров, с.р.

3672.

Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија, врз основа на член 151, став 5 од Законот за енергетика („Службен весник на Република Македонија“, бр. 16/11, 136/11, 79/13, 164/13, 41/14, 151/14 и 33/15) и член 8, став 1 од Правилникот за повластени производители на електрична енергија од обновливи извори на енергија („Службен весник на Република Македонија“ бр.18/12, 97/12, 63/13 и 25/15), а постапувајќи по барањето на Друштвото за производство на електрична енергија ЕМК ДООЕЛ Мали хидроелектрани Скопје за издавање на привремено решение за стекнување на статус на повластен производител на електрична енергија произведена од обновливи извори на енергија, на седницата одржана на ден 20.07.2015 година, донесе

РЕШЕНИЕ ЗА СТЕКНУВАЊЕ НА ПРИВРЕМЕН СТАТУС НА ПОВЛАСТЕН ПРОИЗВОДИТЕЛ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ПРОИЗВЕДЕНА ОД ОБНОВЛИВИ ИЗВОРИ НА ЕНЕРГИЈА

1. На Друштвото за производство на електрична енергија ЕМК ДООЕЛ Мали хидроелектрани Скопје, со седиште на бул. Јане Сандански бр.113/12, Скопје, му се издава решение за стекнување на привремен статус на повластен производител на електрична енергија произведена од обновливи извори на енергија за хидроелектроцентралата „МХЕЦ ДУПНИЦА“, со планирана моќност од 458 kW и со локација реф. бр. 30, на водотекот на река Дупница, Општина Кичево (согласно договор за концесија за вода за изградба на мала хидроелектрана Дупница со реф.бр 30, склучен помеѓу Друштвото за инвестирање во мали хидроелектрани ЕНЕРЦИ ЦОТЕР ДООЕЛ - концесионер и Министерство за економија - концедент со бр.12-7348/6 од 16.07.2009 година, договор за пренос на договор за концесија за вода склучен помеѓу Друштвото за инвестирање во мали хидроелектрани ЕНЕРЦИ ЦОТЕР ДООЕЛ - отстапувач, ЕМК ДООЕЛ Мали хидроелектрани Скопје - примач и Министерство за економија - концедент со бр.12-7987/6 од 10.11.2010 година, анекс на договор за концесија за вода склучен помеѓу ЕМК ДООЕЛ Мали хидроелектрани Скопје - концесионер и Министерство за економија - концедент со бр.12-290/6 од 13.04.2011 година и анекс на договор за концесија за вода склучен помеѓу ЕМК ДООЕЛ Мали хидроелектрани Скопје - концесионер и Министерство за економија - концедент со бр.12-162/3 од 20.01.2014 година).

2. Податоци за носителот на решението:

- назив и седиште: Друштво за производство на електрична енергија ЕМК ДООЕЛ Мали хидроелектрани Скопје, со седиште на бул. Јане Сандански бр.113/12, Скопје;

- единствен регистарски број на електроцентралата: PP-SH-200;

- назив на електроцентралата: хидроелектроцентрала „МХЕЦ ДУПНИЦА“;

- податоци за локација на електроцентралата: реф. бр. 30, на водотекот на река Дупница, Општина Кичево;

- планирана моќност на електроцентралата: 458 kW;

- планирано годишно производство на електрична енергија од електроцентралата: 2.236.560 kWh;

- рок до кој електроцентралата треба да биде пуштена во употреба: согласно договор за концесија за вода за изградба на мала хидроелектрана Дупница со реф.бр 30, склучен помеѓу Друштвото за инвестирање во мали хидроелектрани ЕНЕРЦИ ЦОТЕР ДООЕЛ - концесионер и Министерство за економија - концедент со бр.12-7348/6 од 16.07.2009 година, договор за пренос на договор за концесија за вода склучен помеѓу Друштвото за инвестирање во мали хидроелектрани ЕНЕРЦИ ЦОТЕР ДООЕЛ - отстапувач, ЕМК ДООЕЛ Мали хидроелектрани Скопје - примач и Министерство за економија - концедент со бр.12-7987/6 од 10.11.2010 година, анекс на договор за концесија за вода склучен помеѓу ЕМК ДООЕЛ Мали хидроелектрани Скопје - концесионер и Министерство за економија - концедент со бр.12-290/6 од 13.04.2011 година и анекс на договор за концесија за вода склучен помеѓу ЕМК ДООЕЛ Мали хидроелектрани Скопје - концесионер и Министерство за економија - концедент со бр.12-162/3 од 20.01.2014 година;

- датум на престанок на важење на ова решение: 18.11.2015 година.

3. Хидроелектроцентралата „МХЕЦ ДУПНИЦА“, со планирана моќност од 458 kW и со локација реф. бр. 30, на водотекот на река Дупница, Општина Кичево

(согласно договор за концесија за вода за изградба на мала хидроелектрана Дупница со реф.бр 30, склучен помеѓу Друштвото за инвестирање во мали хидроелектрани ЕНЕРЦИ ЦОТЕР ДООЕЛ - концесионер и Министерство за економија - концедент со бр.12-7348/6 од 16.07.2009 година, договор за пренос на договор за концесија за вода склучен помеѓу Друштвото за инвестирање во мали хидроелектрани ЕНЕРЦИ ЦОТЕР ДООЕЛ - отстапувач, ЕМК ДООЕЛ Мали хидроелектрани Скопје - примач и Министерство за економија - концедент со бр.12-7987/6 од 10.11.2010 година, анекс на договор за концесија за вода склучен помеѓу ЕМК ДООЕЛ Мали хидроелектрани Скопје - концесионер и Министерство за економија - концедент со бр.12-290/6 од 13.04.2011 година и анекс на договор за концесија за вода склучен помеѓу ЕМК ДООЕЛ Мали хидроелектрани Скопје - концесионер и Министерство за економија - концедент со бр.12-162/3 од 20.01.2014 година), треба да биде пуштена во употреба во рокот утврден во точка 2 на ова решение.

4. Носителот на ова решение може да поднесе барање до Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија за продолжување на важноста на ова решение во постапка утврдена во член 10 од Правилникот за повластени производители на електрична енергија од обновливи извори на енергија.

5. Носителот на ова решение е должен да ја извести Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија за секоја статусна промена и/или промена на техничко-технолошките карактеристики на електроцентралата, наведени во ова решение, согласно член 11 од Правилникот за повластени производители на електрична енергија од обновливи извори на енергија.

6. Со денот на влегување во сила на ова решение, Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија го впишува носителот на ова решение и електроцентралата во Регистарот на повластени производители.

7. Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија го доставува ова решение до барателот, Операторот на пазарот на електрична енергија и до Агенцијата за енергетика на Република Македонија.

8. Жалбата изјавена против ова решение не го одлага неговото извршување.

9. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а се објавува во „Службен весник на Република Македонија“.

УП1 Бр. 08-81/15
20 јули 2015 година
Скопје

Претседател,
Димитар Петров, с.р.

3673.

Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија, врз основа на член 151, став 5 од Законот за енергетика („Службен весник на Република Македонија“, бр. 16/11, 136/11, 79/13, 164/13, 41/14, 151/14 и 33/15) и член 8, став 1 од Правилникот за повластени производители на електрична енергија од обновливи извори на енергија („Службен весник на Република Македонија“ бр.18/12, 97/12, 63/13 и 25/15), а постапувајќи по барањето на Друштвото за производство на електрична енергија ЕМК ДООЕЛ Мали хидроелектрани Скопје за издавање на привремено решение за стекнување на статус на повластен производител на електрична енергија произведена од обновливи извори на енергија, на седницата одржана на ден 20.07.2015 година, донесе

РЕШЕНИЕ ЗА СТЕКНУВАЊЕ НА ПРИВРЕМЕН СТАТУС НА ПОВЛАСТЕН ПРОИЗВОДИТЕЛ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ПРОИЗВЕДЕНА ОД ОБНОВЛИВИ ИЗВОРИ НА ЕНЕРГИЈА

1. На Друштвото за производство на електрична енергија ЕМК ДООЕЛ Мали хидроелектрани Скопје, со седиште на бул. Јане Сандански бр.113/12, Скопје, му се издава решение за стекнување на привремен статус на повластен производител на електрична енергија произведена од обновливи извори на енергија за хидроелектроцентралата „МХЕЦ РЕЧАНСКА“, со планирана моќност од 220 kW и со локација реф. бр. 29, на водотекот на река Речанска, Општина Кичево (согласно договор за концесија за вода за изградба на мала хидроелектрана Речанска со реф.бр 29, склучен помеѓу Друштвото за инвестирање во мали хидроелектрани ЕНЕРЦИ ЦОТЕР ДООЕЛ - концесионер и Министерство за економија - концедент со бр.12-7348/16 од 16.07.2009 година, договор за пренос на договор за концесија за вода склучен помеѓу Друштвото за инвестирање во мали хидроелектрани ЕНЕРЦИ ЦОТЕР ДООЕЛ - отстапувач, ЕМК ДООЕЛ Мали хидроелектрани Скопје - примач и Министерство за економија - концедент со бр.12-7987/16 од 10.11.2010 година и анекс на договор за концесија за вода склучен помеѓу ЕМК ДООЕЛ Мали хидроелектрани Скопје - концесионер и Министерство за економија - концедент со бр.12-162/4 од 20.01.2014 година).

2. Податоци за носителот на решението:

- назив и седиште: Друштво за производство на електрична енергија ЕМК ДООЕЛ Мали хидроелектрани Скопје, со седиште на бул. Јане Сандански бр.113/12, Скопје;
- единствен регистарски број на електроцентралата: PP-SH-201;
- назив на електроцентралата: хидроелектроцентрала „МХЕЦ РЕЧАНСКА“;
- податоци за локација на електроцентралата: реф. бр. 29, на водотекот на река Речанска, Општина Кичево;
- планирана моќност на електроцентралата: 220 kW;
- планирано годишно производство на електрична енергија од електроцентралата: 967.300 kWh;
- рок до кој електроцентралата треба да биде пуштена во употреба: согласно договор за концесија за вода за изградба на мала хидроелектрана Речанска со реф.бр 29, склучен помеѓу Друштвото за инвестирање во мали хидроелектрани ЕНЕРЦИ ЦОТЕР ДООЕЛ - концесионер и Министерство за економија - концедент со бр.12-7348/16 од 16.07.2009 година, договор за пренос на договор за концесија за вода склучен помеѓу Друштвото за инвестирање во мали хидроелектрани ЕНЕРЦИ ЦОТЕР ДООЕЛ - отстапувач, ЕМК ДООЕЛ Мали хидроелектрани Скопје - примач и Министерство за економија - концедент со бр.12-7987/16 од 10.11.2010 година и анекс на договор за концесија за вода склучен помеѓу ЕМК ДООЕЛ Мали хидроелектрани Скопје - концесионер и Министерство за економија - концедент со бр.12-162/4 од 20.01.2014 година;
- датум на престанок на важење на ова решение: 18.11.2015 година.

3. Хидроелектроцентралата „МХЕЦ РЕЧАНСКА“, со планирана моќност од 220 kW и со локација реф. бр. 29, на водотекот на река Речанска, Општина Кичево (согласно договор за концесија за вода за изградба на мала хидроелектрана Речанска со реф.бр 29, склучен помеѓу Друштвото за инвестирање во мали хидроелектрани ЕНЕРЦИ ЦОТЕР ДООЕЛ - концесионер и Министерство за економија - концедент со бр.12-7348/16 од 16.07.2009 година, договор за пренос на договор за

концесија за вода склучен помеѓу Друштвото за инвестирање во мали хидроелектрани ЕНЕРГИ ЦОТЕР ДООЕЛ - отстапувач, ЕМК ДООЕЛ Мали хидроелектрани Скопје - примач и Министерство за економија - концедент со бр.12-7987/16 од 10.11.2010 година и анекс на договор за концесија за вода склучен помеѓу ЕМК ДООЕЛ Мали хидроелектрани Скопје - концесионер и Министерство за економија - концедент со бр.12-162/4 од 20.01.2014 година), треба да биде пуштена во употреба во рокот утврден во точка 2 на ова решение.

4. Носителот на ова решение може да поднесе барање до Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија за продолжување на важноста на ова решение во постапка утврдена во член 10 од Правилникот за повластени производители на електрична енергија од обновливи извори на енергија.

5. Носителот на ова решение е должен да ја извести Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија за секоја статусна промена и/или промена на техничко-технолошките карактеристики на електроцентралата, наведени во ова решение, согласно член 11 од Правилникот за повластени производители на електрична енергија од обновливи извори на енергија.

6. Со денот на влегување во сила на ова решение, Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија го впишува носителот на ова решение и електроцентралата во Регистарот на повластени производители.

7. Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија го доставува ова решение до барателот, Операторот на пазарот на електрична енергија и до Агенцијата за енергетика на Република Македонија.

8. Жалбата изјавена против ова решение не го одлага неговото извршување.

9. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а се објавува во „Службен весник на Република Македонија“.

УП1 Бр. 08-82/15
20 јули 2015 година
Скопје

Претседател,
Димитар Петров, с.р.

Службен весник
на Република Македонија

www.slvesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ц.о. – Скопје
бул. „Партизански одреди“ бр. 29. Поштенски фах 51.
в. д. директор и одговорен уредник – м-р Тони Трајанов
телефон: +389-2-55 12 400
телефакс: +389-2-55 12 401

Претплатата за 2015 година изнесува 10.100 денари.
„Службен весник на Република Македонија“ излегува по потреба.
Рок за рекламации: 15 дена.
Жиро-сметка: 300000000188798.
Депонент на Комерцијална банка, АД – Скопје.
Печат: ГРАФИЧКИ ЦЕНТАР ДООЕЛ, Скопје.

contact@slvesnik.com.mk

ISSN 0354-1622

2015123